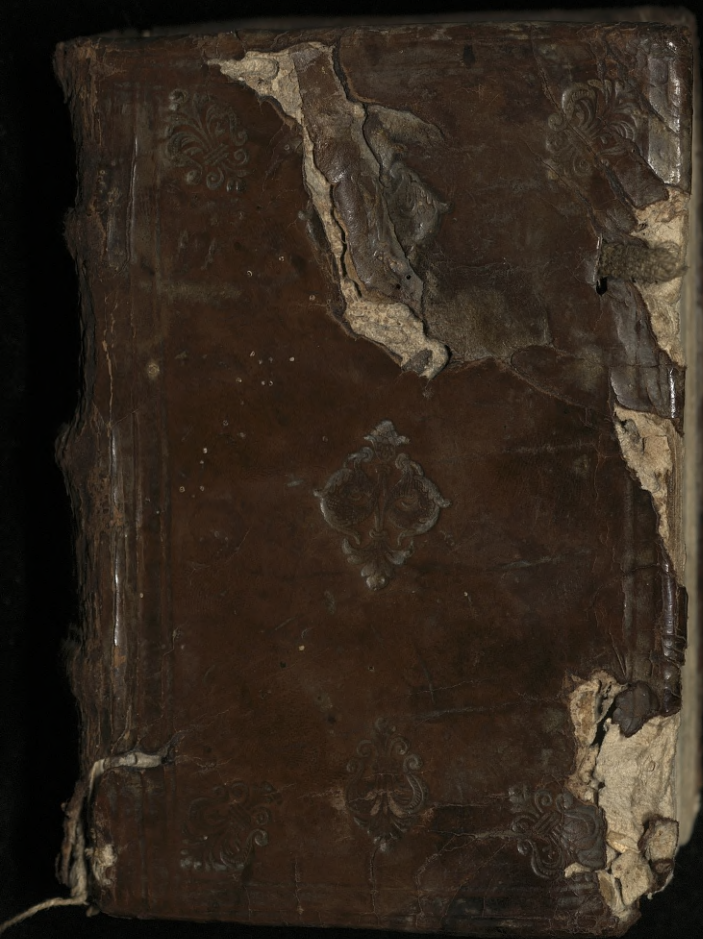

CATVLLVS,
TIBVLLVS,
PROPERTIVS,

1018.

Iam pridem viri docti iudicio castigati,
&

P. W. 8.

Nunc denuò recogniti ac variis Lectio-
nibus & Notis illustrati à

IANO DOVSA FILIO.

Accessit Peruigilium Veneris.

*Hic Liber
est Fris Ioan-
nis Sijpky Ro-
vers tho et gro
Ius*

LYGDVNI BAT.
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.
MDC. LXII.

CATVLLVS

TIBVLLVS

PROPERTIVS

1018.

P.M.8.

Impressum yoditio caligant
Nunc duntaxat
Nunc duntaxat

1808
Accipit duntaxat

LEONARDI DAT.

EX OFFICINA PLANTINIANA

Apud Franciscum Rastbach

1808

nd
est
m

pro
mod
supr
nend
tus s
ante
doct
si qu
ferre
arbit
Post
iectur
Que
curâ

ad IANVS DOVSA FILI

LECTORI.

CCIPE, Lector, hos nitidioris Poëtices triumviros omnis elegantia patres ac principes, de quibus nihil quam pauca dicere satius puto. Neque quarendū fuit patrociniū pro iis, quorum gloriam sua non antiquitas modo, sed quaedam propè diuinitas extraictum supraq; iniuriam posuit. Pauca tantum monendus es de instituto nostro. Editionem sequutus sum, quæ minimā illā ac manuariā formā ante aliquot annos hic excusa, & iudicio viri docti castigata est ad hoc exemplum. tantum si quæ essent lectiones, quæ speciem recti præ se ferrent, aut de quibus quis in utramq. partem arbitrari posset, ad oram ponere non neglexi. Postremò quasdam meas de locis suspectis coniecturas & observationes adieci ad finem libri. Quæ quidem omnia tumultuaria opera & curā mihi constitisse vercor ut ipsa res satis

A 2 prodit.

⁴
prodat. ne plus nimio sibi placeant, si qui in his
subitis meditariuiculis offenderint, quod teretes
eorum ac delicatas aures radat. qualia multa
occurrere posse non nego. verum vitunque
cadat alea, consolabitur me illud Varronis:
Neque in bona segete nullum est spicum
nequam, neque in mala non aliquod bo-
num. in quo omine desino, & te auere iubeo,
quisquis es, Lector.

5 Ian
On
Do
Qu
Qu
10 Plu

F
Qu
Qu
Et a
5 Cur
Car
Vt
Cre
Tec
10 Et t
Tan
Per
Quo

Q. VALERII
C A T V L L I,
V E R O N E N S I S

AD CORN. NE-

POTEM LIBER.

C A R M. I.

QUOI dono lepidum nouum libellum.

Aridâ modò pumicè expolitur?

Corneli, tibi. namque tu solebas

Meas esse aliquid purare nugas,

5 Iam tum, cum ausus es vnus Italorum

Omne æuum tribus explicare chartis,

Doctis, Iupiter, & laboriosis.

Quare habe tibi quidquid hoc libelli est,

Qualecumque. quod ô patrona virgo,

10 Plus vno maneat perenne sacro.

Ad passerem Lesbie. II.

PASSER, delicia mea puella,

Qui cum ludere, quem in sinu tenere,

Quoi primum digitum dare adpetenti,

Et acris solet incitare morsus

5 Cum desiderio meo nitenti,

Carum nescio quid lubet iocari,

Vt solaciolum fui doloris:

Credo, vt tum grauis aquiescat ardor,

Tecum ludere, sicut ipsa, possem,

10 Et tristes animi leuare curas.

Tam gratum mihi, quam ferunt puella,

Pernici aureolum fuisse malum,

Quod zonam soluit diu ligatam.

Lucius in morte Passeri. III.

LYCETE, ô Veneres, Cupidinesque,
Et quantum est hominum venustiorum,
Passer mortuus est mea puella,
Quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellius erat, suamque norat
Ipsam tam bene, quam puella matrem:
Nec sese à gremio illius mouebat:
Sed circumfiliens modò huc, modò illuc,
Ad solam dominam vsque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum,
Illuc, vnde negant redire quemquam.
At vobis male sit mala tenebra
Orci, quæ omnia bella deuoratis;
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male, *ô miselle passer,
Tua nunc opera mea puella,
Flendo turgiduli rubent ocelli.

à mala
acuebrat
vestra

Phasellus laus, & delectatio. IIII.

PHASELLVS ille, quem videris hospites,
Ait fuisse nauium celerissimus,
Neque vllius natantis impetum trabis
Nequisse præterire, siue palmulis
Opus foret volare, siue linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare litus, insulæve Cycladas,
Rhodumque nobilem, horridamve Thraciam,
Propontida, trucesque Ponticum sinum;
Vbi iste, post phasellus, antea fuit
Comata sylua: nam Cythorio in iugo
Loquente sæpe sibi um edidit coma.
Amastris Pólicæ, & Cythore buxifer
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait phasellus: vltima ex origine
Tuo sterisse dicit in cacumine,

Tuo

- Tuo imbuiffe palmulas in æquore.
 Et inde tot per impotentia freta.
 Herum tuliffe, laua, fiue dextera.
 20 Vocaret aura, fiue verumque Iuppiter.
 Simul fecundus incidiffet in pedem.
 Nec vlla vota litoralibus diis.
 Sibi effe facta, cum veniret à mare.
 Nouiffimo hunc ad vſque limpидum lacum.
 25 Sed hæc prius fuere: nunc recondita.
 Senet quiete, feque dedicat tibi
 Gemelle Caſtor, & gemelle Caſtoris.

Ad Leſbiam. V.

- VIVAMVS, mea Leſbia, atque amemus.
 Rumoreſque ſenum ſeueriorum.
 Omnes vnus aſtimemus aſſis.
 Solèſ occidere, & redire poſſunt.
 5 Nobis, cum ſemel occidit breuis lux,
 Nox eſt perpetua vna dormienda.
 Da mi baſia mille, deinde centum.
 Dein mille altera, dein ſecunda centum.
 10 Dein vſque altera mille, deinde centum.
 Dein cum millia multa fecerimus,
 Conturbabimus illa, ne ſciamus,
 Aut ne quis malus inuidere poſſit.
 Cum tantum ſciat eſſe baſiorum.

Ad Flautum. VI.

- FLAUI deliciæ tuas Catullo,
 Ni ſint illeptæ, atque inelegantes,
 Velles dicere, nec tacere poſſes.
 Verum neſcio quid ſebticuloſi.
 5 Scortis diligis: hoc pudet fateri.
 Nam, te non viduas tacere noſes.
 Nequidquam tacitum cubile clamat,
 Sertiſque ac Syrio flagrans oliuo.

Puluinusque peraque & hic, & illic, & illud
 Attritus, tremuli que quassa lecti
 Argutio, inambulatio que.
 Nam nil prauale ista, nil tacere.
 Cur nunc tam latera exfutura pandas;
 Ni tu quid facias ineptiarum?
 Quare quidquid habes boni, malique
 Dic nobis. volo te, ac tuos amores
 Ad calum lepido vocare versu.

Ad Lesbiam. V. I.

QVAERIS, quot mihi basiationes
 Tuæ Lesbia sint satis superque?
 Quam magnus numerus Libysæ harenæ
 Laespiciperis iacet Cyrenis,
 Et Batti veteris sacrum sepulcrum:
 Aut quam sidera multa, cum tacet nox,
 Furtiuos hominum vident amores:
 Tam te basia multa basiare,
 Vesano satis, & super Catullo est.
 Quæ nec pernumerare curiosi
 Possint, nec mala fascinate lingua.

Ad seipsum. V. II.

MISER Catulle, desinas ineptire,
 Et, quod vides perisse, perditum ducas,
 Fulsero quondam candidi tibi Soles,
 Cum ventitabas, quæ puella ducebat
 Amata nobis, quantum amabitur nulla,
 Ibi illa multa tum iocosa fiebant,
 Quæ tu volebas, nec puella nolebat.
 Fulsero verè candidi tibi Soles.
 Nunc iam illa non vult, tu quoque impotens ne sis:
 Nec, quæ fugit, sectare: nec miser viue:
 Sed obstinata mente perfer, obdura.

Vale

CATULLI

Vale puella: iam Catullus obdurat:
Nec te requirere, nec rogabit inuitam.
At tu, dolebis, cum rogaberis nulla.
15 Scelesti tene? quæ tibi manet vita?
Quis nunc te adibit? cui videberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse dicæris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?

Ad Veranium. I. X.

VERANI, omnibus è meis amicis
Antistes mihi millibus trecentis,
Venistine domum ad tuos penates,
Fratresque vnanimos, tuamque matrem?
5 Venisti. ô mihi nuntij beati!
Visam te incolumem, audiamque Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Ut mos est tuus: applicansque collana
Iucundum os, oculosque suauabor.
10 O quantum est hominum beatorum,
Quid me latius est, beatiusue!

De Varri scorto. X.

VARRI, me meus ad suos amores
Visum duxerat è foro otiosum,
Scortillum ut mihi tum repente visum est,
Non sanè illepidum, nec inuenustum.
5 Huc ut venimus, incidere nobis
Sermones varij: in quibus, quid esset
Iam Bithynia, quo modo se haberet,
Et quo nam mihi profuisset ære?
Respondi, id quod erat, mihi nec ipsi,
10 Nec pratoribus esse, nec cohorti,
Cur quisquam caput vinctius referret,
Præsertim quibus esset inrumator.
Prætor, nec faceret pili cohortem.
At certe tamen, inquit, quod illic

A

Natum

Natum dicitur, ære comparasti
 Ad læticam homines, ego, vt puellæ
 Vnum me facerem beatorum,
 Non, inquam, mihi tam fuit maligne,
 Vt, prouincia quod mala incidisset,
 Non possem octo homines parare rectos.
 At mi nullus erat neque hic, neque illic,
 Fractum qui veteris pedem grabati
 In collo sibi collocare posset.
 Hic illa, vt decuit cinz diorem,
 Quæso, inquit, mihi mi Catulle paulum
 *Istos, commodè nam volo ad Serapin
 ‡Deferri, mane, inquit puellæ:
 Istud, quod modo dixeram me habere,
 Fugit me ratio, meus sodalis
 Cinna est Caius: is sibi parauit,
 Verùm, vtrum illius, an mei, quid ad me?
 Vtor tam bene, quàm mihi paratim.
 Sed tu insulsa *male, & molesta viuis,
 Per quam non licet esse neglegentem.

Istos com-
 modita
 ‡ Ferri
 mane, in.

mala

Ad Furium & Aurelium, XI.

F V R I, & Aureli, comites Catulli,
 Siue in extremos penetrarit latus,
 Litus vt longè resonante Eoa
 Tunditur vnda,
 Siue in Hircanos, Arabasque mollis,
 Seu Sacas, sagittiferosque Parthos,
 Siue qua septem geminus colorat
 Equora Nilus,
 Siue trans altæ gradietur Alpes,
 Cæsaris visens monumenta magni,
 Gallicum Rhenum, horribileque & vici-
 mosque Britannos:
 Omnia hæc, quæcunque feret voluntas
 Cælitum tentare simul parati,

Pauci

15 Pauca nuntiate meæ puellæ

Non bona dicta.

Cum suis viuat, valeatque moechis,

Quos simul complexa tenet trecentos.

Nullum amans verè, sed identidem omnium.

10 Illia rumpens.

Nec meum respectet, vt ante amorem,

Qui illius culpa cecidit, velut prau

Vltimi flos, prætereunte postquam

Tactus aratro est.

In Asinium. XII.

MARRYCINE. Asini manu sinistra

Non bellè vteris in ioco, atque vino;

Tollis lintea negligentiorum.

Hoc falsum esse putas? fugit te inepte.

5 Quamuis sordida res, & inuenusta est.

Non credis mihi? crede Pollioni

Fratri, qui tua furta vel talentis

Murari velit: est enim leporem

Disertus puer, ac facetiarum.

10 Quare aut hendecasyllabos trecentos

Exspecta, aut mihi linteam remitte;

Quod me non mouet estimatio.

Verum est *munus bonum* mei sodalis.

Nam sudatia Setaba ex Iberis

15 Miserunt mihi muneri Fabullus,

Et Veranius. hoc amem necesse est,

Et Veraniolum meum, & Fabullum.

Ad Fabullum. XIII.

CENABIS bene, mi Fabulle, apud me

Paucis, si tibi Dij fauent, diebus,

Si tecum attuleris bonam, atque magnam

Cenam, non sine candida puella;

5 Et vino & sale, & omnibus cacininis.

Hæc si inquam, attuleris *venuste noster,

Fabulle

Cenabis

Genabis bene. nam tui Catulli
 Plenus sacculus est arancarum.
 Sed contra accipies meros amores,
 Seu quid suavius, elegantiusve est:
 Nam vnguentum dabo, quod meæ puellæ
 Donarunt Veneres, Cupidineſque:
 Quod tu, cum olfacies, Deos rogabis,
 Totum vt te faciant, Fabulle, naſum.

Ad Licinium Caluum. XVIII.

Ni te plus oculis meis amarem,
 Iucundiſſime Calue, munere iſto
 Odiſſem te odio Variniano.
 Nam, quid feci ego, quiſque ſum locutus,
 Cur me tor male perderes poetis?
 Iſti dij mala multa dent clienti,
 Qui tantum tibi miſit impiorum.
 Quod ſi, vt ſuſpicio, hoc nouum, ac reſcriptum
 Munus dat tibi Sylla litterator,
 Non eſt mi male, ſed bene, ac beate,
 Quod non diſpereunt tui labores.
 Dij magni, horribilem, & ſacrum libellum,
 Quem tu ſcilicet ad tuum Catullum
 Miſiſti, continuo vt die petiret,
 Saturnalibus, optimo dierum.
 Non, non hoc tibi, falſe, ſic abibit.
 Nam ſi luxerit, ad librariorum
 Curram ſcrinia, Caſſios, Aquinos,
 Suffenum, omnia colligam venena,
 Ac te his ſuppliciis remunerabor.
 Vos hinc interea valete, abite
 Illuc, vade malum pedem tuliſti,
 Szeli incommoda, peſſimi poeta,

Ad Aurelium. XV.

COMMENDO tibi me, ac meos amores,
 Aureli, veniam peto pudentem:

Vt, ſi

*Deuſa: Sub
 ſentum
 omnia c.
 Vide Prac.
 attuliſti,

10 Ut, si quidquam animo tuo cupisti,
 Quod castum expeteres, & integellum,
 5 Conferues puerum mihi pudicē:
 Non dico, a populo: nihil veremur
 Istos, qui in platea modo huc, modo illuc
 In re prætereunt sua occupati:
 Verum a te metuo, tuoque pene,
 10 Infesto pueris bonis, malisque:
 Quem tu, quæ lubet, ut lubet, mouero
 Quantum vis, ubi erit foris paratum.
 Hunc vnum excipio, ut puro, pudenter,
 15 Quod si te mala mens, furorque vecors
 In tantam impulerit scelestæ culpam,
 Ut nostrum insidiis caput laceßas.
 * A te tum miseri, malique fati,
 Quem, attractis pedibus, patente porta,
 Percurrent raphanique, mugilisque.

Ah rum
 miserum

Ad Aurelium, & Furium. XVI.

10 PAEDICABO ego vos, & inrumabo
 Aureli pathice, & cinæde Furi,
 Qui me ex versiculis meis putastis,
 5 Quod sint molliculi, parum pudicum.
 Nam castum esse decet pium poetam
 Ipsum, versiculos nihil necesse est:
 Qui tum denique habent salem, ac leporem,
 Si sunt molliculi, ac parum pudici,
 Et, quod pruriat, incitare possunt,
 10 Non dico pueris, sed iis pilosis,
 Qui duros nequeunt mouere lumbos.
 Vos, qui millia multa basiorum
 Legistis, malè me marem putastis:
 Si qui fortè mearum ineptiarum
 15 Lectores eritis, manusque vestras
 Non horrebitis admonere nobis,
 Paedicabo ego vos, & inrumabo.

Ad Co.

Ad Colonia. XVII.

O COLONIA, quæ cupis ponte ludere longo,
 Et salire paratum habes: sed vereris inepta
 Crura ponticuli adfulsantis, incredulus,
 Ne supinus eat, cauæque in palude recumbat.
 Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
 In quo vel Salisubuli sacra luscipiunt.
 Munus hoc mihi maximi da Colonia risus.
 Quendam municipem meum de tuo volo ponte
 Ire præcipitem in lutum, per caputque pedesque.
 Verum torius ut lacus, putidaque paludis
 Liuidissima, maximeque est profunda vorago.
 Insulsiſſimus est homo, nec sapit pueri iſtar
 Bimuli tremula patris dormientis in vna,
 Cui cum sit viridiſſimo nupta flore puella,
 Et puella, tenellulo delicatior hædo.
 Aſſeruanda nigerrimis diligentius viſis,
 Ludere hanc ſinit, ut lubet, nec pili facit vni,
 Nec ſe ſubleuat ex ſua parte, ſed velut alnus
 In foſſa Liguri ſacer ſupernata ſecuri,
 Tantundem omnia ſentiens, quam ſi nulla ſit
 vſquam.
 Talis iſte meus ſtupor nil videt, nihil audit.
 Ipſe quis ſit, vtrum ſit, an non ſit, id quoque neſcit.
 Hunc ego volo de tuo ponte, mittere prouum,
 Si porè itondum repente excitare veterum.
 Et lupinum animum in graui detelinquere cœno,
 Ferream ut ſoleam tenæi in voragine mula.

Ad Hortorum deum. XVII.

HUNC lucum tibi dedico, conſecroque Priape
 Qua domus tua Lampinei eſt quæque ſua Priape.
 Nam te præcipue in ſuis vrbibus colit ora,
 Hellespontia, cæteris oſtreaſior oris.

Hortorum deus. XIX.

H V N C ego iuvenes locum, villulamque palu-
strem,

Testam vimine iunceo, caricisque manipulis,
Quercus arida, rustica conformata securi

Nutriui: magis, & magis, vt beata quorannis,

Huius nam domini colunt me, deumque salutant,

Pauperis tugurij Pater, filiusque *

Alter assidua colens diligentia, vt herba

Dumosa, aspera que a meo sit remota sacello:

Alter parua ferens manu semper munera larga.

Florido mihi ponitur picta vere corolla

Primitu, & tenera virens spica mollis arista:

Luteæ violæ mihi, luteumque papauer,

Pallentesque cucurbitæ, & suauis olentia mala,

Vua pampineâ rubens educata sub vmbra.

Sanguine hanc etiam mihi (sed * iacebitis) aram

Barbarus linat hirculus, cornipesque capella,

Pro quæcis omnia honoribus hæc necesse Priapo

Præstare, & domini hortulum, vineamque tueri.

Quare hinc o pueri malas abstinete rapinas.

Vicinus propè diues est, neglegensque Priapus.

Inde sumite, semita hæc deinde vos feret ipsa.

Hortorum deus. XX.

E G O hæc, ego arte fabricata rustica,

Ego arida, o viator, ecce populus

Agellulum hunc, sinistra, tute quem vides,

Hæncque villulam, hortulumque pauperis

Tuor, malæque furis arceo manus,

Mihicorolla picta vere ponitur:

Mihi rubens arista sole feruidos

Mihi virente dulcis Vua pampino

Mihique glauca duro oliua frigore,

Meis capella delicata pascuis

In urbem adulta lacte portat vbera:

Meisque

Meisq[ue] pinguis agnus ex ouilibus
 Grauem domum remittit are dexteram,
 Tenerq[ue] matre mugiente, vaccula
 Deum profundit ante templa sanguinem.
 Proin viator hunc Deum vereberis,
 Manumq[ue] forsam habebis: hoc tibi expedit.
 Parata namq[ue] crux, sine arte mentula.
 Velim pol, inquis, ar pol ecce, villicus:
 Venit: valente cui reuulsa brachio
 Fit ista mentula, apta claua dextera.

Ad Auselium. XXI.

Veneris: es, *in caris:* A V R E L I, pater esuritionum,
 Non harum modò, sed quot aut fuerunt,
 Aut sunt, aut alii erant in annis,
 Pædicare cupis meos amores;
 Nec clam nam simul * & iocaris vnâ,
 Hæres ad latus, omnia experiris.
 Frustrâ: nam insidias mihi instructena
 Tangam te prius inrumatione.
 Atqui, si id faceres satur, tacerem:
 Nunc ipsum id doleo, quòd esurire
 Nè necus puer & sitire duceret.
 Quare desine, dum licet pudico,
 Ne finem facias sed inrumatus.

Ad Varrum. XXII.

S V F F E N V S, iste, Varre, quem probe nosti,
 Homo est, venustus, & dicax, & urbanus,
 Idemq[ue] longè plurimos facit versus.
 Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
 Perscripta, nec sic, vt sit, in palimpsesto
 Relata; chartæ regiz, noui libri,
 Noui vmbilici, lora rubra, membrana
 Directa plumbo, & pumice omnia æquata.
 Hæc cum legas, tum bellus ille, & urbanus

Suffenus.

- 10 Suffenus, vnus, caprimulgus, aut fossor.
 Rursus videtur: tantum abhorret, ac mutat.
 Hoc quid putemus esse? qui modò scurra,
 Aut si quid hac re tritius videbatur,
 Idem inficeto est inficetior rure,
 15 Simul poemata attigit: neque idem vnquam
 Æquè est beatus, ac poemata cum scribit:
 Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur,
 20 Nimirum idem omnes fallimur; neque est quisquam
 Quem non in aliqua re videre Suffenum
 Possis. S. V. V. cuique attributus est error:
 S. E. D. non videmus, mantice quod in tergo est.

Ad Furium. XXXIII.

- FVRI, cui neque seruus est, neque arca,
 Nec cimex, nec araneus, nec ignis,
 Verum est & pater, & nouerca, quorum
 Dentes, vel filicem comesse possunt;
 5 Est pulcrè tibi cum tuo parente,
 Et cum coniuge lignea parentis.
 Nec mirum, bene nam valetis omnes.
 Pulcrè concoquitis: nihil timeris:
 Non incendia, non graues ruinas,
 10 Non facta impia, non dolos veneni,
 Non casus alios periculorum.
 Atqui corpora sicciora cornu,
 Aut, si quid magis aridum est, habetis,
 Sole, & frigore, & esuritione.
 15 Quare non tibi sit bene, ac beatè?
 A te sudor abest, abest salina,
 Mucusque, & mala pituita nasi.
 Hanc ad munditiem adde mundiorè,
 Quod culus tibi perior salillo est,
 20 Nec toto decies cacas in anno:
 Atque id durius est faba, & lapillis:
 Quod tu si manibus teras, fricesque,

S. Guliel.
 Capillis

Non

Non vnquam digitum inquinare possis.
 Hæc tu commoda tam beata, Puri,
 Noli spernere, nec putare parui.
 Et festertia, quæ soles, precari.
 Centum desine: nam superes beatus.

Ad Iuuentium puerum.

O *Q*uæ si hosculus es iuuentiorum,
 Non horum modò, sed quor aut fuerunt,
 Aut posthac aliis erunt in annis,
 Mallero delicias mibi dedisses,
 Quam istis, cui neque seruius est, nec atca:
 Quam si te sineres ab isto tamaritum non
 Qui? non est homo bellus, inquit? est:
 Sed bello huic neque seruius est, neque arca.
 Hæc tu, quam iubeo, abice, eleuagum
 Nec seruum tamen ille habet, neque arcam.

amari,
 Cui nil
 est, homo
 bellus, in-
 quies est,

Ad Thallum.

CINAEDÆ Thallæ, mollior cuniculi capillo,
 Vel anseris medullula, vel insula oricilla,
 Vel pene languido senis, siuque araneoso
 Idemque Thallæ turbida, rapacior procella,
 Cum diua mulier, alites ostendit occinentes,
 Remitte pallium mibi meum, quod inuolasti
 Sudariumque setabum, catagraphosque Thynos,
 Inapte, quæ palam soles habere, tanquam auita:
 Quæ nunc tuis ab vnguibus reglutina, & remitte:
 Ne lancum latrisculum, natesque mollicellas,
 Inusta turpiter tibi flagella conscribiller,
 Et insolenter a stues, velut minuta magno
 Deprensa naui in mari, vesaniente vento.

maice

Ad Furium.

FVRI, villula nostra non ad Austri
 Flatus opposita est, nec ad Fauoni,
 Nec faui Boreæ, aut Apeliota,
 Verum ad millia quindecim, & ducentos,
 O ventum horribilem, atque pestilentem!

Ad pus-

Ad puerum suum. XXVII.

MINISTER vetuli puer Falerni

Inger mi calices amariore.

Vt lex Postumia iubet magistra,

Ebriosa acina ebriosioris.

5 At vos, quod lubet, hinc abite lymphæ.

Vini perniciës, & ad seueros

Migrate: hic merus est Thyonianus.

Ad Veranium, & Fabullum. XXVIII.

PISONIS comites, cohors inanis.

Aptis sarcinulis, & expeditis,

Verani optime, iuque mi Fabulle,

Quid rerum geritis? satine cum isto

5 Vappâ, frigoraque & famem tulistis?

Ecquidnam in tabulis patet lucelli

Expensum? vt mihi, qui, meum securus

Pratorem, refero datum lucello.

Ad Memmium. XXIX.

O MEMMI, bene me, ac diu supinum:

Tota ista trabe lentus inrumasti:

Sed, quantum video, pari fuisti

Casu; nam nihilo minore verpa

5 Es fartus. pete nobiles amicos.

At vobis mala multa Dij, Deaque

Dent, opprobria Romuli, Remique.

In Casarem. xxx.

QVÆS: hoc potest videre quis potest pati,

Nisi impudicus, & vorax, & aleo?

Mamuram habere, quod comata Gallia

Habebat * vinctum & vltima Britaniam?

Cinædo Romule, hæc videbis, & feres:

5 Es impudicus, & vorax, & aleo.

Adrianus
Bonsa:
vltima
Britannia.
Vide

Et ille nunc superbus, & superfluens

Perambulabit omnium cubilia,

Vt albulus columbus aut Adoneus?

Cinæde Romule, hæc videbis, & feres?

Es impudicus, & vorax, & aleo.

Eône nomine Imperator vnice

Fuisti in vltima occidentis insula,

Vt ista vestra diffutura mentula

Ducenties comisset, aut trecenties?

Quid est? an hæc sinistra liberalitas

Parum expatruit? an parum helluatus es?

Paterna prima lacinata sunt bona,

Secunda præda Pontica, inde tertia

Ibera, quam scit amnis aurifer Tagus.

* Hunc Gallie timent, timent Britannia?

Quid hunc (malum) foueris, aut quid hic potest,

Nisi vncta deuorare patrimonia?

Eône nomine Imperator vnice,

Socer generque perdidistis omnia?

Turn, Ti-
mentque
Gallie
hunc,

Ad Alphenum. xxxi.

A L P H E N E immemor, atque vnanimis false
fodalibus,

Iam te nil miseret, dure, tui dulcis amicali,

Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide.

Nec facta impia fallacum hominum caliculis
placent.

Quæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.

Eheu quid faciant, dic, homines, cuius habeant
fidem?

Certe tute iubebas animam tradere, inique me

Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.

Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaque

Ventos irrita ferre & nebulas æreas sinis.

Si tu oblitus es, ac Dij meminerunt, meminit Fides:

Quæ, te vt pœniteat postmodo facti, faciet, tui.

Ad Sir-

Ad Sirmionem, peninsulam. XXXII.

X

PENINSVLARVM Sirmio, insularumque

Ocellæ, quas cumque in liquentibus stagnis,

Marique vasto fert vterque Neptunus,

Quam te libenter, quamque lætus inuiso,

Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos

Liquisse campos, & videre te in tuto.

O QV I D solutis est beatius curis!

Cum mens onus reponit, ac peregrino

Labore fessi venimus Larem ad nostrum.

Desideratoque acquiescimus lecto.

Hoc est, quod vnum est, pro laboribus tantis.

Salve, ô venusta Sirmio, atque hero gaude:

Gaudete vosque Lydiæ lacus vnda:

Ridere quidquid est domi cachinnorum.

Ad Ipsithillam. XXXIII.

A M A B O mea duleis Ipsithilla,

Mex delicæ, mei lepôres,

Iube, ad te veniam meridiatum.

Quod si iusseris, illud adiuvato.

Ne quis liminis obseret tabellam.

Ne tibi lubeat foras abire:

Sed domi mancas, paresque nobis

Nouem continuas fututiones.

Verum, si quid ages, statim iubero.

10 Nam pransus iaceo, & satur supinus

Pertundo tunicamque, palliumque.

In Vibennios. XXXIII.

O F R V M optime balneariorum,

Vibenni pater, & cinædæ fili.

Nam dextra pater inquinatiores,

Culo filius est voracior.

Cur non exilium, malasque in oras

Itis, quandoquidem patris rapina:

Notæ sunt populo, & nates pilosos:

Fili non potes asse venditare.

Saculare carmen ad Dianam: XXXV.

DIANÆ fumus in fide
Puellæ & pueri integri.
Dianam pueri integri,
Puellæque canamus.

O Latonia, maximi
Magna progenies Iouis,
Quam mater prope Deliam
Deposuit Olfuam.

Montium domina vt fores,
Siluarumque virentium,
Saltuumque reconditorum,
Amniumque sonantium,

Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens Triuia, & notho es
Dicta lumine Lunæ.

Tu cursu Dea menstro
Meriens iter annum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus explēs.

Sis quocunque placet tibi
Sancta nomine, Romulique
Ancique, vt solita es, bona
Sospites ope gentem.

Caciliurn accersit: XXXVI.

POETAE tenero, meo sodali,
Velim Cacilio papyre dicas,
Veronam veniat Noui relinquens,
Comi mœnia, Lariunaque litus.
Nam quasdam volo cogitationes
Amici accipiam sui, meique,
Quare, si sapiet, viam vorabit.
Quamuis candida millies puella
Euntem reuocet, manuque collo

- 10 Amba iniiciens roget morari:
 Quæ nunc, si mihi vera nuntiantur,
 Illum deperit impotentie amore.
 Nam, quo tempore legit inchoatam
 Dindymi dominam, ex eo misella
 15 Ignes iatiorum edunt medullam.
 Ignosco tibi, Sapphica puella,
 Musa doctior, est enim venustæ,
 Magna Cæcilio inchoata mater.

In Annales Volusi. XXXVII.

- 17 ANNALIS Volusi, cacata charta,
 Votum soluite pro mea puella,
 Nam sanctæ Veneri, Cupidiniq[ue]
 Vouit, si sibi restitutus essem,
 5 Desissemq[ue] truces vibrare iambos,
 Electissima pessimi poetæ
 Scripta tardipedi Deo daturam
 Infelicibus v[er]stulanda lignis:
 Et hoc pessima te puella vidit
 10 locosæ, & lepidæ vouere Diuis.
 Nunc, ô cæruleo creata ponto,
 Quæ sanctum Idaliû, Vriusq[ue] apertos,
 Quæq[ue] Ancona, Cnidumq[ue] arundinosam
 7 Colis, quæq[ue] Amathunta, quæq[ue] Golgos,
 15 Quæq[ue] Dyrrhachium, Hadriae tabernam,
 Acceptum face, redditumq[ue] votum,
 Si non inlepidum, neque inuenustum est.
 At vos inerea venite in ignem
 Pleni ruris & inficetiarum,
 20 Annales Volusi cacata charta.

Ad Contubernales. XXXVIII.

- SALAX taberna, vosq[ue] contubernales,
 A pileatis nona fratribus pila
 Solis putatis esse mentulas vobis?

Solis licere, quidquid est puellarum,
 Confutuere, & putare ceteros hircos?
 An, continenter quod sedetis insulsi
 Centum, aut ducenti, non putatis ausurum
 Me vna ducentos intrumare fessores
 Atqui putate: namque totius vobis
 Frontem tabernæ scipionibus scribam.
 Puella *nam mea, quæ meo sicut fugit,
 Amata tantum, quantum amabitur nulla,
 Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
 Confedit istic hanc boni, beatique
 Omnes amatis: & quidem, quod indignum est,
 Omnes pusilli, & semitarii mæchi,
 Tu præter omnes vnde capillaris
 Cuniculosæ Celtiberiæ fili,
 Egnati, opaca quem bonum facit barba,
 Et dens iberæ defricatus vrina.

Ad Cornificum. xxxix.

MALE est, Cornifici, tuo Catullo,
 Male est, mehercule, & laboriose,
 Et magis magis in dies, & horas:
 Quem tu, quod minimum, facillimumque est,
 Qua solatus es adlocutione?
 Irascor tibi, si meos amores
 Paulum quid lubet adlocutionis
 Mæstius lacrymis Simonideis.

In Egnatium. xli.

EGNATIVS, quod candidos habet dentes,
 Renidet vsque quaque, seu ad rei ventum est
 Subsellium, eum orator excitat fletum,
 Renidet ille: seu pij ad rogum filii
 Lugetur, orba eum flet vnicum mater,
 Renidet ille: quidquid est, vbisunque est.

Quod.

Quodeumque agit, renidet. hunc habet morbum,
Neque elegantem, vt arbitror, neque vrbana.

Quare monendus *es mihi: bone Egnati, est

10 Si vrbanus esses, aut Sabinus, aut Tiburs,

Aut porcus Vmber, aut obesus Etruscus,

Aut Lanuvinus ater, atque dentatus,

20 Aut Transpadanus, vt meos quoque attingam,

Aut quilibet, qui puriter lauit dentes,

15 Tamen renidere vsquequaue te nollem.

Nam a i s v inepto res ine prior nulla est.

Nunc *Celtiber in Celtiberia terra

30 Quod quisque minxit, hoc sibi solet manere

Dentem, atque rursam defricare gingiuam.

20 Vt, quod iste vester expolitor dens est,

Hoc te amplius bibisse praedicet loti.

Ad Rauidum. xli.

QVA ENAM te mala mens, miselle Rauide,

Agit praecipitem in meos iambos?

Quis Deus tibi non bene aduocatus

Vecordem parat excitare rixam?

5 An vt peruenias in ora vulgi?

Quid vis? qua lubet esse notus optas?

Eris: quandoquidem meos amores

Cum longa voluit amare pecna.

De Acme. xlii.

ACME illa, illa puella defutura.

Tota millia me decem poposcit;

Ista turpiculo puella naso,

Decoctoris amica Formiani.

5 Propinqui, quibus est puella cura,

Amicos, medicosque conuocate.

Non est sana puella: nec rogare

Qualis sit, solet hzc imaginofum.

B 5

In quatuor

Celtiberus
Celtiberia
in terra.

Quod-

In quendam. XLIII.

A D E S T E hendecasyllabi, quot estis omnes
 Omnes undique, quot quot estis omnes,
 Locum me putat esse mœcha turpis;
 Et negat, mihi vestra reddituram
 Pugillaria, si pati potestis.
 Persequamur eam, & reslagitemus.
 Quæ sit, quæritis: illa, quam videtis
 Turpe incedere, mimice, ac moleste,
 Ridentem catuli ore Gallicani.
 Circumsistite eam, & reslagitate.
 Mœcha putida redde codicillos,
 Redde putida mœcha codicillos.
 Non assis facis ô lutum, lupanar,
 Aut si perditius pote est quid esse.
 Sed non est tamen hoc satis putandum;
 Quod si non aliud potest, ruborem
 Ferreo canis exprimamus ore.
 Conclamare iterum altiore voce,
 Mœcha putida redde codicillos,
 Redde putida mœcha codicillos.
 Sed nil proficimus: nihil mouetur.
 Muranda est ratio, modusque vobis,
 Si quid proficere amplius potestis.
 Pudica, & proba redde codicillos.

In Acmen. XLIII.

S A L V E, nec minimo puella naso,
 Nec bello pede, nec nigris ocellis,
 Nec longis digitis, nec ore sicco,
 Nec sane nimis elegante lingua,
 Decoctoris amica Formiani.
 Ten' prouincia narrat esse bellam:
 Tecum Lesbica nostra comperatur.
 O sæculum insipiens, & inficetum!

Ad Fundum. XLV.

- O FVND E, nosse, seu Sabine, seu Tiburs,
 Nam, te esse Tiburtem, aurum ante, quibus non est
 Cordi Catullum lædere, pat, quibus cordi est,
 Quouis Sabinum pignore esse contendunt,
 Sed seu Sabine, siue veriùs Tiburs,
 Fui libenter in tua suburbana
 Villa, malamque pectore expuli tussim:
 Non immerenti quam mihi meus venter,
 Dum sumptuosas appeto, dedit cenas.
 Nam Sextianus dum volo esse conuiua,
 Orationem in Attium petitorum
 Plenam veneni, & pestilentie, legit.
 Hic me grauedo frigida, & frequens tussis,
 Quassauit, vsquedum in tuum sinum fugi,
 Et me recuravi ocimoque, & vruca.
 Quare refectus maximas tibi grates
 Ago, meum quodd non es vltu peccatum:
 Nec iam recuso, si nefaria scripta
 Sexti recepsso, quin grauedinem, & tussim,
 Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus:
 Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.

De Acme, & Septimio. XLVI.

- ACME N Septimius, suos amores,
 Tenens in gremio, mea, inquit, Acme,
 Ni te perditè amo, atque amare porro
 Omnes sum assidue paratus annos,
 Quantum qui pote plurimum perire,
 Solus in Libya, Indiæve tosta,
 Cæso veniam obuius leoni.
 Hoc vt dixit, Amor sinistra, vt antè
 Dextra, sternaui ad probatione.
 At Acme, leuiter caput reflectens,
 Et dulcis pueri ebrios ocellos,
 Illo purpureo ore suauia,

Sic

Sic inquit, Mea vita Septimille,

Huic vni domino vsque seruiamus,

Vt multo mihi maior, acriorque

Ignis mollihus ardet in medullis.

Hoc vt dixit, Amor sinistra, vt ante

Dextra, sternuit adprobatione.

Nunc ab auspicio bono profecti,

Mutuis animis amant, amantur.

Vnam Septimius miscellus Acmem

Mauult, quam, Syrias, Britanniasque:

Vno in Septimio fidelis Acmem

Facit delicias, libidinesque,

Quis vllos homines beatiors

Vidit? quis Venerem auspiciorem?

Ad seipsum de aduentu Veru. XLVII.

I AM ver egelidos refert tepores,

Iam celi furor æquinoctialis

Iucundis Zephyri fiescit auris.

Linquantur Phrygij, Catulle campi,

Nicææque ager vber æstuosa,

Ad claras Aliz volemus vrbes:

Iam mens prætrepidans auct vagari:

Iam læti studio pedes vigescunt.

O dulces comitum valete cætus,

Longè quos simul à domo profectos,

Diuersos variæ viæ reportant.

Ad Percium & Soerationem. XLVIII.

PORCI, & Soeration, duæ sinistra

Pisonis scabies, famelique Memmi,

Vos Veraniolo meo, & Fabullo

Verpus præposuit Priapus ille,

Vos conuiuia lauta sumptuosæ

De die facitis, mei fodales

Quærent in truiis vocationes?

Ad Iunonem.

Ad Iuuentium. XLIX.

MELLITOS oculos tuos, Iuuenti,
Si quis me finat vique basiare,
Vique ad millia basiem trecenta:
Nec vnumquam saturum inde cor futurum est,
Non si densior aridis aristis
Sit nostræ seges osculationis.

Ad Marcum Tullium. I.

DISERTISSIME Romuli nepotum,
Quot sunt, quotque fuere, Marce Tulli,
Quotque post aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, pessimus omnium poeta:
Tanto pessimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium. II.

HESTERNO, Licini, die otiosi
Multum lusimus in meis tabellis,
Ut conuenerat esse delicatos,
Scribens versiculos vterque nostrum,
Ludebat numero modo hoc, modo illoc,
Reddens mutua per iocum, atque vinum.
Atque illinc abij tuo lepore
Incensus, Licini, facetiisque,
Ut nec me miserum cibus iuuaret,
Nec somnus tegetet quiete ocellos,
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer, cupiens videre lucem,
Vt tecum loquerer, simulque vter essem,
At defessa labore membra postquam
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poemata feci,
Ex quo perspiceres meum dolorem,
Nunc audax caue sis, precesque nostras,

Oramus,

Oramus, caue despicias ocelle,
Ne poenas Nemesis reposita a te,
Est vehemens Dea: lacerare hanc cauto.

Ad Lesbiam. LIII.

ILLE MI par esse Deo videtur,
Ille, si fas est, superare diuos,
Qui sedens aduersus identidem te
Spectat, & audit

Dulce ridentem, misero quod omnes
Eripit sensus mihi, nam, simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mi

Lingua sed torpet, tenues sub artus
Flamma dimanat, sonitu suo pte
Tintinant aures, genuina teguntur
Lumina rosc.

Otium, Catulle, tibi molestum est:
Otio exultas, nimiumque gestis.
Otium & reges simul & beatas
Perdidit vrbes.

Ad seipsum de Struma & Vatinio. LIII.

QVID est, Catulle, quid moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet:
Per consulatum peierat Vatinius.
Quid est, Catulle, quid moraris emori?

De quodam, & Caluo. LIIII.

RISI nescioquem modo in corona,
Qui, cum mirifice Vatiniana
Meus crimina Caluus explicasset,
Admirans ait hac, manusque tollens,
Dij magni salaputium disertum,

* Othonis caput oppido est pusillum.

Heri

Heri rustici semilauræ crura,
 Subtile, & leue pedirum Libonis:
 Sed non omnia displicere vellem:
 Tibi, & Fufficio seni recocto,
 Irascere iterum meis iambis
 Immerentibus ynice Imperator.

Ad Camerium. X. LVI.

ORAMVS, si forte non molestum est,
 Demonstres, vbi sint tua tenebrae.
 Te quæsiuimus in minore campo,
 Te in circo, te in omnibus tabellis,
 Te in templo superi Iouis iacrato,
 In Magni sinu tibi ambulatione.
 Femellas omnes amice preñdi,
 Quas vultu vidi tamen sereno.
 Has vel te sic ipse flagitabam,
 10 Camerium mihi, pessima puella,
 Quædam, inquit, nudum sinum redicens,
 En hic in roseis later papillis.
 Sed, te querere, iam Herculis labos est.
 Tanto ten' fastu negas amice?
 Dic nobis vbi sis futurus, ede
 15 Audacter, committe, crede luci.
 Num te lacteolæ tenent puellæ?
 Si linguam clauso tenes in ore,
 Fructus proijcies amoris omnis.
 Verbosa gaudet Venus loquela.
 20 Vel, si vis, licet obsæres palatum,
 Dum vestri sim particeps amoris.
 Non custos si fingar ille Cretum,
 Non Ladæ si ego, pennipésve Perseus;
 Non si Pegaseo ferar volatu;
 25 Non Rhæti niucis, citisq; bigis.
 Adde huc plumipedes, volatilesq; iuues,
 Ventorumque simul require cursum,

Quos

Quos iunctos, Cameri, mihi dicares:
 Defessus tamen omniibus medullis;
 Et multis languoribus peresus
 Essem te, mi amice, queritando.

Ad Catonem. LVII.

OREM ridiculam, Cato, & iocosam,

*Scal. Di-
 gnam maxi-
 mus*

Dignamque auribus, & tuo cachinno.

Ride, quidquid amas Cato Catullum,

Res est ridicula, & nimis iocosa.

Deprendi modo pupulum puellæ

Trufantem: hunc ego, si placet Dionæ,

Pro teo rigida mea cecidi.

In Mamurram & Cæsarem. LVIII.

PULCRE conuenit improbis cinadis

Mamuræ pathicoque, Cæsarique.

Nec mirum: maculae pares utrique,

Urbana altera, & illa Formiana,

Impressæ resident, nec eluuntur.

Morbosi pariter, gemelli utrique,

Vno in lectulo crudituli ambo.

Non hic, quam ille, magis vorax adulter,

Riuales socij & puellularum;

Pulcre conuenit improbis cinadis.

Ad Calium, de Lesbia. LIX.

CABLI, Lesbia nostra, Lesbia illa;

Illæ Lesbia, quam Catullus vnā

Plus, quam se, atque suos amauit omnes,

Nunc in quadriuijs, & angiportis,

Glubit magnanimos Remi nepotes.

De Rufa. LX.

BONONENISIS Rufa Rufulum fellat

Vxor Meneni, sæpe quam in sepulcretis

Vidistis ipso rapere de rogo cenam,

Cum deuolutum ex igne prosequens panem;

A semiraso tonderetur vitore.

- Num te leana montibus Libyfinis,
 Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
 Tam mente dura procreauit, ac tetra,
 Vt supplicis vocem in nouissimo casu
 Contemptam haberes? ô nimis fero cordel

In nuptias Iuliae, & Manlij. LXII

- COLLIS ô Heliconij
 Cultor, Vran~~us~~ genus,
 Qui rapis teneram ad virum
 Virginem, ô Hymenæe Hymen,
 Hymen ô Hymenæe.
 CINGE tempora floribus
 Suaue olentis amaraci.
 Flammeum cape. latus huc
 Huc veni, niueo gerens
 Luteum pede soccum:
 Excitusque hilari die,
 Nuptialia concinens
 Voce catmina tinnula,
 Pelle humum pedibus, manu
 Pineam quate tædam,
 Namque Iulia Mallio,
 Qualis Idalium colens
 Venit ad Phrygium Venus
 Iudicem, bona cum bona
 Nubitalite virgo.
 Floridis velut enitens
 Myrtus Asia ramulis,
 Quos Hamadryades Deæ
 Ludicrum sibi roscido
 Nutriunt humore.
 Quare age, huc aditum ferens
 Perge linquere Thespiæ
 Rupis Aonios specus,

Lympha quos super inrigat

Frigerans Aganippe:

Ac domum dominam voca,

Coniugis cupidam noui,

Mentem amore reuinciens,

Vt tenax edera huc, & huc

Arborem implieat errans.

Vos item simul integre

Virgines, quibus aduenit

Par dies, agite, in modum

Dicite: ô Hymenæe Hymenæ,

Hymen ô Hymenæe,

Vt lubentius audiens,

Se citatier ad suum

Munus, huc aditum ferat,

Dux bone Veneris, boni

Coniugator amoris.

Quis Deus magis ah magis

Est petendus amantibus?

Quem colant homines magis

Cælitus? ô Hymenæe Hymen,

Hymen ô Hymenæe.

Te suis tremulus parens

Inuocat: tibi virgines

Zonula soluunt sinus:

Te tumens cupida mouos

Capit aure maritos.

Tu ferro iuueni in manus

Floridam ipse puellulam

Matris è gremio suæ

Dedis, ô Hymenæe Hymen,

Hymen, ô Hymenæe.

Nil potest sine te Venus,

Fama quod bona comprober

Commodi capere: at potest,

Te volente, quis huic Deo

Compe-

65 Comperarier aufit?

Nullaquit sine te domus

Liberos dare, nec parens

Stirpe dicier: at potest,

Te volente, quis huic Deo

70 Comperarier aufit?

Qua tuis careat sacris,

Non queat dare praesides

Terra finibus: at queat

Te volente, quis huic Deo

75 Comperarier aufit?

Claustrea pandite ianuæ:

Virgo adest, viden', vt faces

Splendidas quatiunt comas

Sed moraris, abit dies.

80 Prodeas, noua nupta.

Tardat ingenuus pudor,

Que tamen magis audiens

Flet, quod ire necesse sit.

Sed moraris, abit dies.

85 Prodeas, noua nupta.

Flere desine: non tibi

Auruncleia periculum est,

Nequa femina pulcrior

Clarum ab Oceano diem

90 Viderit venientem.

Talis in vario solet

Diuitis domini hortulo

Stare flos hyacinthinus.

Sed moraris, abit dies.

95 Prodeas, noua nupta.

Prodeas, noua nupta, si

Iam videtur, & audias

Nostra verba. viden' faces

Aureas quatiunt comas.

100 Prodeas, noua nupta.

Non tuus leuis in mala
Deditus vir adultera,
Probra turpia persequens,
A tuis teneris vult
Secubare papillis:

Lenta quin velut assitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. sed abit dies.
Prodeas, noua nupta.

O cubile, quor omine
Candido pede lectuli.

* * * *quod ubi veniunt hero*
* * * *gaudet ubi abit dies*
* * * *Prodeas noua nupta*

Quæ tuo veniunt hero,
Quanta gaudia, quæ vaga
Nocte, quæ media die
Gaudeat? sed abit dies.
Prodeas, noua nupta.

Tollite, ô pueri, faces:
Flammeum videor videre.
Ite, concinite in modum,
O Hymen Hymenæe Hymen,
Hymen ô Hymenæe.

Neu diu taceat procar
Fescennina locutio:
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.

Dâ nuces pueris iners
Concubine: satis diu
Lusisti nucibus: lubet
Iam seruire Thalassio.
Concubine, nuces da.
Sordebant tibi villicæ

Concu-

Concubine hodie, atque heri.

Nunc tuum cinerarius.

Tondet os. miser, â miser.

140 Concubine, nuces da.

Diceris male re â tuis.

Vnguentate glabris marite.

Abstinere: sed abstine.

Io Hymen Hymenæe io,

145 Io Hymen Hymenæe.

Scimus, hæc tibi, quæ licent,

Sola cognita: sed marito.

Ista non eadem licent.

Io Hymen Hymenæe io,

150 Io Hymen Hymenæe.

Nupta tu quoque, quæ tuus.

Vir petet, caue ne neges,

Ne petitum aliunde eat.

Io Hymen Hymenæe io,

155 Io Hymen Hymenæe.

En tibi domus vt potens,

Et beata viri tui,

Quæ seni tibi seruiet.

Io Hymen Hymenæe io,

160 Io Hymen Hymenæe.

Vsq̃ue dum tremulum mouens.

Canat tempus anilitas.

Omnia omnibus annuit.

Io Hymen Hymenæe io,

165 Io Hymen Hymenæe.

Transfer omine cum bono.

Limem aureolos pedes.

Rasilemque subi forem.

Io Hymen Hymenæe io,

170 Io Hymen Hymenæe.

Aspice, intus vt accubans.

Vir tuus Tyrio in toro.

Totus immineat tibi.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe.

Illi non minus, actibi

Pectore vritur intimo

Flamma, sed penitè magis.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe.

Mitte brachiolum teres

Prætextare puellulæ,

Iam cubile adeat viri.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe.

Vos bonæ senibus viris

Cognita bene femina,

Collocate puellulam.

Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe.

Iam licet venias marite:

Vxor in thalamo est tibi

Ore floridulo nitens,

Alba parthenice velut,

Luteumve papauer.

Non diu remoratus es.

Iam venis. bona te Venus

Iuuerit, quoniam palam

Quod cupis, capis, & bonum

Non abscondis amorem.

At marita tuum tamen

Celites, nihilo minus

Pulcra res: neque te Venus

Negligit, sed abit dies.

Perge, ne remorare.

Ille pulvis Erythræi,

Siderumque micantium

Subducatur numerum prius,

- Qui vestri numerare vult
 170 Multa millia ludis
 171 Ludite, ut lubet, & breui
 Liberos date, non decet
 Tam vetus sine liberis
 Nomen esse, sed indidem
 175 Semper ingenerari.
 180 Torquatus, volo, paruulus
 Matris e gremio suae
 Porrigens teneras manus,
 Dulce rideat ad patrem,
 185 Sed micante labello.
 Sit suo similis patri
 Manlio, & facile infans
 Noscitur ab omnibus,
 Et pudicitiam suae
 190 Matris indicet ore.
 Talis illius a bona
 Matre laus genus adprobet,
 Qualis vnica ab optima
 Matre Telemacho manet
 195 Fama Penelopaeo.
 Claudite ostia virgines,
 Lusimus satis, at hunc
 Coniuges bene viuite, &
 Munere adsiduo valentem
 200 Exercete iuuentam.

CARMEN NYPTIALE. LXII.

Vespera adest, iuuenes, confurgite, Vesper
 Olympo

Expectata diu vix tandem lumina tollit.
 Surgere iam tempus, iam pinguis linquere mensas.
 Iam veniet virgo, iam dicetur Hymeneus.

Hymen o Hymene, Hymen ades o Hymene
 Cernis, inuaptez, iuuenes, confurgite contra.

Oetæos
ostendit
noctifer
ignes.

140

LIBER 10

Nimirum *Oetæo se ostendit noctifer imbre.

Sic certe. viden' vt pernicious exilare?

Non temere exsiluere. canent quos vincere par est:

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe. 10

Non facilis nobis, æquales, palma parata est.

Aspicite, innupræ secum vt meditata requirunt.

Non frustra meditantur. habent memorabile quod

fit. *Nec mirum tota penitus quod mente labora*

Nos aliò mentes, aliò diuissimus aures:

Iure igitur vincemur. A M A T victoria curam. 15

Quare nunc animos saltem committite vestros.

Dicere iam incipient, iam respondere decebit:

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe.

Hespero, quis cælo fertur crudelior ignis?

Qui natam possis complexu auellere matris, 20

Complexu matris retinentem auellere natam;

Et iuueni ardenti castam donare puellam.

Quid faciant hostes capta crudelius vrbe?

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe.

Hespero, qui cælo lucet iucundior ignis? 25

Qui desponsa tua firmes connubia flamma;

Quod pepigere viri, pepigerunt ante parentes;

Nec iunxere prius, quam se tuus extulit ardor.

Quid datur à Diuis felici optatus hora?

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe. 30

Hesperus è nobis æquales abstulit vnam.

* * *

Namque tuo aduentu vigilat custodia semper.

Noctis latent fures, quos idem sæpe reuertens

Vespere mutato comprehendis nomine eosdem. 35

At lubet innuptis ficto te carpere questu.

Quid tum si carpunt, tacita quod mente requirunt?

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe.

Vt flos in sepiis secretus nascitur hortis;

Ignotus pecori, nullo contusus aratro;

Quem mulceat aura, firmat Sol, educat imber, 40

Muli

Multi illum pueri, multæ oporere puellæ:

Idem cum tenui carpus defloruit, ingui,

Nulli illum pueri, nullæ oporere puellæ:

45 Sic virgo, dum intacta manet, tum cara suis, sed

Cum castum amisit polluto corpore florem,

Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis:

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe.

Vt vidua in nudo vitis quæ nascitur aruo,

50 Nunquam se extollit, nunquam mitè educat vnam.

Sed tenerum prono defleatens pondere corpus,

Iam iam contingit summum radice flagellum:

Hanc nulli agricolæ, nulli accollere iuueni:

At si fortè eadem est vltimo coniuncta marito,

55 Multi illam agricolæ, multi accollere iuueni:

Sic virgo, dum intacta manet, tum inulta senescit:

Cum par connubium maturo tempore adepta est,

Cara viro magis, & minus est inuisa parenti.

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe.

60 At tu ne pugna cum tali coniuge virgo,

Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse.

Ipse pater cum matre, quibus parère necesse est:

Virginitas non tota tua est: ex parte parentum est:

Tertia pars patri data, pars data tertia matri:

65 Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,

Qui genero sua iura simul cum dote dederunt:

Hymen ô Hymenæe Hymen ades ô Hymenæe.

De A T V. LXIII. X

SUPER alta vectus Atys celeri rate maria,

Phrygium nemus citato cupide pede tetigit,

Aditque opaca silvis redimita loca Dex.

Stimulatus ubi furenti rabie, vagus animi,

70 Deuoluit ille acuto sibi pondera silice,

Iraque vtrélicta sensit sibi membra sine viro,

Etiâ recente terra sola sanguine maculans,

Niueis citata cepit manibus leue typanum,

Leue tym-
panum
Cyb.

*Typanum, tubam, Cybele, tua mater initia,
Quatensque terga tauri teneris caua digitis,
Canere hæc tuis adorta est tremebunda comitibus.
Agite ite ad alta Gallæ Cybeles nemora simul,
Simul ite Dindymena: domina: vaga pecora,
Aliena quæ petentes, velut exules, loca
Sectam meam executæ duce me, mihi comites
Rapidum salum tulistis, truculentaque pelagi,
Et corpus euirastis Veneris nimio odio.

hæc cita-
tis

Hilarate * excitatis erroribus animum.
Mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini
Phrygiam ad domum, Cybelles Phrygia ad ne-
mora Deæ.

Vbi cymbalum sonat vox, vbi tympana reboant,
Tibicen vbi canit Phryx curuo graue calamo,
Vbi capita Menades vi iaciunt hederigera,
Vbi sacra sancta acutis vlulatus agitant,
Vbi suevit illa Diuæ volitare vaga cohors,
Quò nos decet citatis celerare tripudiis.
Simul hæc comitibus Atys cecinit noua mulier,
Thiasus repente linguis trepidantibus vlular,
Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
Viridem citus adit Idam properante pede chorus,
Furibunda simul, anhelans, vaga vadit, animo egens,
Comitata tympano Atys, per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca vitans onus indomita iugi,
Rapidæ ducem sequuntur Gallæ pede propero.
Itaque vt domum Cybelle retigere lassula,
Nimio è labore somnum capiunt sine Cerere.
Piger his labantes languore oculos sopor operit,
Abit in quiete, molli rabidi furor animi.
Sed vbi oris aurei Sol radiantibus oculis
Lustrauit æthera album, sola dura, mare ferum,
Populitque noctis umbras vegetis sonipedibus,
Ibi somnus exitum Atyn fugiens citus abiit.
Fugientem cuna recepit Dea Pasithea sinu.

- ita de quiete molli rabida sine rabie,
 45 Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit.
 Liquidaque mente vidit sine quis, ubique foret,
 Animo aestuante rursus reditum ad vada tetulit.
 Ibi maria vasta visens lacrymantibus oculis,
 Patriam adlocuta est ita voce mesta miseriter.
 50 Patria o mea creatrix, patria o mea genetrix,
 Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
 Famuli solent, ad Idæ tetuli nemora pedem,
 Ut apud niuem, & ferarum gelida stabula forem,
 Et earum omnia adirem furibunda latibula:
 55 Vbi nam, aut quibus locis te positam patria rear?
 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
 Rabie fera carens dum breue tempus animus est.
 Egone a mea remota hæc ferar in nemora domo?
 Patria, bonis, amicis genitoribus abero?
 60 Abero foro, palæstra, Radio, & gymnasiis?
 Miser, a miser, querendum est etiam, atque etiam
 anime.
 Quod enim genus figuræ est ego quod non habue-
 rim?
 Ego mulier, ego adulescens, ego ephebus, ego puer,
 Ego gymnasij sui flos, ego eram decus olei.
 65 Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida,
 Mihi floridis corollis redimira domus erat,
 Linquendum vbi esset orto mihi Sole cubiculum.
 Egone Deum ministra, & Cybeles famula ferar?
 Ego Mænas, ego mei pater, ego vir sterilis ero?
 70 Ego viridis algida Idæ niue amicta loca colam?
 Vbi cerua siluicultrix, vbi aper nemoriuagus?
 Ego vitam agam sub altis Phrygiæ columinibus?
 Iam iam dolet, quod egi, iam iamque panitet.
 Roseis ut huic labellis palans sonitus abiit,
 75 Geminas Deorum ad aureis noua nuntia referens;
 Ibi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus,
 Latrumque pecoris hostem stimulans, ita loquitur.
 Agendum,

Agedum, inquit, age ferox, hunc agedum aggredere furor,

Face, ut hinc furoris ictu reditum in nemora ferat,

Mea liberè nimis qui fugere imperia cupit,

Age cæde terga cauda, tua verbera patere.

Face, cuncta mugienti fremitu loca retonant.

Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.

Ait hæc minax Cybelle, religatque iuga manu.

Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum,

Yadit, fremit, reffringit virgulta pede vago.

At ubi vltima albicans loca litoris adiit,

Tenerumque vidit Atyn prope marmora pelagi,

Facit impetum, ille demens fugit in nemora fera.

Ibi semper omne vitæ spatium famula fuit.

Dea magna, Dea Cybele Didymi, Dea domina,

Procul à mea tuus sit furor omnis, hera, domo:

Alios age incitatos, alios age rabidos.

DE NVPTIIS PELEI

ET THETIDOS LXV.

PELIACO quondam prognata vertice pinus

Dicuntur liquidas Neptuni nasse per vndas.

Phasidos ad fluctus, & fines Eateos:

Cum lecti iuvenes, Argiæ robora pubis,

Auratam optantes Colchis auertere pellem,

Au si sunt vada falsa cita decurrere puppi,

Cærule verrentes abiegnis æquora palmis:

Diua quibus retinens in summis vrribus arces,

Ipsa leui fecit yolitantem flamine curram,

Pinea coniungens inflexæ texta carinæ.

Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.

Quæ simul ac rostro ventosum proscidit æquor,

Torraq; remigio spumis incanuit vnda,

Emcriere feri canenti è gurgite vultus:

Equoreæ monstrum Nereides admirantes,

Illaque, atque alia viderunt luce marinas

Mortales oculi nudato corpore Nymphas,

Nutricum

- Nutricum tenus extantes è gurgite cano.
 Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore:
 20 Tum Thetis humanos non despexit Hymenæos:
 Tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
 O nimis optato sacclorum tempore nati
 Heroës saluete, Deūm genus: ô bona mater:
 Vos ego sæpè meo vos carmine compellabo.
 25 Teque adeò eximie tædis felicibus auctæ
 Emathiaæ columen Peleu, cui Iupiter ipse,
 Ipse suos Diuūm genitor concessit amores.
 Tène Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
 Tène suam Terhys concessit ducere neptem?
 30 Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
 Quæ simul optatæ finito tempore lucas
 Aduenere, domum conuentu tota frequentat
 Thessalia, oppletur lætanti regia cœtu.
 Dona ferunt præ se, declarant gaudia vultu.
 35 Deseritur Scyros, linquunt Phthiotica Tempe,
 Graiugenasque domos, ac mœnia Larissæa.
 Pharialum cœunt, Pharsalia tecta frequentant:
 Rura colit nemo: mollescunt colla iuencis:
 Non humilis curuis purgatur vinea rastris:
 40 Non glebam prono conuellit vomere taurus:
 Non falx attenuat frondatorum arboris umbram:
 Squalida desertis robigo inferitur aratris.
 Ipsius at sedes, quacumque opulenta recessit
 Regia, fulgenti splendent auro, atque argento:
 45 Candet ebur solis: conlucent pocula mensis:
 Tota domus gaudet regali splendida gaza.
 Pulvinar verò Diuæ geniale locatur
 Sedibus in mediis, Indo quod dente politum
 Tincta regit roseo conchylis purpura fæco.
 50 Hæc vestis priscis hominum variata figuris,
 Heroum mira virtutes indicat arte.
 Namque fluenti sono protulsetans litore Dis
 Thesca cédentem celeri cum classe tuetur
 Indomi-

Indomitos in corde gerens Ariadna furores:
 Nec dum etiam seseque sui tum credidit esse,
 Vt pote fallaci quæ tum primum excita somno
 Desertam in sola miseram se cernit arena.
 Immemor at iuuenis fugiens pellit vada remis,
 Inrita ventosæ liquens promissa procellæ:
 Quem procul ex alta maris Minois ocellis,
 Saxeæ ut effigies bacchantis prospicit eucæ:
 Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
 Non flauo retinens subtilem vertice mitram,
 Non contexta leui velatum pectus amictu,
 Non tereti strophio lactentis vinctâ papillas.
 Omnia quæ toto delapsa è corpore passim
 Ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
 Sed neque tum mitræ, neque tum fluitantis amictus
 Illa vicem curans, toto ex te pectore Theseu,
 Toto animo, tota pendebat perdita mente.
 A misera, assiduâ quam luctibus externauit
 Spinosas Erycinâ ferens in pectore curas.
 Illa tempestate ferox, & tempore Theseus
 Egressus curuis è litoribus Piræi,
 Attigit iniusti regis Gortynia testa.
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam
 Androgeonæ pœnas exoluere cædis,
 Electos iuuenes, simul & decus innuptarum
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
 Quis angusta malis cùm mœnia vexarentur,
 Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
 Proicere optauit potius, quàm talia Cretam
 Funera Cecropiæ, ne funera, portarentur.
 Atque ita naue leui nitens, ac lenibus auris,
 Magnanimum ad Minoa venit, sedesque superbas.
 Hunc simulacæ cupido conspexit lumine virgo
 Regia, quam suauis exspirans castus odores
 Lectulus in molli complexu matris alebat,
 Quales Euroræ progignunt flumina myrtos,

90 Au
 No
 Lu
 Fu
 He
 95 Sa
 Qu
 Qu
 Flu
 Qu
 100 Qu
 Cū
 Au
 No
 Pro
 105 Na
 Qu
 In
 Er
 Pro
 110 Sic
 Nec
 In
 Err
 Ne
 115 Te
 Sed
 Com
 Vt
 Qua
 120 Om
 Aut
 Aut
 Ligu
 Sap
 125 Clau

- 55 90 Aut aëve distinctos educit verna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina, quam cuncto concepit pectore flammam
Funditus, atque imis exarsit tota medullis,
Heu miserè exagrans immiti corde furores.
- 60 95 Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quæque regis Golgos, quæque Idalium frödosum,
Qualibus incensam iactastis mente puellam
Fluctibus, in flauo sæpè hospite suspirantem!
Quantos illa tulit languenti corde timores!
- 65 100 Quantum sæpè, magis fulgore expalluit auri!
Cum scærum cupiens cõtra contendere monstrum,
Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis,
Non ingrata, tamen frustra, munuscula Diuis
Promittens, tacito suspendit vota labello.
- 70 105 Nam velut in summo quatientem brachia Tauro
Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum
Indomitus turbo contorquens flamine, robur
Eruit: illa procul radicibus extirpara
Prona cadit, lateque & cominus obuia frangit:
- 75 110 Sic domito scærum prostrauit corpore Theseus,
Nequiquam vanis iactantem cornua ventis:
Inde pedem victor multa cum laude reflexit,
Errabunda regens tenui vestigia filo,
Ne Labyrinthis, è flexibus egredientem,
- 80 115 Testi frustraretur inobseruabilis error.
Sed, quid ego, à primo digressus carmine, plura
Commemo rem? vt linquens genitoris filia vultum,
Vt consanguineæ complexum, vt denique matris,
Quæ misera ahi gnata fletet deperdita luctu,
- 85 120 Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem?
Aut vt vecta ratis spumosa ad littora Diæ?
Aut vt eam dulci deuictam lumina somno.
Liquerit inmemori discedens pectore coniux?
Sæpè illam perhibent ardenti corde furentem
- 90 125 Clarifonas imo fuisse pectore voces,

Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
 Vnde aciem in pelagi vastos protenderet æstus,
 Tum tremuli salis aduersas procurrare in undas,
 Mollia nudata tollentem tegmina furæ,
 Atque hæc extremis mastram dixisse querelis,
 Frigidulos vdo singultus ore gentem,
 Siccine me patriis abductam perfide ab oris,
 Perfide deserto liquisti in litore Theſeu?
 Siccine discedens neglecto numine Diuum
 Immemor, ah deuota domum periuria portas?
 Nullane res potuit crudelis flectere mentis
 Consilium? tibi nulla fuit clementia præſto,
 Inmite vt nostri vellet miserescere pectus?
 At non hæc quondam blanda promissa dediſti
 Voce mihi: non hoc miseram sperare iubebas;
 Sed connubia lata, sed optatos hymeneos.
 Quæ cuncta ærij disceperunt inrita venti.
 Tum iam nulla viro iuranti femina credat;
 Nulla viri speret sermones esse fideles.
 Qui, dum aliquid cupiens animus prægeſtit aplici,
 Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt;
 Sed, simulac cupida mentis satia libido est,
 Dicta nihil metuerè, nihil periuria curant.
 Certe ego te in medio versantem turbine leui
 Eripui, & potius germanum amittere creui;
 Quam tibi fallaci supremo in tempore decelle.
 Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusque
 Præda, nec iniecta tamulabor mortua terra.
 Quenam te genuit sola sub rupe leana?
 Quod mare concepit spiritantibus ex?
 Quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charybdis,
 Talia qui reddis pro dulci præmia vita?
 Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
 Sæua quidè horrebās præci præcepta parentis.
 Attamen in vestræ potuisti ducere sedes,

Q
 C
 —
 Se
 165 Ex
 Ne
 Ill
 Ne
 Sic
 170 Fo
 Iu
 Gn
 Inc
 Per
 175 Ne
 Co
 Na
 180 An
 Res
 Cor
 Qui
 Pra
 185 Nu
 Om
 Non
 Nec
 190 Quæ
 Cale
 Qua
 Eum
 Fron
 195 Huc
 Quæ

- Quæ tibi iucundo famularer serua labore,
 Candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 Purgare æve tuum confertiens veste cubile.
 Sed, quid ego ignaris nequiquam conqueror auris.
 165 Externata malo? quæ nullis sensibus auctæ,
 Nec missas audire queunt, nec reddere voces.
 Ille autem, propè iam, mediis versatur in vndis:
 Nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
 Sic nimis insultans extremo tempore seuæ
 170 Fors etiam nostris inuidit questibus aures.
 Iupiter omnipotens, vti nam nec tempore primo
 Gnosia Cætopiæ terigisset litora puppes,
 Indomito nec dira ferens stipendia tauro
 Perfidus in Cretam religasset nauira funem.
 175 Nec malus hic celans dulci crudelia forma
 Consilia in nostris requiescet sedibus hospes.
 Nam quò me referam? quali spe perdira nitare?
 Isthmoneosne petam montes? at gurgite lato
 Discernens patriam truculentum diuidit æquor.
 180 An patris auxilium sperem? quémne ipsa reliqui,
 Respersum iuuenem fraterna cæde secuta?
 Coniugis an fido consolet memet amore?
 Qui ne fugit lentos incuruans gurgite remos?
 Prætereo litus: nullo sola insula tecto:
 185 Nec patet egressus, pelagi cingentibus vndis.
 Nulla fugæ ratio, *nulla spes: omnia muta,
 Omnia sunt deserta: ostentant omnia letum.
 Non tamen antè mihi languescant lumina morte,
 Nec prius à fesso secedent corpore sensus,
 190 Quàm iastam à Diuis exposcam prodita multam,
 Cælestumque fidem postrema comprecser hora.
 Quare facta virum multantes vindice pœna
 Eumenides, quibus angineo redimita capillo
 Frons expirantis præportat pectoris iras,
 195 Huc huc aduentate, meas audite querelas,
 Quas ego, ve misera, extremis proferte medullis

nulla est
 spes

Cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
 Quæ quoniam verè nascuntur pectore ab imo,
 Vos nolite pati nostrum vaneſcere luſtum: 200
 Sed, quali ſolam Theſeus me mente reliquit,
 Tali mente, Deæ, ſimeſter ſequè ſuoſque.
 Haſ poſtquàm maſto profudit pectore voces,
 Supplicium ſæuis expoſcens anxia factis,
 Annuit inuiſto cæleſtum numine rector,
 Quo tunc & tellus, atque horrida contremuerunt 205
 Equora, concuſſitque micantia ſidera mundus.
 Ipſe autem caeca mentem caligine Theſeus
 Conſitus, obliſo dimiſit pectore cuncta,
 Quæ mandata priùs conſtanti mente tenebat:
 Dulcia nec maſto ſuſtollens ſigna parenti, 210
 Soſpitem, & creptum ſe oſtendit viſere portum.
 Namque ferunt, olim cum moenia Diuæ
 Linqwentem gnatum ventis concederet Ageus,
 Talia complexum iuueni mandata dediſſe. 215
 Gnate, mihi longa iucundior vnice vita,
 Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere caſus,
 Reddite in extremæ nuper mihi ſine ſeneſtæ,
 Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida virtus
 Eripit inuito mihi te, cui languida nondum 220
 Lumina ſunt gnati cara ſaturata figura:
 Non ego te gaudens laranti pectore mittam,
 Nec te ferre linam fortunæ ſigna ſecundæ:
 Sed primùm multas expromam mente querelas,
 Canitiem terra, atque inſuſo puluere ſedans: 225
 Inde infecta vago ſuſpendam lincea malo,
 Noſtros vt luſtus, noſtraque incendia mentis
 Catbatus obſcura dicar ferrugine libera.
 Quod tibi ſi ſancti conceſſerit incola Itoni,
 Quæ noſtrum genus, ac ſedes defendere fretis
 Annuit, vt tauri reſpergas ſanguine dextram: 230
 Tum verò facito, vt memori tibi condita corde
 Hæc vigeant mandata, nec vlla obliteret ætas:

V
 F
 235 C
 Q
 A
 H
 T
 240 A
 A
 A
 C
 P
 245 A
 S
 M
 O
 Q
 250 M
 A
 C
 T
 Q
 255 E
 H
 P
 P
 P
 260 O
 P
 A
 M
 B
 265 T
 P
 Q
 E

- Ut simulac nosiros inuisent lumina colles,
 Funestam antennæ deponant vndique vestem,
 235 Candidaque intorti sustollant vela rudentes,
 Quam primum cernens, ut lata gaudia mente
 Agnoscam, cum te reducem fors prospera sistet.
 Hæc mandata prius constanti mente tenentem
 Thesæa, ceu pulsæ ventorum flamine nubes
 240 Actum huius montis, liquere, cacumen.
 At pater, ut summa prospectum ex arce perebar,
 Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
 Cum primum inflati conspexit lintea veli,
 Præcipitem sese scopulorum è vertice iecit;
 245 Amissum credens immitti Thesæa fato.
 Sic funesta domus ingressus tectæ paternæ
 Morte ferox Theseus, qualem Minoidi lætæ
 Obtulerat mente immemori, talens ipse recepit.
 Quæ tum prospectans cedentem mæsta carinam,
 250 Multiplices animo voluebat faucia curas.
 At parte ex alia florens volitabat Iacchus,
 Cum thiaso Satyrorum, & Nyctigenis Silenis,
 Te quærens Ariadna tuoque incensus amore.
 Qui tum alacres passim lymphata mente furebant,
 255 Eucæ bæthantes, eucæ capita inflectentes.
 Horum pars tectæ quatiabant cuspidè thyrsos,
 Pars è diuulso iactabant membra iuuenco,
 Pars sese tortis serpentibus incegebant,
 Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
 260 Orgia, quæ frustra cupiunt audire profani.
 Plangebant alij proceris tympana palmis,
 Aut ceteri tenues tinnitus ære ciebant,
 Multi rancisonis efflabant cornua bombis,
 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
 265 Talibus amplificæ vestis decorata figuris,
 Pulvinar complexa suo velabat amictu.
 Quæ postquam cupidè spectando Thessala pubes
 Expleta est, sanctis cœpit decedere Divis.

Hic qualis flatu placidum mare matutino
 Hostificans Zephyrus procliuus incitat undas,
 Aurora exoriente, vago sub lumina Solis,
 Quæ tardè primum clementi flamine pulsa
 Procedunt, leuiterque sonant plangore cæchinni,
 Post vento crescentore magis magis increbrescunt,
 Purpureaque procul nantes à luce refulgent:
 Sic tum vestibuli linquentes regia tecta,
 Ad se quisque vago passim pede discedebant.
 Quorum post abitum princeps e vertice Pelij
 Aduenit Chiron portans siluestria dona.
 Nam quoscunq. ferūt campi, quos Theſſala magnis
 Montibus ora creat, quos propriè fluminis undas
 Aura parit flores tepidi secunda Fauoni,
 Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
 Quis permulsa domus incundo risit odore.
 Conſeſtim Peneos adest. viridantia Tempe,
 Tempe, quæ siluæ cingunt superimpendentes
 Nereidum linquens claris celebranda choreis
 Non vacuus; namque illè tulit radicitus altæ
 Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
 Non sine nutanti platano, lentæque sorore
 Flammæ Phaëthontis, & aëria cupressu.
 Hæc circum sedes latè contexta locauit,
 Vestibulum vi molli velatū fronte viret.
 Post hunc conſequitur ſolerti corde Prometheus,
 Extenuata gerens veteris veſtigia pœnæ,
 Quam quondam, ſilici reſtrictus membra catena,
 Perſoluit, pendens è verticibus præruptis.
 Inde pater Diuū ſancta cum coniuge, natiſque
 Aduenit, cælo te ſolum Phœbe relinquens,
 Vnigenamque ſimul cultricem montibus Ida:
 Pelæa nam tecum pariter ſoror aſpernata eſt,
 Nec Theridis redas voluit celebrare iugales,
 Qui poſtquam niueos flexerunt ſedibus artus,
 Latè multiplici conſtructæ ſunt dape menſæ.

Cum

305 Cū
 V
 H
 C
 A
 310 A
 L
 D
 F
 L
 315 A
 L
 Q
 A
 V
 320 H
 T
 C
 O
 E
 325 A
 V
 C
 A
 H
 330 Q
 L
 L
 C
 N
 335 N
 Q
 C
 N
 H
 340 Q
 C

- 270 305 Cum interea infirmo quatiētes corpora iotu,
Veridicos Parca corperunt edere cantus.
His corpus tremulum complectens vndique vestis,
Candida purpurea talos incinxerat ora,
At roseo nixæ residebant vertice vitta:
310 Eternumque manus carpebant ritè laborem.
Læta colum molli lana retinebat amictam:
Dextera tum leuiter deducens fila supinis
Formabat digitis, tum prono in pollice torquens:
Libratum tereti versabat turbine fustum:
315 Atque ita decipiens æquabat semper opus dens,
Lancæque aridulis hætebant mortæ labellis,
Quæ prius in leni fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lana
Vellera virgati custodibant calathifci.
320 Hæc tum clarilona pellentes vellefa voce
Talia diuino fuderunt carmine fata,
Carmine peridiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium, magnis virtutibus augens,
Emathia columnen Peleu, clarissime nato:
325 Accipe, quod lata tibi pandunt luce sorores.
Veridicum oraculum, sed vos, quos fata sequuntur,
Currite ducentes subtemina, currite fusi.
Adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus: adueniet fausto cum sidere coniux,
330 Quæ tibi flexanimo mentem perfundet amore,
Languidulosque pariet tecum contingere somnos,
Leuia substemens robusto brachia collo.
Currite ducentes subtemina, currite fusi.
Nulla domus tales vnumquam contexuit amores:
335 Nullus amor tali coniunxit federe amantes:
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
Currite ducentes subtemina, currite fusi.
Nascetur vobis expertis terroris Achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus:
340 Qui persæpe vago victor certamine cursus

Donat:
natu. Vide
Præ.

Flammæ præuertet celeris vestigia cernæ.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Non illi quisquam bello se conferet heros,

Cum Phrygij Teucro manabunt sanguine riu,

Troicaque obsidens longinquo moenia bello

Periuri Pelopis vastabit tertius hares.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Illius egregias virtutes, claraque facta

Sæpe ferebuntur gnatorum in funere matres,

Cum cineri incanios soluent à vertice crines.

Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Namque velut densas præsternens messor aristas,

Sole sub ardenti flauentia demetit arua,

Troiugentum infesto prosterne corpora ferro.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Testis erit magnis virtutibus vnda Scamandri,

Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto,

Cuius iter caelis angustans corporum aceruis,

Alta reperfacerit permixta flumina cæde.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Denique testis erit morti quoque dedita præda

Cum testes excelsis coaceruatum aggere bustum

Excipiet niueos percussæ virginis artus.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nam simulac fessis dederit Forts copiam Achivis

Vrbis Dardaniæ Neptunia soluere vincla,

Alta Polyxenia madefient cæde sepulchra,

Quæ velut accipiti succumbens victima ferro

Prosterret truncum submisso poplite corpus.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Quare agite, optatos animi coniungite amores.

Accipiat coniux felici sœdere Dipsam,

Dedatur cupido iamdulcum nupta marito.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Non illam auxrix oriens luce reuicens,

Hæsterna

Hesterno collum potest circumdare filo.

Currite ducentes subtermina, currite fusi.

Anxia nec mater discortis maesta puella

330 Secubum, caros mittet sperare nepotes.

Currite ducentes subtermina, currite fusi.

Talia praefantes quondam, felicia Pelas

Carmina diuino cecinerunt omine Patrae.

Præsentes namque ante domos inuisere castas

335 Sapius, & sese mortali ostendere cœtu,

Calicolar, nondum spreta pietate, solebant.

Sæpe pater Diuum templo in fulgente reuolens,

Annua dum festis venissent sacra diebus,

Conspexit terra Cretum procurrere currus.

340 Sæpe vagus Liber Parnassi è vertice summo

Thyadas effusus euantes crinibus egit,

Cùm Delphi tota cœtaum ex vrbe uentes

Acciperent lati Diuum fumantibus aris.

Sæpe in lethifero belli certamine Maiores,

345 Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhambusia virgo

Armatas hominum est præiens hortata careruas.

Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,

Iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,

Perfudère manus fraterno sanguine fratres,

400 Deskitit extinctos natus lugere parentes,

Optauit genitor primæui funera nati,

Liber ut inuuptæ poteretur flore noueræ,

Ignaro mater substernens se impia nato,

Impia non verita est Diuos scelerare penates:

405 Omnia fanda, nefanda, malo permissa furore,

Iustificam nobis mentem auertère Deorum,

Quare nec tales dignantur viscere cœtus,

Nec se contingi patiuntur lumine clato.

Ad Ortalum. LXVI.

ET SI me adsiduo confectum cura dolore

Seuocat à doctis Ortale virginibus,

D 4

Nec

Nec potis est dulces Musarum expromere fetus

Mens animi; tantis fluctuat ipsa malis:

Namque mei nuper Lethæo gurgite fratris,

Pallidulum manans alluit vnda pedem,

Troia Rheteo quem subter litore tellus,

obtegit

Ereptum nostris *obterit ex oculis.

Ille quærit, at hinc te nunc tua vnda loquitur

Numquam ego te viva frater amabilior

Aspiciam post hac? at certè semper amabo,

Semper mæsta tua carmina morte canam.

Qualia sub densis ramorum concini umbris

Daulias, assumpti fata gemens Ityli.

Sed tamen in tantis maroribus, Ortale, mitor

Hæc excerpta tibi carmina Battiadæ:

Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis

Effluxisse meo fortè putes animo,

Vt missum sponſu furtiuo munere malum

Procurrit casto virginis è gremio,

Quod misera oblitæ molli sub veste locatum,

Dum aduentu matris proſilit, excutitur.

Atque illud prono præceps agitur decursu.

Huic manat tristi conscius ore rubor.

De Coma Berenices. LXVII.

OMNIA qui magni dispexit lumina mundi,

Qui stellarum ortus comperit, atque obitus,

Flammeus ut rapidi Solis nitor obscuretur,

Ut cedant certis sidera temporibus,

Vt Triuiam furtim sub Latmia saxa relegans

Dulcis amor, gyro deuocera ærio:

Idem me ille Conon cælesti lumine vidit

E Beroniceo vertice cæsariem,

Fulgentem clarè: quam multis illa Deorum,

Leuia protendens brachia, pollicita est,

Qua rex tempeſtare, nouo auctus Hymenæo,

Vastatum fines iuerat Aſſyrios,

Dulcia

- Dulcia nocturnæ portans vestigia rixæ,
 Quam de virginis gesserat exuuiis.
 15 Et ne nouis nuptis odio Venus? an ne parentum
 Frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
 Vberum thalami quas intra limina fundunt?
 Non ita me Diui, vera gemunt, iuerint,
 Id mea me multis docuit regina querelis.
 20 Inuisente nouo proelia toruâ viro.
 At tu non orbum luxti deserta cubile,
 Sed fratris cari flebile discidium,
 Cùm penitus mæstas exedit cura medullas,
 Ut tibi nunc toto pectore sollicita
 25 Sensibus ereptis mens excidit? atqui ego certè
 Cognoram à parua virgine magnanimam.
 An ne bonum oblita es facinus, quo regium ade-
 pta es
 Coniugium? quod non fortior aut sit alis?
 Sed tum mæsta virû mittens, quæ verba locuta es?
 30 Iuppiter, vt tristi lumina sæpe manu?
 Quis te mutauit tantus Deus? an quod amantes
 Non longè à caro corpore abesse volunt?
 At quæ ibi, pro cunctis, pro dulci coniuge Diuis?
 Non sine taurino sanguine pollicita es,
 35 Si reditum tetulisset is haud in tempore longo, &
 Captam Asiam Egypti finibus adijceret?
 Queis ego pro factis cælesti reddita cætu,
 Pristina vota nouo munere dissoluo.
 Inuita ô regina, tuo de vertice cessi,
 40 Inuita, adiuro teque, tuumque caput.
 Digna ferat, quod si quis inaniter adiurât,
 Sed qui se ferro postulet esse parem?
 Ille quoque euersus mons est, quem maximum in
 oris
 Progenies Phthiæ clara superuehitur,
 45 Cùm Medi irrupere nouum mare, cumq. iuuentus
 Per medium classi Barbara nauit Athon.

Quid facient erines, cum ferro talia cedant?

Iuppiter ut *χελιδόν* omne genus pereat:

It qui principio sub terra quærere venas

Institit, ac ferri frangere duritiem? 90

Abiunctæ paullo ante comæ mea farsa sorores

Lugebant, cum se Memnonis Æthiopis

Vnigena impellens nutantibus aëra pennis

Obtulit Arsinoës Chloridos ales equus.

Isque per atherias me tollens aduolat auras, 95

Et Veneris casto conlocat in gremio.

Ipse suum Zephyritis eod famulum legarat,

Grata Canopæis incolæ litoribus,

Scilicet in vario ne solum limite cali

Ex Ariadnæis aurea temporibus 60

Fixa corona foret: sed nos quoque fulgeremus

Deuotæ flauî verticis exuuiæ.

Vuidulam à Hætu, cedentem ad templâ Deûm, me

Sidus in antiquis Diua nouum posuit.

Virginis & sæui contingens namque Léonis 65

Lumina, Callisto iuncta Lycaoniæ,

Vertor in occasum, rardum dux ante Booten,

Qui vix sero alto mergitur Oceano.

Sed quamquam me nocte premût vestigia Diuûm,

Luce autem canæ Tethyi restituer: 70

Pacè rûa fari hæc liceat Rhamnusia virgo,

Namque ego non vilo vera timore tegam,

Non, si me infestis diserpant sidera dictis,

Condita quin verè pectoris euoluam:

Non his tam lætor rebus, quàm me abfore semper, 75

Abfore me à dominæ vertice discrucior.

Quicum ego, dum virgo quondam fuit, omnibus

expers

Vnguentis, vnâ millia multa bibi.

Nunc vos, optato quasi iunxit lumine tæda,

Non priûs vnanimis corpora coniugibus 80

Tradite, nudantes reiecta veste papillas,

Quàm

Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx, casto petitis quæ iura cubili.

Sed quæ se impuro dedit adulterio,

85 Illius ah mala dona levis bibar inrita pulvis:

Namque ego ab indignis præmia nulla peto.

Sed magis ô nuptæ semper concordia, vestras

Semper amor sedes incolat adfidiuus.

Tu verò, regina, tuens eûm sidera, Diuam

90 Placabis testis luminibus Venerem

Sanguinis expertem, non votis esse tuam me,

Sed potius largis effice muneribus.

Sidera cur iterent, vti nam comâ regia fiat,

Proximus Hydrochôr fulgeat Oarion.

Ad Ianuam impudicâ. LXVIII.

O DVLEI iucunda viro, iucunda parenti,

Salve, teque bona Iuppiter auctet ope

Ianua: quam Balbo dicunt servasse benignè

Olim, cum sedes ipse senex tenuit:

5 Quamque ferunt rursus voto servasse maligno,

Postquam est potrecto facta matita iene.

Dic age dic nobis, quare mutata feraris

In dominum veterem deseruisse fidem.

Non, ita Cæcilio placeam, cui credita nunc sum,

10 Culpa mea est, quamquam dicitur esse mea.

Nec peccatum à me quisquam pote dicere quid-
quam.

Verum isti populo ianua quidque facit.

Quin quacumq. aliquid reperitur non bene factum,

Ad me omnes clamant, Ianua, culpa tua est.

15 Non istuc satis est vno te dicere verbo,

Sed facere, ut qui vis sentiat, & videat.

Qui possum? nemo querit, nec scire laborat.

Nos volumus, nobis dicere ne dubita.

Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,

20 Falsa est: nonque illam vir prior attigerat,

Langui-

Languidior tenera cui pendens sicula beta,
 Nunquam se mediam sustulit ad tunicam,
 Sed pater ipsius nati violasse cubile
 Dicitur, & miseram conscclerasse domum:
 Siue quod impia mens caeco flagrabat amore,
 Seu quod iners sterili semine natus erat:
 Et quarendum aliunde foret nervosius illud,
 Quod posset zonam solvere virgineam.
 Egregium narras mira pietate parentem,
 Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
 Atqui non solum hunc se dicit cognitum habere:
 Brixia Chinza supposita specula,
 Flauus quam molli percurrit lumine Mela,
 Brixia, Verona mater amata mea:
 Sed de Postumi, & Corneli, narrat amore,
 Cum quibus illa malum fecit adulterium.
 Dixerit hinc aliquis: qui tu istac ianua nosti,
 Cui nunquam domini limine a besse licet,
 Nec populum auscultare, sed huic suffixa rigillo
 Taarum operire soles, aut aperire domum?
 Sape illam audiui furtiva voce loquentem,
 Solam consciolis hac sua flagitia,
 Nomine dicentem, quos diximus, utpote, quae,
 Speraret nec linguam esse, nec auriculam.
 Praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
 Nomine, ne tollat rubra supercilia.
 Longus homo est, magnas cui lites intulit olim
 Falsum mendaci ventre puerperium.

Ad Mallium. LXIX.

QVO D mihi fortuna, casuque oppressus acerbo,
 Conscriptum lacrimis mittis epistolium,
 Naufragum ut eiectu spumantibus aequoris undis
 Subleuem, & a mortis limine restituam,
 Quem neq. sancta Venus molli requiescere somno
 Desertum in lecto calibe perpetitur.

Nec veterum dulci scriptorum carmine Musæ

Oblectant, cum mens anxia peruigilet:

Id gratū est mihi, me quoniam tibi ducis amicum,

10 Muneraque & Musarum hinc petis, & Veneris.

Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,

Neu me odibile putes hospitibus ipse:

Accipe, quis merces fortuna fluctibus ipse,

Ne amplius à misero dona beata petas.

15 Tempore quo primū vestis mihi tradita pura est,

Lucundam cum ætas florida ver ageret,

Multa satis lusi: non est Dea nescia nostri,

Quæ dulcem curis miscramatitiem.

Sed itorū hoc studium luctu fraterna mihi mors

20 *Abscidit: o misero frater adempte mihi!

Abstulit.

Tu mea, ta moriens fregisti comoda frater:

Tecum vnā tota est nostra sepulta domus:

Omnia tecum vnā perierunt gaudia nostra,

Quæ tuus in vita dulcis alebat amor:

25 Cuius ego interitu tota de mente fugavi

Hæc studia, atque omnes delicias animi.

Quare quod scribis, Veronē turpe Catullo

Esse, quod hæc quisquis de meliore nota

Frigida deserto te pefecit membra cubili,

30 Id Malli non est turpe, magis miserum est.

Ignoscas igitur, si, quæ mihi luctus ademit,

Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.

Nam, quod scriptorum non magna est copia

apud me,

Hoc fit, quod Romæ viuimus: illa domus,

35 Illa mihi sedes, illic *mea carpitur ætas:

mihi

Huc vnā ē multis capsula me sequitur.

Quod cū ita sit, nolim statuas, me mente maligna

Id facere, aut animo non satis ingenuo

Quod tibi non vtriusque petiti copia facta est.

40 Vltro ego deferrem, copia si qua foret.

Non possum recicere Dext, qua Mallius in re

lucrat.

Iuuerit, aut quantis iuuerit officiis,

Ne fugiens sacris obliuiscensibus ætas

Illius hoc cæca nocte tegat studium.

Sed dicam vobis: vos porro dicite multis

Millibus, & facite hæc charta loquatur anus,

** Omnis inq. loq. est labor. * Anna 18 p. ubi*
 Noteleturque magis mortuus, atque magis

Ne tenuem rexens sublimis aranea telam,

Deserto in Malli nomine opus faciat.

Nam, mihi quam dederit duplex Amata iunia
 curam,

Scitis, & in quo me torruerit genere:

Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,

Lymphaque in Oetæis Malia Thermopylis,

Mæsta nec assiduo tabescere lumina fletu

Cessarent, neque tristis imbre madere genæ:

Qualis in aerij pellucens vertice montis

Riuus muscoso profluit è lapide:

Qui cum de prona præceps est valle volutus,

Per medium densi transit iter populi,

Dulce viatori lassio in sudore leuamen,

Cum grauis exustos æstus hiulcat agros.

Ac veluti nigro iactatis turbine nautis

Lenius aspirans aura secunda venit:

Iam prece Pollucis, iam Castoris implorata:

Tale fuit nobis Mallius auxilium:

Is clausum lato patefecit limite campum,

Isque domum nobis, isque dedit dominam,

Ad quam communes exerceremus amores.

Quo me esse mollicandida Diua pede

Intulit, & trito fulgentem in limine plantam

Innixa, arguta constitit in soleam

Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore

Protesilæam Laodamia domum,

Inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro

Hostia cælestes pacificasset heros.

Nil mihi tam valde placeat Rhodanusia virgo,

Quod temerè inuitis suscipiatur heris.

Quam ieiuna pium desideret ara cruorem,

Docta est amissio Laodamia viro,

Coniugis ante coacta nouum dimittere collum,

Quam veniens vna atque altera rursus hiems

Noctibus in longis audium saturasset amorem,

Possset vt abrupto viuere coniugio.

Quod scibant Parca non longo tempore abesse,

Si miles muros issset ad Iliacos.

Nam tum Helenæ raptu, primores Argiuorum

Ceperat ad sese Troia ciere viros,

Troia nefas commune sepulchrum Europa Asiaq.

Troia virum, & virtutum omnium acerbis cinis,

Quæ vix, vix, & nostro letum miserabile fratri

Attulit. hei misero frater adempte mihi!

Hei misero fratri iucundum lumen ademptum!

Tecum vnâ tota est nostra sepulta domus:

Omnia tecum vnâ perierunt gaudia nostra,

Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.

Quem nunc tam longè non inter nota sepulchra

Nec propè cognatos compositum cineres,

Sed Troia obsœna, Troia infelice sepultum

Detinet à nostro terra aliena solo.

Ad quam tum properans fertur vnde undiq. pubes

Græca penetrales deseruisse focos.

Ne Paris abducta gauisus libera mœcha

Otia pacato dederet in thalamo.

Quo tibi tum casu pulcherrima Laodamia

Ereptum est vita dulcius, atque anima

Coniugium, tanto te abtorbens vortice amoris

Astus in abruptum detulerat Barathrum.

Quale ferunt Graij Pheneum prope Cyllenæum

Siccari emulsa pingue palude solum,

Quod quondam cæsis montis fodisse medullis

Audet falsiparens Amphitryoniades,

Tempore

Tempore quo cetra Stymphalia monstra sagitta
 Perculit imperio deterioris heri:
 Pluribus vt celi tereretur ianua diuis,
 Hebe nec longa virginitate foret.
 Sed riuus altus amor Barathro fuit altior illo,
 Quod Diuum domitum ferre iugum docuit.
 Nam neque tam carum confesso ætate parenti
 Vna caput feri gnara nepotis alit,
 Qui cum diuitiis vix tandem inuentus auitis
 Nomen testatas intulit in tabulas,
 Impia derisi gentilis gaudia tollens,
 Suscitatur a cano vulturium capite:
 Nec tantum nino gauisa est vlla columbo.
 Compar, seu quidquid dicitur improbius,
 Oscula mordenti semper decerpere rostro:
 Quamquam præcipue multiuola est mulier.
 Sed tu harum magnos vicisti sola furores,
 Vt semel es flauo conciliata viro.
 Aut nihil aut paulo cui rum concedere digna,
 Lux mea se nostrum contulit in gremium:
 Quam circumcursans hinc illinc sæpe Cupido,
 Fulgebat crocina candidus in tunica.
 Quæ tamen cæsi vno non est contenta Catullo,
 Rara verecundæ furta feremus heræ,
 Ne nimium simus stultorum more molesti.
 Sæpe etiam luno maxima Calicolum
 Coniugis in culpa flagrauit cottidiana,
 Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
 Atqui nec Diuis homines componere æquum est:
 Ingratum tremuli tolle parentis onus.
 Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna,
 Fragrantem Assyrio venit odore domum,
 Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
 Ipsius ex ipso dempta viri gremio.
 Quare illud satis est, si nobis id datur vni,
 Quo lapide illa diem candidiore notet.

Hoc tibi quo potui, confectum carmine munus.

150 Pro multis, Manli, redditur officiis,

Ne vos trum scabra tangat robigine no men

Hæc atque illa dies, atque alia, atque alia.

Huc addent Diui quam plurima, quæ Themis olim

Antiquis solita est munera ferre piis.

155 Sitis felices & tu simul, & tua vita,

Et domus ipsa, in qua lusimus, & domina,

Et qui principio nobis te tradidit, à quo

Sunt primo nobis omnia nata bona,

Et longe ante omnes, mihi quæ me carior ipso est,

160 Lux mea, qua viua viuere dulce mihi est.

In Rufum. LXX.

N O L I admirari, quare tibi femina nulla

Rufe velit tenerum supposuisse femur,

Non, si illam rare labefactes munere vestis,

Aut pelluciduli deliciis lapidis.

130 Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur

Valle sub alarum trux habitare caper.

Hunc metuunt omnes, neque mirum: nam mala
valde est

Bestia, nec qui cum bella puella cubet.

Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,

10 Aut admirari desine, cur fugiant.

De inconstantia femine amoris. LXXI.

N V L L I se dicit mulier mea nubere malle,

Quam mihi: non si se Iuppiter ipse petat.

Dicit: s E D mulier cupido quod dicit amanti,

In vento, & rapida scribere oportet aqua.

Ad Virronem. LXXII.

S I cui iure bono sacer alarum obstitit hircus,

Aut si quem merito tarda podagra secat,

Æmulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem,

Mirificè est à te nactus vitrumque malum.

5 Nam quoties futuit, toties vlsciscitur ambo,

Illam affigit odore, ipse perit podagra.

E

Ad Luc.

Ad Lesbiam. LXXIII.

DICEBAS quondam, solum te nosse Catullum
 Lesbiam, nec prae me velle tenere Iouem.
 Dilexi tum te, non tantum ut vulgus amicam,
 Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
 Nunc te cognoui, quare, etsi impensius vror,
 Multo mihi tabacres vilior, & leuior.
 Quis potis est? inquis, quod amantem iniuria talis
 Cogit amare magis, sed bene velle minus.

In ingratum. LXXIV.

DESINE de quoquam quidquam bene velle mereri,
 Aut aliquem fieri posse putare tuum.
 Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est:
 Imo etiam tædet, tædet, obestque magis:
 Ut mihi: quem nemo grauius nec acerbius vrget,
 Quam, modo qui me vnum, atque vnicum ami-
 cum habuit.

In Gellium. LXXV.

GELLIUS audierat, patrum obiurgare solere,
 Si quis delicias diceret, aut faceret.
 Hoc ne ipsi accideret, patrum perdesuit ipsam
 Vxorem, & patrum reddidit Harpocratem.
 Quod voluit, fecit: nam quamuis inrumet ipsum
 Nunc patrum, verbum non faciet patruus.

In Lesbiam. LXXVI.

HVC est mens deducta tua mea Lesbia culpa,
 Atque ita se officio perdidit ipsa suo.
 Ut iam nec bene velle quea tibi, si optima fias,
 Nec desistere amare, omnia si facias.

Ad seipsum. LXXVII.

SI qua recordanti bene facta priora voluptas
 Est homini, cum se cogitat esse pium,

Nec sanctam violasse fidem, nec fœdere in vllò

Divûm ad fallendos numine abusum homines:

5 Multa parata manent in longa ætate Catulle

Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.

Nam quæcunque homines bene cuiquam aut di-
cere possunt,

Aut facere: hæc à te dictaque, factaque sunt.

Omnia quæ ingrata perierunt credita menti.

10 Quare te iam cur amplius exercucis?

Quin te animo affirmas, teque istinc vsque re-
ducis,

Et diis inuitis desinis esse miser?

15 Difficile est longum subito deponere amorem.

Difficile est: verum hoc qualibet officias.

20 Vnâ salus hæc est, hoc est tibi pervincendum.

Hoc facies, siue id non pote, siue pote.

O Dij, si vestrum est misereri, aut si quibus unquam

Extrema iam ipsa in morte tylistis opem.

Me miserum aspiciat: & si vitam puriter egi.

25 Eripite hanc pestem, perniciemque mihi,

Quæ mihi subrepens imos, vt torpor, in artus,

Expulit ex omni pectore lætias,

Non iam illud quero, contra vt me diliger illa,

Aut, quod non potis est, esse pudica velit:

30 Ipse valere opto, & tetrum hunc deponere mor-
bum.

O Dij, reddite mi hoc pro pietate mea.

Ad Rufum. LXXVIII.

R V F I mihi frustra, ac nequiquam credite

amicæ,

Frustra: imò magno cum pretio, atque malo:

Siccine subrepsti mi, atque intestina perurens,

Mi misero eripuisti omnia nostra bona?

3 Eripuisti: heu heu nostræ crudele venenâ

Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiz,

De Gallo. LXXIX.
GALLVS, habet fratres, quorum est lepidissima
 coniux.

Alterius, lepidus filius alterius.

Gallus, homo est bellus; nam dulces aungit amores,
 Cum puero vt bello bella puella cubet.

Gallus homo est stultus, nec se videt esse maritum,
 Qui patruus patruum monstret adulterium.

Sed nunc id doleo, quod pure impura puella
 Suauia coniunxit spurca salua tua.

Verum id non impune feres; nam te omnia scela
 Noscent, & quisq; fama loquetur anus.

In Gellum. LXXX.

GELLVS est pulcher. quid ni? quem Lesbia
 malit,

Quam te cum tota gente, Catulle, tua.

Sed tamen hic pulcher vendat eum gente Catullæ,
 Sicria natorum suauia reppererit.

Ad Gellum. LXXXI.

QVID dicam, Gelli, quare rosea ista labella

Hiberna fiant candidiora niue,

Mâne domo cum exis, & cum te octaua quiete

E molli longo suscitât hora die?

Nescio quid certe est, an verè fama susurra

Grandia te medijs tenta vorare viris?

Sic certè est, clamant Victoris rupta miscella

Ilia, & emulso labra notata fero.

Ad Iuuentium. LXXXII.

NEMO ne in tanto potuit populo esse, Iuuenti,

Bellus homo, quem tu diligere inciperes,

Præterquam iste tuus moribunda à sede Pisauri

Hospes, inauratâ pallidior statua?

Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis

Audes, at nescis, quod facinus facias.

Ad Quintum

Ad Quintium. LXXXIII.

QVINCTI, si tibi vis oculos debere Catullum,
Aur aliud, si quid carius est oculis:
Eripere ei noli, multo quod carius illi
Est oculis, seu quid carius est oculis.

In Lesbia maritum. LXXXIV.

LESBIA mi, praesente viro, mala plurima dicis.
Hæc illi fatuo maxima lætitia est.
Mute, nihil sentis, si nostri oblita taceret,
Sana esset, quod nunc gannit & obloquitur,
Non solum meminit, sed quæ multo actior est res,
Irata est: hoc est, vrietur, & loquitur.

De Arrio. LXXXV.

COMMODA dicebat, si quando commoda vellet
Dicere, & his insidias Arrius insidias:
Et tum misisse sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat, dixerat insidias.
Credo sic mater, sic Liber avunculus eius,
Sic maternus avus dixerat, atque avia.
Hoc misso in Syriam, requierant omnibus aures:
Audibant eadem hæc leniter, & leuiter:
Nec sibi postilla intuebant talia verba,
Cùm subito affertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Jam non Ionios esse, sed Hionios.

In Lesbiam. LXXXVI.

ODI, & amo, quare id faciam, fortasse requiris:
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

In Quintiam, & Lesbiam. LXXXVII.

QUINTIA formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est, hæc ego sic singula confiteor:
Totum illud, formosa, nego, nam nulla venustas,
Nulla in tam magno est corpore nica salis.
LESBIA formosa est, quæ cùm pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omnes surripuit Veneres:

De suis

De suo in Lesbiam amore. LXXXVIII.

NYLLIA potest mulier castum se dicere amaram
Verè quantum à me Lesbica amata mea est.
Nulla fides ullis fui unquam foedere tanta,
Quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.

In Gellium. LXXXIX.

QUID facit is Gelli, qui cum matre atque sorore
Prurit, & abiectis perugilat tunicis?
Quid facit is, patrum qui non sinit esse maritum?
Ecquid scis, quantum iuscipiat sceleris?
Suscepit ò Gelli, quantum non ultima Thetis,
Non genitor Nymp harum abluat Oceanus,
Nam nihil est quicquam scelus, quo prodeat vltura,
Non si demisso se ipse vorer capere.

In eundem. XC.

GELLIUS est tenuis, quidni? cui tam bona mater,
Tamque valens viuar, tamque venusta soror,
Tamque bonus patruus, tamq. omnia plena puellis
Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
Quantumvis quare sit macer, inuoluer.

In eundem. XCI.

NA SCATVR magus ex Gelli, marisq. nefando
Coniugio, & dicitur Perficium haruspicium, ois
Nam magus ex matre & gnato nascatur, oportet,
Si vera est Persarum impia religio,
Gnatus ut accepto veneretur carmine Diuos,
Omentum in flamma pingue liquefaciens.

In Gellium. XCII.

NON IDEO, Gelli sperabam, te mihi fidum
In misero hoc nostro, perduto amore fore,
Quod te cognossem bene, constanterque putarem,
Aut posse à turpi mentem inhibere probro.
Sed neq. quod matrè, nec germanam esse videbam
Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.

Et, quamuis tecum multo coniungerer vsu,

Non satis id causæ credideram esse tibi.

Tu satis id duxti, tantum tibi gaudium in omni

10 Culpa est, in quacumque est aliquid sceleris.

In Lesbiam. xciii.

LESBIA mi dieit semper malè, nec tacet vniquam

De me. dispeream, me nisi Lesbia amat.

Quo signo? quasi enim totidem mox deprecor illà

Adducè, verùm dispeream, nisi amo.

In Casarem. xciv.

NIL nimum studeo Cæsar tibi velle placere,

Nec scire, vtrum sis albus, an ater homo.

In Mentulam. xcv.

MENTULA mœchatur, mœchatur Mentula
certè.

Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

In Smyrnæ Cinnæ. xcvi.

SMYRNA mei Cinnæ nonam post deniq. mensem,

Quàm cœpta est nonamque edita post hiemem:

Millia cum interea quingenta Hortensius vno

* * *

5 Smyrnæ cauas Attracis penitus mittetur ad vndas:

Smyrnâ incana diu sæcula peruoluent.

At Volusi annales apuam porgentur ad ipsam,

Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.

Paruâ mei mihi sunt cordi monumenta fœdalis.

10 At populus tumido gaudeat Antimacho.

Ad Calpurnium de Quinctilia. xcvi.

Si quidquam mutis gratum, acceptumq. sepulchris,

Accidere à nostro Calus dolore potest,

Cum desiderio veteres renouamus amores,

Atque olim missas flemus amicitias,

5 Certè non tanto mors immatura dolori est.

Quinctiliz, quantum gaudet amore tuo.

In *Amilium*.

xcviii.

NON ita me dijament, quidquam referre putavi,
 Vtrum ne os an culum olfacerem *Amilio*.
 Nil immundius hoc, nihil est immundius illo:
 Verum eriam culus mundior, & melior.
 Nam sine dentibus est; hoc dentes sesquipedales,
 Gingivas verò ploxemi habet veteris.
 Præterea rictum, qualem defessus in æstu
 Meientes, multa cunnus habere solet.
 Hic futuit multas, & se facit esse venustum,
 Et non pistrino traditur, atque asino?
 Quem si quæ attingit, non illam posse putemus
 Agroti culum lingere carnificis?

In *Vectium*.

xcix.

IN te, si quemquam dici pote, putide Vecti,
 Id, quod verbosis dicitur, & fatuis.
 Ista cum lingua, si vsus veniat tibi, possis
 Culos, & crepidas lingere carbasinas.
 Si nos omnino vis omnes perdere Vecti,
 Dicas, omnino, quod cupis, efficies.

Ad *Iuuentium* C.

SVARRIPVI tibi, dum ludis, mellite Iuuenti,
 Suauiolum dulci dulcius ambrosia.
 Verum id non impune tuli: namq. amplius horam
 Suffixum in iungra me memini esse cruce,
 Dum tibi me purgo, nec possum fletibus vllis
 Tantillum vestræ demere seuitiæ.
 Nam simul id factum est, multis diluta labella
 Guttis, absterxisti omnibus articulis:
 Ne quidquam nostro contractum ex ore maneret,
 Tamquam commixta spurca salua lupa.
 Præterea infesto miserum me tradere amori
 Non cessasti, omniq. ex cruciari modo:
 Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
 Suauiolum, tristi tristius helleboro.

Quam

- 15 Quam quoniam poenam misero proponis amoris,
Numquam iam posthac basia furtipiam.

De Caelio, & Quinctia. CI.

- C A E L I V S. Aufilenum, & Quinctius Aufilenam,
Flos Veronensium depereunt inuenum,
Hic fratrem, ille sorore: hoc est, quod dicitur, illud
Fraternum verè dulce sodaliū.
7 Cui fauceam potius? Caeli tibi, nam tua nobis
Perspecta *exigitur vnica amicitia,
Cū vesana meas torreret flamma medullas.
10 Sis felix Caeli, sis in amore potens.

*Furt. est
igieur*

Inferia ad fratris tumultum. CII.

- MVLTA per gentes, & multa per aequora vectus
Aduenio has miseras, frater, ad inferias,
Vt te postremo donarem munere mortis,
Et mutam nequiquam adloquerer cinerem:
5 Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum.
Heu miser indignè frater adempte mihi.
Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad exequias,
Accipe, fraterno multum manantia fletu,
10 Atque in perpetuum frater haue, atque vale.

Ad Cornelium. CIII.

- Si quicquam tacitè commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
Meque esse inuenies illorum iure sacratum,
Corneli, & factum me esse puta Harpocratem.

Ad Silonem. CIV.

- 10 A V T fodes mihi redde decem sestertia, Silo,
Deinde esto quamuis saeuus & indomitus:
Aut, si te nummi delectant, desine quæso
Leno esse, atque idem saeuus, & indomitus.

Ad quandam de Lesbiam. CV.

CREDIS, me potuisse meæ maledicere vitæ,
Ambobus mihi quæ carior est oculis?

Non potui, nec si possem, tam perditæ amarem.
Sed tu eum caupone omnia monstra facis.

In Mentulam. CVI.

MENTULA conatur Pimplam scandere montem:
Musa, fuscillis præcipitem eiciunt.

De puero, & præcone. CVII.

CUM puero bello præconem qui videt esse,
Quid credat, nisi te vendere discupere?

Ad Lesbiam. CVIII.

SI quidquam cupido, optantiq; obrigit vnam
In speranti, hoc est gratum animo propriæ:

Quare hoc est gratum, nobis quoque carius auro,
Quod te restituis Lesbiam mihi cupido.

Restituis cupido, atque in speranti ipsa refert te
Nobis. & lucem candidiore nota!

Quis me vno vivit felicior, aut magis *est me
Optandus vita, dicere quis poterit?

In Commium. CIX.

SI, Coniuni, arbitrio populi tua cana senectus
Spurcara impuris moribus intereat;

Non equidem dubito, quin primû inimica bonorum
Lingua exsecta auido sit data vulturio,

Effossos oculos voret atro gutture corvus,
Intestina canes, cetera membra lupi.

Ad Lesbiam. CX.

IVEVNDVM, mea vita, mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumque fore.

Dij magni, facite, vt verè promittere possit,
Atque id syncerè dicat, & ex animo,

Vt liceat nobis tota producere vita
Alternum hoc sanctæ fœdus amicitia.

*Densa ex
r. c. ista hinc
Optandam
vitam d.*

Ad M.

Ad Aufilenam. CXI.

AUFILENA, bonæ semper laudantur amica,
 Accipiunt pretium, quæ facere institunt.
 Tu, quod promisti mihi, quod mentira, inimica es:
 Quod nec dās, & fers, fæpe facis facinus.
 Aut facere ingenua est, aut non promisse pudica,
 Aufilena fuit, sed datæ corripet, o non homo
 Fraudando, efficitur plusquam meretricis avaræ,
 Quæ sese toto corpore prostituit.

Ad Aufilenam. CXII.

AUFILENA, viro contentam viuere solo,
 Nuptarum *laus ē laudibus eximie,
 Sed cuius quamuis potius, incumbere fas est,
 Quam matrem fratres efficere ex patre.

In Nasenem. CXIII.

MULTVS homo es, Naso, neque tecum multus
 homo, sed
 Descendis Naso, multus es, & pathicus.

Ad Cinna. CXIV.

CONSULE Pompeio primum duo Cinna se-
 debant

Marcelli, facto Consule nunc iterum
 Manserunt duo, sed creuerunt millia in vnum
 Singula, fecundum semen adulterio.

In Mentulam. CXV.

FIRMANO saltu non falso Mentula diues
 Fertur, qui tot res in se habet egregias,
 Ancupia omne genus, pisces, prati, arua, ferasque,
 Nequicquam, fructus sumptibus exuperat.
 Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
 Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.

In eundem. CXVI.

MENTULA habet *iusta triginta iugera prati,
 Quadraginta arui, cætera sunt maria.

Cur

Cur non diuitiis Cæsium superare potis sit,

bona

Vno qui in saltu tot *moda possideat

Prata, arua, ingentes siluas, salusque, paludesque,

Vsque ad Hyperboteos, & mare ad Oceanum.

Omnia magna hæc sunt: tamen ipse est maximu'

lustru,

Non homo, sed verè Mentula magna, minax.

Ad Gellium. CXVII.

SÆPE tibi studioso animo venante requires

Carmina uti possem mittere Battiaæ,

Quis te lenirem nobis, neu conarere

*Telis infestans icere mi vsque caput.

Tela infe-
sta meum
mittere in
vsque ca-
put.

Hunc video mihi nunc frustra sumptu esse labore,

Gelli, nec nostras huc valuisse preces.

Contra nos tela ista tua euitamus amictu:

At fixus nostris tu dabi' supplicium.

FINIS.

ALBII
TIBULLI
EQUITIS ROMANI

LIBER I.

DIVITIAS alius fuluo sibi congerat auro,
Eutoneat caultingera magna soli:
Quem labor assiduus vicino terreat hoste,
Martia qui somnos classica pulsa fugent,

5 Me mea paupertas *vita traducat inerti,
Dum meus assiduus luceat igne focus.

FRONTINUS

Ipse seram teneras maturo tempore vites

Rusticus, & facili grandia poma manu.

Nec spes destituat, sed frugum semper aceruos

10 Præbeat, & pleno pinguis musta lacu.

Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,

Seu vetus in triuio florida ferta lapis:

Et quodcumq; mihi pomum nouus educat annus,

Libatum agricolæ ponitur ante Deo.

15 Flaua Ceres, tibi sit nostro de rure corona

Spicea, quæ templi pendeat ante fores.

Pomosisque ruber cultus ponatur in hortis,

Terreat ut saua falce Priapus aues.

20 Vos quoque felices quondam, nunc pauperis *horti

Custodes, fertis munera vestra Lares.

agri

Tunc vitula innumeros lustrabat casa iuuenkos,

Nunc agna exigui est hostia magna soli.

Agnacader vobis, quam circum rustica pubes

Clamet, iô messes, & bona vina date.

25 Iam modò non possum contentus viuere paruo,

Nec semper longæ deditus esse viæ.

sed.

Sed Canis æstiuos ortus vitare sub umbra
 Arboris, ad riuos prætereuntis aquæ.
 Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
 Aut stimulo tardos increpuisse boues. 30
 Non agnæ uive sinu pigcat, fetum uive capellæ.
 Desertum oblita mare referte domum.
 At vos exiguo pecori furesque, lupique
 Parcite. D E magno est præda petenda gregæ.
 Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis, 35
 Et placidam soleo spargere lacte Palem,
 Aditus Diui, nec vos e paupere mensa
 Dona, nec e puris spernite fœcilibus.
 Fœcilia antiquus primum sibi fecit agrestis
 Pocula, de facili composuitque luto. 40
 Non ego diuitias patrum, fructusque requiro,
 Quos tulit antiquo condita mellis auo.
 Parua seges satis est: satis est requiescere lecto, siq
 Si licet, & solito membra leuare ioto.
 Quam iuuat immites ventos audire cubantem, 45
 Et dominam tenero continuisse sinu!
 Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
 Securum somnos imbre iuuante, sequi.
 Hoc mihi contingat, sit diues iure futorem
 Qui maris, & iustes ferre potest pluias. 50
 O, quantum est auri, pereat, potiusque smaragdi,
 Quam flectat ob nostras vlla puella vias.
 Te bellare decet terra, Messalla, marique,
 Vt domus hostiles præferat exuias.
 Me retinent vincum formosa vincla puellæ: 55
 Et sedeo duras ianitor ante fores.
 Non ego laudari curo, mea Delia, tecum
 Dum modo sum, quæso segnis, inersque vocet.
 Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
 Te teneam moriens deficiente manu. 60
 Flebis, & arsiro positum me Delia lecto,
 Tristibus & lacrymis oscula mista dabis.

Flebis

Flebis: non tua sunt duro præcordia ferro
 Vincita, nec in tenero stat tibi cor te flix.
 65 Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
 Lumina, non virgo sicca referre domum.
 Tu Manes ne læde meos, sed parce solutis
 Crinibus, & teneris Delia parce genis.
 Interea, dum fata sinunt, iungamus amores,
 70 Iam veniet tenebris mors adoperta caput.
 Iam subrepet iners ætas, nec amare decebit:
 Dicere nec cano blanditias capite.
 Nunc levis est tractanda Venus, dū frangere postes
 Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
 75 Hic ego dux, milesque bonus, vos signa, tubæque
 Ite procul, cupidis vulnera ferte vitis,
 Ferte & opes, ego composito securus aceruo
 Despiciam dices, despiciamque famem.

ELEGIA II.

ADDE merum, vinoque. *nouos compesce dolores: graves
 Occupet ut fessi lumina victa sopor. noxi
 Neu quisquam multo *perfulsum tempora Baccho perculsum
 Excitet, infelix dum requiescit amor.
 5 Nam posita est nostræ custodia læua puella,
 Claudatur & dura ianua firma fera.
 Ianua difficilis *dominæ, te verberet imber, domini
 Te Iouis imperio fulmina missa petant.
 Ianua iam pateas vni mihi victa querelis,
 10 Neu furtim verso cardine aperta sones.
 Et tñala si qua tibi dixit dementia nostra,
 Ignoscas: capiti sunt precor illa meo.
 Te meminisse decet, quæ plurima voce peregrina
 Supplice, cum post flōnda ferta darent,
 15 Tu quoque ne timide custodes Deba, falle.
 Audendum est, fortes adinuat ipsa Venus.
 Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
 Seu referat fixo dente puella fores.

Illa

Illa docet furtim molli decedere lecto,
 Illa pedem nullo ponere posse sono:
 Illa viro coram nutus conferre loquaces,
 Blanda quæ compositis abdere verba notat.
 Nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
 Nec verat obscura surgit nocte timor.
 En ego cum tenebris tota vagor anxius vrbes,
 Securum in tenebris me facit esse Venus.
 Nec finit occurrat quisquam, qui corpora ferro
 Vulneret, aut rapta pramia veste petat.
 Quisquis amore tenetur, ear tutusque facerque
 Qualibet, insidias non timuisse decet.
 Non mihi pigra nocent hibernæ frigora noctis;
 Non mihi, cum multa decedit imber aqua.
 Non labor hic lædit, referet modo Delia postes,
 Et vocet ad digitum me, taciturna sonum.
 Pareite luminibus, seu vir, seu femina fias
 Obuia: celari vult sua furta Venus.
 Neu strepitu terrete pedum: neu quærit nomen;
 Neu propè fulgenti lumina ferre face.
 Si quis & imprudens adspexerit, oculus ille
 Perque Deos omnes se meminisse neget.
 Nam fuerit quicumque loquax, is sanguine natam,
 Is Venerem & rapido sentiet esse mari.
 Nec tamen huic creder coniuux tuus, vt mihi verax
 Pollicita est magico saga ministerio.
 Hanc ego de calo ducentem sidera vidi:
 Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.
 Hæc cantu finditque solum, Manesque sepulcris
 Elicit, & repido deuocat ossa rogo.
 Iam ciet infernas magico fridore caturas:
 Iam iubet adspersas lacte referre pedem.
 Cum lubet, hæc tristi depellit nubila calo:
 Cum libet, æstiuo conuocat orbe niues.
 Sola tenere malas Medæ dicitur herbas,
 Sola feros Hecates perdomuisse canes.

Frust. rabi-
 do

- 55 Hæc mihi composuit cantus, queis fallere posses:
 Ter cane, ter dictis despue carminibus.
 Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam:
 Non sibi, si in molli viderit ipse thoro.
 Tu tamen abstineas aliis, nam cetera cernet
 60 Omnia: de me vno sentiet esse nihil.
 Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amoros
 Cantibus, aut herbis solvere posse meos.
 Et me lustravit tedis, & nocte serena
 Concidit ad magicos hostia pulla Deos.
 65 Non ego totus abesset amor, sed mutuus esset,
 Orabam: nec te posse carere velim.
 Ferreus ille fuit, qui, te cum posset habere,
 Maluerit prædas stultus, & arma sequi.
 Ille licet Cilicium vinctas agat ante catervas,
 70 Ponat & in capto Martia castra solo,
 Totus & argento contextus, totus & auro
 Infideat celeri conspiciendus equo:
 Ipse boues mea si tecum modo Delia possim
 Iungere, & in solo pascere monte pecus,
 75 Et te, dum liceat teneris retinere lacertis,
 Mollis & inculta sit mihi somnus humo.
 Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo
 Prodest, cum Hætu nox vigilanda venit?
 Nam neq. tum plumæ, nec stragula picta soporem,
 80 Nec sonitus placida ducere possit aquæ.
 Num Veneris magnæ violavi numina verbo,
 Et mea nunc pernas in ipia lingua luit?
 Num fetor incestus sedes aduulsi Deorum,
 85 Sertæque de sanctis deripuisti focis?
 Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
 Et miserum sancto tundere posse caput:
 Non ego, si merui, dubitem procumbere templis,
 Et dare sacris oscula liminibus.
 90 At tu, qui latus rides, mala nostra caueto.

Mox tibi non vnus sauiet vsque Deus.
 Vidi ego, qui iuuenum miseros lussit amores,
 Post Veneris vinclis subdere colla senem.
 Et sibi blanditias tremula componere voce,
 Et manibus canas fingere velle comas.
 Stare nec ante fores puduit, caraque puellæ
 Ancillam medio derinuisse foro.
 Hunc puer, hunc iuuenis turba circumstetit æsta:
 Despuit in molles & sibi quisque sinus.
 At mihi parce Venus, semper tibi dedita feruit.
 Mens mea, quid melleis vis acerba tuas?

AD MESSALLIAM

ELEGIA III.

IBITIS. Egeas sine me Messalla per undas,
 O vtinam memores ipse, cohortesque mei!
 Me tenet ignotis agrum Phazacia terris.
 Abstineas auidas mors * violenta manus!
 Abstineas mors atra precor, non hinc mihi mater,
 Quæ legat in mæstos ossa perusta sinus,
 Non sotor, Alÿrios cinerique dedat odores,
 Et heat effulis ante sepulcra comis.
 Delia non vsquam: quæ me * cum mitteret vrbe,
 Dicitur ante omnes consuluisse Deos.
 Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi
 Rettulit è triuivis omina certa puer.
 Cûsta dabant reditû, tamen est deterrita nõquam,
 Quin fleret, nostras respiceretque vias.
 Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
 Quæ rebam tardas anxius vsque moras.
 Aut ego sum caussatus aues aut omina dira,
 Saturni aut sacram me tenuisse diem.
 O quoties ingressus iter, mihi tristitia dixi
 Offensum in porta signa dedisse pedem!
 Audeat inuito ne quis discedere amore,
 Aut sciat egressum se, prohibente Deo.

precor
 atra m.

Daufar.
 quani

Quid

- Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi profunt
 Illa tua toties ara repulsa manu?
- 15 Quidve pie, dum sacra colis, pureque lauari
 Te memini, & puro secubuisse toro?
 Nunc Dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
 Picta docet templis multa tabella tuis.
 Ut mea votuas persoluens Delia voces
- 20 Ante sacras lino tecta fores sedeat:
 Bisque die, resoluta comas, tibi dicere laudes
 Insignis turba debeat in Pharia.
 At mihi contingat patrios celebrare penates,
 Reddereque antiquo menstrua thura Lari.
- 35 Quam bene Saturno vivebant rege prius, quam
 Tellus in longas est patefacta vias.
 Nondum cæruleas pinus contemserat undas,
 Effusum ventis præbueratque sinum,
 Nec vagus ignotis repetens compendia terris
- 40 Præstera externa nauita merce ratem.
 Illo non validus subit iugatempore taurus,
 Non domito frenos ore momordit equus.
 Non domus vlla fores habuit, non fixus in agris,
 Qui regeret certis finibus arua lapis.
- 45 Ipsa mella dabant quercus, vltroque ferebant
 Obuia securis vbera lactis onus.
 Non acies non ira fuit, non bella, nec enses
 Immiti sauius duxerat arte faber.
 Nunc Ioue sub domino cædes, & vulnere semper,
- 50 Nunc mare, nunc lethi mille repente vir.
 Parce pater, timidum non me periuria terrent,
 Non dicta in sanctos impia verba Deos.
 Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
 Fæ lapis inscriptis stet super ossa notis.
- 55 Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
 Messallam cætra, dum equiturque mari.
 Sed me, qui facilis tenero sum semper amon,
 Ipsa Venus campos ducet in Elysios.

Hic choreæ, cantusque vigent, passimque vagantes
 Dulce sonant tenui gutture carmen aues. 60
 Fert cassiam non culta seges, totosque per agros
 Floret odoratis terra benigna rosis.
 Ac iuuenum series teneris immista puellis
 Ludit, & assidue prælia miscet Amor.
 Illic est cuiusque rapax mors venit amanti, 65
 Et gerit insigni myrtea ferta coma.
 At scelerata iacet sedes in nocte profunda
 Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
 Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
 Scæuit, & huc illuc impia turba fugit. 70
 Tum niger in porta serpentum Cerberus ore
 Stridet, & ætatas excubat ante fores.
 Illic lunonem tentare Ixionis ausi
 Versantur celeri noxia membra rota;
 Porrectusque nouem Tityus per iugera terre, 75
 Assiduas atro viscere pascit aues.
 Tantalus est illic, & circum stagna, sed acrem
 Iam iam poturi deserit vnda sitim.
 Et Danaï proles, Veneris quæ numina læsit,
 In caua Lethæas dolia porrat aquas. 80
 Illic sit quicumque meos violauit amores
 Optauit lentas & mihi militias.
 At tu casta precor mancas, sanctique pudoris
 Assideat custos sedula semper anus.
 Hæc tibi fabellas referat, positaque lucerna 85
 Deducat plena stamina longa colo.
 Ac citca grauius, pensis affixa puella,
 Paulatim somno fessa remittat opus.
 Tunc veniam subito: nec quisquam nunciet ante,
 Sed videar calo missus adesse tibi. 90
 Tunc mihi, qualis eris, longos turbata capillos,
 Obuia nudato Delia, curre pede.
 Hoc precor, hunc illum nobis Aurora nitentem
 Luciferum roseis candida portet equis.

AD PRIAPVM.

ELEGIA IIII.

Sic vmbrosa tibi contingant tecta Priape,
 Ne capiti Soles, ne noceantque niues.
 Quæ tua formosos cepit sollertia? certe
 Non tibi barba niter, non tibi culta coma est,
 Nudus & hibernæ producis frigora brumæ.
 Nudus & æstiuu tempora sicca canis.
 Sic ego, tum Bacchi respondit rustica proles,
 Armatus curua sic mihi falce Deus.
 O fuge te teneræ puerorum credere turbæ:
 Nam causam iusti semper amoris habent.
 Hic placet, angustis quod equum cõpescit habenis,
 Hic placidam niueo pectore pellit aquam.
 Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi
 Virgineus teneras stat pudor ante genas.
 Sed ne te capiant, primo si forte negabit,
 Tædia, paulatim sub iuga colla dabit.
 Longa dies homini docuit patere leones.
 Longa dies molli saxa peredit aqua.
 Annus in apricis maturat collibus uvas.
 Annus agit certa lucida signa vice.
 Nec iurare time. Veneris periuria venti
 Irrita per terras, & fræta summa ferunt.
 Gratia magna Ioui, vetuit pater ipse valere,
 Iurasset cupide quidquid ineptus amor.
 Perque suas impune sinit Dictynna sagittas
 Affirmes, crines perque Minervæ suos.
 At si tardus eris, errabis: transiet ætas,
 Quam cito non segnis stat, remeatque dies:
 Quam cito purpureos deperdit terra colores:
 Quam cito formosas populus alta comas:
 Quam iacet, infirmæ venere ubi fata senectæ,
 Qui prior Elæo est carcere missus, equus.
 Vidi iam iuuenem, premeret cùm senior ætas,

Mærentem fultos præterisse dies.
 Crudeles Diui, serpens nouus exiit annos:
 Formæ non vllam fata dedere moram.
 Solis æterna est Phœbo, Bacchoque iuuentas:
 Nam decet intonsus crinis vtrumque Deum.
 Tu, puero quodcunque tuo tentare libebit,
 Cedas. OBSE QVIO plurima vincit amor.
 Neu comes ire neges, quamuis via longa paretur,
 Et canis arenti torreat arua siti.
 Quamuis prætexens picta ferrugine calum
 Venturam admittat imbrifer arcus aquam.
 Vel si cæruleas puppi volet ire per vndas,
 Ipse leuem remo per freta pelle ratem,
 Nec te pœniteat duro subiisse labori,
 Aut operi infueras atteruisse manus.
 Nec, velit insidiis altæ si claudere valles,
 Dum placeas, humeris recta ferre neges.
 Si voler arma, teui tentabis ludere dextra:
 Sæpe dabis nudum, vincat vt ille, iarus.
 Tunc tibi mitis erit: rapias tum cara licebit
 Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
 Rapta dabit primò, pòst offeiet ipse volenti,
 Pòst etiam collo se implicuisse volet.
 Heu, malè nunc artes mueras hæc sæcula tractant.
 Iam tener assuevit munera velle puer.
 Fret. tua IAM *tu, qui Venerem docuisti vendere primus,
 Quisquis es, infelix vrgeat ossa lapis.
 Pieridas pueri, doctos & amare poetas,
 Aurea nec superent munera Pieridas.
 Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni sint,
 Ex humero Peiopis non nituisset ebur.
 Quem referent Musa, viuet, dum roborâ tellus,
 Dum cælum stellas, dum vehet amnis aquas.
 At qui non audit Musas qui vendit aniotem,
 Idææ currus ille sequatur Opis,
 Et tercente as erroribus expleat vrbes,

- 70 Et fecerit ad Phrygiōs vilia membra modos.
 Blanditis vult esse locum Venus ipsa: querelis
 Supplicibus, miseris fletibus illa fauet.
 Hæc mihi, quæ canerem Titio, Deus edidit ore:
 Sed Titium coniux hæc meminisse verat.
 75 Pareat ille suæ: vos me celebrare magistrum,
 Quos malè habet multa callidus arte puer.
 Gloria cuique sua est, me, qui spernentur amantes,
 Consulenti: cunctis ianua nostra patet.
 Tempus erit, cum me Veneris præcepta ferentem,
 80 Deducat iuuenum sedula turba senem.
 Eheu quàm lento Marathus me torquet amor!
 Deficiunt artes, deficiuntque doli.
 Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam,
 Cum mea ridebunt vana magisteria.

ELEGIA V.

- Aspera eram, & bene dissidium me ferre lo-
 quebar:
 At mihi nunc longè gloria fortis abest.
 Namq. agor, vt per plana citus sola verberare turben,
 Quem celer assueti versat ab arte puer.
 5 Vre ferum, & torque libeat nec dicere quidquam
 Magnificum posthac: horrida verba doma.
 Parcetamen: per te futili fœdera lecti,
 Per Venerem quæso, compositumque caput.
 Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
 10 Te dicor votis eripuisse meis.
 Ipseque ter circum lustraui sulfure puro,
 Garmine cum magico præcinuisset anus.
 Ipse procuraui, ne possent sæua nocere
 Somnia, rer. falsæ deueneranda mola.
 15 Ipse ego velatus filò, tunicisque solutis
 Vota nouem Trivia nocte silente dedi.
 Omnia persolui: fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix vitatur illo meis.

At mihi felicem vitam, si salua fuisses, 15
 Fingebam demens sed renuente Deo. 20
 Rura colam, frugumque aderit mea Delia custos,
 Area dum messēs Sole calente teret.
 Hac mihi seruabit plenis in stipribus uas,
 Pressaque veloci candida musta pede:
 Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
 Garrulus in domina ludere verna sinu.
 Illa Deo sciet agricola pro vitibus uiam,
 Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
 Illa regat cunctos, illi sint omnia curæ.
 Et iuuat in tota me nihil esse domo.
 Huc uenit Messalla meus, cui dulcia poma
 Delia selectis detrahet atrobibus:
 Et tantum venerata virum, hunc sedula, curet.
 Huic pareat, atque epulas ipsa ministra gerat.
 Hæc mihi siagebā, quæ nunc Cautusque, Notusque
 Iactat odoratos vota per Armenios.
 Sæpe ego tentavi curas depellere vino:
 At dolor in lacrymas verterat omne merum.
 Sæpe aliam tenui: sed iam, cum gaudia adirem,
 Admonuit domina, deseruitque Venus.
 Tunc me discedens deuorum femina dixit,
 Et pudet, & narrat scire, nefanda mea.
 Non facit hoc verbis, facie, tenerisque lacertis
 Deuouet, & flauis nostra puella comis.
 Talis ad Amonium Nereis Pelea quondam
 Vecta est frenato cingula pisce Thetis.
 Hæc nocete mihi, quod adest huic diues amator,
 Venit in exitium, callida lena mentis
 Sanguineas edat illa dapes, atque ore cruento, siquid
 Tristia cum multo pocula felle bibat.
 Hanc volitent animæ circum, sua fata querentes:
 Semper & cæcæ strix violenta canat.
 Ipsa fame stimulante furens, herbasque sepulchris
 Quarat, & a seuis ossa relicta lupis.

Curat & inguinibus nudis, vluetque per vrbes,
Post agat *e trivis aspera turba canum.

Eueniet. dat signa Deus, sunt Numina amanti,
Savit & iniusta lege relicta Venus.

Scal. à tri-
uis

At tu quamprimùm saga præcepta rapacis

Desere: N A M donis vincitur omnis amor.

Pauper eris præsto tibi, præsto pauper adibit

Primus, & in tenero iuxta erit latere.

Pauper in angusto fidus comes agmine turbae,

Subiicietque manus, efficietque viam.

Pauper ad oculos furtim deducet amicos,

Vinclaque de niueo detrahet ipse pede.

Heu canimus frustra: nec verbis victa patescit

Ianua, sed plena est percutienda manu.

At tu, qui potior nunc es, mea fata caucto:

VERSA TVR celeri fors leuis orbe rota.

Non frustra quidam iam nunc in limine perstat

Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit,

Et simulat transire domum, mox deinde recurrit

Solus, & ante ipsas excreat vsque fores.

Nescio, quid furtiuus amor parat, vtere quæso,

Dum licet, in liquida nat tibi linter aqua.

LEGIA VI.

SEMPER inducar, blados offers mihi vultus,

Post tamen es misero tristis, & asper Amor.

Quid tibi sanxit mecum est? an gloria magna?

Insidias homini composuisse Deum?

Iam mihi tenduntur calles, iam Delia furtim

Nescio quem tacita callida nocte fouet.

Illa quidem tam multa negat: sed credere durū est.

Sic etiam de me pernegat vsque viro.

Ipsē miser docui, quo posset ludere pacto.

Custodes, heu nunc premar arte meam.

Fingere tunc didicit causas, iur sola cubaret,

Cardine tunc tacito vestire posse fores.

Tunc succos, herbasque dedi, queis liuor abiret,

Quem facit impresso mutua dente Venus.

At tu fallacis coniux incaute puellæ,

Me quoque seruato, peccet vt illa nihil.

Neu iuuenes celebret multo sermone cauto,

Néve cubet laxo pectus aperta sinu.

Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem

Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.

Exibit quàm sapè, time: seu visere dicet

Sacræ Bonæ maribus non adeunda Deæ.

At mihi si credas, illam sequar vnus ad aras.

Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.

Sapè, velut gemmas eius, signumque probarem,

Per caussam memini me tetigisse manum.

Sapè mero somnum peperit tibi: at ipse bibebam

Sœbria supposita pocula victor aqua.

Non ego te lasi prudens: ignosce fatenti:

Iussit Amor. CONTRA quis ferat arma Deos?

Ille ego sum, nec me iam dicere vera pudebit,

Instabat tora cui tua nocte canis.

Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis

Seruare? frustra clauis inest foribus,

Te tenet, absentes alios suspirat amores,

Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi seruandam credas, non seua recuso

Verbera, detrecto non ego vincla pedum.

Tunc procul abstis, quisquis colit arte capillos,

Effluit effuso cui toga laxa sinu:

Quisquis & occurret, ne possit crimen habere,

Stet procul, aut alia stet procul antè via.

Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos

Est mihi diuino variemata sono.

Hæc vbi Bellona motu est agitata, nec acrem

Flammam, non amens verbera torra timet.

Ipsa bipenne suos cædit violenta laertos,

Sanguineque effuso spargit iacula Deam.

Statque

- Statque latus præfixa veru, stat saucia pectus,
 50 Et canit euentus, quos Dea magna monet.
 Parcite, quam custodit Amor, violare puellam:
 Ne pigeat magno post didicisse malo.
 Attigeris, labentur opes, vt vulnere nostro
 Sanguis, vt hic ventis diripiturque cinis.
 55 Et tibi nescio quas dixit mea Delia pœnas.
 Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
 Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
 Me mouet, atque iras aurea vincit anus.
 Hæc mihi te adducit tenebris, multoque timore
 60 Coniungit nostras clâm taciturna manus.
 Hæc foribusque manet noctu me affixa, proculque
 Cognoscit strepitus me veniente pedum.
 Viue diu, mi dulcis anus: proprios ego tecum
 Sit modò fas, annos contribuisse velim.
 65 Te semper, gnatiæque tuam te propter amabo:
 Quidquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
 Sit modò casta doce, quamuis non vitæ ligatos
 Impediat crines, nec stola longa pedes.
 Et mihi sint duræ leges, laudare nec villam
 70 Possim, quin oculos appetat illa meos.
 Et si quid peccasse putor, ducarque capillis
 Inmeritò, properas propitiarque vias.
 Non ego te pulsare velim: sed venerit iste
 Si furor, optatim non habuisse manus.
 75 Nec *sæuo sis casta metu, sed mente fideli.
 Mutuus abientite mihi seruet amor.
 * * *
- A t quæ fida fuit nulli, post victa senecta,
 Ducit inops tremula stamina torta manu.
 80 Firmaque conductis annectit licia telis,
 Tactaque de niueo vellere ducta putat.
 Hanc animo gaudente vident, iuuenumq, ceteruz
 Commemorant meritò tot mala ferre senem;
 Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo
 Spectat,

Dausa:
seruo

Spestat, & infidis quàm sit acerba, monet.
Hæc aliis maledicta cadant. nos, Delia, amoris
Exemplum cana simus uterque coma.

85

ELEGIA VII.

H V N C cecinare diem Paræ faralia nentes
Stramina, non vlli dissolüenda Deo:
Hunc fore Aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite victus Atur.
Euenere. nouos pubes Romana triumphos
Vidit, & euinctos brachia capta duces.
At te victrices lautos, Messalla, gerentem
Portabat nitidis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos. Tarbella Pyrene
Testis, & Oceani litora Santonici.
Testis Arar, Rhodanusque celer, magnusque Ga-
rumna,
Carnuti & flauæ carula lympha Liger.
Atte, Cydne, canam, tacitis qui leniter vndis
Caruleus placidis per vada serpis aquis.
Quantus & æthereo contingens vertice nubes
Frigidus intonfos Taurus *alat Cilicas.
Quid referam, vt voliter crebras intasta per vrbes
Alba Palæstina sancta columba Syro?
Vtque maris vastum prospectat turribus æquor
Prima rarem ventis credere docta Tyros?
Qualis & arentes cum findit Scirius agros,
Fertilis æstiuæ Nilus abundet aqua.
Nile pater, quanam possum te dicere causâ,
Aut quibus in terris oculuissè caput?
Te propter nullos tellus tua postulat imbres,
Arida nec pluuiis supplicat herba ioui.
Te canit, atque suum pubes miratur Osirin
Barbara. Memphitem plangere docta bouem.
Primus aratra manu sollerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.

30
Primus

Primus in expertæ commisit semina terræ,

Pomaque non notis legit ab arboribus.

Hic docuit teneram palis adiungere vitem,

Hic viridem dura cedere falce comam.

35 Illi iucundos primum matura sapores

Expressa incultis vua dedit pedibus,

Ille liquor docuit voces inflectere cantu,

Mouit & ad certos nescia membra modos.

Bacchus & agricola magno confecta labore

40 Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.

BACCHVS & afflictis requiem mortalibus
affert,

Crura licet dura compede pulsa sonent.

Non tibi sunt tristes curæ, non luctus Osiri,

Sed chorus, & canrus lenis, & aptus amor.

45 Sed varij flores, & frons redimita corymbis,

Fusa sed ad teneros lutea palla pedes:

Et Tyriæ vestes, & dulcis tibia cantu,

Et leuis occultis conscia cista sacris.

Huc ades, & centum ludos, Geniumque choreis

50 Concelebra, & multo tempora funde mero.

Illius è nitido stillent vnguenta capillo,

Et capite, & collo mollia ferta gerat.

Sic venias hodiernæ: tibi dum thuris honores,

Liba & Mopsopio dulcia melle feram,

55 At tibi succrescat proles quæ facta parentis

Augeat, & circa stet veneranda senem.

Nec taceant monumenta viæ, quæ Tuscula tellus,

Candida que antiquo detinet Alba Lare.

Namque opibus congesta tuis hic glareæ dura

60 Sternitur, hic apta iungitur arte flex.

Te canit agricola è magna cum venerit yrbe

Serus, in offensum rettuleritque pedem.

At tu natalis multos celebrande per annos

Candidior semper, candidiorque veni.

ELEGIA VIII.

Non ego celari possum, quid nutus amantis,
 Quidve ferant mihi lenia verba sono.
 Nec mihi sunt sortes nec conscia fibra Deorum;
 Præcinit euentus nec mihi cantus aus.
 Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
 Perdocuit multis non sine verberibus.
 Desine dissimulare. DEVS crudelius vrit,
 Quos videri inuitos succubuisse sibi.
 Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
 Sæpeque mutatas disposuisse comas? 10
 Quid suco splendete comas redimire, quid vngues
 Artificis docta subsecuisse manu?
 Frustra iam vestes, frustra mutantur amictus,
 Ansaque compressos colligat aucta pedes.
 Illa placet, quamuis inculto venerit ore, 15
 Nec nitidum tarda comiserit arte caput.
 Nam te carminibus, num te pallentibus herbis
 Deuouit tacito tempore noctis anus?
 Cantus vicinis fruges traducit ab agris.
 Cantus & *irata decinet anguis iter. 20
 Cantus & e curru Lunam deducere tentat,
 Et faceret, si non ara repulsa sonent.
 Quid queror heu misero carmen nocuisse? quid
 herbas?
 Forma nihil magicis vtitur auxiliis.
 Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse 25
 Oscula, sed femori conseruisse femur.
 Nec tu difficilis puero tamen esse memento.
 Persequitur penis tristia facta Venus.
 Munera ne poscas det munera canus amator,
 Ut foueat molli frigida membra sinu. 30
 Carior est auro iuuenis, cui læuia fulgent
 Ora, nec amplexus aspera barba terit.
 Huic tu candentes humero suppone lacertos,

Lips. irati
 decinet
 amnis i.

Et regum magna despiciantur opes.

- 35 At Venus inuenit puero concumbere furtim,
 Dum timer & teneros conserit vique sinus:
 Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
 Oscula, & in collo figere dente notas.
 Non lapis hanc, gemmaq. iuuent, quæ frigore sola
 40 Dormiat, & nulli sit cupienda viro.
 Heu serò reuocatur amor, seroque iuuenta,
 Cum vetus infecit cana senecta caput.
 Tum studium formæ est, comæ tum mutatur, vt
 annos

Disimulet viridi cortice tincta nucis.

- 45 Tollere tunc cura est albos à stirpe capillos,
 Et faciem dempta pelle referre nouam.
 At tu, dum primis florer tibi temporis ætas,
 Vtere, non tardo labitur illa pede.
 Neu Marathû torque, puero quæ gloria victo est?
 50 In veteres esto dura puella senes.
 Parce precor tenero: non illi fontica caussa est,
 Sed nimius luto corpora tingit amor.
 Vah miser, absenti mæstas quam sæpe querelas
 Coniicit, & lacrymis omnia plena madent?
 55 Quid me spernis? ait, poterat custodia vinci,
 Ipse dedit cupidis fallere posse Deum.
 Nota Venas furtiua mihi est, vt lenis agatur
 Spiritus, vt nec dent oscula rapta iocum.
 Et possum media quamuis obrepere nocte,
 60 Et strepitu nullo clam referare fores.
 Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
 Et fugit ex ipso sæua puella toro?
 Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
 Est mihi nox multis euigilanda malis.
 65 Dum mihi venturam fingo, quodcumq. mouetur,
 Illius credo tunc sonuisse pedes.
 Desistas lacrymare puer, non frangitur illa,
 Et tua iam fletu lumina fella tument.

Oderunt

Oderunt Pholoë, moneo fastidia Diui,
 Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
 Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
 Nescius ultorem post caput esse Deum:
 Sæpè etiam lacrymas fertur risisse dolentis,
 Et cupidum ficta detinuisse mora.
 Nunc omnes odit fastus, nunc displicet illi
 Quæcunque opposita est ianua dura sera.
 At te pœna manet, nisi desinis esse superba.
 Quàm cupies votis hunc reuocare diem?

ELEGIA IX.

QVID mihi, si fueras miseros læsurus amores,
 Fœdera per diuos clam violanda dabas?
 Ah miser, & si quis primò petiuria celat,
 Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.
 Parcite Cælestes, æquum est impune licere
 Numina formosis lædere vestra semel.
 Lucra petens, habili tauros adiungit aratro,
 Et durum terræ rusticus vrget opus.
 Lucra petituras, parentia per freta ventis,
 Ducunt instabiles sidera certa rates.
 Muneribus nreus est captus puer: at Deus illa
 In cinerem, & liquidas munerâ vertat aquas.
 Iam mihi persoluer pœnas, puluisque decorem
 Detrahet, & ventis horrida facta coma.
 Vretur facies, vrentur Solè capilli.
 Deteret inualidos & via longa pedes.
 Admonui quoties, Auronè polluc formam,
 SAEPE solent auro multa subelle mala.
 Diuitis captus si quis violauit amorem,
 Aspera quæ est illi, difficilisque Venus.
 Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
 Corpus, & intorto verberare terga secca.
 Nec tibi celandi fas sit, peccare paratū
 Sit Deus, occultos qui veter esse dolos.

- 25 Ipse Deus tacito permisit *laua ministro,
 Ederet vt multo libera verba mero.
 Ipse Deus somno domitos emittere vocem
 lussit, & inuitos facta tegenda loqui.
 Hæc ego dicebam: nunc me fleuisse loquentem,
 30 Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes:
 Tum mihi iurabas, nullo te diuitis auti
 Pondere, non gemmis vendere velle fidem:
 Non tibi si pretium Campania terra daretur,
 Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
 35 Illis eriperes verbis mihi, fidera *cæli
 Lucere, & puras fluminis esse vias.
 Quin etiam Hebas, at non ego fallere doctus
 Tergebam humentes credulus vsque genas.
 Quid facias, nisi & ipse fores in amore puellas
 40 Sit precor exemplo sed leuis illa tuis.
 O quoties, verbis ne quisquam conscius esset,
 Ipse comes multa lumina nocte tuli!
 Sape insperanti venit tibi munere nostro,
 Sed latuit clausas post adoperta fores.
 45 Tum miser interij, stultè confisus amari:
 Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
 Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam:
 At me nunc nostri, Pieridumque pudet.
 50 Illa velim rapida Volcanus carmina flamma
 Torreat, & liquida deleat aninis aqua.
 Tu procul hinc absis, cui formam vendere cura est,
 Et pretium plena grande referre manu.
 At te, qui puerum, donis cori uisipere es ausus,
 Rideat assiduus vxor, inulta dolis.
 55 Et cum furtiuo, iuuenem lassauerit ysu,
 Tecum interposita languida veste cubet.
 Semper sint, externa tuo vestigia lecto,
 Et pateat cupidis semper aperta domus.
 Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
 60 Pocula, vel plures emeruisse viros.

Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
 Dum rota Luciferi prouocet orta diem.
 Illam nulla queat melius consumere noctem,
 Aut operum varias disposuisse vices.
 At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis,
 Cum tibi illam solita corpus ab arte mouet.
 Tunc putas illam pro te disponere crines?
 Aut tenues densio pectere dente comas?
 Ista hæc persuadet facies, auroque lacertos
 Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu?
 Non tibi, sed iuueni cuidam vult bella videri,
 Deuoueat pro quo remque, domumque tuam.
 Nec facit hoc vitio, sed corpora feda podagra,
 Et senis amplexus culta puella fugit.
 Huic tantien accubui noster puer, hunc ego credam
 Cum trucibus Venerem iungere posse feris.
 Blanditiæ sine meas alij tu vendere es ausus?
 Tunc alij demens oscula ferre mea?
 Tunc flebis, cum me vinctum puer alter habebit,
 Et geret in regno regna superba tuo.
 At tua tum me pœna ruinet, Venerique merenti
 Fixa notet caius aurea palma meos:
 Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
 Dedicat, & grata lis, Dea, mente, rogat.

ELEGIA X.

QVIS fuit horrendos primus qui protulit enses?
 Quam ferus, & verè ferreus ille fuit!
 Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata,
 Tunc breuior diræ mortis aperta via est.
 At nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
 Vertimus, in sævas quod dedit ille feras.
 Diuitis hoc vitium est auri: nec bella fuerunt,
 Faginus adstabat cum scyphus ante dapés.
 Non arces, non vallus erat, somnumque peribat
 Securus varias dux gregis inter oues.

- Tunc mihi vita foret: vulgi nec tristitia noſſem
 Arma, nec auდიſſem corde micante tubam.
 Nunc ad bella trahor: & iam quis forſitan hoſtis
 Haſura in noſtro rela gerit latere.
 15 Sed patrij ſeruare Lares, aluiſtis & iudem,
 Curſarem veſtros cūm tener ante pedes.
 Neu pudeat priſco vos eſſe ē ſtipite factos,
 Sic veteris ſedes incoluiſtis aui.
 Tunc melius tenuere fidem, cūm paupere culta
 20 Stabat in exigua ligneus æde Deus.
 Hic placatus erat, ſeu quis libauerat vuam,
 Seu dederat ſanctæ ſpicea ſerra comæ.
 Atque aliquis voti compos liba ipſe ferebat,
 Poſtque comes purum filia parua fauam.
 25 At nobis ærata Lares depellite tela,
 * * *
 *Hoſtiaque ē plena ruſſica porcus bara, *
 Hunc pura cum veſte ſequar, myrtoque caniſtra
 Vinctæ geram, myrto vinctus & ipſe caput,
 30 Sic placeam vobis, alius ſit fortis in armis,
 Sternat & aduerſos Marte fauente duces.
 Vt mihi potanti poſſit ſua dicere facta
 Miles, & in menſa pingere caſtra micro.
 Quis furor eſt, atram bellis accerſere mortem?
 35 Imminet, & racito clām venit illa pede.
 Non ſeges eſt infrā, non vinea culta, ſed audax
 Cerberus, & Stygicæ nauita puppis aquæ.
 Illic percuiſiſque genis, viſtoque capillo
 Errat ad obſcuros pallida turba lacus.
 40 Quān potius laudandus hic eſt, quem prole parata
 Occupat in parua pigra ſeneſtæ caſa.
 Ipſe ſuas ſectatur oues: at filius agnos,
 Et calidam feſſo comparat vxor aquam.
 Sic ego ſim, liceatque caput candefcere canis,
 45 Temporis & priſci facta referre ſenem.
 Intereā pax arua colat. P A X candida primūm

V.C. 11 p. 7
ar. m. o. c. s.

Duxit *aratu'ros sub iuga curua boues.
 Pax aluit vites, & succos condidit vuae,
 Funderet vtgnato testa paterna merum,
 Pace bidens, vomerque vigent: at tristitia duri 50
 Militis in tenebris occupat arma situs.
 Rusticus e' lupoque vehit male sobrius ipso
 Vxorem plaustrum, progeniemque domum.
 Sed Veneris tunc bella calent, scissosque capillos
 Femina, perfractas conqueriturque fores: 55
 Flet teneras subtrusa genas: sed victor & ipse
 Flet sibi dementes tam valuisse manus.
 At lasciuus Amor rixae mala verba ministrat,
 Inter & iratum lentus vtrumque sedet.
 Ah lapis est ferrumque, suam quicumque puellam 60
 Verberat: e' calo deripit ille Deos.
 Sit satis, e' membris tenuem percidere vestem:
 Sit satis, *ornatus dissoluisse *coma:
 Sit lacrymas mouisse satis, quater ille beatus, 65
 *Quo tenera irato flere puella potest.
 Sed manibus qui saeuus erit, scutumque sudemque
 Is gerat, & miti sit procul a Venere.
 At nobis pax alma veni, spicamque teneto:
 Persuad. & pomis candidus ante sinus.

aornat
*comas
Dusa:
Quoi

A L B I I

101
ALBII TIBULLI

EQVITIS ROMANI

LIBER II.

ELEGIA I.

QVIS QVIS adest, *faucat: fruges lustramus, valeat
& agros,

Ritus vt à prisco traditus extat auo.

Bacche veni, dulcisq; tuis è cornibus vua

Pendear, & spicis tempora cinge Ceres.

5 Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,

Et graue suspensò vomere cesset opus.

Soluite vincla iugis: nunc ad præsepia debent

Plena coronato stare boues capite.

Omnia sint operata Deo: non audeat vlla

10 Lanificam pensis imposuisse manum.

Vos quoque abesse procul iubeo. †discedat ab aris, †discedite

*Cui tulit hesternæ gaudia nocte Venus. Queis

C A S T A placent Superis: pura cum veste venite,

Et manibus puris sumite fontis aquam.

15 Cernite, fulgentes vt eat sacer agnus ad aras,

Vincta q; post olea candida turba comas.

Dij patrij, purgamus agros, purgamus agrestes,

Vos mala de nostris pellite limitibus.

Neu seges eludat messëm fallacibus herbis,

20 Neu timeat celeres tardior agna lupos.

Tunc nitidus plenis confusus rusticus areis,

Ingeret ardenti grandia ligna foco,

Turba q; vernarum, saturi bona signa coloni,

Ludet, & ex virgīs extruet *arte casas.

25 Euentura precor. vident' vt felicibus extis

Significet placidos nuntia fibra Deos?

Nunc mihi nunc †fumo veteris proferte *Falernti

†fumosus Falerntes

Consulis, & Chio soluite vincla cado.
 Vina diem celebrent. non festa luce madere
 Est rubor, erranteis & male ferre pedes.
 Sed bene Messallam, sua quisque ad pocula dicat,
 Nomen & absentis singula verba sonent.
 Gentis Aquitana celeberrima Messalla triumphis,
 Et magna intonsis gloria victor auis,
 Huc ades, adspiraque mihi, dum carmine nostro
 Redditur agricolis gratia Caelitibus.
 Rura cano, rurisque Deos: his vita magistris
 Desuevit querna pellere glande famem.
 Illi compositis primum docuere tigillis
 Exiguam viridi fronde operire domum.
 Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
 Seruitium, & plaustris suppositis rotam.
 Tunc victus abiire feris: tunc insita pomus:
 Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas:
 Aurea tunc pressos pedibus dedit vva liquores,
 Mistaque securo est sobria lympha mero.
 Rura ferunt messes, calidi cum sideris aestu
 Deponit flauas annua terra comas.
 Aure levis verno flores apes ingerit alueo,
 Compleat ut dulci sedula melle fauos.
 Agricola assiduo primum satiatus aratro
 Cantauit, certo rustica verba pede,
 Et satur areni primum est modulatus athena
 Carmen, ut ornatos diceret ante Deos.
 Agricola & minio suffusus Bacche rubenti
 Primus inexperta duxit ab arte choros.
 Huic datus a pleno memorabile munus ouili
 Dux pecoris hircus: duxerat hircus oues.
 Rure puer verno primum de flore coronam
 Fecit, & antiquis imposuit Laribus.
 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida vellus ouis.
 Hinc & femineus labor est, hinc pensa, colusque,
 Fusus

Fusus & appposito pollice versat opus.

65 Atque aliqua assidue *textrix operata, Mineruam
Cantat, & à pulso tela sonat latere.

Frax. texeis

Ipse quoque inter agros, interque armenta Cupido
Natus, & indomitas dicitur inter equas.

Illie indocto primum se exercuit atque.

70 Hei mihi quam doctas nunc habet ille manus!

Nec pecudes, velut antè, petit: fixisse puellas

Gestit, & audaces perdomuisse viros.

Hic iuueni detraxit opes: hic dicere iussit

Limen ad iratae verba pudenda senem.

75 Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes:

Ad iuuenem tenebris sola puella venit:

Et pedibus praetentat iter suspensa timore,

Explorat caecas cui manus ante vias.

Ah miseri, quos hic grauius Deus urget! at ille

80 Felix, cui placidus leniter afflat Amor.

Sancte veni dapibus festis, sed pone sagittas,

Et procul ardentem hinc precor abde faces.

Vos celebrem cantate Deum, pecori que vocate,

Voce palam pecori, clam sibi quisque vocet:

85 Aut etiam sibi quisque palam: nam turba iocosa

Obstrepat, & Phrygio tibia curua sono.

Ludite: iam nox iungit equos, currumque sequuntur

Marris lasciuo sidera fulua choro:

Postque venit tacitus, fuluis circumdatus alis,

Somnus, & incerto somnia nigra pede.

E L E G I A I I.

D I C A M V S bona verba: venit natalis ad aras.

Quisquis ades, lingua, vir, mulierque faue.

7 Vrantur pia thura focis, vrantur odores,

Quos tener è terra diuite mittit Arabs.

5 Ipse suos Genius adsit visurus honores;

Cui decorent sanctas mollia farta comas:

Illius puro distillent tempora nardo,

Atque satur libo sit, maceatque mero.
 Annuat & Cherinte tibi quodcumque rogabis.
 En age quid cessas? annuit ille, roga.
 Auguror, vxoris fidos optabis amores.
 Iam reor hoc ipsos edidicisse Deos.
 Nec tibi malueris, totum quaecumque per orbem
 Fortis arat valido iusticus arua boue.
Frnt. Indis Nec tibi gemmarum quidquid felicibus vndis
 Nascitur, Eoi quâ matris vnda rubet.
 Vota cadunt, vtinam strepitantibus aduolet âlis,
 Flauaque coniugio vincula portet Amor.
 Vincula quæ mancant semper, dum tarda senectus
 Inducat rugas, inficiatque comas.
 Huc veniat natalis auis, prolemque ministrer,
 Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA III.

R V R A tenent Cornute meam, villaque puellam.
 Ferreus est cheu quisquis in vrbe maner,
 Ipsa Venus latos iam nunc migravit in agros,
 Verbaque aratoris rustica discit Amor.
 O ego cum dominâ adspicere m, quàm fortiter illic
 Versarem valido pingue bidente solum?
 Agricolaque modo curruum fecerat aratrum,
 Dum subigunt steriles arua ferenda boues!
 Nec quereretur, quod sol præclles exureret attus,
 Læderet & teneras pustula rupta manus.
 Pauit & Admeti tauros formosus Apollo,
 Nec cithara, intonsæ profueruntve comæ:
 Nec potuit curas sanare salubribus herbis.
 Quidquid erat medicæ vicerat artis Amor.
 Ipse Deus solitus stabulis expellere vaccas,
 Et potum pastas ducere fluminibus,
 Et miscere nouo docuisse coagula lacte,
 Lacteus & mistis obriguisset liquor.
 Tunc fiscella leui detexta est vimine iunci,

Anaxagoras
 è mistis
 obriguit.
 que l.

supra

Raraque

- 10 Raraque per nexus est via facta sero.
 Ah quoties, illo vitulum gestante per agros,
 Dicitur occurrens erubuisse soror!
 Ah quoties ausa, caneret dum valle sub alta,
 Rumpere mugitu carmina docta boues!
 25 Saepeduces trepidis petiere oracula rebus:
 Venit & à templis irrita turba domum.
 Saepè horrere sacros doluit Latona capillos,
 Quos admirata est ipsa nouerca prius.
 30 Quisquis inornatumque caput, crinesque solutos
 Adspiceret, Phœbi quæreretur ille comam.
 Delos vbi nunc Phœbe tua est, vbi Delphica Pytho?
 Nempe Amor in parua te iubet esse casa.
 Felices olim, Veneri cum fertur aperte
 Seruire æternos non puduisse Deos.
 35 Fabula nunc ille est: sed cui sua cura puella est,
 Fabula sit, maule, quam sine amore Deus.
 At tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
 Imperitat, nostra sint tua castra domo.
 Ferrea non Venerem, sed prædam secula laudant,
 40 Præda tamen multis est *operata malis. adoperta
 Præda feras acies cinxit discordibus armis:
 Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorque venit.
 Præda vago iussit geminare pericula ponto,
 Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.
 45 Prædator cupit immensos obsidere campos,
 Ut *multa innumera iugera pascat oue. multo in-
numeram
iugere pa-
scat ouem.
+ multa
 Cui lapis externus curæ est: vrbisque tumultu,
 Portatur validis *mille columna iugis.
 Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
 50 Negligat hibernas piscis adesse minas.
 At tibi lata trahant Samiæ conuiuia testæ,
 Fictaque Cumana lubrica terra rota.
 Eheu diuitibus video gaudere puellas:
 Iam veniant prædæ, si Venus optat opes.
 55 Ut mea luxuria Nemesis fluat, vitæque per urbem
Incedat

Incedat donis conspicienda meis.
 Illa gerat vestes tenues, quas semina Coa
 Texuit, auratas disposuitque vias.
 Illi sint comites fuscī, quos India torret,
 Solis & admotis inficit ignis equis. 60
 Illi selectos certent præbere colores
 Africa puniceum, purpureumque Tyros.
 Nota loquor, regnum ipse tenet, quem sæpe cõgit
 Barbara gyptios ferre catasta pedes.
 At tibi dura seges, Nemefim quæ abducis ab vrbe, 65
 Perfoluat nulla semina terra fide.
 Et tu Bacche tener, iucundæ consitor vuar,
 Tu quoque deuotos Bacche relinque lacus.
 Haud impune licet fornosas, tristibus agris
 Abdere, non tanti sunt tua musta pater. 70
 O valeant fruges: ne sint modò rure puellæ,
 Glans alat, & prisco more bibantur aquæ.
 Glans aluit veteres, & passim semper amarunt.
 Quid nocuit, fuleos non habuisse satos?
 Tum, quibus aspirabat Amor, præbebat apertè
 Mitis in ymbrosa gaudia valle Venus. 75
 Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
 Ianua, si fas est, mos precor ille redi.
 Ah pereant artes, & mollia iura colendi,
 *
 O vtinam veteri peragrans more puellæ
 Horrida villosa corpora veste tegant.
 Nunc, si clausa mea est, si copia rara videndi,
 Heu miserum, laxam quid iuuat esse togam?
 Ducite ad imperium dominæ sulcabinus agros;
 Non ego me vinclis verberibusque nego. 85

ELEGIA IIII.

Hic mihi seruitium video, dominamque paratam.
 Iam mihi libertas illa paternæ vale.
 Seruitium sed triste datur, teneorq̃ue catenis,

- Et numquam misero vincta remittit amor.
 5 Et, seu quid merui, seu quid peccauimus, vror:
 Vror, io remoue seua puella faces.
 60 O ego, ne possim tales sentire dolores,
 Quam mallet in gelidis montibus esse lapis,
 Stare vel insanis cauter obnoxia ventis,
 10 Naufraga quam vasti runderet vnda maris.
 Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est.
 Omnia nam tristi tempora felle madent:
 Nec profunt elegi, nec catminis auctor Apollo.
 Illa caua preuium flagitat vsque manu.
 15 Ite procul Musæ, si non prodestis amanti.
 Non ego vos, vt sint bella canenda, colo.
 Nec refero Solisque vias, & qualis, vt orbem
 Compleuit, versis Luna recurrat equis.
 20 Ad dominam faciles aditus per catmina quero.
 Ite procul Musæ, si nihil ista valent.
 At mihi per eadem, & facinus sunt dona paranda,
 Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
 Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis.
 Sed Venus ante alios est violanda mihi.
 25 Illa malum facinus suadet, dominamque rapacem
 Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.
 O pereat quicumque legit viridesque smaragdos,
 Et niueam Tyrio murice tingit ouem.
 30 Hic dat auaritiæ causas, & Coa puellis
 Vestis, & e rubro lucida concha mari.
 Hæc fecere malas: hinc clauem ianua sensit,
 Et cepit custos liminis esse canis.
 Sed pretium si grande feras, custodia victa est,
 Nec prohibent claues, & canis ipse tacet.
 35 Heu quicumque dedit formati celestis anaræ,
 Quale bonum multis addidit ipse malis?
 Hinc fletus, rixæque sonant: hæc denique causa
 Fecit, vt infamis hic Deus esset Amor.
 At tibi quæ pretio victos excludis amantes,
 Eripiant

Scal. sic

Eripiant partas ventus, & ignis opes
 Quin tua tunc iuuenes spectent incendia lati,
 Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam:
 Seu veniet tibi mors, neque *erit, qui luceat, vllus.
 Nec qui det mæstas munus in exequias:
 At bona, quæ nec auara fuit, centum licet, annos
 Vixerit, ardentem flebitur ante rogam.
 Atque aliquis senior, veteres veneratus amores,
 Annua constructo fersa dabit tumulo,
 Et, bene, discedens, dicet, placideque quiescas,
 Terraque securæ sit super ossa leuis.
 Vera quidem moneo, sed profunt quid mihi vera?
 Illius est nobis lege colendus Amor.
 Quin etiam sedes iubeat si vendere anitas,
 Ite sub imperium, sub titulumque Lares.
 Quidquid habet Circe, quidquid Medea veneni,
 Quidquid & herbarum Thessala terra gerit,
 Et quod, vbi indomitis gregibus Venus afflat amores,
 Hippomanes cupida stillet ab inguine equæ.
 Si modò me placido videat Nemesis mea vultu,
 Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA V.

PHOEBE faue, nouus ingreditur tua templa
 sacerdos,
 Huc agè cum cithara, carminibusque veni.
 Nunc te vocales impellere pollice chordas,
 Nunc precor ad laudes flectere verba meas.
 Ipse triumphali deuinctus tempora lauro,
 Dum cumulant aras, ad tua sacra veni:
 Sed nitidus, pulcerque veni, nunc indue vestem
 Sepositam, longas nunc bene peste comas,
 Qualem te memorant, Saturno rege fugato,
 Vidori laudes concinuisse Ioui.
 Tu procul euentura vides: tibi deditus augur
 Seit bene, quid fati prouida canter auis,

Tug

- Tuque regis sortes : per te presentit haruspex,
 Lubrica signauit cum Deus exta notis.
 15 Te duce Romanos numquam frustrata Sibylla est,
 Abdita quæ senis fata canit pedibus.
 Phœbe sacras Mestallinum sine tangere chartas
 Vatis, & ipse precor, quod canat illa, doce.
 Hæc dedit Æneæ sortes, postquam ille parentem
 20 Dicitur, & raptos sustinuisse Lares.
 Hæc fore credebat Romam, cum mæstus ab alto
 Ilion, ardentes respiceretque Deos.
 Romulus æternæ nondum *formauerat urbis
 Mœnia, consorti non habitanda Remo.
 25 Sed tunc pascebant herbosa palatia vacca,
 Et stabant humiles in Iouis arce case.
 Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ,
 Et facta agresti lignea falce Pales;
 Pendebatque vagi pastoris in arbore votum
 30 Garrula siluestri fistula sacra Deo:
 Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo:
 Nam calamus cera iungitur vsque minor.
 At, quæ Velabri regio patet, ire solebat
 Exiguus *pulla per vada linter aqua.
 35 Illa sæpe gregis diti placitura magistro,
 Ad iuuenem festa est vecta puella die.
 Cum quæ fecundi redierunt munera ruris,
 Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.
 Impiger Ænea volitantis frater Amoris,
 40 Troica qui profugis sacra vchis ratibus,
 Iam tibi Laurentes assignat lupiret agros,
 Iam vocat errantes hospita terra Deos.
 Illic sanctus eris, cum te veneranda Numici
 Vnda Deum calo miserit indigerem.
 45 Ecce super fessas volitat victoria puppes:
 Tandem ad Troianos Diua superba venit.
 Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris.
 Iam tibi prædico barbæ Turne necem,

fundaucrat

Scal. pulsa

Anse

Ante oculos Laurens castrum, murusque Lauini est,
 Albaque ab Ascanio condita Longa duce. 50
 Te quoque iam video, Marti placitura sacerdos
 Illia, Vestales deseruisse focos,
 Concubitusque tuos furtim, vitrasque iacentes,
 Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
 Carpire nunc tauri de septem montibus herbas,
 Dum licet: hic magna iam locus urbis erit,
 Roma tuum nomen terris fatale regendis,
 Qua sua de caelo prospicit arua Ceres,
 Quaque patent ortus, & qua fluitantibus undis 60
 Solis anhelantes abluir amnis equos.
 Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet,
 Vos bene tam longam consuluisset viam.
 Vera cano: sic usque sacras innoxia lauros
 Vescar, & æternum sit mihi virginitas. 65
 Hæc cecinit vates, & te sibi Phœbe vocauit,
 lactauit fusa sed caput ante coma.
 Quidquid Amalthea, quidquid Marpeſſia dixit,
 Herophile Phœbo grata quod admonuit,
 Quodque Albana sacras Tiberis per flumina sortes 70
 Portarit, sicco perlueritque sinu.
 Hæc fore dixerunt belli mala signa comeren,
 Multus ut in terras deplueretque lapis.
 Atque tubas, atque arma ferunt strepitantia caelo
 Audita, & lucos pertraxiſſe fugam.
 Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit 75
 Iungere pallentes nubilus annus equos:
 Et simulacra Deum lacrymas fuisse tepentes,
 Fataque vocales præmonuisse boues,
 Hæc fuerunt olim, sed tu iam miris Apollo 80
 Prodigia indomitæ merge sub æquoribus:
 Et succensa sacris crepiter bene laurea flammis,
 Omne quo felix, & sacer annus eat.
 Iaurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
 Distendet spicis horrea plena Ceres. 85
 Obliuſ

- 85 Oblitus & musto feriet pede rusticus vuas,
 Dolia dum, magni deficiuntque lacus.
 At madidus Baccho sua festa Patilia pastor
 Concinet, à stabulis nunc procul este lupi.
 Ille leuis stipulae solennes potus acervos
 90 Accendet, flamas tranfilietque sacras.
 Et fetus matrona dabit, gnatusque parenti
 Oscula comprensus auribus eripiet.
 Nec ta debet auum paruo aduigilare nepoti,
 Balbaque eum puero dicere verba senem.
 95 Tunc operata Deo pubes discumbet in herba,
 Arboris antiquae qua leuis vmbra cadet.
 Aut è veste sua tendent vmbacula fertis
 Vineta, coronatus stabit & ipse calix.
 At sibi quisque dapes, & festas exstruet altè
 100 Cespitibus mensas, cespitibusque torum.
 Ingeret hinc potus iuuenis maledicta puella,
 Postmodò quae votis irrita facta velit.
 Nam ferus ille suae, plorabit sobrius idem,
 Et se iurabit mente fuisse mala.
 105 Pace tua, pereant arcus, pereantque sagittae
 Phoebe, modò in terris errer inermis Amor.
 Ars bona, sed postquam sum sit sibi tela Cupido,
 Hec mihi quam multis ars dedit illa malum!
 Et mihi praecipue iaceo cum saucius annum,
 110 Et fauco morbo, cum iuuat ipse dolor.
 Vixquecano Nemesim, sine qua versus mihi nullas
 Verba potest, iustos aut reperire pedes.
 At tu (nam Divum servat tutela poetas)
 Praemoneo, vati parce puella sacro.
 115 Ut Messallinum celebrem, cum, praemia belli
 Ante suos eutrus oppida victa feret,
 Ipse gerens laurus, lauro deinctus agrostri,
 120 Milce id magna voce triumphecanamus.
 Tunc Messalla meus pia det spectacula turbae,
 Et plaudat curru praetereunte pater.

Annue: sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
Sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

ELEGIA VI.

CASTRA Macer sequitur. uenero quid fiet Amor?
Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
Et seu longa virum terræ via, seu vaga ducent,
Æquora, cum telis ad latus ille volet.
Vre puer quæso, tua qui ferus otia liquit,
Atque iterum errorem sub tua signa voca.
Quod si miliubus parces, erit hic quoque miles
Ipse, leuem galea qui sibi portet aquam.
Castra peto, valeatque Venus, valeantque puellæ.
Et mihi sunt vires, & mihi facta tuba est.
Magna loquor, sed magnificæ mihi magna locuto
Excuriunt clausæ fortia verba fores.
Iuraui quoties, rediturum ad limina nunquam.
Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
Acer Amor fractas vtinam tua tela sagittas,
Si licet, extinctas aspiciamque faces.
Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, & infana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem letho: sed credula vitam
Spes fouet, & fore cras semper ait melius.
Speres alit agricolæ: spes fuleis credit aratis
Semina, quæ magno fenore reddat ager.
Hæc laqueo volucres, hæc caprat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibum.
Spes etiam valida solatur compede vincum:
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facile Nemesini spondet mihi: sed negat illa.
Hei mihi, ne vincas dura puella Deam.
Parce, per immatura tuæ precor ossa sororis,
Sic bene sub tenera parua quiescat humo.
Illa mihi sancta est, illius dona sepulcro,
Et madefacta meis ferra feram lacrymis.

Deusfit:
ero & hic.
Vide Præc.

Illius ad tumultum fugiam, supplexque sededo,
Et mea cum muto fata querar cinere.

35 Non feret usque suum te propter Hero clientem.

Illius ut verbis sis mihi lenta, veto.

Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes,

Mæstaque sopitæ steter soror ante torum.

Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra

40 Venit ad infernos sanguinolenta lacus.

Desino, ne domina luctus renouentur acerbi.

Non ego sum tanti, pleret ut illa semel.

Nec lacrymis oculos digna est fœdare loquaces.

Lena nocet nobis: ipsa puella bona est.

45 Lena *vetat miserum Phryne, furtinque tabellas

Frnt. nocat

Occulto portans itque, reditque sinu.

Sapè ego cum domina dulces a limine diro

Agnosco voces, hæc negat esse domi.

Sapè ubi nox promissa mihi est, languere puellam

50 Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.

Tunc morior curis: tunc mens mihi perdita fingit,

Quisve meam teneat, quot teneat e modis:

Tunc tibi lena precor diras, satis anxio viuas,

Mouerit e votis pars quotacunque Deos.

H

ALBII

ALBII TIBULLI

ÆQVITIS ROMANI

LIBER III.

ELEGIA I.

Seal. hinc

MARTIS Romani festa venere Kalendæ.
 Exortiens nostris *hic fuit annus auis.
 Et vaga nunc certa discurrūt vndiq. pompa,
 Perq. vias vrbis munera, perq. domos.
 Dicite Pierides, quonam donetur honore
 Sen mea, seu fallor, cara Neara tamen?
 Carmine formosæ, pretio capiantur auaræ:
 Gaudeat, vt digna est, versibus illa meis.
 Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
 Pumex & canas tondeat ante comas:
 Summaque prætexat tenuis fastigia chartæ,
 Indicet vt nomen littera *facta tuum:
 Atque inter geminas pingantur cornua frontes.
 Sic etenim contum mittere oportet opus.
 Per vos auctores huius mihi carminis oro,
 Castaliamque vmbra, Pieriosque lacus,
 Ite domum, cultumque illi donate libellum,
 Sicut erit: nullus defluat inde color.
 Illa mihi referet, si nostri mutua cura est,
 An minor, an toto pectore deciderim.
 Sed primum meritam larga donate salute,
 Atque hæc submissò dicite verba sono.
 Hæc tibi vir quondam, nunc frater, casta Neara,
 Mittit, & accipias munera parua, rogat.
 Teque suis iurat caram magis esse medullis,
 Siue sibi coniux, siue futura soror.
 Sed potius coniux: huius spem nominis illi
 Auferet extincto pallida Ditis aqua.

padu

ELEGIA II.

QVI primum caram iuveni, carumque puella
Eripuit iuvenem, ferreus ille fuit.

Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viueret & erepta coniuge qui potuit.

Non ego firmus in hoc: non hæc patientia nostro
Ingenio. FRANGIT fortia corda dolor.

Nec mihi vera loqui pudor est, vitæque fateri
Tot mala perpeſſa tædia nata mea.

Ergo cum tenuem fuero mutatus in umbram,

Candidaque ossa super nigra fauilla teget;

Ante meum veniat longos inconita capillos,

Et fleat ante meum maſta Nexa rogi.

Sed veniat caræ matris comitata dolore:

Mareat hæc genero, mareat illa viro.

Præfata ante meos manes, animamque precate,

Perfusaque piasantè liquore manus.

Pars quæ ſola mei ſuperabit corporis, ossa

Incinctæ nigra candida veſte legant,

Et primum annoso ſpargant collecta Lyxo.

Mox etiam niueo fundere laſte parent.

Post hæc carbaſeis humorem tollere velis,

Atque in marmorea ponere ſicca domo.

Illic, quas militat diues Panchaia merces,

Eoque Arabes, diues & Aſſyria.

Et noſtri memores lactymæ fundantur eodem,

Sic ego componi verſus in ossa velim.

Sed tristem mortis demonſtret littera cauſam,

Atque hæc in celebri carmina fronte notet:

Lygdamus hic ſitus eſt. dolor huic, & cura Nexa

Coniugis erepta cauſa perire fuit.

ELEGIA III.

QVI prodeſt cælum votis impleſſe Nexa?

Blandaque cum multa thura dediſſe preces

Non vi maturoci prodire in limine recti

Insignis clara, conspicuusque domo,
 Aut ut multa mei renouarent iugera tauri,
 Et magnas messes terra benigna daret:
 Sed tecum ut longa lociarem gaudia vite,
 Inque tuo caderet nostra senecta sinu:
 Tunc cum permenso defunctus tempore latus
 Nudus Lethæa cogeret ire rate.
 Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
 Aruaque si findant pingua mille boves?
 Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis,
 Ternare siue tuis siue Cariste tuis?
 Et nemora in domibus sacros imitantia lucos,
 Auratæque trabes, marmoreumque solum?
 Quidve in Erythraeo legitur quæ litore concha,
 Tincta que Sidonio murice lana iuuat?
 Et quæ præterea populus miratur, in illis
 Inuidia est, falso plurima vulgus amat.
 NON OPIBUS mentes hominum curæque
 leuantur:
 Nam Fortuna sua tempora lege regit.
 Sit mihi paupertas tecum iocunda Nêra,
 At sine te regum munera nulla volo
 Onicæam, quæ te poterit mihi reddere, lucem,
 O mihi felicem terque, quaterque d' em.
 At si pro dulci reditu, quæcunque voueris,
 Audiat auersa non meus autem Deus:
 Nec me regna iuuent, nec Lydius aurifer amnis,
 Nec, quas terrarum sustinet orbis opes.
 Hæc alij cupiant: liceat mihi paupere cultu
 Securo cara coniuge posse frui.
 Adlis, & timidis fauceas Saturnia votis,
 Et fauceas concha Cyptia vincta tua.
 Aut, si fata negant reditum, tristesque sorores,
 Stamina quæ ducunt, quæque futura nebulæ
 Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem
 Diues in ignaua luridus Orcus aqua.

DI meliora ferant, nec sint insomnia vera,
 Quæ tulit hesternæ pessima nocte quies.
 Ite procul, vanum fallumque auertite visum,
 Definite in vobis quærere velle fidem.
 5 Diui vera monent: venturæ nuntia sortis
 Vera monent Tuscis exta probata viris.
 Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
 Et pauidas mentes falsa timere iubent.
 At natum in curas hominum genus, omina noctis
 10 Fatre pio placant, & saliente sale.
 Et tamen, ut cumque est, siue illi vera monenti,
 Mendaci somno credere siue volent,
 Efficiat vanos noctis Lucina timores,
 Et frustra immeritum pertinuisse velit:
 15 Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,
 Nec lasit magnos impia lingua Deos.
 Iam nox æthereum nigris emensa quadrigis
 Mundum, caruleo lauerat amne rotas.
 Nec me sopierat menti Deus, utilis ægre
 20 Somnus. sollicitas deficit ante domos.
 Tandem, cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
 Pressit languentis lumina fera quies.
 Hic iuuenis casta redimitus tempora lauto
 Est visus nostra ponere sedem pedem.
 25 Non illo quidquam formosius vlla priorum
 Ætas, humanum nec videt illud opus.
 Intonsi crines longa ceruice fluebant,
 Spirabat Tyrio *myrtea rore coma.
 Candor erat, qualem præfert Latonia Luna,
 30 Et color in iuueo corpore purpureus.
 Ut iuueni primum virgo deducta marito,
 Inficitur teneras ore rubente genas.
 Ut cum contextunt amaranthis alba puella
 Lilia, & autumnio candida mala rubenti

myrthea

Ima videbatur talis illudere palla.

Namque hæc in nitido corpore vestis erat.

Artis opus rara, fulgens testudine, & auro

Pendebat læua garrula parte lyra.

Hanc primum veniens pleæto modulatus eburno,

Felices cantus ore sonante dedit.

Sed postquam fuerant digiti cura voce locuti,

Edidit hæc tristi dulcia verba modo.

Salve cura Deum, casto nam rite poetæ,

Phæbusque, & Bacchus, Pieridesque fauent.

Sed proles Semeles Bacchus, doctæque sorores

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.

At mihi fatorum leges, æuique futuri

Euentura pater posse videre dedit.

Quare, ego quæ dico non fallax, accipe, vates,

Quodque Deus vero Cynthius ore ferat.

Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,

Quantum nec cupido bella puella viro,

Pro qua sollicitas cælestia Numina votis,

Quæ tibi securos non sinit ire dies,

Et, cum te fusco somnus velauit amictu,

Vanum nocturnis fallit imaginibus.

Carmimbus celebrata tuis formosa Neæra

Alterius mauult esse puella viri.

Diuersasque tuis agit mens anxia caras,

Nec gaudet casta nupta Neæra domo.

Ah crudele genus, nec fidum femina nomen:

Ah pereat, didicit fallere si qua virum.

Sed flecti poterit: mens est mutabilis illis.

Tu modò cum multa brachia tende fide.

Sæuus amor docuit domina: fera verba minantis:

Sæuus amor docuit verbera posse pati.

Me quondam Admeti niueas pauisse iuencas,

Non est in vanum fabula ficta iocum.

Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,

Nec similes chordis reddere voce sonos,

- Sed perlucens cantus meditarar aena,
 Ille ego Latonæ filius, atque Iouis.
 Nescis quid sit amor iuuenis, si ferre recusas
 Immitem dominam coniugiumque ferum.
 75 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,
 VINCUNTUR molli pectora dura prece.
 Quod si vera canunt sacris oracula templis,
 Hæc illi nostro nomine dicta refer.
 Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
 80 Felix, hoc alium desine velle virum.
 Dixit, & ignavus defluxit corpore somnus.
 Ah ego ne possim tanta videre mala!
 Nec tibi crediderim votis contraria vota,
 Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
 85 Nam te nec vasti genuerunt æquora ponti,
 Nec flammam voluens ore Chimæra fero.
 Nec canis anguinea redimitus terga caterua,
 Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput,
 Scyllaque virgineam canibus succincta figuram,
 90 Nec te conceptam sæua læna tulit.
 Barbara nec Scythiæ tellus, horrendæve Syrtis,
 Sed culta, & duris non habitanda domus,
 Et longè ante alias omnes mitissima mater,
 Isque pater, quo non alter amabilior.
 95 Hæc Deus in melius crudelia somnia vertat,
 Et iubeat tepidos irrita ferre Notos.

ELEGIA V.

- Vos tenet Etruscis manat quæ fontibus vnda,
 Vnda sub æstium non adeunda canem,
 Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis,
 Cum se purpureo vere remittit hiems.
 5 At mihi Persephone nigram denunciat horam.
 Immerito iuueni parce nocere Dea.
 Non ego tentavi nulli temeranda Deorum
 Audax laudandæ sacra docere Deæ:

Nec mea mortiferis infecit pocula succis.

Dextera, nec cuiquam *tetra venena dedit.

Nec nos, sacilegos templis admoimus ignes.

Nec cor sollicitant facta nefanda meum.

Nec nos insana meditantes iurgia linguae.

Impia in aduersos soluiumus ora Deos.

Et nondum cani nigros laesere capillos.

Nec venit tardo curua senecta pede.

Natalem primò nostrum, videre parentes.

Cum cecidit fatis Consul uterque parisi.

Q. V. I. D. fraudare iuuat vitem crescentibus vitis.

Et modò nata mala vellere poma manu?

Parcite, pallentes ymbrae quicunque tenetis.

Duraque, fortis tertia regna Dei.

Elysios olim liceat cognoscere campos.

Lethaamque rarem, Gimmeriosque lacus.

Cum mea rugosa pallebunt ora senecta.

Et referam pueris tempora prisca senex.

Atque utinam vano nequidquam terrear assu.

Languent ter quinos sed mea membra dies.

At vobis Tusca celebrantur Numina nymphae.

Et facilis lenta pellitur vnda manu.

Viuite felices, memores & viuite nostri.

Sine erimus, seu nos fata fuisse velint.

Intercamigas pecudes promittuntur Diis.

Et niuei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VII.

CANDIDE Liberades, sic sit tibi mystica vitis.

Sic edera semper tempora vineta feras.

Aufer & ipse meum pariter medicando dolorem.

Saepe tuo cecidit munere victus Amor.

Care puer, maceant generoso pocula Baccho.

Et nobis prona funde Falerna manu.

Ite procul durum curre genus, sic labores.

Fulleris hientuicis Delius alitibus.

Vos modò proposito dulces fauceatis amici,

10 Néve neget quisquam me duce se comitem.

Aur si quis vini certamen recusat,

Fallat eum testò cara puella dolo.

Ille facit dices animos! Deus ille ferocem

Contudit, & domina misit in arbitrium;

15 Armenias tigres, & fulvas ille leonas

Vicit, & indomitis mollia corda dedit.

Hac Amor, & maiora *velit: sed poscite Bacchi

Munera, quem vestrum pocula sicca iuvant?

Conuenit ex æquo, nec totius Liber in illos,

20 Qui se, quique vnà vina iocosa colunt.

Iam venit iratus nimium, nimiumque seuerus.

Qui timet irati Nūmina magna, bibat.

14 Quales his pœnas Deus hic, quantumque mineitur,

Cadmæ matris præda eruenta docet.

25 Sed procul à nobis hic sit timor: illaque, si qua est,

Quid valeat læsi, sentiat, ira Dei.

Quid precor ah demens? venti temeraria vota

Aëreæ & nubes diripienda ferant.

Quamuis nulla mei superest tibi cura Neara,

30 Sis felix, & sint candida fata tua.

At nos securæ reddamus tempora mensæ.

Venit post multas vnà serena dies.

ELEGIA VII.

HEI MIHI difficile est imitari gaudia falsa,

Difficile est tristi fingere mente iocum.

Nec bene mendaci risus componitur ore,

Nec bene sollicitis ebria verba sonant.

5 Quid queror infelix? turpes discedite curæ.

Odit Lenæus tristitia verba pater.

Gnossia Theseæ quondam periuria linguæ

Fleuisti ignoto sola relicta mari.

Sic cecinit pro te doctus Minoi Catullus,

10 Ingrati referens impia facta viri.

H

Ves

I. Gailliel.
canore

Vos ego nunc moneo. FELIX, quicumque dolore

Alterius discas posse *carere tuo.

Nec vos aut capiant pendentia brachia collo,

Aut fallat blanda sordida lingua fide.

Et si perque suos fallax iuravit ocellos,

Iunonemque suam, perque suam Venerem,

Nulla fides inerit. periuria ridet amantum

Iupiter, & ventos irrita ferre iubet.

Ergo quid toties fallacis verba puellæ

Conqueror? ite à me seria verba, precor.

Quàm vellem longas tecum, requiescere noctes,

Et tecum longos peruigilare dies.

Perfida, nec merito nobis inimica. merenti

Perfida, sed quamuis perfida, cara tamen.

Naiada Bacchus amat. cessas & lente minister

Temperet annosum Martia lympha merum.

Non ego, si fugiat nostra conuiuia mensæ

Ignorum cupiens vana puella torum,

Sollicitus reperam tota suspitia nocte,

Tu puer huc liquidum fortius adde merum.

Iamdudum Syrio madefactus tempora nardo

Debueram sertis implicuisse comas.

ALBII

ALBII TIBULLI EQUITIS ROMANI

LIBER IV.

AD MESSALLA M.

TE Messalla canam, quamquā tua cognita virtus
Terret, ut infirmæ valeant subsistere vires,
Incipiam tamen: ac, meritis si carmina laudes
Deficiant, humilis tantis sim conditor ædis:

- 5 Nec tua, te præter, chartis intexere quisquam:
Facta queat, dictis ut non maiora superint.
Est nobis voluisse satis. nec munera parua
Respueris. etiam Phœbo gratissima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes.
10 Icarus, ut puro testantur sidera cælo,
Erigoneque, Canisque: neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus aicensus Olympum
Lata Molorscheis posuit vestigia tectis.
Paruaque cælestes pacavit mica, nec illis
15 Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoque sit gratus parvus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosque memor componere versus,
Alter dicet opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso defederit ære tellus,
20 Qualis & in curuum pontus confluerit orbem,
Et vagus è terris quâ surgere nititur ær,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentique super claudantur ut omnia cælo.
Ar quodcunque mea poterunt audere Camenæ,
25 Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuir, ultrâs
Siue minas, certeq, canent minus, omne vouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charra.
Nam, quamquā antiquæ gētis superent tibi laudes,
Non

Non tua maiorum contenta est gloria fama,
 Nec quæris, quid quaque index sub imagine dicat, 30
 Sed generis præcos contendis vincere honores,
 Quàm tibi maiores maius decus ipse futuris.
 At tua non titulus capiet sub nomine facta,
 Eterno sed erunt tibi magna volumina versu,
 Conuenientique tuas cupidi componere laudes 35
 Vndique, quique canent victo pede, quique solito.
 Quis potius certamen erit, si victor in illis,
 Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.
 Nam quis te maiora gerit castrisve, forove?
 Nec tamen hinc, aut hinc, tibi laus maioreve, mi- 40

norve,

Iusta pari premitur veluti cum pondere libra
 Prona, nec hac plus parte fedit, nec surgit ab illa.
 Qualis, inaequatum si quando onus virget utrinque,
 Instabilis natat alterno depressoꝝ orbe. 45
 Nam seu diuersi fremat inconstantia vulgi,
 Non alius sedare queat: seu iudicis ira
 Sit placanda, tuis poterit miscere verbis.
 Non Pylos, aut Ithace tantos genuisse feruntur,
 Nestora, vel parua magnum decus urbis Vlysses,
 Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem 50
 Sæcula fertilibus Thæm decurrerit horis.
 Ille per ignotas audax errauerit vires,
 Quam maris extremis tellus includitur vndis.
 Nam Cyconumque manus aduersis reppulit armis:
 Non valuit *Cyclops ceptos auertere cursus: 55
 Cessit & Ænææ Neptunius incola rupis
 Victa Maroneo feedatus lumina Baccho.
 Vexit & Æolios placidum per Nereæ ventos,
 Incultos adiit Læstrygonas, Antiphatenque; 60
 Mobilis *Artaciz gelidos quos irrigat unda,
 Solum nec doctæ verterunt pocula Circes:
 Quamuis illa foret Solis genus, apra vel herbis,
 Aptaque vel cantu veteres mutare figuras.

Scal. lotos

Scal. Artaciz
 gelida
 quo se exi-
 git v.

Cimme-

- Cimmerici etiam obscuras accessit ad arces,
 65 Quis numquam candente dies apparuit ortu,
 Siue super terras Phœbus, seu curreret iasra.
 Vidit ut inferno Plutoni subdita regna
 Magna Deum proles leuibus discuteret Vmbis.
 Pratetiitque cita Scirenum litora puppi.
 70 Illum inter gemina nantem confinia mortis
 Nec Scylla sauo conterruit impetus ore,
 Cum canibus rapidas inter freta serperet undas,
 Nec violenta suo consumsit more Charybdis,
 75 Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
 Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
 Non violata vagi fileantur pascua Solis.
 Non Amor, & secunda Atlantis arua Calypsus,
 Finis & errorum miserò Phœasia tellus.
 80 Atque hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
 Fabula siue nouum dedit his erroribus orbem.
 Sit labor illius, tua dum facundia maior.
 Iam te non alius belli tener aptius artes,
 Qua deccat tutam castris præducere fossam,
 85 Qualiter aduersos hosti defigere ceruos,
 Quæmve locum ducto melius sit claudere vallo,
 Fontibus ut dulces erumpat terra liquores.
 Ut facilis quo tuis aditus sit, & arduus hosti.
 Laudis ut assiduo vigeat certamine miles.
 90 Quis tardamve sudem melius, celeremve sagittam
 Iecurit, aut lento perfrigerit obuia perlo?
 Aut quis equum celeremq; arcto compescere freno
 Possit, & effusas tardo permittere habenas?
 Inque vicom modo directo contendere passu.
 95 Seu libeat curuo breuius contendere gyro,
 Quis parma, seu dextra velit, seu læua tueri,
 Siue hac, siue illac grandis venit impetus hasta.
 Amplior, aut signata tra loca tangere funda.
 Iam simul audacis veniunt certamina Martis,
 Aduersisque parant acies concurrere signis.

Tuas

Cimmerici

Nunc tibi non desit faciem componere pugnae, 100
 Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
 Rectus ut aquatis decurrat frontibus ordo;
 Seu libeat duplicem seu iunctum cernere Martem,
 Dexteræque ut laeum teneat, dextrumque sinister
 Miles, sitque duplex gemini victoriae calus, 105
 At non per dubias errant neca carmina laudes,
 Nam bellis experta cano, testis mihi victor
 Fortis lapydiaz miles, testis quoque fallax
 Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes,
 Testis Arupinis & pauper natus in armis, 110
 Quem si quis videat vetus ut non fregerit ætas,
 Teina minus Pylia miretur sacula famatæ
 Centum secundos Titan renouauecit annos,
 Ipse tamen velox celerem super edere corpus
 Audet equum, validisque sedet moderator habenis, 115
 Te duce non aliàs conuersus terga domator
 Libera Romanæ subiecit colla catenæ,
 Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
 Instant, compertum est veracibus ut mihi signis,
 Queis Amichænius nequeat certare Melampus, 120
 Nam modo fulgentem Tyrio subtemine vestem
 Indueras, oriente die duce fertilis anni,
 Splendidior liquidis cum Sol caput exulit undis,
 Et fera discordes tenuerunt flamina ventis
 Curua nec affluetos egerunt flumina cursus, 125
 Quin rapidum placidis etiam mare cõstitit undis,
 Vlla nec aëreas volueris perlabitur auras,
 Nec quadrupes densas depascitur aspera silvas,
 Quin largita tuis sunt multa silentia votis,
 Iupiter ipse leui vectus per inania curru
 Affuit, & celo vicinum liquit Olympum, 130
 Intentaque tuis precibus se præbuit aure,
 Cunctaque veraci capite annuit, abditus aris
 Latior ciuxit structos super ignis acervos,
 Quin, hortante Deo, magnis insistere rebus 135

Incipe,

- Incipe, non iidem tibi sunt, aliisque triumphī.
 Non te vicino remorabitur obuia Marte
 Gallia, nec latis audax Hispania terris,
 Nec fera te Tyrio tellus obsessa colono,
 140 Nec quā vel Nilus, vel regia lympha Chœaspes
 Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindēs,
 Andet Arestæis aut vnda per hospita campis:
 Nec quā regna vago Tomyris finiuit Araxe,
 Impia nec fauis celebrans conuiuia mensis.
 145 Vltima vicinus Phœbo tenet arua Padæus,
 Quaque Hebrus, Tanaisque Geras rigat, atque
 Magynos.
 Quid moror? Oceanus ponto quā continet orbem,
 Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
 150 Te manet inuictus Romano Marte Britannus,
 Teque interiecto mundi pars altera Sole.
 Nam circumfuso consistit in aëre tellus,
 Et quinque in partes totus disponitur orbis,
 Atque duæ gelido vastantur frigore semper:
 Illic & densa tellus absconditur vmbra,
 155 Et nulla incepto perlabitur vnda liquore,
 Sed duratæ riget densam in glaciemque, niuemque,
 Quippe ubi non vnquam Titan superegerit ortus.
 At media est Phœbi semper subiecta calori,
 Seu propior terris æstiuum fertur in orbem,
 160 Seu celer hibernas properat decurrere lūces.
 Non ergo pressio tellus consurgit atatro:
 Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ.
 Non illic colit arua Deus, Bacchusve, Ceresve,
 Nulla nec exustas habitant animalia partes.
 165 Fertilis hanc inter posita est, interque rigentes,
 Nostraque, & huic aduersa solo pars altera nostro,
 Quas similis vtrunque tenens necat ær,
 Temperat: alter & alterius vires necat ær,
 Hic placidus nobis per tempora labitur annus.
 170 Hic & colla iugo didicit summittere taurus,
 Et lenta

100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

Et lenta excelsos vitis conscendere ramos,
 Tonderuique seges maturos annua patus.
 Et ferro tellus, pontus confunditur are.
 Quin etiam struatis eurgunt oppida muris.
 Ergo ubi præclaros polcent tua facta triumphos,
 Solus viroque idem dicetis magnus in orbe.
 Non ego sum satis ad tanta præconia laudis,
 Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
 Est tibi, qui possit magnus se accingere rebus.
 Valgius æterno propior non alter Homero.
 Languida *non nocet peragit labor otia, quamuis
 Fortuna vi mos est illi, me aduersa fatiget.
 Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
 Cui fuerant *flauitantes ordine sulci,
 Horrea fecundas ad deficientia mellis,
 Cuique pecus densa palcebant agmine colles,
 Et domino satis, & nimium furique, lupoque,
 Nunc desiderium superest, nam cura nouatur,
 Cum memor *anteactos semper dolor admonet
 annos.
 Sed licet asperiora cadant, spoliisque relictis,
 Non te deficient nostra memorare Camenæ.
 Nec solum tibi Pierij tribuentur honores,
 Pro te vel rapidas ausim maris ire per undas,
 Aduersis hiberna licet tumeant freta ventis,
 Pro te vel solus densis *subsistere turmis
 Vel paruum ætæ corpus committere flammæ.
 Sum quodcunque, tuum est, nostri si paruula cura
 Sit tibi, quanta liber, si sit modò, non mihi regna
 Lydia, non magni potior sit fama Gylippia
 Possit Meletras nec mallet mittere chartas.
 Quod tibi si versus noster totiusque minime
 Vel bene si totus, summo vel ineret in ore,
 Nulla mihi statuent finem te fata canendæ.
 Quin eam, mea cum tumulus contexit ossa,
 Seu matura dies celerem properat mihi mortem.

nam

Donat:
disrantesal. accitos
Donat:
accitos

obfistere

Longa

Longa manet seu vita tamen murata figuram;
 Seu me finget equum rigidos percurrere campos
 Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
 Sicut ego per liquidum volucris vehar aëra pennis,
 210 In quencunque hominem me longa receperit atas,
 Inceptis de te subtexam carmina chartis.

LAUS SVLPICIAE

AD MARTIEM. II.

SVLPICIA est tibi culta tuis Mars magne kalendis,
 Spectatum è calo, si sapias, ipse veni.
 Hoc Venus ignoscer. at tu violente caueto,
 Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
 5 Illius ex oculis, cum vult exurere Diuos,
 Accendit geminas lampadas acer Amor.
 Illam, quidquid agit, quoquò vestigia fleat,
 Componit furtim, subsequiturque decor.
 Seu soluit crines, fufis decet esse capillis:
 10 Seu comit, comus est veneranda comis.
 Vrit, seu Tyria voluit procedere palla;
 Vrit, seu minea candida veste venit.
 Talis in aeterno felix Vertumnus Olympo,
 Mille habet ornatus, mille decenter habet.
 15 Sola puellarum digna est, cui mollia caris
 Vellera det succis bis madefacta Tyros,
 Possideatque, meritis quidquid bene olentibus aruis
 Cultor odorata diues Arabs segetis,
 Et quascunque niger rubro de litore conchas
 20 Proximus Eois colligit Indus aquis.
 Hanc vos Pierides festis cantate Kalendis,
 Et testudinea Phoebe superbe lyra.
 Hoc sollenne sacrum multos hoc sumet in annos,
 Dignior est vestro nulla puella choro.

SVL-

Longa

SULPICIA AD

CHERINTVM. III.

PARE meo iuueni. seu quis bona pascua campi,
Seu colis vimbroſi deuia montis aper.

Nec tibi ſit duros acuiſſe in prœlia dentes.

Incolumentuſtuſtuſ hunc mihi ſeruet Amor.

Sed procul abducit venandi Delia cura.

O pereant ſilue, deficientq; canes.

Quis furor eſt, quæ mens denſos indagine colles

Claudentem, teneras lædere velle manus?

Quidve iuvat furtim latebras intrare ſerarum?

Candidaſque hamatis crura notare rubis?

Sed tamen, vt tecum liceat Cherinte vagari,

Ipsa ego per montes retia torta ſeram.

Ipsa ego velocis quæram veſtigia cerui,

Et demam celeri ferrea vincla cani.

Tunc mihi tunc placeant ſilue, ſi, lux mea, tecum

Arguat ante ipſas concubuiſſe plagas.

Tunc veniat licet ad caſſes, illaſus abibit.

Ne Veneris cupida gaudia turbet aper.

Tunc ſine me ſit nulla Venus: ſed lege Diana

Caſte puer caſta retia tende manu.

Et quæcumque meo furtim ſubrepiamori,

Incidat in ſæuas diſticipienda ſeras.

At tu venandi ſtadium concede parenti,

Et celer in noſtros ipſe recurre ſiluis.

AD PHOEBVM. IV.

HVC ades, & teneræ morbos expelle puella.

Huc ades inſonia Phœbe ſaperbe coma.

Crede mihi propterea: nec te iam Phœbe piget.

Formoſa medicas applicuiſſe manus.

Enice ne macies pallentes occupet artus.

Neu noter informis pallida membra color.

Et quodcunq; mali eſt, & quidquid triſte timemus,

In pelagus rapidis euehat amnis aquis.

Sancte veni, tecumque feras quicunque sapores,

10 Quicunque & cantus corpora fessa leuant.

Neu iuuenem torque, metuit qui fata puella.

Voraque pro domina vix numeranda facit.

Interdum vouet: interdum, quod langueat illa,

Dicit in æternos aspera verba Deos.

15 Pone merum Cherinte. Deus non lædit amantes.

Tu modò semper ama. salua puella tibi est.

Nil opus est fletu: lacrymis erit aptius vti,

Si quando fuerit tristior illa tibi.

At nunc tota tua est, te solum candida secum

20 Cogitat, & frustra credula turba sedet.

Phœbe faue: laus magna tibi tribuetur, in yno

Corpore seruato restituisse duos.

Iam celeber, iam lætus eris, cum debira reddat

Certatim sanctis letus vterque focus.

25 Tunc te felicem dicet pia turba Deorum:

Optabunt artes & sibi quisque tuas.

A D . C H E R I N T V M . V .

17 Quid mihi te Cherinte dies dedit, hic mihi sanctus,

Atque inter festos semper habendus erit.

Te nascente nouum Parex cecinere puellis

Seruitium, & dederunt regna superba tibi.

5 Vror ego ante alias, iuuat hoc Cherinte, quod vror,

Si tibi de nobis mutuos ignis adest.

Mutuos adsit amor, tua per dulcissima furta,

Perque tuos oculos, per Geniumque rogo.

Magne Geni, cape thura libens, votisque faueto,

10 Si modò, cum de me cogitat, ille caleat.

Quod si forte alios iam nunc suspirat amoris,

Tunc precor inidos sancte relinque focus.

Necti sis iniussa Venus, vel seruiat æque

Vinctus vterque tibi, vel mea vincla leua:

15 Sed potius valida teneamur vterque catena.

u. d. ius

Nulla queat post hæc quam soluisse dies.
 Optat idem iuuenis, quod nos, sed *tutius optat,
 Nam pudet hæc illi dicere verba palam.
 At tu natalis quoniam Deus omnia sentis,
 Annue, quid refert, clamne, palamne roget?

AD IVNONEM. VI.

Erat. Leta

NATALIS Iuno sanctos cape thuris aceruos,
 Quos tibi dat tenera docta puella manu.
 *Tota tibi est, hodie, tibi se lætissima comisit,
 Staret ut ante tuos conspicienda focos.
 Illa quidem ornandi causas tibi, Diua, relegat,
 Est tamen occulte cui placuisse velit.
 At tu sancta faue, ne quis diuellat amantes,
 Sed iuueni quæso mutua vincula para.
 Sic bene compones, vlli non ille puella
 Scruiat, aut cuiquam dignior illa viro.
 Nec possit cupidos vigilans deprendere eustos,
 Fallendique vias mille ministret Amor.
 Annæ, purpureaque veni perlucida palla,
 Ter tibi sit libo, ter Dea casta mero.
 Præcipit & gnata mater studiosa, quod optat
 Illa aliud tacita iam sibi mente rogar.
 Vritur, ut celeres yrunt altaria flammæ:
 Nec liceat quamuis, sana fuisse velit.
 Sit iuueni grata, ac veniet cum proximus annus,
 Hic idem votis iam verus adit amor.

SVLPICIA LOQUITUR. VII.

TANDEM venit amor, qualem texisse pudore
 Quam nudasse alletui, sit mihi fama magis.
 Exorata meis illum Cytherea Camenis
 Attulit, in nostrum deposuitque sinum.
 Exsoluit promissa Venus, mea gaudia narret,
 Dicitur si quis non habuisse ium.
 Non ego signatis quidquam mandare tabellis,
 Ne legat id nemo, quam meus, ante velim:

Sed peccasse iuuat, vultus componere famæ
 10 Tædet, eum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALLIAM. VIII.

INVISVS natalis adest, qui rure molesto,
 Et sine Cherinto tristis agendus erit.
 Dulcius vrbe quid est? an villa sit apta puellis,
 Atque Eretino frigidus amnis agro?
 5 Iam nimium Messalla mei studiose quiescas,
 Non tempestiuæ sæpe propinque via.
 Hic animum, sensusque meos abducta relinquo,
 Arbitrio quamuis non finis esse meo.

DE NATALI DIE. IX.

SCIS iter ex animo sublatum triste puellæ,
 Natali Romæ iam licet esse tuo.
 Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
 Qui nec opinanti nunc tibi forte venit.

AD SULPICIAM. X.

GRATVM est, securus multū quod iam mihi de me
 Permittis subito, ne malè inepta cadam.
 Sit tibi cura togæ potior, præsumque quassillo
 Scortum, quam Scruæ filia Sulpicia.
 5 Solliciti sunt pro nobis, quibus illa dōlori est,
 Nec credam ignoro maxima cura toro.

AD CHERINTVM. XI.

EST NE tibi Cherinte tuæ placuisse puellæ,
 Qui mea nunc vexat corpora fessa calor?
 Ah ego non aliter tristes euincere morbos
 Optarim, quàm te sic quoque velle putem.
 5 Nam mihi quid prosit morbos euincere, vbi tu
 Nostra potes lato pectore ferre mala?

DE VINDICTA. XII.

NE tibi sim, meâ lux, æque tam fernida cura,
 Vt videor paucos ante fuisse dies.
 Si quidquam tora commisi stulta iuuenta,

Cuius me fatear p̄niruisse magis,
Hæsterna quàm te solum quod nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum?

AD AMICAM. XIII.

NULLA tuum nobis subducet femina lectum,
Hoc primum iuncta est fœdere nostra Venus.
Tu mihi sola placeas, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis vlla puella meis.
Atque vitinam posses vni mihi bella videri.
Displiceas aliis: sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est, procul absit gloria vulgi.
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego sceteris possum bene viuere siluis,
Qua nulla humano sit via trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte vel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet è cælo mittatur amica Tibullo,
Mitteretur frustra, deficietque Venus.
Hæc tibi sancta tua, Iunonis numina iuro,
Quæ sola ante alios est mihi magna Deæ.
Quid facio demens? heu, cui mea pignora credor?
Iuravi stulte: * proderat iste timor.
Nunc tu fortis eris: nunc tu me audacius vres:
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcumq. voles: tuus vsque manebo,
Nec fugiam nocte seruitium domina:
Sed Veneris sanctæ confidam vinctus ad aras:
Hæc notat iniustos, supplicibusque fauet.

Sic pro-
dorm.

DE INFAMIA SVÆ

PVLLAE. XIV.

RYMOR ait crebro nostram peccare puellam.
Nunc ego me surdis auribus esse velim.
Crimina non hæc sunt nostro sine ficta dolore.
Quid miserum torques rumor acerbe? tace.

DOMI-

DOMITII MARSI DE

TIBULLI MORTE.

Te quoque Virgilio comitem non æqua Tibulle
 Mors iuuenem campos misit ad Elyfios:
 Ne foret, aut elegis molleis qui fieret amores,
 Aut caneret forti regia bella pede.

HÆC DVO EPIGRAMMATA

QUÆ IN PRIAPEIS LEGVNTUR.

I. VIRI DOCTI

TIBULLO ADSCRIBVNT.

TIBULLVS AD PRIAPVM.

Villicus arati quondam, nunc cultor agelli,
 Hæc tibi perspectus templa Priape dico.
 Pro quibus officiis, si fas est, sancte pacifcor,
 Assiduus custos ruris vt esse velis:
 Improbus vt si quis nostrum violarit agellum:
 Hunc tu, sed taceo: scis puto, quod sequitur.

EIVSDEM AD PRIAPVM.

Quid hoc noui est? quid ira nuntiat Deum?
 Silente nocte candidus mihi puer
 Tepente cum iaceret abditus fœtus,
 Venus fuit quæta, nec viriliter
 Iners senile penis extulit caput.
 Placet Priape? qui sub arboris coma
 Soles sacrum reuincte pampino caput
 Ruber sedere cum rubente fascino.
 At ô Tripalle sæpe floribus nouis
 Tuas sine arte deligauimus comas,
 Abegimusque voce sæpe, cum tibi

Senexve coruus, impigerve graculus
 Sacrum feriret ore corneo caput.
 Vale nefande destitutor inguinum,
 Vale Priape: debeo tibi nihil.
 Iacebis inter arua squalidus situ.
 Canisque scæua, fuscque ligneo tibi
 Lutosus adfricabit oblitum latus.
 Scelestæ penis, ô meum malum graue,
 Graui piâque lege noxiam lues. 10
 Licet querare: nec tibi tener puer
 Patebit ullus, imminente qui toro
 Iuuante verset arte mobilem natem.
 Puella nec iocosa te leui manu
 Fouebit, apprimetve lucidum femur. 15
 Bidens amica Romuli senis memor
 Paratur: inter atra cuius inguina
 Later iacente pantiæ additus specus,
 Vagaque pelle testus annuo gelu
 Araneosus obsidet forem situs. 20
 Tibi hæc paratur, vt tuum ter, aut quater
 Voret profunda fossa lubricum caput.
 Licebit æger angue lentior cubes,
 Tereris vique, donec ah miser, miser
 Triplexque, quadruplexque complex specum. 25
 Superbia ista proderit nihil, simul
 Vagum sonante merferis caput luto.
 Quid est iners? pigërne lentitudinis?
 Licebit hoc inultus auferas semel:
 Sed ille cum redibit aureus puer, 30
 Simul sonante senseris iter pedes.
 Repente neruus exciter libidinem
 Et inquietus inguina arugar tumor,
 Neque incitare cesset, vsque dum mihi
 Venus iocosa molle ruperit latus. 35

P. OVID.

P. OVID. NASONIS DE
MORTE TIBULLI

- MEMNONA si mater, mater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata Deas;
Flebilis indignos elegia solue capillos,
Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit.
- Ille tui vates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert euerfamque pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facena.
- Adspice, demissis vt eat miserabilis alis,
Pectoraque infesta fundar aperta manu.
Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli,
Oraque singultu coneuiente sonant.
- Fratris in Aeneae sic illum funere dicunt
Egressum testis pulcer Iule tuis.
- Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quam iuueni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri vates, & Diuum cura vocatur:
Sunt etiam, qui nos numen habere putent.
- Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obsecuras iniicit illa manus.
- Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid victas obstupuisse feras?
Et Linon in siluis idem pater edidit altis,
Dicitur inuisa concinuisse lyra.
- Adspice Maeniden, a quo, ceu fonte perenni,
Vatum Pieris ora rigantur aquis.
- Hunc quoque summa dies nigro summersit Averno:
Effugiant auidos carmina sola rogos.
- Duras opus vatum Troiani fama laboris,
Tardaue nocturno tela retexta dolo.
- Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
- Quid nunc sacra iuuant, quid nunc Aegyptia profunt

Sistra, quid in vacuo secubuisse toro?
 Cum rapiant mala fata bonos, ignoret fasso,
 Sollicitor nullos esse putare Deos.
 Viue pius: moriere pius: cole sacra: colentem,
 Mox tamen a sacris in sua busta trahet.
 Carminibus confide bonis: iacet ecce Tibullus.
 Vix manet è toto, parua quod vna capit. 40
 Tène sacer vates flammæ rapuere rogales?
 Pectoribus pasci nec timere tuis?
 Aurea sanctorum potuissent templa Deorum
 Vtere, quæ tantum sustinere nefas.
 Auertit vultus, Erycis quæ possidet arces. 45
 Sunt quoque qui lacrymas continuisse negent.
 Sed tamen hoc melius, quam si Phæacia tellus
 Ignorum vili suppositusset humo.
 Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
 Mater, & in cineres vltima dona tulit. 50
 Hic soror in partem misera cum matre doloris
 Venit, inornatas dilaniata comas.
 Cumque tuis sua iunxerunt Nemesisque, priorque
 Oscula, nec solos destituere rogos.
 Delia discedens, felicius, inquit, amara 55
 Sum tibi: vixisti, dum tuus ignis eram.
 Cui Neaiæsis, quid ait, tibi sunt mea damna dolori?
 Me tenuit moriens deficiente manu.
 Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen & vmbra
 Restat: in Elysia valle Tibullus erit. 60
 Obuius huic venies edera iuuenilia cinctus
 Tempora cum Caluo docte Caralle tuo.
 Tu quoque, si falsum est temerari crimen amici,
 Sanguinis, atque animæ prodige Galle ruz.
 His comes vmbra tua est, si qua est modo corporis 65
 vmbra,
 Auxisti numeros culte Tibulle pios.
 Ossa quæta precor tuta requiescite in vna,
 Et sit humus cineri non onerosa tuo.

SEXTI
 PROPERTII
 ELEGIARVM
 LIBER I.

ELEGIA I.

- C**YNTHIA prima suis miserū me cepit ocellis,
 Contactum nullis antē cupidinibus.
 Tum mihi constantis deiecit lumina fastus,
 Et caput impositis pressit Amor pedibus,
 5 Donec me docuit castas odisse puellas
 Improbus, & nullo vivere consilio.
 Et mihi iam toto furor hic non deficit anno:
 Cū tamen aduersos cogor habere deos.
 Minalion nullos fugiendo, Tulle, labores
 10 Sæuitiam duræ contudit lasidos.
 Nam modò Partheniis amens errabat in antris,
 Ibat & hirsutas ille videre feras.
 Ille etiam Hylei percussus vulnere rami,
 Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
 15 Ergo velocem potuit domuisse puellam:
 Tantum in amore preces, & benefacta valens.
 In me tardus amor non vllas cogitat artes,
 Nec meminit notas, vt prius, ire vias.
 At vos, deductæ quibus est fallacia Lunæ,
 20 Et labor in magicis sacra piare focis,
 En agedum dominæ mentem conuertere nostræ:
 Et facite illa meo palleat ore magis.
 Tunc ego crediderim vobis, & sidera, & arnes
 Possē *Cytæinis ducere carminibus.
 25 At vos, qui sero lapsū reuocatis amici,
 Quærite non sani pectoris auxilia.

Seal. Cytæi
 quis

Fortiter

Fortiter & ferrum, leuos patiemur & ignes:
 Sit modò libertas, quæ velicita, loqui.
 Ferre per extremas gentes, & ferre per vndas,
 Quæ non vlla meum femina norit iter. 30
 Vos remanete, quibus facili Deus annuit aures;
 Sitis & in tuto semper amore pares.
 In me nostra Venus noctes exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore desit amor.
 Hoc, moneo, vitare malum. sua quemque moretur 35
 Cura, neque assuero mutet amore locum.
 Quod si quis monitis tardas aduernerit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea!

I I.

QV I D iuuat ornato procedere, vita, capillo,
 Et tenues Coa veste mouere sinus?
 Aut quid Orantea crines perfundere myrrha?
 Teque peregrinis vendere muneribus?
 Naturæque decus mercato perdere cultu,
 Nec sinere in propriis membra nitere bonis?
 Crede mihi, non vlla tuæ medicina figuræ est.
 Nudus amor formæ non amat artificem. 10
 Aspice quos summittit humus formosa colores,
 Et veniant edera sponte sua melius,
 Surgat & in solis formosius arbutus antris,
 Et sciat indociles currere lympa vias.
 pellucet Littora natiuis *petrudent picta lapillis,
 Et volucres nulla dulcius arte canunt.
 Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe,
 Pollucem cultu non Thelaira foror.
 Non Idæ, & cupido quondam discordia Phœbo
 Eueni patriis litioribus,
 Nec Phrygium falso traxit candore maritum
 Aucta externis Hippodamia rotis. 20
 Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
 Qualis Apelleis est color in tabulis.

Non

Non illis studium vulgo conquirere amantes.

Illis ampla satis forma, pudicitia.

25 Non ego nunc vereor, ne * sis mihi vilior istis.

sim tibi

Vni si quæ placet, culta puella sat est.

Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,

Aoniamque libens Calliopea lyram,

Vnica nec desit iucundis gratia verbis,

30 Omnia quæque Venus, quæque Minerva probat.

His tu semper eris nostræ gratissima vitæ,

Tædia dum misera sint tibi luxuria.

II.

QUALIS Thesca iacuit cedente carina,

Languida desertis Gnosia litoribus,

Qualis & accubuit primo Cepheia somno,

Libera iam duris cotibus Andromeda;

5 Nec minus assiduis Edonis festa choreis

Qualis in herboso concidit Apidano,

Talis visa mihi mollem spirare quietem

Cynthia, non certis nixa caput manibus,

Ebria cum multo traherem vestigia Baccho,

10 Et quaterent sera nocte facem pueri.

Hanc ego, nondum etiam sensus deperditus omnes,

Molliter impresso conor adire toro.

Et quamvis duplici correptum ardore iaberent

Hac Amor, hac Liber, durus uterque Deus,

15 Subiecto leuiter positam tentare lacerto,

Osculaque admota sumere, & arma manu:

Non tamen ausus eram domina turbare quietem,

Expertæ metuens iurgia scruitæ;

Sed sic intentis hærebam fixus ocellis,

20 Argus ut ignotis cornibus Inachidos,

Et modò soluebam nostra de fronte corollas,

Ponebamque tuis Cynthia tempore poribus:

Et modò gaudebam lapsos formare capillos;

Nunc furtiua cauis poma dabam manibus:

Omniaque

Dansa:
Omnia
que

*Omniaque ingrato largibar munera somno,
Munera de prono saepe voluta sinu.

Et, quoties raro duxi suspiria motu,
Obstapui vano credulus auspicio,
Néue quis inuitam cogeret esse suam:

Sac. diu.
su

Donec *diuerfas percurrrens Luna fenestras,
Luna moraturis sedula luminibus,

Compositos leuibus radiis patefecit ocellos,
Sic ait in molli fixa toro cubitum:

Tandem te nostro referens iniuria læto,
Alterius clausis reppulit è foribus.

Namq. vbi longa meæ consumpsit tempora noctis,
Languidus exactis hei mihi fideribus?

O vtinam tales perducas, improbe, noctes,
Me miseram quales semper habere iubes.

Nam modò purpureo fallebam flamine sonum,
Rursus & Orpheæ carmine fessa lyra:

Interdum grauius mecum deserta querebar
Externo longas sepe in amore moras,

Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis.
Illa fuit lacrymis vltima cura meis.

Q V I D mihi tam multas laudando Basse puellas
Mutatum domina cogens abire mea?

Quid me non pateris, vita quodcunque sequerur,
Hoc magis affecto ducere seruitio?

Tu licet Antiopæ formam Nycteidis, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ;

Et quascunque tulit formosi temporis aras,
Cynthia non illas nomen habere sinat:

Nedum, si leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis ear.

Hæc sed forma mei pars est extrema futuris:
Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat:

Ingc.

Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia sub racita dicere veste liber.

15 Quo magis & nostros contendis solvere amores,

Hos magis accepta fallit vterque fide

Non impune feres. sciet hæc insana puella,

Et tibi non racitis vocibus hostis erit.

Nec tibi me posthac committet Cynthia, nec te

20 Quæret. erit tanti criminis illa memor;

Et te circum omnes alias irata puellas

Differet. heu nullo limine carus eris.

Nullas illa suis contemnet fletibus aras,

Et quicumque sacer, qualis vbiq; lapis.

25 Non vilo grauius tentatur Cynthia damno,

Quam tibi cum rapto cessat amore Deus,

Præcipue nostri. maneat sic semper, adoro;

Nec quicquam ex illa, quod querat, inueniam.

V.

INVIDE, tu tandem voces compesce molestas,

Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.

30 Quid tibi vis insane? meos sentire furores?

Infelix properas, vltima nosse mala:

9 Et miser ignotos vestigia ferre per ignes,

Et bibere è tota toxica Thessalia.

Non est illa vagis simili collata puellis.

Molliter irasci non sciet illa tibi.

10 Quod si forte *animis non est contraria t'nostris,

At tibi curarum millia quanta dabit?

Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos.

Ille feros animis alligat vna viros.

31 Ah mea contemnat quociens ad limina curre!

Cum tibi singula fortia verba cadent.

15 Et tremulus, maestis prietur fletibus horror,

Et timor informem ducet in ore notam:

Et quæcunque voles fugient tibi verba querenti,

Nec poteris, qui sis, aut vbi, nosse miser.

tuis
furores

Tum

Tum graue seruitium nostra cogere puella
 Discere, & exclusum quid sit abire domum. 20
 Nec iam pallorem toties mirabere nostrum,
 Aut cur sim toto corpore nullus ego.
 Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
 Nescit amor priscis cedere imaginibus.
 Quod si parua tua dederis vestigia culpa, 25
 Quam cito de tanto nomine rumor eris?
 Non ego tum poterò solatia ferre roganti,
 Cum mihi nulla mei sit medicina mali:
 Sed pariter miseris ocio cogemur amore
 Alter in alterius mutua flere sinu. 30
 Quare quid possit mea Cynthia, desine Calle
 Quærere, non impune illa rogata venit.

Non ego nunc Adriæ vereor mare noscere tecum
 Tulle, neque Aegeo ducere vela salo,
 Cum quo Rhiphaeos possim conscendere montes,
 Vltcriusque domos vadere Memnonias.
 Sed me complexa remorantur verba puella,
 Mutatoque graues saepe colore preces.
 Illa mihi totis arguat notibus ignes,
 Et queritur nullos esse cuncta deos.
 Illa meam militiam se denegat illa minatur,
 Quæ solet irato tristis amica viro. 10
 His ego non horam possum durare querelis,
 Ah pereat, si quis lentus amare potest.
 An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
 Atque Asia veteres cernere diuitias.
 Vt mihi deducta faciat conuicia puppi
 Cynthia & infans ora notet manibus?
 Osculaque opposito dicat sibi dedica vento,
 Et nihil infido durius esse viro.
 Tu patui meritas conare anteire secures,
 Et vetera oblitis iura refer focus.

Nam tua non aetas vnquam cessauit amor,

Semper at armata cura fuit patriæ.

Et tibi non vnquam nostros puer iste labores

Afferat, & lacrymis omnia nota meis.

25 Me sine, quem semper voluit fortuna iacere,

Hanc animam extremæ reddere nequitia.

25 Multū longinquo periere in amore libenter,

In quorum numero me quoque terra regat.

Non ego sum laudi, non natus idoneus armis.

30 Hanc me militiam fata subire volunt.

Actu seu, mollis quā tendit tonia, seu quā

Lydia Pactoli tingit aratra liquor,

Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis

Ibis, & accepti pars eris imperij.

35 Tum tibi si qua mei veniet non inmemor hora,

Viure me dūto fidere certus eris.

V I L

D. V. M. tibi Cadmeæ dicuntur, Pontice, Thebæ,

10 Armaque fraternæ tristitia militia,

Atque, ita sum felix, primo contendis Homero,

Sint modo fata tuis mollia carminibus,

5 Nos, & consuemus, nostros agitantur amores,

Atque aliquid duram quarimus in dominam.

10 Nec tantum ingenio, quantum seruitur dolori

Cogor, & aratis tempora dura queri.

Hic mihi cōteritur vita modus, hæc mea fama est;

10 Hinc cupio nomen carminis ire mei.

Me laudent doctæ solum placuisse puellæ,

20 Pontice, & iniustas sepe tulisse minas.

Me legæ assidue post hæc neglectus amator,

Et proinde illi cognita nostra mala.

15 Te quoque scietis puer hic conuulserit arcu,

Quod nolim nostros conuulasse deos;

20 Longe castra tibi, longe miser agmina septem

Flebis in æterno surda iacere litu:

Et frustra cupies mollem componere versum.

Nec tibi subilect carmina serus Amor.

Tunc me non humilem miraberis ape poetam:

Tunc ego Romanis praeferar ingeniis:

Nec poterunt iuvenes nostro reticere sepulcro.

Ardoris nostri magne poëta iaces.

Tu caue nostra tuo continnas carmina fastu.

Sape venit magno fœnore tardus amor.

Tu ne igitur demens? nec te mea cura moratur?

An tibi sum gelida vilior Illyria?

Et ubi iam tantū, quicumque est iste, videtur,

Vt sine me vento quolibet ire velis?

Tu ne audire potes vesani murmura pontis

Fortis & in dura nunc iacere potes?

Tu pedibus teneris positas fulcire *pruinās?

Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?

O ynam hibernæ duplicentur tempora brumæ,

Et sit iners tardis nauita Vergilius.

Ne tibi Tyrrhena solvatur funis arena, 167. 168. A

Néue inimica meas eleuet aures preces: omnia

Atque ego non videam tales subsidere ventos.

nam tibi propectas auferet vnda fates, cupit

Et me defixum vacua patiatur in ora

rudem interita saepe vocare manu? 1050

sed, quoēunque modo de ineperiura mereris, 101

ut Galatras tunc non aliena via;

Accipias placidum

accipiat placidis Oricos aquoribus. 8

Quin ego uir, mo liminibus avaris

Quin ego, vita, tuo lumine verba querat.

Nec me deficiet naufragis rogitare ciuitas, supponit
 Dicite, quo portu claustra puella meae?

dicam, licet Abrahæ confidat in oris

Et licet Elaris illa furva mea est

...deci elais, la futura mea etc. ...

Sea! rui-
823

- 20 Hic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui.
 Vicinus: assiduas non tulit illa preces.
 Falsa licet cupidus deponat gaudia liuor:
 30 Destitit ire nouas Cynthia nostra vias.
 Illi carus ego, & per me carissima Roma
 Dicitur, & sine me dulcia regna negat.
 Illa vel angusto mecum requiescere lecto,
 Et quocunque modo maluit esse mea,
 35 Quam sibi dotata regnum vetus Hippodamia,
 Et quas Elis opes ante pararat equis.
 Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
 Non tamen illa meos fugit auara sinus.
 40 Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
 Sed potui blandi carminis obsequio.
 Sunt igitur Musæ, neque amanti tardus Apollo.
 Queis ego fretus amo: Cynthia rara mea est.
 Nunc mihi summa licet cōtingere sidera *plantis: *Scal. pal.*
 Siue dies, seu nox venerit, illa mea est: *maior.*
 45 Nec mihi rivalis certos subducere amores.
 Ista meam norit gloria canitima.

I X.

- D I C T A M tibi venturos intror amores,
 Nec tibi perpetuo libera verba fore.
 Ecce iaces, supplexque venis, ad iura puellæ.
 Et tibi nunc quouis imperat empta modo.
 5 Non me Chæonia vincant in amore columbae.
 Dicere, quos iuuenes quæque puella domet.
 Me dolor, & lactymæ merito fecere peritum.
 Atque vnam posiro dicar amore rudis.
 10 Quid tibi nūc mihi prodest graue dicere carmen?
 Aut Amphionis mœnia flere lyra?
 Plus in amore valet Mimnermi versus Homero.
 Carmina mansuetus lenia quatit Amor.
 Iguaso, & tristes istos depone libellos,
 Et cane, quod quauis nosse puella velit.

Quid si non esset facilis tibi copia: nunc tui
 Insanus medio flumine quæris aquam.
 Nec dum etiam palles, vero nec rangeris igni.
 Hæc est venturi prima fauilla mali.
 Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,
 Et magis inferæ vincula nosse rota.
 Quàm pueri toties arcum sentire medullis,
 Et nihil irata posse negare tua.
 Nullus amor cuiquam facilis ira præbuit alas,
 Ut non alterna proferret ille manu.
 Nec te decipiat quod sit satis illa parata.
 Acrius illa subit Pomice, si qua tua est.
 Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,
 Nec vigilare alio nomine cedat Amor.
 Qui non ante patet donec cutis attigit ossa.
 Quisquis es, assiduas aufuge blanditias.
 Illis & silices, & possunt cedere quercus,
 Necdum tu possis spiritus iste leuis.
 Quare, si pudor est, quamprimum irrita facere,
 Dicere quo percas sape in amore iuvat.

X. X I

O IVCVN DIA quies, primo cum in testis amor
 Affueram vestris conficius in lacrymis.
 O noctem meminisse mihi iucunda voluptas,
 O quoties votis illa vocanda meis,
 Cum te complexa morientem Galle puella,
 *Vidimus, & longa ducere verba mora.
 Quamuis labentes premeret mihi sonnus ocellos,
 Et mediis cælo sona rubescere equis.
 Non tamen a vestro potui recedere iusu.
 Tantis in alternis vocibus ardor erat.
 Sed quoniam non es ventus concedere nobis.
 Accipe commissæ munera lætitiæ.
 Non solum vestros didici recidere dolores.
 Est quiddam in nobis maius amice fide.

Vidimus
 in longam
 d. v. morâ.

Possum

- 15 Possum ego diuertos iterum coniungere amantes,
 Et domina tardas possum aperire fores,
 Et possum alterius curas sanare reeentes,
 Nec leuis in verbis est medicina meis.
 Cynthia me docuit semper, quæcunque petenda,
 20 Quæque cauenda forent, nonnihil egit amor.
 Tu caue ne tristi cupias pugnare puella,
 Neve superba loqui, neve tacere diu,
 Neu siquid petit, ingrata fronte negaris,
 Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
 25 Irritata venit, quando contemnitur illa,
 Nec meminit iustas ponere læsa minas.
 At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
 Hoc magis effectu saepe fruiare bono.
 Is poterit felix vna remanere puella,
 30 Qui nunquam vacuo pectore liber erit.

X I.

- E C Q V I D te mediis cessantem Cynthia Baijs,
 Qua iacet Herculeis semita litoribus,
 Et modo Thesproti mirantem subdita regno
 Proxima Misenis æquora nobilibus,
 5 Nostræ cura subit memores abducere noctes?
 Equis in extremo restat amore locus?
 An te nescio quis simulauit ignibus hostis
 Sustulit è nostris Cynthia carminibus?
 Atque vnam magis te remis confusa minutis
 10 Paruula Luctina cymba moretur aqua:
 Aut teneat clausam tenui Teuthrantis in vnda
 Alternæ facilis cedere lympa manu,
 Quam vacet alterius blandos audire susurros
 Molliter in tacito litore compositam:
 15 Vt soler amoro tibi custode puella
 Perfida, communes nec meminisse deos.
 Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
 Sed quod in hac omnis parte timetur amor.

Ignoscet igitur, si quid tibi triste libelli
 Attulerim nostri: culpa timoris erit.
 An mihi sit maior caræ custodia matris,
 Aut sine te vitæ cura sit illa meæ?
 Tu mihi sola domus, tu Cynthia parentes,
 Omnia tu nostræ tempora lætitiæ.
 Seu tristis veniam, seu contra latus amicus:
 Quidquid ero, dicam, Cynthia causa fuit.
 Tu modò quamprimum corruptas deferre Baias.
 Multis ista dabunt littora dissidium.
 Littora, quæ fuerant castis inimica puellis:
 Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.

X I I.

Q U I D mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
 Quod faciat nobis conscia Roma moram?
 Tam multa illa meo diuisa est millia læto,
 Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano.
 Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
 Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
 Olim gratus eram, non illo tempore cuiquam
 Contigit, ut simili posset amare fide.
 Inuidiæ fuimus, num me Deus obruit, an quæ
 Læta Prometheus diuidit herba iugis?
 Non sum ego, qui fueram, mutat via longa puellas.
 Quantus in exiguo tempore fugit amor!
 Nunc primum longas solus cognoscere noctes
 Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
 Felix qui potuit præsentem flere puellam.
 Non nihil aspersis gaudet amor lacrymis.
 Aut si despectus potuit mutare calores:
 Sunt quoque translati gaudia seruitio.
 Mi neq. amare aliam, neque ab hac *desistere fas est.
 Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

ascendere

TV, quod sæpe soles, nostro latabere casu
 Galle, quod abrepto solus amore vacem.
 At non ipse tuas imitabor perfide voces.
 Fallere te nunquam Galle puella velis.
 Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
 Certus & in nullo quæris amore moram,
 Perditus in quadam tardis pallefecere curis
 Incipis, & primo lapsus adire gradu.
 Hæc erit illarum contempti poena doloris.
 Multarum miseras exiget vna vices:
 Hæc tibi vulgares istos compescet amores:
 Nec noua quærendo semper amicus eris.
 Hæc ego non rumore malo, non augurè doctus,
 Vidi ego. me quæso teste negare potes?
 Vidi ego te toto vinctum languescere collo,
 Et flere iniectis Galle diu manibus,
 Et cupere optatis animam deponere verbis,
 Et quæ deinde meus exalat, amice, pudor.
 Non ego complexus potui diducere vestros.
 Tantus erat demens inter utrosque furor.
 Non sic Amonio Salmonida mistus Enipeo
 Tænarius facili pressit amore deas:
 Nec sic caelestem flagrans amor Herculi. Heben
 Sensit in Oeræis gaudia prima iugis.
 Vna dies omnes potuit præcurrere amantes:
 Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
 Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
 Nec sinet abduci, te tuus ardor ager.
 Nec mirum: cum sit Ioue digna, & proxima Leda,
 Et Leda partu, gratior vna tribus.
 Illa sit Inachiis & blandior heroinis,
 Illa suis verbis cogat amare Iouem.
 Tu verò quoniam semel es periturus amore,
 Vixere, non alio lumine dignus eras.

Quæ tibi sit felix, quoniam nouus incidit error:
Et quodcunque voles, vna sit ista tibi.

X I V.

T v licet abiectus Tiberina molliter vnda non
Lelbia Mentoreo vna bibas opere,
Et modò iam celeres miteris currere lintres,
Et modò tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne saras intendat vertice filias,
Vrgetur quantis Caucasus arboribus,
Non tamen ista meo valeant contendere amoris,
Nescit amor magnis cedere diuitiis.
Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili torum ducit amore diem:
Tunc mihi Pæstoli veniunt sub testa liquores,
Et legitur rubris gemma sub æquoribus:
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges;
Quæ maneant, dum me fata perire volent.
Nam quis diuitiis aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristis præmia sunt Veneris.
Illa potest magnas heroum infringere vires,
Illa etiam duris mentibus esse dolor:
Illa neque Arabum metuit transscendere limen,
Nec timer ostrino Tulle subire toro.
Et miserum toto iuuenem versare cubili,
Quid releuant variis serica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit, non vlla verberet
Regna, nec Alcinoi munera despiciere.

X V.

Sed ego multa tuæ leuitatis dura timebam,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia:
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore venis,
Et potes externos manibus componere crines,
Et longa faciem querere desidia:

Nec

Nec minus Eois pectus variare lapillis,

Vt formosa novo quæ parat ire viro.

At non sic Ithaci digressu mota Calypso

10 Desertis olim fleuerat æquoribus.

Multos illa dies incomptis mæsta capillis

Sederat iniusto multa locuta salo:

Et quamuis nunquam posthac visura, dolebat

Illam tamen longæ conscia lætitiæ.

15 Alphefibreæ suos vltia est pro coniuge fratres,

Sanguinis & cari vineula rupit amor.

Nec sic Æsoniden rapientibus anxia ventis

Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.

Hypsipyle nullos post illos sensit amores,

20 Vt semel Æmonio rabuit hospitio.

Coniugis Euadne miseros clara per ignes

Occidit Argiua fama pudicitia.

Quarum nulla tuos potuit convertere mores,

Tu quoque vti heres nobilis historia.

25 Desine iam reuocare tuis periuria verbis

Cynthia; & oblitos parce monere deos.

Audax ah nimium nostro dolitura periclo

Si quid fortè tibi durius inciderit.

Multa ptius vasto labentur flumina ponto,

30 Annis & inuertas duxerit ante vices,

Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura.

Sis quodcunque voles, non aliena tamen

Quam vè mihi viles isti videantur ocelli,

Per quos sæpe mihi credita perfidia est.

35 Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,

Vt tibi suppositis exciderent manibus.

Et contra magnum potes hos attollere solemus

Nec tremis admittæ conscia nequitia?

Quis te cogebat multos pallere colores,

40 Et fletum inuitis ducere luminibus?

Queis ego nunc pereo, similes moniturus amantis:

O nullis tutum credere blanditiis?

QV AE fueram magnis olim parafacta triumphis
 Ianua Tarpeia nota pudicitiae,
 Cuius inaurati celebrantur limina currus,
 Captorum lacrymis humida supplicibus;
 Nunc ego nocturnis potorum faucibus rixis,
 Pulsata indignis saepe queror manibus.
 Et mihi non desunt turpes pendere corollae
 Semper, & exclusi signa iacere faces:
 Nec possum infamis dominae defendere noctes
 Nobilis obscenis tradita carminibus.
 Nec tamen illa suae reuocatur parcere famae
 Turpior, & seclis viuere luxuria.
 Has inter gravibus cogor desistere querelis
 Supplicis à longis tristior excubiis.
 Ille meos nunquam patitur requiescere postes
 Arguta referens carmina blanditiis.
 Ianua vel domina penitus crudelior ipsa,
 Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
 Cur nunquam reuerata meos admittis amores,
 Nescia furtiuas reddere mota preces?
 Nulla ne finis erit nostro concessa dolori?
 Tristes & in tepido limine somnus erit?
 Me meditæ noctes, me sidera prona iacentem,
 Frigidaque Eoo me dolet aura gelu:
 Tu sola humanos nunquam miserata dolores
 Respondens tacitis mutua carminibus.
 O utinam traiecta caua mea uocula rima,
 Percussas dominae vertat in auriculas!
 Sic licet & saxo patientior illa Sicano,
 Sic licet & ferro durior, & chalybeis.
 Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
 Surget & inuitis spiritus in lacrymis.
 Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
 At mea nocturno verba cadunt Zephyro.

- 35 Sed tu sola mei tu maxima causa doloris,
 Victa meis nunquam ianua muneribus.
 Te non vlla meæ la sit petulantia lingua,
 Quæ solet irato dicere tuta loco,
 Vt me tam longa rauem patiare querela.
 40 Sollicitas triuio pernigilare moras.
 At tibi sæpe nouo deduxi carmina versu,
 Osculaque impressis nixa dedi gradibus.
 Ante tuos quoties verti me perfide postes,
 Debiraque occultis vota tui manibus?
 45 Hæc ille, & siquæ miseri nouistis amantes,
 Et matutinis obstreperit alitibus.
 Sic ego nunc domina vitii, & semper amantis
 Fletibus, æterna differor inuidia.

XVI I.

- Et merito, quoniam potui fugisse puellam,
 Nunc ego desertas alloquor halcyonas.
 Nec mihi Cassiope solito visura carinam,
 Omniaque ingrato litore vota cadunt.
 5 Quinctiam absenti profunt tibi Cynthia venti,
 Aspice quàm sauas increpat aura minas.
 Nulla ne placata veniet fortuna procella?
 Hæccine parua meum funus arena teget?
 Tu tamen in melius sauas conuertere querelas.
 10 Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua vada.
 An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
 Oslaque nulla tuo nostra tenere sinu?
 Ah percat, quicumque rates, & vela parauit
 Primus, & inuito gurgite fecit iter.
 15 Non ne fuit leuius domina pervincero mores?
 Quamuis dura, tamen rara puella fuit
 Quàm sic ignotis circumdata litora siluis
 Cernere, & optatos querere Tyndaridas?
 20 Illic si qua meum sepelirent fata dolorem,
 Vltimus & posito staret amore lapis:

Illa meo caros donasset funere cines,
 Molliter & tenera poneret ossa rosa:
 Illa meum extremo clamaſſet pulvere nomen,
 Vt mihi non vllo pondere terra foret.
 At vos æquorea formosa Doride nata
 Candida felici ſoluite vela *choro.
 Si quando veſtras labens Amor atigit vndas,
 Manſeris focio parcite litoribus.

XVIII.

Hæc certe deſerta loca, & taciturna querenti,
 Et vacuum Zephyri poſſidet aura nemus.
 Hic licet occultos proferre impunè dolores,
 Si modò ſola queant ſaxa tenere fidem.
 Vnde tuos primum repetam mea Cynthia faſtus?
 Quod mihi das flendi Cynthia principium?
 Qui modò felices inter numerabar amantes,
 Nunc in amore tuo cogor habere notam.
 Quid tantum merui? quæ te mihi carmina murant?
 An noua triſtitia cauſa puella tua?
 Sic mihi te referas leuis, vt non altera noſtro
 Limine formoſos intulit vlla pedes.
 Quamuis multa tibi dolor hic meus aſpera debet,
 Non ira ſua tamen venerit ira mea,
 Vt tibi ſim meritò ſemper furor, & tua flendo
 Lumina deicctis turpia ſint lacrimis.
 An quia parua damus mutato ſigna *calore?
 Et non vlla meo clamat in ore fides?
 Vos eritis teſtes, ſi quos habet arbor amores,
 Fagus, & Arcadio pinus amata deo.
 Ah quoties teneras reſonant mea verba ſub vmbraſ,
 Scribitur & veſtris Cynthia corcibus!
 An tua quod peperit nobis iniuria curas,
 Quæ ſolum tacitis cognita ſunt foribus?
 Omnia conſueui timidus perferre ſuperba,
 Iuſſa, neque arguto facta dolore queri.

colore

Pro

Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,
 Et datur inculto tramite dura quies,
 Et quodcunque mea possunt narrare querela,
 30 Cogor ad argutas dicere solus aues.
 Sed qualiscunque es, resonent tibi Cynthia siluæ,
 Nec deserta tuo nomine saxa vacent.

XIX.

Non ego nunc tristes vereor mea Cynthia manes,
 Nec moror extremo debita fata rogo,
 Sed ne forte tuo careat mihi funus amore:
 Hic timor est ipsis durior exequiis.
 5 Non adeo leuiter nostris puer hæsit ocellis,
 Vt meus obliuio puluis amore vacet.
 Illic Phylacides iucunda coniugis heros
 Non potuit cæcis immemor esse locis,
 Sed, cupidus falsis attingere gaudia palmis,
 10 Thessalis antiquam venerat vmbra domum.
 Illic quicquid ero, semper tua dicar imago:
 Traiicit & fari littora magnus amor.
 Illic forinose veniant chorus heroinæ,
 Quas dedit Argiuis Dardana præda viris,
 15 Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
 Grator, & tellus hoc ita ista sinat:
 Quamuis te longæ remoreantur fata senectæ,
 Cara tamen lacrymis ossa futura meis:
 Quæ tu viuæ mea possis sentire fauilla,
 20 Tum mihi non vllò mors sit amara loco.
 Quàm vereor, ne te contempto Cynthia busto,
 Abstrahat e nostro puluere iniquus amor.
 Cogat & iniuriam lacrymas liccare cadentes,
 Flebitur assiduus cerra puella minis.
 25 Quare dum licet, inter nos latemur amantes.
 Non satis est vllò tempore longus amor.

H. O. C.

I X.

Hoc pro continuo te Galle monemus amore,
 Id tibi ne vacuo defluat ex animo:
 Sæpe imprudenti fortuna occurrat amanti.
 Crudelis Minyis dixerit Aescanius.
 Est tibi non infra speciem, non nomine dispar,
 Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.
 Nunc. * Hunc tu siue leges ymbrosa Humina silvæ,
 Siue Aniena tuos tinxerit vnda pedes,
 Sine Gigantea spatia bere littoris ora,
 Siue vbiçunque vago fluminis hospitio,
 Nympharum * cupida semper defende trapina.
 Non minor Ausoniis est amor in Diyasin.
 Ne tibi sit duros montes, & frigida saxa
 Galle, neque expertos semper adire lacus:
 Quæ miser ignotis error perpeßus in oris
 Herculis indomito fleuerat Aescanio.
 Namque ferant olim Pagasæ nautalibus Argo
 Egressam, longe Phasidos ille viam,
 Et iam præteritis labentem Athamantidos vndis
 Myforum scopulis applicuisse ratem.
 Hic manus heroum placidis vt constitit oris,
 Mollia composita litorea fronde regit.
 At comes inuidi iuuenis proceßerat vitæ
 Raram sepositi quærere fons aquam.
 Hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles,
 Hunc super & Zethes, hunc super & Calas
 Oscula suspensis instabant carpere palmis,
 Oscula & alterna ferre supina fuga.
 Ille sub extrema pendens secluditur ala,
 Et volueres ramo submouet infidias.
 Iam Pandionia cesser genus Orithyie.
 Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryasin.
 Hic erat Arganti Pegæ sub vertice montis,
 Grata domus nymphis humida Thyniasin:

Nunc.

cupidas
trapinas

Quædam

- 35 Quam supra nullæ pendebant debita curæ
 Roscida desertis poma sub arboribus,
 Et circum intiguo surgebant lilia prato
 Candida purpureis mista papaueribus:
 Quæ modò decerpens tenero pueriliter vngui,
 40 Proposito florem prætulit officio,
 Et modò formosis incumbens nescius vndis
 Errorem blandis tardat imaginibus.
 Tandem haurire parat demissis flumina palmis,
 Innixus dextro plena trahens humero.
 45 Cuius ut accensæ Dryades candore puellæ,
 Miratæ solitos destituere choros,
 Prolapsum leuiter facili traxere liquore.
 Tum sonitum raptò corpore fecit Hylas.
 Cui procul Alcides iterat responsa, sed illi
 50 Nomen ab extremis fontibus aura refert.
 His ô Galle tuos monitis seruabis amores,
 Formosum nymphis credere visus Hylam.

XXI.

- Tv, qui consortem properas euadere casum,
 Miles ab Etruscis saucius aggeribus,
 Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
 Pars ego sum vestræ proxima militiæ.
 5 Sic te seruato possint gaudere parentes:
 Hæc soror Acca tuis sentiat è lacrymis,
 Gallum per medios ereptum Cæsaris enses,
 Effugere ignotas non potuisse manus.
 Et *quicumque super dispersa inuenerit ossa
 10 Monumentis Etruscis hæc sciat esse mea.

Disce:
 quæcunq.

XXII.

- QUALIS, & vnde genus, qui sint mihi Tulle
 penatès,
 Quatis pro nostra semper amicitia.
 Si Perusina tibi patriæ sunt nota sepulcra,
 Italici duris funera temporibus,

Cum Romana suos egit discordia ciues
 (Sic mihi præcipue puluis Etrusca doler,
 Tu proiecta mei perpressa es membra propinqui:
 Tu nullo miseri contegis ossa solo)
 Proxima supposito contingens Vmbria campo
 Me genuit terris fertilis vberibus:

SEX. PROPERTII

ELEGIARVM

LIBER II.

ELEGIA I.

QVAERITIS, vnde mihi toties scribantur
 amores,

Vnde meus veniat mollis in ora liber?

Non mi Calliope, non hæc mihi cantat Apollo:

Ingenium nobis ipsa puella facit.

Siue togis illam fulgentem incedere Cois,

Hoc totum e Coa veste volumen erit:

Seu vidi ad frontem spatos enrate capillos,

Gaudet laudatis ire superba comis:

Siue lyra carmen digitis percussit eburnis,

Miramur, faciles vt premar arte manus:

Seu cum poscentes somnum declinat ocellos,

Iuuenio causas mille poeta nouas:

Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,

Tunc vero, longas condignis illiadas,

Seu quicquid fecit, siue est quodcunque locuta,

Maxima denihilo nascitur historia.

Quod mihi si tantum Mæcenas, fata dedissent,

Vt possem heroas ducere in arma manus:

Non

Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo

10 Impositum, ut cæli Pelion esset iter:

Non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,

Xerxis & imperio bina cõsile vada:

Regnãve prima Remi, aut animos Carthaginiſ
altæ,

Gimbrorumque minas, & bene facta Marſi.

27 Bellaque, resque tui memorarem Cæsaris; & tu

Cæsare sub magno cura secunda fores:

Nam quoties Mutinã, aut ciuilia busta Philippos,

Aut canerem Siculæ classica bella fugæ,

Euerſosque focos antiquæ gentis Etruscæ,

30 Et Ptolemææ littora capta Phari,

Aut canerem Egyptum, & Nilum, cum tractus
in urbem

Septem captiuus debilis ibat aquis:

Aut regum auratis circumdata colla catenis,

Actiaque in Sacra currere rostra via;

35 Te mea Musa illis semper contexerit armis,

Et sumpta, & posita pax fidele caput:

Theſeus infernis, superis restatur Achilles;

Hic Ixioniden, ille Mœnetiaden.

37 Sed neque Phlegæos Iouis, Enceladique tumultus

40 Intonet angusto pectore Callimachus:

Nec meâ conueniunt duro præcordia versu

Cæsaris in Phrygios condere nomen auos,

Nauita de ventis, de tauris narrat arator,

Enumerat miles vulnera, pastor Gues:

45 Nos contra angustò versamus prælia lecto.

Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.

Laus in amore mori: laus altera si datur, vno

Posse frui, fruarò solus amore meo.

5 Si memini, solet illa leues culpâre puellas,

50 Et totam ex Helena non probat Iliada.

Seu mihi sint tangenda nouerçæ pocula Phædræ;

Pocula priuigno non nocitura suo;

Seu mihi Circeō pereundum est gramine, siue
Colchis Colchiaci vrat athena fœcis;

Vna meos quoniam prædata est fœmina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.

Omnes humanos sanat medicina dolores.

Solus amor morbi non amat artificem.

Tarda Philectete sanauit crura Machaon,

Phœnicis Chiron lumina Phyllyrides:

Et deus extinctum Cressis Epidaurius herbis

Restituit patriis Androgeona fœcis:

Nysus & Amonia iuuenis, qua cuspide vulnus

Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.

Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus

Tantaleæ poterit tradere poma manu;

Dolia virginis idem ille repleuerit vrais,

Ne tenera assidua colla grauentur aqua:

Idem Caucasea soluet de rupe Prometheus

Brachia, & à medio pectore peller auem.

Quandocunque igitur vitam mea fata reposcent,

Et breue in exiguo marmore nomen ero:

Mæcenæ nostræ spes inuidiosa iuuentæ,

Et vitæ & mortis gloria iusta mea.

Si te fortè meo ducet via proxima busto,

Effræda cælaris siste Britanna iugis,

Taliaque illacrymans muta iace verba fauilla,

Huic misero fatum dura puella fuit.

I I.

L I B E R eram, & vacuo meditabar viuere læto,

At me composita pace fefellit Amor.

Cur hæc in terris facies humana moratur?

Iuppiter ignoro pristina furta tua.

Fulua comæ est, longæque manus: & maxima toto

Corpore: & incedit vel toue digna soror,

Aut cùm Dulichias Pallas spatietur ad aras,

Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,

Qualis

- Qualis & Ischomache Lapithæ genus heroine,
 10 Centauris medio grata rapina mero,
 Mercurio & sanctis fertur Bæbeidos vndis
 Virgineum Brimo composuisse latus.
 Cedite iam diuæ, quas pastor viderat olim
 Idæis tunicam ponere verticibus.
 15 Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
 Et si Cumææ sæcula vatis aget.

III.

- Quæ nullum tibi dicebas iam posse nocere,
 Hæstisti, cecidit spiritus ille tuus.
 Vix vnum potes infelix requiescere mensem,
 Et turpis de te iam liber alter erit.
 5 Quærebam, sicca si posses piscis arena,
 Nec solitus ponto viuere toruus aper:
 Aut ego si possem studiis vigilare seueris.
 Differtur, nunquam tollitur vllus amor.
 Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit
 10 Lilia non domina sunt magis alba mea,
 Vt Mæotica nix minio si ceteri lbero,
 Utque rosæ puro lacte natent folia:
 Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
 Non oculi, geminæ, sidera nostra, faces;
 15 Nec si qua Arabio læcet bombyce puella:
 Non sum de nihilo blandus amator ego.
 Quantum, quodd posito formosè saltat iaccho,
 Egit ut euantes dux Ariadna choros:
 Et quantum Æolio cùm tentat carmina plectro,
 20 Par Aganippeæ ludare docta lyra,
 Et sua cum antiquæ committit scripta Corinthe,
 Carminaque Erynnæ non putat aqua suis.
 Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus
 Aridus argurum sternuit omen Amor?
 25 Hæc tibi contulerunt caelestia munera diui:
 Hæc tibi ne matrem fortè dedisse putas.

Non non humani sunt partus talia dona:
 Ista decem menses non peperere bona.
 Gloria Romanis vna es tu nata puellis.
 Romana accumbes prima puella Ioui,
 Nec semper nobiscum humana cubilia vives.
 Post Helenam hac terris forma secunda redit.
 Hac ego nunc mirer si flagret nostra iuuentus?
 Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
 Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli
 Europæ atque Asiæ causa puella fuit:
 Nunc Pari tu sapiens, & tu Menelæe fuisti,
 Tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
 Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles,
 Vel Priamus: belli causa probanda fuit.
 Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,
 Hic dominam exemplo penat inante meam:
 Siue illam Hesperis, siue illam ostender Eois;
 Vret & Eoos, vret & Hesperios.
 His saltem vt tencar iam finibus, aut mihi si quis,
 Acrius vt moriat, venerit alter amor.
 Ac veluti primo taurus detrectat aratra,
 Post venit assueto mollis ad arua iugo:
 Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
 Dehinc domiti post hæc aqua, & iniqua ferunt.
 Turpia perpeßus vates est vincla Melampus,
 Cognitus Iphicli furripuisse boues;
 Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
 Mox Amythaonia nupta futura domo.

I V.

M V L T A prius domina delicta queraris oportet,
 Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
 Et sæpe immeritos corrumpas denubibus vngues,
 Et crepitum dubio suscitet ira pede.
 Nequicquam perfusa meis vnguenta capillis:
 Ibat & expenso planta morata gradu.

Non

Non hinc herba valet, non hinc nocturna Cyteis;
Non Perimedeæ gramina cocta manu.

Quippe ubi nec caussas, nec apertos cernimus idus;

10 Vnde tamen veniant tot mala, cæca via est.

Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger;

Huic nullum cæli tempus, & aura nocet.

Ambulat, & subito mirantur funus amici.

Sic est incautum; quicquid habetur Amor.

15 Nam tui non ego sum fallaci præmia vari?

Quæ mea non decies somnia versat anus?

Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas;

Gaudeat in puero, si quis amicus erit.

Tranquillo tuta descendis flumine cymba.

20 Quid tibi tam parui litoris vnda nocet?

Alter sæpe vno mutat præcordia verbo,

Altera vix ipso sanguine mollis erit.

V.

Hoc verum est, tota te ferri Cynthia Roma,

Et non ignota viuere nequitia?

Hoc merui sperare? dabis mihi perfida pœnas.

Et nobis Aquilo Cynthia ventus erit.

5 Inueniam tamen è multis fallacibus vnam,

Quæ fieri nostro carmine nota velit,

Nec mihi tam duris insultet moribus, & te

Vellicet. heu sero flebis amata diu.

Nunc est ira recens: nunc est discedere tempus.

10 Si dolor abfuerit, crede, redibit amor.

Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus vnda,

Nec dubio nubes vertitur atra Noto,

Quam facile irati verbo mutantur amantes.

Dum licet, iniusto subtrahere colla iugo.

15 Nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis.

Omne in amore malum, si patiare, leue est.

At tu per dominæ Iunonis dulcia iura,

Parce tuis animis, vitæ, nocere tibi.

Non solum taurus ferit vncis cornibus hostem,
 Verum etiam instanti læsa repugnat ouis. 10
 Nec tibi periuro scindam de corpore vestes:
 Nec mea præclusas fregerit ira fores:
 Nec tibi connexos iratus carpere crines,
 Nec duris ausim lædere pollicibus.
 Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat, 25
 Cuius non ederæ circumiere caput.
 Scribam igitur, quod non vnquam tuæ debeat ætas,
 Cynthia forma potens, Cynthia verba leuis.
 Crede mihi, quamuis contemnas murmura famæ,
 Hic tibi pallori Cynthia versus erit. 30

V I.

Non ita complebant Ephyræ Laidos ædeis,
 Ad cuius iacuit Græcia tota fores:
 Turba Menandræ fuerat nec Thaidos olim
 Tanta, in qua populus iussit Erichthonius:
 Nec quæ deleras potuit componere Thebas 5
 Phryne, tam multis facta beata viris.
 Quin etiam falsos singis tibi sæpe propinquos:
 Oscula nec desunt qui tibi iure ferant.
 Me iuuenum facies, pictæ, me *nomina lædunt,
 Me tener in cunis, & sine voce puer: 10
 Me lædie, si multa tibi dedit oscula mater,
 Me soror, & cum qua dormit, amica simul.
 Omnia me lædent. timidus sum. ignosce timori.
 Et miser in tunica suspicor esse virum.
 His olim, vt fama est vitis ad prælia ventum est: 15
 His Troiana vides funera principiis:
 Aspera Centauros eadem dementia iussit
 Frangere in aduersum pocula Pirithoum.
 Cur exempla peram Graium? tu criminis auctor 20
 Nutritus duro Romule lacte Lupz:
 Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas.
 Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.

Donat:
 sumina

Felix

Felix Admeti coniux, & lectus Vlyſſis,

Et quæcunque viri femina limen amat.

25 Templâ Pudicitia: quid opus ſtauiſſe puellis,

Si cuius nuptæ quidlibet eſſe licet?

Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas,

Et poſuit caſta turpia viſa domo;

Illæ puellarum ingenuos corripit ocellos,

30 Nequitia: quæ ſuæ noluit eſſe rudes.

Ah gemat in terris, iſta qui protulit arte

lurgia ſub tacita condita læuitia.

Non iſtis olim variabant teſta figuris,

Cum paries nullo crimine pictus erat,

35 Sed non immerito velaſit aranea ſanum,

Et mala deſertos occupat herba deos.

Quos igitur tibi cuſtodes, quæ limina ponam,

Quæ nunquam ſupra pes inimicus eat?

Nam nihil inuitæ triſtis cuſtodia prodeſt:

40 Quam peccare pudet, Cynthia tuta ſat eſt.

V I I.

G A V I S A eſt certe ſublata Cynthia legem,

Quæ quondam edicta ſtemus vterque diu,

Ne nos diuideret, quamvis diducere amantes

Non queat inuitos Iuppiter ipſe duos.

5 At magnus Cæſar, ſed magnus Cæſar in armis.

Deuiſtæ gentes nil in amore valent.

Nam citius paterer caput hoc diſcedere collo,

Quam poſſem nuptæ perdere amore faces.

*An ego tranſirem tua limina clauſa maritus

Scal. Ant

10 Reſpiciens vdis perdita luminibus?

Ah mea tum quales caneret tibi Cynthia *ſomnos

cantus

Tibia, funeſta triſtior illa tuba?

Vnde mihi patriis natos præbere triumphis?

Nullus de noſtro ſanguine miles erit.

15 Quod ſi vera mea comitarem caſtra puellæ,

Non mihi ſat magnus Caſtoris iret equus.

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
 Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.
 Tu mihi sola places: placeam tibi Cynthia solus.
 Hic erit & patrio sanguine pluris amor.
 Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica.
 Semper amica mihi, semper & vxor eris.

VIII.

ERIPITVR nobis iam pridem cara puella,
 Et tu me lacrymas fundere amice veras?
 Nullæ sunt inimicitia, nisi amoris, acerba.
 Ipsum me iugula, lenior hostis ero.
 Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
 Nec mea diceretur, quæ modò dicta mea est?
 Omnia vertuntur, certè vertuntur amores:
 Vincere, aut vincis. hæc in amore rota est.

*

Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni:
 Et Thebæ steterunt, altaque Troia fuit.
 Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci!
 Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
 Ergo iam multos nimium temerarius annos,
 Improba qui tulerim teque, tuamque domum.
 Ecquando ire tibi liber sum visus? an vsque
 In nostrum iacies verba superba caput?
 Sic igitur prima moriere ætate Propertii:
 Sed morere, interitu gaudeat illa tuo.
 Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
 Insulterque rogis, calcet & ossa mea.
 Quid? non Antigones tumulo Bæotius Hæmon
 Corruit ipse suo saucius ense latus?
 Et sua cum misera permiscuit ossa puella,
 Quæ sine Thebanam noluit ire domum?
 Sed non effugies: mecum moriaris oportet;
 Hoc eodem ferro stillet uterque cruor,
 Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura,

Mors

- Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
 Ille etiam abrep̃ta desertus coniuge Achilles
 30 Cessare in tectis pertulit arma sua.
 Viderat ille fuga tractos in littore Achinos,
 Feruere & Hectorea Dorica castra face:
 Viderat informem multa Patroclon arena
 Porrectum, & sp̃asas eade iacere comas.
 35 Omnia formosam propter Briseida passus.
 Tantus in erepto sc̃uit amore dolor.
 At postquam sera captiua est reddita p̃ena,
 Fortem illum Æmonius Hectora traxit equis.
 Inferior multo cūm sim vel Marte, vel armis,
 40 Mirum si de me iure triumphat Amor?

I X.

- ISTE quod est, ego s̃epe fui, sed *foris in hora foris &
 Hoc ipso ciecto carior alter erit.
 Penelop̃e poterat bis denos salua per annos
 Viuere, tam multis femina digna procis,
 5 Coniugium falsa poterat differre Minerua,
 Nocturno soluens texta diurna dolo:
 Visura & quamuis nunquam speraret Vlyss̃em,
 Illum exspectando facta remansit anus.
 Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
 10 Candida vesana verberat ora manu:
 Et dominum lauit m̃rens captiua cruentum,
 Appositum flum̃is in Simõenta vadis,
 Fœdauitque comas, & tanti corpus Achillis,
 Maximaque in parua sustulit ossa manu,
 15 Quando ibi nec Peleus aderat, nec carula mater,
 Scyria nec viduo Deidamia toro.
 Tunc igitur veris gaudebat Gr̃acia natis,
 Tunc etiam felix inter & arma pudor.
 At tu non vna porquisti nocte vacare
 20 Impia, non vñum sola manere diem.
 Quin etiam multo duxisti pocularis̃u.

Forsitan & de me verba fuere mala.
 Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
 Di faciant isto capta fruare viro.
 Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem,
 Cum capite hoc Stygiæ iam peterentur aquæ,
 Et lectum flentes circumstaremus amici:
 Hic ubi tum (pro dij) perfida quisve fuit?
 Quid si longinquos retineret miles ad Indos?
 Aut mea si staret navis in Oceano?
 Sed vobis facile est verba & componere fraudes.
 Hoc vnum didicist femina semper opus.
 Non sic incerto mutantur flamine Syrtis,
 Nec folia hiberno tam tremefacta Notus,
 Quàm citò feminea non constat fœdus in ira,
 Siue ea causâ grauis, siue ea causâ leuis.
 Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
 Tella precor pueri promite acuta magis:
 Fugite certantes, atque hanc mihi soluite vitam.
 Sanguis erit vobis maxima palma meus.
 Sidera sunt testes, & matutina pruina,
 Et furtim misero ianua aperta mihi,
 Te nihil in vita nobis acceptius vnquam.
 Nunc quoque eris, quamuis sis inimica mihi.
 Nec domina vlla meo ponet vestigia lecto.
 Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
 Atque vinam, si fortè pios eduximus annos,
 Ille vir in medio fiat amore lapsus.
 Non ob regna magis diris cecidere sub armis
 Thebani media non sine matre duces,
 Quàm mihi si media liceat pugnare puella:
 Mortem ego non fugiam morte subire tua.

x.

Lam

*S E D tempus lustrare aliis Heliconæ choreis,
 Et campum Hæmonio iam dare tempus equo.
 Iam libet & fortes memorare ad prælia turmas,

Ex

- Et Romana mei dicere castra ducis.
 5 Quod si deficient vires, audacia certe
 Lauserit in magnis & voluisse sat est.
 Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus.
 Bella canam, quando scripta puella mea est.
 Nunc volo subducto grauior procedere vultu:
 10 Nunc aliam citharam me mea Musa docet.
 Surge anima ex humili. iam carmina sumite vires:
 Pierides magni nunc erit oris opus.
 Iam negat Euphrates equitem post terga tueri
 Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
 15 India quin Auguste tuo dat colla triumpho,
 Et domus intacta te tremit Arabiae.
 Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Senuerit illa tuas postmodo capta manus.
 Hæc ego castra sequar vates. tua castra canendo,
 20 Magnus ero. seruent hunc mihi fata diem,
 Ut caput in magnis vbi non est tangere signis,
 Ponitur hic imos ante corona pedes:
 Sic nos nunc inopes laudis conscendere carmen,
 Pauperibus sacris vilia thura damus.
 25 Nondū etiam Aferæos norūt mea carmina fontes,
 Sed modò Permessi flumine lauit Amor.

X I.

- SCRIBANT de te alij, vel sis ignota, licebit.
 Ludet, qui sterili semina ponit humo.
 Omnia, crede mihi, tecum vno munera lecto
 Auferet extremi funeris atra dies:
 5 Et tua transibit contemnens ossa viator,
 Nec dicet, cinis hæc docta puella fuit.

X I I.

- QUICUNQUE ille fuit, puerum qui pinxit
 Amorem,
 Non ne putas miras hunc habuisse manus?

Is primū vidit, sine sensu viuere amantes,
 Et leuibus curis magna perire bona.
 Idem non frustra ventosas addidit alas,
 Fecit & humano corde volare deum.
 Scilicet alterna quoniam iactamur in vnda,
 Nostraque non vllis permanet aura locis.
 Et merito hamatis manus est armata sagittis,
 Et pharetra ex humero Gnosia vtroque *iacet. 10
 Ante ferit quoniam, tuti quā cernimus hostem,
 Nec quisquam ex illo vulnere sanus abit.
 In me tela manent, manet & puerilis imago,
 Sed certē pennas perdidit ille suas.
 Euolat, hei, nostro quoniam de pectore nusquam, 15
 Assiduusque meo sanguine bella gerit.
 Quid tibi iucundum sicis habitare medullis?
 Si pudor est, alio trajice tela tua.
 Intractos isto satius tentare veneno. 20
 Non ego, sed tenuis vapulat vmbra mea:
 Quam si perdidideris, quis erit qui talia cantet?
 Hæc mea musa leuis, gloria magna tua est:
 Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
 Et canit, vt soleant molliter ire pedes. 25

X I I.

N O N tot Achæmeniis armantur Sufa sagittis,
 Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
 Hic me tam graciles vetuit contemnere musas,
 Iussit & Aleræum sic habitare nemus:
 Non vt Pieriæ quercus mea verba sequantur,
 Aut possim Iliaria ducere valle feras:
 Sed magis vt nostro stupefiat Cynthia versu.
 Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
 Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
 Nec si qua illustres femina iactat auos. 10
 Me iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
 Auribus & puris scripta probasse mea.

Hæc

Hæc vbi contigerint, populi confusa valero
Fabula: nam domina iudice tutus ero.

- 15 Quæ si fortè bonas ad pacem verterit aures,
Possùm inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunq. igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
20 Nec tuba sit fati vana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.
Desit odoriferis ordo mihi lancibus. assint
Plebei j parvæ funeris exequiæ.

- 25 Sat mea, sat magna est, si tres sint, pompa libelli,
Quos ego Persephona maxima dona feram.
Tū verò nudum pectus lacerata sequaris,
Nec fueris nomen lasa vocare meum:
Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
30 Cūm dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde, vbi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes parvula testa meos:

Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.

- 35 Et duo sint versus: Qui nunc iacet* horrida pulvis, arida
Vnius hic quondam servus amoris erat.
Nec minùs hæc nostri notescet fama sepulcri,
Quàm fuerant Phthij busta cruenta viri.

Tu quoque, si quando venies ad fata, memento

- 40 Hoc iter, ad lapides cana *veni memores.

Interea, caue, sis nos aspernata sepultos.

Non nihil ad verum conscia terra sapit.

Atque vtinam primis animam me ponere cunis
Iussisset quævis de tribus vna soror.

- 45 Nam quò tam dubiæ seruetur spiritus horæ?
Nestoris est visus post tria sæcla cinis.

*Qui tam longævæ minuisse fata senectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus;

Scilicet veni-
te meos.

Si

Non

Hæc

Non ille Antilochi vidisset corpus humati,
 Diceret aut, & mors cur mihi sera venis?
 Tu tamen amisso non nunquam flebis amico.
 Fas est præteritos semper amare viros.
 Testis, qui niueum quondam percussit Adonim
 Venantem Idalio vertice durus aper,
 Illis formosum lauisse paludibus, illuc
 Diceris effusa tu Venus ille coma.
 Sed frustra mutos reuocabis Cynthia manes.
 Nam mea quid poterant ossa minuta loqui?

X I V.

Non ita Dardanio gaudis Attida triumpho est,
 Cum caderent magna Laomedontis opes;
 Nec sic errore exacto latatus Vlysses,
 Cum tetigit cara litora Dulichiae;
 Nec sic Electra saluum cum aspexit Orestem,
 Cuius falsa tenens fleuerat ossa soror:
 Nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
 Dardaleum iuno cum duce rexit iter,
 Quanta ego præterita collegi gaudia nocte.
 Immortalis ero, si altera talis erit.
 At, dum demissis supplex ceruicibus ibam,
 Dicebar sicco vilior esse lacu.
 Nec mihi iam fastus opponere quarit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 Atque vti nam non tam sero mihi nota fuisset
 Conditio: cineri nunc medicina datur.
 Ante pedes cæcis lucebat semita nobis.
 Scilicet in sano nemo in amore videt.
 Hoc sensi prodesse magis, contemnite amantes.
 Sic hodie veniet, si qua negauit heri.
 Pulsabant alij frustra, dominamque vocabant.
 Mecum habuit positum lenta puella caput.
 Hæc mihi deuictis potior victoria Parthis:
 Hæc Ipolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.

Magna

- 25 Magna ego dona tua figam Cytherea columna,
 Taleque sub nostro nomine carmen erit:
 Has pono ante tuas tibi diua Propertius aedes
 Exuias, tota nocte receptus amans.
 Nunc ad te mea lux veniet mea littore naui
 30 Seruata: an mediis fidat onusta vadis?
 Quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
 Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

XV.

- O ME felicem, nox ô mihi candida, & ô tu
 Lectule deliciis facte beate meis!
 Quam multa apposita narramus verba lucernæ?
 Quantaque, sublato lumine, rixa fuit!
 5 Nam modò nudatis mecum est lectata papillis,
 Interdum tunica duxit operata moram,
 Illa meos somnio lassos patefecit ocellos
 Ore suo, & dixit, Siccine lente iaces?
 Quam vario amplexu mutamus brachia, quantum
 10 Oscula sunt labris nostra morata tuis!
 Non iuuat in cæco Venerem *committere motu, corrâpere
 Si nescis, oculi sunt in amore duces.
 Ipse Paris nuda fertur periisse lacerna,
 Cum Menelæo surgeret è thalamo:
 15 Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem
 Dicitur, & nuda concubuisse dea.
 Quod si pertendens animo vestita cubaris,
 Scissa veste meas experiere manus:
 Quin etiam, si me ulterius prouexerit ira,
 20 Ostendes matri brachia læsa tux.
 Necdum inclinata prohibent te ludere mamma:
 Viderit hoc, si quam iam pèperisse pudet.
 Dum nos fata sinunt, oculos satientius amore.
 Nox tibi longa venit, nec reditura dies,
 25 Atque utinam hærentes sic nos vincire catena
 Velles, ut nunquam solueret vlla dies.

Exemplo

Exemplo iunctæ tibi sint in amore Columba,
 Maleulus, & rutum femina coniugium.
 Errat qui finem velâni quatrit amoris.
 Verus amor nullum nouit habere modum:
 Terra prius falso partu deludet arantes,
 Et citius nigros sol agitabit equos,
 Fluminaque ad caput incipient reuocare liquores,
 Aridus & sicco gurgite piscis erit,
 Quàm possim nostros aliò transferte *dolores.
 Huius ero viuus, mortuus huius ero.
 Quòd mihi si tecum tales concedere noster
 illa velit, vitæ longus & annus erit.
 Si dabit hæc multas, siam immortalis in illis.
 Nocte vna quiuis vel deus esse potest.
 Qualem si cuncti vellent decurrere vitam,
 Et pressi multo membra iacere mero,
 Non ferrum crudele esset, neque bellica naui,
 Nec nostra Astiacum verteret ossa mare;
 Nec toties propriis circum oppugnata triumphis
 Lassâ foret crines soluere Roma suos.
 Hæc certe meritò poterunt laudare minores.
 Læserunt nullos pocula nostra deos.
 Tu modò, dum licet, hunc fructum ne desere vitæ:
 Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
 At veluti folia arentes liquere corollas,
 Quæ passim calathis strata natare vides:
 Sic nobis, qui hunc magnum spiramus amantes,
 Forfitan includet crastina fata dies.

calores

XVI.

PRÆTOR ab Illyricis venit modò, Cynthia,
 terris,
 Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
 Non potuisti vitam posuisse Cerauno.
 Ah Neptune, tibi qualia dona darem!
 Nunc sine me plena sunt conuiuia mensa:

Nunc

- Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Quare, si sapis, oblatas ne desere menses,
Et stolidum pleno vellere carpe pecus.
Deinde, ubi consumptio restabit munere pauper,
10 Dic, alias iterum nauiget Illyrias.
Cynthia non sequitur faeces, nec curat honores.
Semper amatorum ponderat illa sinus.
At tu nunc nostro Venus o succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
15 Ergo muneribus quiuis mereatur amicam?
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me querere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
20 Straminea posset dux habitare casa:
Nunquam venales essent ad munus amicæ,
Atque vna fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris,
Candida tam fœdo brachia fusa viro:
25 Non quia peccaris, testor te, sed quia vulgo
Formosis leuitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitatur vestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyle inuenit amaris,
30 Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nullane sedabit nostros iniuria fletus?
An dolor hic vitiis nescit abesse suis?
Tot iam abiire dies, cum me nec curat theatri,
Nec tetigit campi, nec mea Musa iuuat.
35 Ah pudeat certe, pudeat: nisi forte, quod aiunt,
Terpis amor, surdis auribus esse solet.
Cerne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis aquora militibus.
Hunc infamis amor versis dare terga carinis
40 Iussit, & extremo querere in orbe fugam.
Cæsaris hæc virtus, & gloria Cæsaris hæc est.

Illa, qua vicit, condidit arma manu.
 Sed quascunque tibi vestes, quoscunque smaragdos,
 Quosve dedit flauo lumine chrysolithos,
 Hæc videam rapidas in vanum ferre procellas,
 Quæ tibi terta velim, quæ tibi fiat aqua.
 Non semper placidus periuros ridet amantes:
 Iuppiter, & surda negligit aure preces,
 Vidisti' toto sonitus percurrere celo?
 Fulminaque ætherea defluisse domos?
 Non hæc Pleiades faciunt, neque aquosus Orion:
 Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
 Periuras tunc ille solet punire puellas,
 Deceptus quoniam fleuit & ipse deus.
 Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis,
 Vt timeas, quoties nubilus Auster erit.

XVII.

MENTIRI noctem, promissis ducere amantem,
 Hoc erit infectas sanguine habere manus.
 Horum ego sum vates, quoties desertus amaras
 Expleui noctes fractus utroque toro.
 Vel tu Tantalea moueare ad flumina sorte,
 Vt liquor arenti fallat ab ore sitim:
 Vel tu Sisyphios licet admirare labores,
 Difficile ut toto monte volutet onus:
 Durius, in terris nihil est, quod viuat amante,
 Nec, modo si sapias, quod minus esse velis.
 Quem modo felicem, inuidia admirante, ferebant,
 Nunc decimo admittor vix ego quoque die.
 Nunc iacere è duro corpus inuat, impia, saxo,
 Sumere & in nostras trita venena manus.
 Nec licet in triuijs sicca requiescere luna,
 Aut per rimosas mittere verba fores:
 Quod quamuis ita sit, dominam mutare cauebo.
 Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

XVIIII.

- ASSIDVÆ multis odium peperere querelæ.
 Frangitur in tacito femina sæpe viro.
 Si quid vidisti, semper vidisse negato:
 Aut si quid doluit fortè, dolere nega.
 5 Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
 Et faceret scissas languida ruga genas?
 At non Tithoni spernens aurota senectam,
 Desertum Eoa passâ iacere domo est.
 Illam sæpe suis decedens fouit in vlnis,
 10 Quàm prius abiunctos sedula lauit equos.
 Illum ad vicinos cùm amplexa quiesceret Indos,
 Maturos iterum est quæsta redire dies.
 Illa deos curruum conscendens dixit iniquos,
 Inuitum & terris præstuit officium.
 15 Cui maiora senis Tithoni gaudia viui,
 Quàm grauis, amissò Memnone, iustus erat.
 Cum iene non puduit talem dormire puellam,
 Et canæ tories oscula ferre comæ.
 At tu etiam iuuenem odisti me perfida, cùm sis
 20 Ipsa anus haud longa curua futura die.
 Quin ego diminuo curam, quod sæpe Cupido
 Huic malus esse solet, cui bonus antè fuit.
 Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
 Ludis & externo tincta nitore caput.
 25 Vt natura dedit, sic omnis recta figura.
 Turpis Romano Belgicus ore color.
 Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
 Quæ mentita suas vertit inepta comas.
 De me, mi certè poteris formosa videri;
 30 Mi formosa satis, si modò sæpe venis.
 An, si cæruleo quædam sua tempora fuce
 Tinxerit, iccirco carula forma bona est!
 Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,
 Frater ego, & tibi sim filius vnus ego.

Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
 Nec nimis ornata fronte sedere velis.
 Credam ego narranti noli committere, fama.
 Et terram rumor tranſiit & maria.

X I X.

ET SI, me inuito, discedis Cynthia Roma,
 Lætor, quod sine me deuia rura colis.
 Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris,
 Qui te blanditiis non sinat esse probam.
 Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
 Nec tibi clamat somnus amarus erit.
 Solâ eris, & solos spectabis Cynthia montes;
 Et pecus, & fines pauperis agricola.
 Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
 Fanaque peccatis plurima caussa tuis.
 Illic assidue tanros spectabis arantes,
 Et vitem docta ponere falce comas:
 Atque ibi rara feres inculto thura sacello,
 Hædus vbi agrestes corruiet ante focos.
 Protinus & nuda choreas imitabere sara;
 Omnia ab externo sint modò tuta viro.
 Ipse ego venabor: iam nunc me sacra Diana
 Suscipere, & Veneri ponere vota iuuat.
 Incipiam caprare feras, & reddere pinu
 Cornua, & audaces ipse monere canes:
 Non tamen, vt vastos ausim tentare leones,
 Aut celer agrestes continus ire suas.
 Hæc igitur mihi sit, lepores, audacia, molles
 Excipere, & stricto figere auem calamo,
 Quâ formosa suo Clitumnus flumina luo
 Integit, & niueos abluit vnda boues.
 Tu, quoties aliquid conabere, vita, memento
 Venturum paucis me tibi luciferis.
 Sic me nec solæ poterunt auertere silux,
 Nec vaga mulcosis flumina fusa iugis,

Quin ego in assidua mutem tua carmina lingua.
Absenti nemo non nocuisse velit.

XX.

- QV I D flet abducta grauius Briseide: quid flet
Anxia captiua tristius Andromacha?
Quidve mea de fraude deos insana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna volucris funesta querela
Attica Cecropiis obstrepit in foliis:
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrymans depluit à Sipylo.
Me licet aratis astringant brachia nodis;
Sint mea vel Danaes condita membra domo:
In te ego & araras rumpam, mea vita, catenas,
Ferratam Danaës transiliamque domum.
De te quodcunque, ad surdas mihi dicitur aures:
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
(Si fallo, cinis heu sit mihi vterque grauis)
Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras.
Ambos vna fides auferet, vna dies.
Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
Posset seruitium inire tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita lunæ,
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis non nunquam ianua mollis,
Non nunquam lecti copia facta tui.
Nec mihi muneribus nox vlla est empta beatis,
Quidquid eram, hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me vna petisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me vel tragicæ vexeris Erinnyes, & me
Inferno damnes æace iudicio;
Atque inter Tityi volucres inæa pœna vegetur,
Tumque ego Sisyphio saxa labore geram.

Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis.
 Vltima talis erit, quæ mea prima fides.
 Hoc mihi perpetuo ius est, quod solus amator
 Nec cito desisto, nec temerè incipio.

X X I.

A H quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
 Tantum illi Pantho ne sit amica Venus,
 Sed tibi iam videor Dodona verior augur.
 Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
 Tot noctes periere: nihil pudet: aspice, cantat
 Liber: tu nimium credula sola iaces.
 Et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus
 Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
 Dispeream, si quicquam aliud, quàm gloria, de te
 Quæritur: has laudes ille maritus habet.
 Colchida sic hospes quondam decepit Iason.
 Eiecta est: tenuit namque Creusa domum.
 Sic à Dulichio iuvene est elusa Calypso.
 Vidit amatorem pandere vela suum.
 Ah nimium faciles aures præbere puellæ,
 Dificite, deserta, non temerè esse bonæ.
 Huic quoque, qui reslat, iamptidem quæritur alter,
 Experta in primo stulta cauere potes.
 Nos quocunque loco, nos omni tempore tecum,
 Siue ægra pariter, siue valeare, sumus.

X X I I.

S C I S here mi multas pariter placuisse puellas,
 Scis mihi, Demophoon, multa venire mala.
 Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
 O nimis exitio nata theatra meo!
 Siue aliquis molli deducit candida gestu
 Brachia, seu varios incinit ore modos.
 Interea nostri quærunt sibi vulnus ocelli,
 Candida non tecto pectore si qua sedet;

Siue

- Siue vagi crines puris in fronibus errant,
 10 Indica quos medio vertice gemma tenet.
 Quæ si fortè aliquid vultu mihi dura negarat,
 Frigida de tota fronte cadebat aqua.
 Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes?
 Quod quæris, quare non habet vllus amor?
 15 Cur aliquis sacris laniat sibi brachia cultris?
 Et Phrygis insanos cæditur ad numeros?
 Vnicuique dedit vitium naturâ creato.
 Mi fortuna aliquid semper amare dedit.
 Me licet & Thamyra cantoris fata sequantur:
 20 Nunquam ad formosas, inuide, cæcus ero.
 Sed, tibi si exiles videor tenuatus in artus,
 Falleris: haud vnquam est culta labore Venus.
 Percontare licet: sæpe est experta puella
 Officium tota nocte valere meum.
 25 Iuppiter Alcmena geminæ requieuerat artos,
 Et cælum noctu bis sine rege fuit:
 Nec tamen iccirco languens ad fulmina venit.
 Nullus amor vires eripit ipse suas.
 Quid? cùm è complexu Briseïdos iret Achilles,
 30 Num fugère minùs Thessala tela Phryges?
 Quid? ferus Andromachæ lecto cū surgeret Hector,
 Bella Mycenæ non timere rates?
 Ille vel hic classes poterat, vel perdere muros.
 Hic ego Pelides, hinc ferus Hector ego.
 35 Aspice vti cælò modò sol, modò luna ministrat:
 Sic etiam nobis vna puella parum est.
 Altera me cupidis teneat, foueatque lacertis:
 Altera, si quando non sinat esse locum:
 Aut, si fortè irata meo sit facta ministro,
 40 Vt sciat esse aliam, quæ velit esse mea.
 Nam melius duo defendunt retinacula naucm,
 Tutius & geminor anxia mater alit.
 Aut, si es dura, nega: sin es non dura, venito.
 Quid iuuat in nullo pondere verba loqui?

Hic vnus dolor est ex omnibus acer amanti,
 Speranti subito si qua venire negat.
 Quanta illum toto versant suspiria lecto,
 Cum recipi, *quasi non nouerit illa, vetat!
 Et rursum puerum quarendo audita fatigat:
 Quem, quæ scire timer, quærere plura iubet.

quem non
 nouerit,
 illa putat.

XIII.

Cv i fuit indocti fugienda hæc semita vulgi,
 Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
 Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
 Vt commissâ suæ verba ferat dominæ?
 Et quærit toties, quanam nunc porticus illam
 Integrit? & campo, quo mouet illa pedes?
 Deinde vbi pertuleris, quos dicit fama labores
 Herculis, vt scribat, muneris ecquid habes?
 Cernere vti possis vultum custodis amari,
 Captus & immunda sæpe latere casa.
 Quàm carè semel in toto nox vertitur anno!
 Ah pereant, si quos ianua clausa iuuat..
 Contra reiecto quæ libera vadit amictu,
 Custodum & nullo septa timore, placet;
 Cui sæpe immundo Sacra conteritur via socco,
 Nec finit esse moram, si quis adire velit.
 Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
 Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
 Nec dicet, timeo: propera iam surgere, quæso:
 Infelix, hodie vir mihi iure venit.
 Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes,
 Me capiant. nolim furta pudica tori.
 Libertas quoniam nulli iam restat amanti.
 Nullus liber erit, si quis amare volet.

XIV.

Tv loqueris, cum sis iam noto fabula libro,
 Et tua sit toto Cynthia lecta foro.

Cui

- Cui non his verbis aspergat tempora sudor,
 Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
 5 Quod si iam facilis spiraret Cynthia nobis,
 Non ego nequitia dicerer esse caput,
 Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
 Vreret & quamuis, nomine verba darem,
 Quare ne tibi sit mirum me querere viles.
 10 Parcius infamant. num tibi causa levis?
 Et modo pauonis cauda habella superba,
 Et manibus dura frigus habere pila,
 Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
 Quaque nitent sacra vilia dona via.
 15 Ac peream, si me ista mouent dispendia: sed me
 Fallaci dominae iam pudet esse iocum.
 Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
 Tam te formosam non pudet esse leuem:
 Vna, aut altera nox nondum est in amore peracta,
 20 Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
 Me modo laudabas, & carmina nostra legebas.
 Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
 Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
 In primis vna discat amare domo.
 25 Si libitum tibi erit, Lernæas pugnet ad hydras,
 Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.
 Tetra venena libens, & naufragus ebibat vndas,
 Et nunquam pro te deneget esse miser.
 Quos utinam in nobis vita experire labores,
 30 Iam tibi de timidis iste proteruus erit,
 Qui nunc in tumidum iactando venit honorem,
 Diffidium vobis proximus annus erit.
 At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
 Non labor Alcidae, non niger ille dies.
 35 Tu mea compones, & dices: ossa Properti
 Hæc tua sunt. cheu tu mihi certus eras,
 Certus eras cheu, quamuis nec sanguine auito
 Nobilis, & quamuis non ita diues eras.

Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat.

Ferte ego formosam, nullum onus esse puto.

Credo ego non paucos ista periisse figura:

Credo ego, sed multos non habuisse fidem.

Paruo dilexit spatio Minoida Theseus,

Phyllida Demophoon, hospes vterque malus.

Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,

Et modò seruato sola relicta viro.

Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,

Et se plus vni si qua parere potest.

Noli nobilibus, noli conferre beatis.

Vix venit, extremo qui legat ossa die.

Si tibi nos erimus: sed tu potius, precor, vt me

Demissis plangas pectora nuda comis.

X X V.

V N I C A nata meo pulcherrima cura dolori,

Excludit quoniam fors mea sæpe, veni.

Ista meis fiet notissima forma libellis,

Calue tua venia, pace Catulle tua.

Miles depositis annosus secubar armis:

Grandæuique negant ducere aratra boues:

Putris & in vacua requiescit naus arena:

Et vetus in templo bellica parua vacat.

At me ab amore tuo deducet nulla senectus,

Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.

Nõnne fuit satius duro seruire tyranno?

Et gemere in tauro sæue Perille tuo?

Gorgonis & satius fuit obdurescere vultu?

Caucasias etiam si pateremur aues?

Sed tamen obstitam, teritur rubigine mucro

Ferreus, & paruo sæpe liquore flix.

At nullo dominæ teritur sub limine amor, qui

Restat, & immerita sustinet aure minas.

Vltro contemptus rogar, & peccasse fatetur

Lafus, & inuitis ipse redit pedibus.

- Tu quoque, *qui pleno fastus affumis amore,
 Credule, nulla diu femina pondus habet.
 An quisquam in mediis persoluit vota procellis?
 Cum sæpe in portu fracta carina natet?
 25 Aut prius infecto deposcit pramia cursu,
 Septima quàm metam triuerit ante rota?
 Mendaces ludunt flatus in amore secundi.
 Si qua venit sero, magna ruina venit
 Tu tamen interea, quamuis te diligit illa,
 30 In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
 Namque in amore tuo semper sua maxima cuique
 Nescio quo pacto verba nocere solent.
 Quamuis te persæpe vocet, semel ire memento.
 Inuidiam quod habet, non solet esse diu.
 35 At, si sacra forent antiquis grata puellis,
 Essem ego quod nunc tu. tempore vincor ego.
 Non tamen ista meos mutabunt sæcula mores,
 Vnusquisque sua nouerit ire via.
 At vos qui officia in multos reuocatis amores,
 40 Quantum sic cruciat lumina vestra dolor?
 Vidistis pleno teneram candore puellam.
 Vidistis fusco, ducit vterque color.
 Vidistis quandam Argiua prodire figura,
 Vidistis nostras, vtraque forma rapit.
 45 Illa quæ plebeio, vel sit sandicis amictu,
 Hæc, atque illa mali vulneris vna via est.
 Cum satis vna tuis insomnia portet ocellis,
 Vna sit & cuius femina multa mala.

XXVI.

- V I D I ego te in somnis fracta, mea vita, carina
 Ionio lassas ducere tore manus:
 Et quæcunque in me fueras mentita, fateri,
 Nec iam humore graues tollere posse comas:
 5 Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen,
 Aurea quàm molli tergere vexit ouis.

Quàm

Quàm timui, ne fortè tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens nauita fleret aqua.

Quæ tum ego Neptuno, quæ tū cum Castore fratri,
Quæque tibi excepi tum dea Leucothoë?

At tu, vix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura vocas.

Quod si fortè tuos vidisset Glaucus ocellos,
Esset Ionij facta puella maris;

Et, tibi ob inuidiam Nereides increpirarent,
Candida Nisæ, carula Cymothoë.

Sed tibi subsidio Delphinum currere vidi,
Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.

Iamque ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discessit talia visa metus.

Nunc admirentur, quod tam mihi pulcra puella
Seruiat, & tota dicar in vrbe potens.

Non, si Cambyse redeant, & flumina Croesi,
Dicat, de nostro surge poëta toro.

Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos.
Carmina tam sanctè nulla puella colit.

Multum in amore fides, multū constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa & amare potest:

Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos vna ager aura duos.

Vnum litus erit sopitis, vnaque tecto
Arbor, & ex vna sæpe bibemus aqua.

Et tabula vna duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.

Omnia perpetiar, sæuus licet vrgeat Euris,
Velaque in incertum frigidus auster agat,

Quicumque & venti miserum vexastis Vlyssēm,
Et Danaum Euboico littore mille rates,

Et qui mouistis duo littora, cum rudis Argus
Dux erat ignoto missa columba mari.

Illis meis tantum non vnquam desit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ille licet,

Certe iisdem nudi pariter iactabimur oris.

Me licet vnda ferat, te modo terra tegar.

45 Sed non Neptunus tanto crudelis amoris,

Neptunus fratri par in amore Ioui.

Testis Amymon, latices cum ferret in aruis,

Compressa & Lernæ pulsa tridente palus.

7 Iam Deus amplexu votum persoluit, at illi

50 Aurea diuinas vrna refudit aquas.

Crudelem & boream rapta Orithyia negauit.

Hic Deus & terras, & maria alta domat.

Crede mihi, nobis mitescet Scylla, nec vnquam

Alternante vorans vasta Charybdis aqua.

55 Ipsa quoque sidera erunt nullis obscura tenebris,

Purus & Orion, purus & Hædus erit.

Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,

Exitus hic nobis non inhonestus erit.

XXVII.

At vos incertam mortales funeris horam

Quæritis, & qua sit mors aditura via.

60 Quæritis & cælo Phœnicum inuenta sereno:

Quæ sit stella homini commoda, quæque mala.

5 Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britânos,

Et maris, & terræ cæca pericla via.

Rursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,

Cum Mauors dubias miscet vtrinque manus.

Præterea domibus flammam, domibusque ruinam,

10 Neu subeant labris pocula nigra tuis.

Solus amans nouit, quando periturus, & à qua

Morte; neque hic Boreæ flabra, neque arma timer.

65 Iam licet & Stygia sedeat sub arundine remex,

Cernat & infernæ tristia vela raris,

15 Si modo clamantis reuocauerit aura puellæ,

Concessum nullal lege redibit iter.

IUPITER

I V P I T E R, affecta tandem miserere puella.

Tam formosa tuum mortua crimen erit.

Venit enim tempus, quo torridus astat aer,

Incipit & sicco sesuere terra cane.

Sed nec tam ardoris culpa est, neque crimina calis;

Quam, torres sanctos non habuisse deos.

Hoc perdit miseris, hoc perdidit ante puellas:

Quicquid iurarunt, ventus, & vnda rapit.

Num sibi collatam doluit Venus? illa peræque

Præ se formosis inuidiosa dea est.

An contempta tibi Iunonis templa Pelasgæ?

Palladis, aut oculos ausa negare bonos?

Semper formosæ non nostis parcere verbis.

Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.

Sed tibi, vexata per multa pericula vita,

Extremo* venit mollior hora die.

Io versa caput primos muguerat annos:

Nunc dea, quæ Nili flumina vacca bibit.

Ino etiam prima terris arate vagata est:

Hanc miser implorat nauita Leucothoën.

Andromede monstribus fuerat deuota marinis:

Hæc eadem Persei nobilis vxor erat.

Calisto Arcadios errauerat vrsa per agros:

Hæc nocturna suo sidere vela regit.

Quod si fortè tibi properatint fata quietem;

Illâ sepulturæ fata beata tuæ:

Narrabis Semelæ, quo sis formosa periclo:

Credet & illa suo docta puella malo.

Et tibi Mæonias inter Heroidas omnes

Primus erit, nulla non tribuente, locus.

Nunc, vtrunque potes, fato gere saucia morem.

Et deus, & durus vertitur ipse dies.

Hoc tibi vel poterit coniux ignoscere Iuno.

Frangitur & Iuno, si qua puella perit.

Deficiunt

veniet

- 35 Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
 Et iacet extincto laurus adusta foco.
 Et iam luna negat toties descendere cælo,
 Nigraque funestum condidit nomen auis.
 Vna ratis fati nostros portabit amores.
 40 Carula ad infernos velificata lacus.
 Si non vnus, quæso miserere duorum.
 Vivam, si viuet: si cadet illa, cadam.
 Pro quibus optatis sacro me carmine damnos.
 Scribam ego, per magnū est salua puella Iouem.
 45 Ante tuosque pedes illa ipsa adopena sedebit,
 Narrabitque sedens longa pericla sua.
 Hac tua Persephone maneat clementia: nec tu
 Persephone coniux sciuor esse velis.
 Sunt apud inferos tot milia formosarum:
 50 Pulchra sit in superis scilicet vna locis.
 Vobiscum est Iope, vobiscum candida Tyro,
 Vobiscum Europe, nec proba Palisphaë.
 Et quot Troia tulit, vetus & quot Achaia formas,
 Et *Phœbi, & Priami diruta regna senis.
 55 Et quæcunque erat in numero Romana puella,
 Occidit: has omnes ignis auarus habet,
 Nec forma aternū, aut cuiquā est fortuna perennis.
 Longius aut propius mors sua quenque manet.
 Tu quoniam es mea lux magno demissa pericelo,
 60 Muncta Dianæ debita redde choros.
 Redde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuentæ,
 Votiuas noctes & mihi solue decem.

X X I X.

HESTERNA mea lux cūm potus nocte vagaret,
 Nec me seruorum duceret vlla manus,
 Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
 Venerat (hōs vetuit me numerare timor)
 5 Quorum alij faculas, alij retinere sagittas:
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.

Stat. Tha-
 bz.

Sed.

Sed nudi fuerant; quorum lasciuior vnus,
 Arripite hunc, inquit: nam bene nostis eum.
 Hic erat, hunc mulier nobis irata locauit.
 Dixit, & in collo iam mihi nodus erat.
 Hic alter iubet in medium propellere, & alter:
 Intereat, qui nos non putat esse deos.
 Hac te non meritum totas expectat in horas,
 At tu nescio quas quartis inepte fores.
 Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitra
 Soluerit, *atque oculos mouerit illa graues,
 Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.
 Parcite iam fratres, iam certos spondet amores,
 Et iam ad mandatam venimus ecce domum.
 Atque ita me iniecto duxerunt rursus amictu.
 I nunc & noctes discite manere domi.
 Manè erat, & volui, si sola quiesceret illa,
 Visere, at in lecto Cynthia sola fuit.
 Obstupui: non illa mihi formosior vnquam
 Visa, neque ostrina cum *fuit in tunica.
 Ibat & hinc castæ narratum somnia Vestæ,
 Neu sibi, néve mihi quæ nocitura forent.
 Talis visa mihi somno demissa recenti.
 Heu quantum per se candida forma valet!
 Quid tu matutinus, ait, speculator amicæ,
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis. Sat erit mihi cognitus vnus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 Apparent non vlla toro vestigia pressa,
 Signa voluptatis, nec iacuisse duos.
 Aspice vr in toro nullus mihi corpore surgat
 Spiritus, admissio notus adulterio.
 Dixit, & opposita propellens suauia dextra,
 Proslit in laxa nixa pedem solea.
 Sic ego iam sancti custode recludor amoris.
 At illo felix nox mihi nulla fuit.

Scal. ac
 loculos

Frater, Ruit

XXX.

- Qvo fugis ah demens? nulla est fuga: tu licet vsque
 Ad Tanaim fugias, vsque sequetur Amor.
 Non, si Pegaseo vesteris in aëra dorso;
 Nec, tibi si Persei mouerit ala pedes?
 Vel, si te sectæ rapiant talaribus auræ;
 Nil tibi Mercurij proderit alta via.
 Instat semper Amor supra caput, instat amanti;
 Et grauis ipse super libera colla sedet.
 Excubat ille acer custos, & tollere nunquam
 Te parietur humo lumina capta semel.
 Et iam si pecces, deus exorabilis ille est,
 Si modò præsentem viderit esse preces.
 Ista senes licet accusent conuiuia duri:
 Nos modò propositum vita teramus iter.
 Illorum antiquis onerentur legibus aures.
 Hic locus est, in quo tibia docta sonet:
 Quæ non iure vado Mæandri iacta natasti,
 Turpia cùm faceret Palladis ora tumor.
 Nunc iam dura paras, Phrygias nunc ire per vndas,
 Et petere Hyrcani littora nota maris,
 Spargereque alterna communes eade penates,
 Et ferre ad patrios præmia dira larcs.
 Vna contentum pudeat me viuere amica?
 Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
 Mi nemo obijciat. libeat tibi Cynthia mecum
 Roscidâ muscosis antra tenere iugis.
 Illic aspicias scopulis hæere sorores,
 Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
 Vt Semele est combustus, vt est deperditus Io,
 Denique vt ad Troiæ tecta volatit auis.
 Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma;
 Communis culpæ cur reus vnus agor?
 Nec tu virginibus reuerentia moueris ora:
 Hic quoque non nescit, quid sit amare, chorus.

Si tamen Oeagri quædam compressa figura
 Bistonius olim rupibus accubuit:
 Hic ubi me prima statuunt in parte choreæ,
 Et medius docta cuspide Bacchus erit.
 Tum capiti sacros patiar pendere corymbos.
 Nam sine te nostrum non valet ingenium.

XXXI.

QVÆRIS cur veniam tibi tardior? aurea Phœbi
 Porticus à magno Cæsare aperta fuit.
 Tota erat in speciem Pœnis digesta columnis:
 Inter quas Dædalus femina turba senis.
 Hic equidem Phœbo visus mihi pulchrior ipso
 Marmoreus tacita carmen hiare lyra.
 Atque aram circum steterant armenta Myronis,
 Quattuor artificis vivida signa boues.
 Tum medium *claro surgebat marmore templum,
 Et patriæ Phœbo cælius Ortygia.
 Auro Solis erat supra fastigia currus,
 Et valuar Libyci nobile dentis opus.
 Altera deicætos Parnassi vertice Gallos,
 Altera mœrebat funera Tantalidos.
 Deinde inter marem deus ipse, interque sororem
 Pythius in longa carmina veste sonat.

9. cl. Cla.
 710

XXXII.

QVÆ videt, is peccat, qui non te viderit, ergo
 Non cupiet, facti crimina lumen habet.
 Nam quid Præneſtis dubias ô Cynthia sortes?
 Quid petis Ææi mœnia Telegoni?
 Curve te in Herculeum deportant effusa Tybur?
 Appia cur roties te via ducit anum?
 Hoc vñam spariere loco, quocunque vagaris
 Cynthia, sed tibi me credere turba vetat,
 Cùm videt accensis deuotam currere tedis
 In nemus, & Triuiz lumina ferre dex.

10
 Scilicet

- Scilicet vmbrosis sorder Pompeia columnis
 Porticus aulæis nobilis Attalicis,
 Et creber pariter platanis surgentibus ordo;
 Flumina sopito quæque Marone cadunt,
 15 Et leuiter nymphis tota crepitantibus vrbe,
 Cum subito Triton ore recondit aquam.
 Falleris, ista tui furtum via monstrat amoris.
 Non urbem demens, lumina nostra fugis.
 Nil agis, insidias in me componis inanes.
 20 Tendis iners docto retia magna mihi.
 Sed de me minus est, famæ iactura pudicæ
 Tanta tibi misera, quanta mereris, erit.
 Nuper enim de te nostras me ludit ad aures
 Rumor, & in tota non bonus vrbe fuit.
 25 Sed tu non debes inimicæ credere linguæ.
 Semper formosis fabula pœna fuit.
 Non tua deprensio damnata est fama veneno.
 Testis eris puras Phœbe videre manus.
 Sin autem longo nox vna, aut altera lusu
 30 Consumpta est, non me crimina parua mouent.
 Tyndaris externo patriam mutauit amore,
 Et sine decrete viua reducta domum est.
 Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
 Nec minus in celo semper honesta fuit.
 35 Quamuis Ida Parin pastorem dicat amasse,
 Atque inter pecudes accubuisse deam:
 Hoc & Hamadryadum spectauit turba sororum,
 Silenique senes, & pater ipse chori.
 Cum quibus Idæo legisti poma sub antro,
 40 Supposita excipiens Naica dona manu.
 An quisquam in tanto stuprorum examine querit,
 Cur hæc tam diues? quis dedit? vnde dedit?
 O nimium nostro felicem tempore Romam,
 Si contra mores vna puella facit.
 45 *Hæc eadem ante illam impune & Lesbica fecit.
 Quæ sequitur, certè est inuidiosa minus.

Qui quatit Tatio veteres, duroſque Sabinoſ,
 Hic poſuit noſtra nuper in vrbe pedem.

Tu priuſ & fluctuſ poteris ſiccare marinoſ,

Altaque mortali deligere aſtra manu,

Quam facere, vt noſtra nolint peccare puella.

Is moſ Saturno regna tenente fuit,

Et cum Deucalionis aqua fluxere per orbem,

Et poſt antiquaſ Deucalionis aquaſ.

Dic mihi quiſ potuit lectum ſeruare pudicum?

Quæ dea cum ſolo viuere ſola deo?

Corripuit

Vxorem quondam magni Minoiſ, vt aiunt,

*Corrupit torui candida forma bouiſ.

Nec minus arato Danaë circumdata muro,

Non potuit magno caſſa negare Ioui.

Quod ſeu tu Graiaſ, ſeu ſiſ imitata Sabinas;

Semper viue meo libera iudicio.

XXXIII.

T R I S T I A iam redeunt iterum ſollenniſ nobiſ,

Cynthia iam nocteſ eſt operata decem.

Atque vinam Nilo pereat quæ ſacra tepente

Miſit matroniſ Inachiſ Auſoniſ.

Quæ dea tam cupidôſ totieſ diuiſit amanteſ:

Quæcunque illa fuit, ſemper amara fuit.

Tu certe Iouiſ occultiſ in amoribuſ lo

Senſiſti, multaſ quid ſit inire viaſ,

Cum te iuſſit habere puellam cornua Iuno,

Et pecoriſ duro perdere verba ſono.

Ah quotieſ querniſ læſiſti frondibuſ ora,

Manſiſti ſtabuliſ abdita paſta tuiſ.

An, quoniam agreſtem detraxit ab ore figuram

Iuppiter, iccirco facta ſuperba dea eſ?

An tibi non ſatiſ eſt ſuſciſ Agyptuſ alumnis?

Cur tibi tam longa Roma petita via eſ?

Quidve tibi prodeſt, viduaſ dormire puellaſ?

Sed tibi, crede mihi, cornua tuſcuſ erunt.

Aut

- Aut nos ē nostra te saua fugabimur vrbe:
 20 Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
 At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,
 Noctibus his vacui ter facimus iter.
 Non audis? & verba sinis mea ludere, cum iam
 Flestant Icarij sidera tarda boues?
 25 Lenta bibis. mediæ nequeunt te frangere noctes.
 An nondum est talos mittere lasa manus?
 Ah pereat quicumque meracas repperit vvas,
 Corruptique bonas nectare primus aquas.
 Icare Cecropiis merito iugulate colonis,
 30 Pampineus nosti quàm sit amarus odor.
 Tu quoque ô Eurytion vino Centaure petisti,
 Nec non Ismario tu Polypheme micro.
 Vno forma perit, vino corrumpitur ætas,
 Vno sape suum nescit amica virum.
 35 Me miserum, vt multo nihil es mutata Lyæo:
 Iam bibe, formosa es: nil tibi vina nocent.
 Cum tua præpendent demissa in pocula fæta,
 Et mea deducta carmina voce legis.
 Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
 40 Spumer & aurato mollius in calice.
 Nulla ramen lecto recipit se sola libenter:
 Est quiddam, quod vos quætere cogat amor.
 Semper in absentes felicior æstus amantes:
 Eleuat assiduos copia longa viros.

XXXIV.

CVR quisquam faciem dominæ iam credat amico?
 Sic erepta mihi pene puella mea est.
 Expertus dico: nemo est in amore fidelis.
 Formosam raro non sibi quisque petit.
 Polluit ille deus cognatos, soluit amicos,
 Et bene concordēs tristia ad arma vocat.
 Hospes in hospitium Menelao venit adulter.
 Colchis & ignotum noīne secuta virum est?

N 3

Lincon

Lyncen tu ne meam potuisti tangere curam?

Perfide nonne tua tunc cecidere manus?

Quid si non constans illa, & tam certa fuisset?

* Posses in tanto viuere flagitio?

Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno,

A domina tantum te modo tolle mea.

Te socium vitæ, te corporis esse licebit,

Te dominum admitto rebus amice meis,

Lecto te solum, lecto te deprecor vno.

Riualem possum non ego ferre louem:

Ipsæ meas solus, quod nil est, æmulo vimbras:

Stulus, quod stulto sæpe timore tremo.

Vna tamen causâ est, quæ crimina tanta remitto,

Errabant multo quod tua verba mero.

Sed nunquam vitæ me faller ruga seueræ.

Omnes iam norunt, quàm sit amare bonum.

Lyncæus ipse meus feros insanit amores.

Solum te nostros lætor adire deos.

Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris

Proderit? aut rerum dicere possè vias?

Aut quid Cretæ tibi profunt carmina lecta?

Nil iuuat in magno vester amore senex.

Tu satius memorem musis imitare Philetam,

Et non inflati somnia Callimachi.

Nam rursus licet ætoli referas Acheloi

Fluxerit vt magno factus amore liquor,

Atque etiam, vt Phrygio fallax Mæandria campo

Errat, & ipsa suas decipit vnda vias,

Qualis & Adrastus fuerit vocalis Arion,

Tristis ad Archemori funera victor equus:

Amphiarææ nil profunt fara quadrigæ,

Aut Capanei magno grata ruina Ioui.

Desine & Æschyleo componere verba cothurno,

Desine, & ad molles membra resolu choros.

Incipe iam angusto versus includere toro,

Inque ipsos ignes dure poetæ veni.

Tu non

Posses &
in t.

45 Tur

D

Se

C

Nec

50 T

Har

N

N

55 Ag

V

Me

60 A

Q

65 C

T

V

70 F

F

75 C

T

J

80

- 45 Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero:
 Despicit & magnos recta puella deos.
 Sed non ante grauis taurus succumbit aratro,
 Cornua quam validis hæserit in laqueis.
 Nec tu tam duros per te patieris amores,
 50 Trux tamen à nobis ante domandus eris.
 Harum nulla solet rationem querere mundi,
 Nec cur fraternis Luna laboret equis:
 Nec si post Stygias aliquid restabit ad vndas,
 Nec si consulto fulmina missa tonent.
 55 Aspice me, cui parua domi fortuna relicta est,
 Nullus & antiquo Marte triumphus aui,
 Ut regnem mistas inter conuiuia puellas,
 Hoc ego, quo tibi nunc eleuor, ingenio.
 Me iuuet hesternis positum languere corollis,
 60 Quem tetigit iactu certus ad ossa deus:
 Actia Virgilium custodis littora Phœbi,
 Cæsaris & fortes dicere posse rates,
 Qui nunc Aeneæ Troiani suscitât arma,
 Iactaque Lauinis mœnia littoribus.
 65 Cedite Romani scriptores, cedite Graij.
 Nescio quid maius nascitur Iliade.
 Tu canis vmbrosi subter pineta Galei
 Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus:
 Vtque decem possint corrumpere mala puellam,
 70 Missus & impressis hœdus ab vberibus.
 Felix, qui viles pomis mercaris amores:
 Huic licet ingratae Tityrus ipse canat.
 Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
 Agricola domini carpere delicias.
 75 Quamuis ille sua lassus requiescat auena,
 Laudatur faciles inter Hamadryadas.
 Tu canis Aferri veteris præcepta poetæ,
 Quo seges in campo, quo viret vna iugo.
 Tale facis carmen docta testudine, quale
 80 Cyathius impositis temperat articulis.

Non tamen hæc ulli venient ingrata legenti,
Sive in amore rudis, siue peritus erit.

Sed nec se Nec minor his animis, *aut si minor, ore canorus
salut Anseris indocto carmine cessit olor.

Hæc quoque perfectæ ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.

Hæc quoque læsciui canarunt scripta Catulli,
Lesbia queis ipsa notior est Helena.

Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret misera funera Quinctiliæ.

Et modò formosa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna vulnera lauit aqua!

Cynthia quin etiam versu laudata Propertii:
Hos inter si me ponere fama volet.

אבגדהוזחט
כ למ נסעם
ץ ק ר ש ת

SEX.

SEX. PROPERTII
ELEGIARVM
LIBER III.

ELEGIA I.

CALLIMACHI manes, & Coi sacra
Philetæ,

In vestrum, quæso, me finite ire nemus.

Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos

Itala per Graios orgia ferre choros.

9 Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,

Quove pede ingressi, quâmve bibistis aquam.

Ah valeat, Phœbum quicumque moratur in armis.

Exactus tenui punice versus ear,

Quod me fama leuat terra sublimis, & a me

10 Nata coronatis musa triumphat equis,

Et mecum in curru parui vectantur Amores,

Scriptorumque meas turba secuta rotas.

Quid frustra missis in me certatis habenis?

Non datur ad Musas currete lata via.

15 Multi Roma tuas laudes annalibus addent,

Qui finem Imperij Bætra futura canent:

Sed, quod pace legas, opus hoc de monte sororum

Detulit intacta pagina nostra via.

Mollia Pegasides vestro date sarta poetæ:

20 Non faciet capiti dura corona meo.

At mihi, quod viuo detraxerit inuida turba,

Post obitum duplici fornore reddet honos.

Omnia post obitum fingit maiora vetustas.

Maius ab exequiis nomen in ora venit.

25 Nam quis equo pulsas abisigno nosceret arces?

Fluminaque Amonio comminus ille viro?

Idem Simoenta, Iouis cunabula parui?

*Scilicet Poly-
damanta
sine armis.*

Hecstora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobumque, Helenumque, * & Polydamantas
in armis?

Qualemcumque Parin vix sua nosset humus. 30

Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu

Troia, his Oetæi numine capta Dei.

Nec non ille tui casus memorator Homerus

Posteritate suum crescere sensit opus.

Meque inter feros laudabit Roma nepotes. 35

Illum post cineres auguror esse diem.

Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro,

Prouisum est, Lycio vora probante deo.

Carminis interea nostri redeamus in orbem,

Gaudeat vt solito tacta puella sono. 40

I I.

*Orpheu te
tenuisse f.*

O R P H E A detenuisse feras & concita dicunt

Flumina Threicia sustinuisse lyra.

Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem

Sponse sua in muri membra coisse ferunt.

Quin etiam Polypheme fera Galatæa sub Aetna 5

Ad tua rorantes carmina flexit equos.

Miremur, nobis & Baccho, & Apolline dextro,

Turba puellarum si mea verba colit?

Quod non Tænariis domus est mihi fulta colūnis; 10

Nec camera auratas inter eburna trabes;

Nec mea Phæacias æquant pomaria siluas; 20

Non operosa rigat Martius antra liquor:

At Musæ comites, & carmina cara legenti,

Et defessa choris Calliopea meis. 25

Fortunata, meo si qua es celebrata libello:

Carmina erunt formæ tot monumenta tuæ.

Nam neque Pyramidum sumptus ad sidera ducti.

Nec Iouis Elci cælum imitata domus:

Nec Mausolei diues fortuna sepulcri

Mortis ab extrema conditione vacant. 30

Aut

Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
 Annorum aut ictu pondera victa ruent.
 At non ingenio quaesitum nomen ab ævo
 Excidet. ingenio stat sine morte decus.

III.

- Visus eram molli recubans Heliconis in vmbra,
 Bellerophontei quâ fuit humor equi,
 Reges Alba tuos, & regum facta tuorum
 Tantum operis ætuis hiscere posse meis:
 5 Paruaque tam magnis admoram fontibus ora,
 Vnde pater sitiens Ennius ante bibit,
 Et cecinit Curios fratres, & Horatia pila,
 Regiaque Æmilia vecta trophæa rate,
 10 Viderique moras Fabij, pugnamque sinistram
 Cannensem, & versos ad pia vota deos,
 Annibalemque lares Romana sede fugantes,
 Anseris & tutum voce fuisse Iovem:
 Cum me Castalia speculans ex arbore Phœbus
 Sic ait aurata nixus ad antra lyra:
 15 Quid tibi cum tali demens est flumine? quis te
 Carminis heroi tangere iussit opus?
 Non hic vlla tibi speranda est fama Properti.
 Mollia sunt parvis præta terenda rotis,
 20 Vt tuus in scamno iactetur sæpe libellus,
 Quem legat expectans sola puella virum.
 Cur tua præscriptos euecta est pagina gyros?
 Non est ingenij cymba graunda tui.
 Alter remus a quas, alter tibi radat arenas:
 Tutus eris. medio maxima turba mari est.
 25 Dixerat, & plectro sedem mihi monstrat eburnæ,
 Quâ noua muscoso semita facta solo est.
 Hic erat affixis viridis spelunca lapillis,
 Pendebantque cauis tympana pumicibus.
 Ergo Musarum, & Sileni patris imago
 30 Fictilis, & calami Pæan Tegese tui,

Et Veneris domina volucres mea turba columbae
 Tingunt Gorgoneo punica rostra lacu.
 Diuerſæque nouem ſortita iura puellæ
 Exercent teneras in ſua dõna manus.
 Hæc ederas legit in thyrfos, hæc carmina netuis 35
 Apatar, & illa manu textit vitæque roſam.
 Equatum numero me contigit vna dearum,
 Vt reor à facie, Calliopea fuit.
 Contentus niueis ſemper veſtabere cyeis,
 Nec te fortis equi ducet ad arma ſonus. 40
 Nil tibi ſit rauco prætoria clafſica cornu
 Flere, nec Aonium cingere Marte nemus,
 Aut quibus in campis Mariano prælia ſigno
 Stent, & Teutonicas Roma reſtringat opes:
 Sæul Suetio Barbarus aut *ſæuo perſuſus ſanguine Rhenus 45
 Saucia mærenti corpora veſcet aqua.
 Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
 Nocturnæque canes ebria ſigna fugæ.
 Vt per te clauſas ſciat excantare puellas,
 Qui volet auſteros arte ſetire viros. 50
 Talia Calliope, lymphique à fonte petitis,
 Ora Philetea noſtra rigauit aqua.

I V.

A R M A deus Cæſar dices meditaturo ad Indos,
 Et ſicta gemmaſeri findere clafſe maris.
 Magna viri merces parat vltima terra triumphos:
 Tigris, & Eufrates ſub tua iura fluent.
 Sera ſed Auſoniis veniet provincia virginis:
 Aſueſcent Latio Partha trophæa Ioui.
 Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
 Et ſolitum armigeri ducite munus equi.
 Omnia fauſta cano, Crâſſos, cladeſque piate,
 Ite, & Romanæ conſultite hiſtoriz. 10
 Mæti pater, & ſacræ ſacralia lamina Veſta,
 Ante meos obitus ſic præſer illa dies,

- Qua videam spoliis onerato Casaris axe,
 Ad vulgi plausus saepe resistere equos.
 15 Inque sinu cara nixus spectare puella
 Incipiam, & titulis oppida capta legam,
 Tela fugacis equi, & brachati militis arcus,
 Et subter captos arma sedere duces.
 Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum,
 20 Cernis ab Aenea quod superesse caput.
 Præda sit hæc illis quorum meruere labores.
 Mi sat erit media plaudere posse via.
 Pacis amor Deus est: pacem veneramur amantes:
 Stant mihi cum domina prælia dura mea.
 25 Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
 Nec bibit è gemma diuite nostra sitis.
 Nec mihi mille iugis Campania pinguis aratur,
 Nec miser ara *paro clade, Corinthe, tuâ.
 O prima infelix fidenti terra Prometheo:
 30 Ille partum cauti pectoris egit opus:
 Corpora disponens, mentem non vidit in arte.
 Recta animi primum debuit esse via.
 Nunc maris in tantum ventis iactamur, & hostem
 Quarimus, atque armis neſtimus arma noua.
 35 Haud vllas portabis opes Acherontis ad vndas:
 Nudus *ad infernas stulte vehere rates.
 Victor cum victis pariter miscabitur vmbri:
 Confule cum Mario capte Iugurtha sedes,
 Lydus Delichio non distat Cræsus ab Iro.
 40 Optima mors, parca quæ venit apta die.
 Me iuuat in prima coluisse Helicon iuuenta,
 Musarumque choris implicuisse manus.
 Me iuuat & multo mentem vincere Lyæo,
 Et caput in verna semper habere rosa.
 45 Atque vbi iam Venerem grauis interceperit ætas,
 Sparferit & nigras alba senecta comas,
 Tum mihi nature libeat perdiscere mores,
 Quis deus hanc mundi temperet arte domum:

pero classe
 Corinthe
 tua.

ab inferna
 R.v. rate.

Qua

Qua venit exoricens, qua deficit, vnde coactis
 Cornibus, in plenum mensura luna redit: 50
 Vnde salo superant venti, quid flamine capter
 Euris, & in nubes vnde perennis aqua:
 Sit ventura dies, mendi quæ subruat arces:
 Purpureus pluuias cui bibat arcus aquas:
 Aut cur Perthæbi tremuere cacumina Pindi, 55
 Solis & atratis luxerit orbis equis:
 Cur ferus versare boues, & plaustra Bootes,
 Pleiadum spisso cur coit igne chorus:
 Curve suos fines altum non exeat æquor,
 Plenus & in partes quattuor annus eat: 60
 Sub terris sint iura deum, & tormenta gigantum,
 Tisiphones atro si furit angue caput:
 Aut Alemæonia furia, aut ieiunia Phineis,
 Num rota, num scopuli, num situs inter aquas:
 Num tribus infernum custodit faucibus aatrum 65
 Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem:
 An ficta in miseras descendit fabula gentes,
 Et timor haud vltra, quàm rogos, esse potest.
 Exitus hic vitæ superest mihi, vos, quibus arma
 Grata magis, Crassi, signa referte domual. 70

V.

D i c mihi de nostra, quæ sentis, vera puella:
 Sic tibi sint domina: Lygdame lenta iuga.
 Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
 Hæc referens, quæ me credere velle putas.
 Omnis enim debet sine vano nuntius esse,
 Maioremque timens seruus habere fidem.
 Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima:
 Incipe, suspensis auribus ista bibam.
 Siccine eam incomptis vidisti flere capillis?
 Illius ex oculis multa cadebat aqua? 10
 Nec speculum strato vidisti Lygdame lecto?
 Ornabas niueas nullane gemma manus?

Mart.
 metu

Ac

- 50 Ac mortuam teneris vestem pendere lacertis?
 Seriniaque ad lecti clausa iacere pedes?
 15 Tristis erat domus, & tristes sua pœsa ministra
 Carpebant, medio nebat & ipsa loco?
 Humidaque impressa siccabat lumina lana?
 Rettulit & querulo iurgia nostra sono?
 20 Hæc te teste mihi promissa est Lygdame merces?
 Est pœnæ seruo rumpere teste fidem.
 Ille potest nullo miseram me linquere facto?
 Aequalem nulla dicere habere domo?
 60 Caudet me vacuo solam tabescere lecto?
 Si placet, insultet Lygdame morte mea.
 25 Non me moribus illa, sed herbis improba vici:
 Staminea rhombi ducitur ille rota,
 Illum turgentis rariæ portenta rubetæ,
 Et lecta exectis anguibus ossa trahunt,
 Et strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
 30 Cinctaque funesto lanca vitta viro.
 Si non vana canunt mea somnia, Lygdame, restom
 Pœnæ erit ante meos sera, sed ampla pedes.
 Puris & in vacuo texitur aranea lecto:
 Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
 35 Quæ tibi si veris animis est quæstus puella,
 Hæc eadem rursus Lygdame curre via,
 Et mea cum multis lacrymis mandata reporta,
 Irâm, non fraudes, esse in amore meo.
 Me quoque consimili impositum torquerier igni,
 40 Iurabo & his sex integer esse dies.
 Quod mihi si tanto felix concordia bello
 Exiuerit, per me Lygdame liber eris.

V I.

10 E R G O N E sollicitæ tu causâ pecunia vitæ es,
 Per te immaurum mortis adimus iter.
 Tu vitis hominum crudelia pabula præbes,
 Semina curatum de capite orta tuo.

Tu Petum ad Pharios tendentem linea portus
 Obruīs infano terque quaterque mari.
 Nam dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
 Et noua longinquis piscibus efca natat:
 Et mater non iusta piæ dare debita terræ,
 Nec pote cognatos inter humare rogos.
 Sed tua nunc volucres astant super ossa marinæ,
 Nunc tibi pro tumulto Carpathium omne mare.
 Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyæ,
 Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?
 Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
 Portabat sanctos alius ille viros.
 Pate quid ætatem numeras? quid cara natanti
 Mater in ore tibi est? non habet vnda deos.
 Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
 Omnia detrito vincula fune cadunt.
 Sunt Agamemnonias testantia litorea curas,
 Quæ notat Argenni pœna natantis aquæ.
 Hoc iuvene amisso, classem non soluit Atrides,
 Pro qua mactata est Iphigenia mora.
 Reddite corpus humo; positaque in gurgite vita,
 Petum sponte tua vilis arena tegas.
 *Et quoties Pari transibit nauta sepulcrum,
 Dicat, & audaci tu timor esse potes.
 Ite rates curæ, & leti contexite causas.
 Ista per humanas mors venit acta manus.
 Terra parum fuerat satis: adiecimus vndas.
 Fortunæ miseræ auximus arte vias.
 Anchora te teneat, quem non tenere penates:
 Quid meritum dicas cui sua terra parum est?
 Ventorum est, quodcunque paras. hæud vlla carina
 Consenuit. fallit portus & ipse fidem.
 Natura insidians pontum substrauit auaris.
 Vt tibi succedat, vix semel esse potest.
 Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
 Naufragi cum vasto Græcia tracta salo est.

Deus. Vt

Paul.

- Paullatim socium iacturam fleuit Vlyffes,
 In mare cui soli non valere doli.
 Quod si contentus patrio boue verteret agros,
 Verbaque duxisset pondus habere mea;
 45 Viueret ante suos dulcis conuiua penates,
 Pauper, at in terra nil vbi flere potest.
 Non tulit hic Patus stridorem audire procellar,
 Et duro teneras ledere fune manus.

*

- Sed thya thalamo, aut Oricia terebintho
 50 Effultum pluma versicolore caput.
 Huic fluctus viuo radicitus abstulit vngues,
 Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
 Hunc paruo ferri vidit nox improba ligno.
 Patus vt occideret, tot coiere mala.
 55 Flens tamen exitemis dedit hac mandata querelis,
 Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
 Di, maris Aegaei quos sunt penes æquora, venti,
 Et quæcunque meum degrauat vnda caput,
 Quod rapitis miseros primæ lanuginis annos?
 60 Attulimus longas in freta vestra manus.
 Ah miser Alecyonum scopulis adfligat acutis:
 In me cæruleo fuscina sumpta deo est.
 At saltem Italiae regionibus euehat æstus.
 Hoc de me sat erit, si modò matris erit.
 65 Subtrahit hæc fantem torta vertigine fluctus,
 Vltima quæ Pæto noxque, dieique fuit.
 O centum æquoreæ Nereo genitore puella,
 Et tu materno tacta dolore Thetis,
 Vos decuit lassò supponere brachia mento:
 70 Non poterat vestras ille grauare manus.
 At tu sæue Aquilo nunquam mea vela videbis.
 Ante fores dominæ condar oportet iners.

O

DVICIS

V I I.

hosternas DVLCIS ad *extremas fuerat mihi rixa lucernas,
 Vocis & insanæ tot maledicta tuæ,
 Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
 Projicis insana cymbia plena manu.
 Tu verò nostros audax inuade capillos,
 Et mea formosis vnguibus ora nota:
 Tu minitare oculos subiecta, exutere flamma,
 Fae mea rescisso pectora nuda sinu.
 Nimirum veri dantur mihi signa caloris.
 Nam sine amore graui femina nulla dolet.
 Quæ mulier *grauida iactat conuicia lingua,
 Et Veneris magnæ voluitur ante pedes,
 Custodum gregibus quæ circa stipat euntem,
 Seu sequitur medias, Manas vt acta, vias,
 Seu timidam crebrò dementia somnia terrent,
 Seu miseram in tabula pista puella mouet:
 His ego tormentis animi sum verus atuspex:
 Has didici certo sæpe in amore notas.
 Non est certa fides, quam non iniuria versat.
 Hostibus eueniat leuata puella meis.
 In morsu æquales videant mea vulnera collo.
 Me doceat linor mecum habuisse meam.
 Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem,
 Siue meas lacrymas, siue videre tuas:
 Testa superciliis si quando verba remittis,
 Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
 Odi ego quos nunquam pungunt suspiria somnos,
 Semper in iratam pallidus esse velim.
 Dulciior ignis erat Paridi, cum grata per arma
 Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.
 Dum vincuat Danaï, dum restat barbarus Hector,
 Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
 Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma
 Semper cruas: in te pax mihi nulla placet.

Gaudet

- 35 Gaude, quod nulla est æque formosa doleres,
 Si qua foret. nunc sis iure superba licet.
 At tibi, qui nostro nexisti retia lecto,
 Sit socer æternum, nec sine matre domus:
 Cui nunc si qua data est furanda copia noctis,
 40 Offensa illa mihi, non tibi amica dedit.

VIII.

- MAECENAS eques Etrusco de sanguine regum,
 Intra fortunam qui cupis esse tuam,
 Quid me scribendi tam vastum mittis in aquor?
 Non sint apta meæ grandia vela rati.
 5 Turpe est, quod nequeas capiti committere pondus,
 Et pressum inflexo mox dare terga genu.
 Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
 Fama nec ex aquo ducitur vlla iugo.
 Gloria Lysippo est, animosa effingere signa:
 10 Exactis Calamis se mihi iactat equis.
 In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles:
 *Parthasius parua vindicat arte locum.
 Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ:
 At Myos exiguum flestit acanthus iter.
 15 Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno:
 Praxitelem propria vindicat arte lapis.
 Est quibus Eleæ concurret palma quadrigæ:
 Est, quibus in celeris gloria nata pedes.
 Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis,
 20 Naturæ sequitur semina quisque suæ.
 Attua, Mæcenas, vitæ præcepta recepi,
 Cogor & exemplis te superare tuis.
 Cum tibi Romano dominas in honore secures,
 Et liceat medio ponere iura foro,
 25 Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
 Atque onerare tuam fixa per arma domum,
 Et tibi ad effectum vires det Cæsar, & omni
 Tempore tam faciles insinuentur opes:

Párcis, & in tenues humilem te colligis vmbas.

Velorum plenos subtrahis ipse sinus.

Crede mihi: magnos æquabunt ista Camillos

Iudicia, & venies tu quoque in ora virum:

Cæsaris & famæ vestigia iuncta tenebis.

Mæcenatis erunt vera trophæa, fides.

Non ego velifera tumidum mare findo carina:

Tota sub exiguo flumine nostra mora est.

Non Hebo in cineres arcem sedisse paternos

Cadmi, nec semper prælia clade pari:

Nec referam Scæzas, & Pergama, Apollinis arces,

Et Danaûm decimo vere redisse rates;

Mœnia cum Graio Neptunia pressit aratro

Victor Palladiæ ligneus attis equus.

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,

Et cecinisse modis *pure poeta tuis.

Hæc curent pueri, hæc curent scripta puellæ;

Mæque deum clament, & mihi sacra ferant.

Te duce vel Iouis arma canam, cæloque minantem

Cæum, & Phlegæis Oromedontæ iugis:

Celsæque Romanis decerpta palatia tauris

Ordiam, & cæso Mœnia firma Remo,

Eductosque pares siluestri ex vbere reges:

Crescet & ingenium sub tua iussa meum

Prosequar & currus utroque ab littore ouantes

Parthorum, astuta tela remissa fugæ:

Castraque Pelusi Romano subruta ferro,

Antoniæque graues in sua fata manus.

Mollis tû cœpta fautor cape lora iuuentæ,

Dexteraque immisissis da mihi signa rotis.

Hoc mihi Mæcenas laudis concedis; & à te est,

Quod ferar in partes ipse fuisset tuas.

I X.

MIRABAR quidnam misissent manæ Camœnæ

Ante meum stantes, sole rubente, torum.

Natalis

Deuot.
Cœ p.

Natalis nostræ signum misere puellæ,
 Et manibus faustos ter crepuere sonos.
 5 Transeat hic sine nube dies, stent aëre venti,
 Ponat & in sicco molliter vnda minas.
 Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
 Et Niobes lacrymas supprimat ipse lapis.
 Halcyonum positis requiescant ora querelis,
 10 Increpet absumptum nec sua mater Ictyn.
 Tuque ô cara mihi, felicibus edita pennis,
 Surge, & poscentes iusta precare deos.
 Ac primum pura somnum tibi discite lympba,
 Et nitidas pressò pollice finge comas.
 15 Dein qua primum oculos cœpisti veste Properti,
 Indue, nec vacuum flore relinque caput:
 Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Inde coronatas ubi thure piaueris aras,
 20 Luxerit & tota flamma secunda dome,
 Sit mensæ ratio, noxque inter pocula currat,
 Et crocino nates murtheus vngat Onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
 Et sint nequitia libera verba tuæ:
 25 Dulciaque ingratos adimant conuiuia somnos,
 Publica vicina perstrepant aura via.
 Sit fors & nobis talorum interprete iactu,
 Quem grauib. pennis verberet ille puer.
 Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
 30 Noctis & instituet sacra ministra Venus,
 Annua soluamus thalamo sollennia nostro,
 Natalisque tui sic peragamus iter.

X.

Quid mirare, meam si versat femina vicam?
 Et trahit addictum sub sua iura virum?
 Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quod nequeam fracto rumpere vincle iugo?

Q. 3

Venturam

Venturam melius præfagit nauita noſcem:
 Vulneribus didicit miles habere metum.
 Iſta ego præterita iactaui verba iuuenta,
 Tu nunc exemplo diſce timere meo.
 Colchis flagrantes adamantina ſub iuga tauros
 Egit, & armigera prælia ſeuit humo,
 Cuſtodisq; feros clauſit ſerpentis hiatus,
 Iret vt Æſonias aurea lana domas.
 Auſa ferox ab equo quondam oppugnare ſagittis
 Mæotis Danaum Pentheſilea rates.
 Aurea cui poſtquam nudauit caſſida frontem,
 Vicit victorem candida forma virum.
 Omphale in tantum formæ proceſſit honorem,
 Lydia Gygæo tinſta puella lacu,
 Vt, qui pacato ſtauiſſet in orbe columnas,
 Tam dura traheret mollia penſa manu.
 Perſarum ſtauit Babylona Semiramis urbem,
 Vt ſolidum cocto tolleret aggere opus:
 Et duo in aduerſum immiſſi per incenia curſus,
 Ne poſſent tacto ſtringere ab axe larus,
 Duxit & Euſraten medium, qua condidit arces,
 Iuſſit & imperio ſurgere Baſtra caput.
 Nam quid ego heroas, quid rapte in crimina diuos?
 Iuppiter inſanuat ſequæ, ſuamq; domum.
 Quid, modò quæ noſtris opprobria vexerit armis,
 Et ſamulos inter femina trita ſuos?
 Coniugis obſecrâni pretium Romana popoſcit
 Mœnia & addiſtos in ſua regna patres.
 Noxia Alexandria, dolis apuſſima tellus,
 Et ioues noſtro Memphi cruenta malo,
 Trec ubi Pompeio detraxit arena triumphos:
 Tollit nulla dies hanc tibi Roma notam.
 Iſſene Phlegreæ melius tibi funera campo,
 Vel ruæ ſi ſocero colla daturus eras.
 Scilicet in ceſſu meretricis regina Ganopi,
 Vna Philippe ſanguine aduſta notæ.

- Ausa Ioni nostro latrantem opponere Anubin,
 Et Tiberim Nili cogere ferre minas:
 Romanamque tubam crepitanti pelleret sistro,
 Baridos & contis rostra Liburna sequi;
 45 Fœdaque Tarpeio Conopea tendere saxo
 lura dare statuas inter & arma Mari.
 Quid nunc Tarquinij fractas iuuat esse secures,
 Nomine quem simili vita superba notat?
 Si mulier patienda fuit? cape Roma triumphum,
 50 Et longam Augusto salua precare diem.
 Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili:
 Accepere tuæ Romula vincla manus.
 Brachia spectauit sacris admorsa colubris,
 Et trahere occultum membra saporis iter.
 55 Non hæc, Roma, fuit tanto tibi ciue verenda,
 Dixit & assiduo lingua sepulta mero.
 Septem vrbs alta iugis, toti quæ præsidet orbi,
 Femineas timuit territa Marte minas.
 Annibalis spolia, & victi monumenta Syphacis,
 60 Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes.
 Curtius expletis statuit monumenta lacunis:
 At Decius missio proelia rupit equo.
 Coclitis abscessos testatur semita pontes,
 Et cui cognomen coruus habere dedit.
 65 Hæc Di condiderunt, hæc Di quoque mœnia seruant.
 Vix timeat, saluo Cæsare, Roma louem.
 Nunc vbi Scipiadae classes? vbi signa Camilli?
 Aut modò Pompeia Bosphora capta manu?
 Leucadius versas acies memorabit Apollo.
 70 Tantum operis belli sustulit vna dies.
 At tu, siue petes portus, seu nauita linques,
 Cælaris in toto sis memor Ionio.

X I.

POSTVME plorantem potuisti linquere Gallam?
 Miles & Augusti fortia signa sequis?

Tand

Tanti ne vlla fuit spoliati gloria Parthi,
 Ne faceres Galla multa rogante tua?
 Si fas est, omnes pariter pereatis arari,
 Et quisquis fido prætulit arma toro.
 Tu tamen iniecta tectus vesane lacerna
 Potabis galea fessus Araxis aquam.
 Illa quidem interea fama tabescet inari,
 Hæc tua ne virtus fiat amara tibi.
 Neve tua Medæ latentur cæde sagittæ,
 Ferreus aurato neu cataphractus equo,
 Neve aliquid de te flendum referatur in urna.
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 Ter quater in casta felix ô Postume Galla,
 Moribus his alia coniuge dignus eras.
 Quid facier nullo munita puella timore,
 Cùm sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
 Sed securus eas: Gallam non munera vincent,
 Duritiæque tuæ non erit illa memor.
 Nam quocunque die saluum te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.
 Postumus alter erit miranda coniuge Vlysses:
 Non illi longæ tot nocuere moræ.
 Castra decē annorū, & Cyconū mōs, Ismara, Calpe,
 Exustæque tuæ mox Polypheme genæ,
 Et Ciræ fraudes, lotosque, herbaque tenaces,
 Scyllaque, & alterna scissa Charybdis aqua:
 Lampetis Ithacis verubus mugisse iuuenicos,
 (Pauerat hos Phœbo filia Lampetie)
 Et thalamum Eææ flentis fugisse puellæ,
 Totque hiemis noctes, totque natalis dies,
 Nigritæque domos animarum intrasse silentium,
 Sirenium furdo remige adisse lacus,
 Et veteres arcus leto renouasse procorum,
 Errorisquæ sui sic statuisse modum.
 Nec frustra: quia casta domi perfederat vxor.
 Vincit Penelopes * Lælia Galla fidem.

I. Gualth.
 Actia

XII.

5 QVAERTITIS, vnde audis nox sit pretiosa puellis,
 Et Venere exhausta damna querantur opes?
 Certa quidem tantis causa & manifesta ruinis.
 Luxuria nimium libera facta via est.
 10 Inda cauis aurum mittit formica metallis,
 Et venit è rubro concha Erycina sale,
 Et Tyros ostrinos præbet Cadmea colores,
 Cinnamon & multi pastor odoris Arabs.
 Hæc etiam claufas expugnant arma pudicas,
 15 Quæque terunt fastus Icariori tuos.
 Matrôna incedit census induta nepotum,
 Et spolia opprobrij nostra per ora trahit.
 Nulla est poscendi, nulla est reuerentia dandi:
 Aut, si qua est, pretio tollitur ipsa mora.
 20 Felix Eois lex funeris vna maritis,
 Quos aurora suis rubra colorat equis.
 Namque, vbi mortifero iacta est fax vltima lecto,
 Vxorum fufis stat pia turba comis,
 Et certamen habent leti, quæ visa sequatur
 25 Coniugium. pudor est, non licuisse mori.
 Ardent victrices, & flammæ pectora præbent,
 Imponuntque suis ora perusta viris.
 Hic genus infidum nuptarum, hîc nulla puella
 Nec fida Euadæ, nec pia Penelope.
 30 Felix agrestum quondam pacata iuuentus,
 Diuitiæ quorum messis, & arbor erant.
 Illis munus erat, decussa Cydonia ramo,
 Et dare puniceis plena canistra rubis,
 Nunc violas tondere manu, nunc mista referre
 35 Lilia, virgineos lucida per calathos,
 Et portare tuis vestitas frondibus vuas,
 Aut variam plumæ verticilloris auem.
 His tum blanditiis furtiua per antra puellæ
 Oscula siluicolis empta dedere vitæ.

35 Hinulei pellis totos operibar amantes,
 Altraque naviuo creuerat herba toro,
 Pinus & incumbens lentas circumdabat umbras,
 Nec fuerat nudas poena videre deas.
 Corniger Idæi vacuam pastoris in aulam
 40 Dux arces saturas ipse reduxit oues.
 Dique deaque omnes, quibus est tutela per agros,
 Præbebant vestris verba benigna focis.
 Et leporem quicumque venis venaberis hospes,
 Et si forte meo tramite quæris auem:
 Et me Pana tibi comitem de rupe vocato,
 45 Siue petes calamo præmia, siue cane.
 At nunc desertis cessant sacratia lucis:
 Aurum omnes victa iam pietate colunt.
 Auro pulsa fides, auro venalia iura,
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
 50 Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna Dei.
 At mons laurigero concussus vertice diras
 Gallica Parnassus sparsit in arma nives.
 Te scelus accepto Thracis Polymnestoris auro
 55 Nutrit in hospitio non Polydore pio.
 Tu quoque ut auros gereres Eriphyla lacertos,
 Dilapsis nusquam est Amphiaras equis.
 Proloquar, atque vitam patriæ sim verus aruspex.
 60 Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
 Certa loquor, sed nulla fides, neq. enim Ilia quodam
 Verax Pergameis Mænas habenda malis.
 Sola Parin Phrygiæ fatum componere, sola
 Fallacem patriæ serpente dixit equum.
 65 Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti.
 Expertæ est veros irrita lingua deos.

XIII.

M V L T A tuæ, Sparce, miramur iura palæstræ,
 Sed magis virginis tot bona gymnasii,

Qudd

- 35 Quod non infames exercet corpore ludos
 Inter luctantes nuda puella viros,
 5 Cum pila veloces fallit per brachia iactus,
 Increpat & versi clavis adunca trochi,
 Puluerulentaque ad extremas stat femina metas,
 40 Et pariter duro vulnera pancreatio:
 Nunc ligat ad castum gaudentia brachia loris,
 10 Missile nunc disci pondus in orbe rotat;
 Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuincit,
 Virgineumque cauo protegit ore caput.
 45 Et modò Taygeri ctines aspersa pruina,
 Sectatur patrios per iuga longa canes.
 15 Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
 Thermodoonteis * turba lauatur aquis;
 Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
 30 Hic victor pugnâ, ille futurus equis:
 Inter quos Helene nudis capere arma papillis
 20 Fertur, nec fratres erubuisse deos.
 Lex igitur Spartana verat secedere amantes,
 Et licet in triuiis ad latus esse suæ:
 55 Nec timor, aut vlla est clausa tutela puellæ,
 Nec grauis austeri pœna cauenda viri.
 25 Nullo præmissò, de rebus tute loquaris
 Ipse tuis, longæ nulla repulsa moræ.
 Non Tyriæ vestes errantia lumina fallunt,
 Est neque * odoratæ cura molesta domi.
 60 At nostra ingenti vadit circumdata turba,
 30 Nec digitum angusta est inseruisse via:
 Nec quæ sint facies, nec quæ sint verba rogandi,
 Inuenias, cæcum versat amator iter.
 65 Quod si iura fores, pugnasque imitata Laconum,
 Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

I. Enlliſſet.
turma

Sed. adeo
satis

XIV.

Sic ego non villos iam norim in amore tumultus,
 Nec veniat hinc te nox vigilanda mihi,

Vt

prætextæ
famici

220

PROPERT.

Vt mihi *prætexta pudor est velatus famicus,
Et data libertas noscere amoris iter.
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus:
Vix memini nobis verba coisse decem.
Cuncta tunc sepeliuit amor, nec femina post te
Villa dedit collo dulcia vincla meo. 10
Tectis erit Dirce tam vero crimine saua
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quoties pulchros vssit regina capillos,
Molliaque immites fixit in ora manus!
Ah quoties famulam pensis oneravit iniquis, 15
Et caput in dura ponere iussit humo!
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris:
Vilem iciunæ sæpe negavit aquam.
Iuppiter Antiopæ nusquam succurris habenti
Tot mala? corrumpit dura catena manus. 20
Si deus es, tibi turpe, tuam seruire puellam.
Inuocet Antiopæ quem nisi vincla Iouem?
Sola tamen, quæcunque aderant in corpore vires,
Regales manicas rupit vitraque manu:
Inde Cithæronis timido pede currit in arces. 25
Nox erat, & sparso triste cubile gelu.
Sæpe vago Asopi sonitu permota fluentis,
Credebat dominæ ponē venire pedes:
Et durum Zethum, & lachrymis Amphiona mollem 30
Expertæ est stabulis mater abacta suis.
Ac veluti magnos cum ponunt æquora motus,
Eurus in aduersos definit ire notos,
Littore si tacto sonitus rarefcit arenæ:
Sic cadit inflexo lapsa puella genu. 35
Sera tamen pietas, natis est cognitus error.
Digne Iouis natos qui tueare senex.
Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub truci ora bouis.

Antiopæ

- Antiope cognosce Iouem. tibi gloria Dirce
 40 Ducitur, in multis mortem habitura locis.
 Prata cruentantur Zerhi, victorq̃ue canebat
 Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.
 At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.
 Nescit vestra ruens ira referre pedem.
 45 Fabula nulla tuas de nobis concitet aures.
 Te solam & lignis funeris vstus amem.

XV.

- Nox media, & dominæ mihi venit epistola
 nostræ,
 15 Tibure me missa iussit adesse mora,
 Candida quæ geminas ostendunt culmina turres,
 Et cadit in parulos lympha Aniena lacus.
 5 Quid faciam? obductis committâ me ne tenebris?
 Vt timeam audaces in mea membra manus?
 20 At, si hæc distulero nostro mandata timore,
 Nocturno fletus sæuior hoste mihi.
 Peccarim semel, & totum sum pulsus in annum.
 10 In me mansuetas non habet illa manus.
 Nec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes:
 Scironis media sic licet ire via.
 Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris
 Nemo adeo, vt noceat, barbarus esse volet.
 15 Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras:
 Ipse amor accensas percutit ante faces.
 Sæua canum rabies morsus auertit hiantes.
 Huic generi quouis tempore tuta via est.
 Sanguine tam paruo quis enim spargatur amantis
 20 Improbus? exclusus fit comes ipsa Venus.
 Quod si certa meos sequerentur funera casus;
 Talis mors pretio vel sit emenda mihi.
 Afferet huc vnguenta mihi, fertisque sepulcrum
 Ornabit custos ad mea busta sedens.
 25 Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,

Quæ

Antiope

Quæ facit assiduo tramite vulgus iter.
 Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
 Me tegat arborea deuia terra coma,
 Aut humer ignota cumulis vallatus arenæ.
 Non iuuat in media nomen habere via.

XVI.

Nunc ô Bacche tuis humiles aduoluimur aris;
 Da mihi pacato vela secunda pater.
 Tu potes insana Veneris compescere fastus;
 Curarumque tuo fit medicina mero.
 Per te iunguntur, per te soluentur amantes.
 Tu vitium ex animo dilue Bacche meo.
 Te quoque enim non esse rudem, testatur in astris
 Lyncibus ad cælum vecta Ariadna tuis.
 Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes,
 Funera sanabunt, vel tua vina malum.
 Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes;
 Spesque timorque animos versat viroque modo.
 Quod si Bacche tuis per feruida tempora donis
 Accersitus erit somnus in ossa mea:
 Ipse feram vites, pangamque ex ordine colles,
 Quos carpant nulla, me vigilante, feræ;
 Dummodo purpureo spument mihi dolia musto,
 Et noua pressantes inquinet vua pedes.
 Quod superest vitæ, per te, & tua cornua, viuam,
 Virtutisque tuæ Bacche poeta ferar.
 Dicam ego materaos Ætneo fulmine partus,
 Indica Myræis arma fugata choris,
 Vesanumque noua nequicquam in vite Lycurgum,
 Peatheos in triplices funera grata greges:
 Curuaque Tyrthenos delphinum corpora nautas
 In vada pampinea desiluisse rare:
 Et tibi per mediam benevolentia flumina Naxon,
 Vnde tuum potant Naxia turba merum,
 Candida laxatis onerato colla corymbis

Cinget

- 30 Cinget bassaricas tydia mitra comas.
 Laeis odorato ceruix manabit oliuo,
 Et series nudos veste fluente pedes.
 Mollia Dirææ puliabunt tympana Thebæ,
 Capripedes calamo Panes hiantes canent.
 35 Vertice turrigero iuxta Dea magna Cybelle
 Tundet ad Idæos cymbala rauca choros.
 Ante fores templi crater antistitis auto
 Libatum fundens in tua sacra merum.
 Hæc ego nō humili referā memoranda cothurno,
 40 Qualis Pindarico spiritus ore tonat.
 Tu modò seruitio vacuum me siste superbo:
 Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

XVII.

- CLAVVS ab umbrōso quā alludit Pontus
 Averno
 Humida Baiarum stagna repentis aquæ,
 Quā iacet & Troiæ tubicen Misenus arena,
 Et sonat Herculeo structa labore via,
 5 Hic vbi mortales dextra cūm quæteret vrbes,
 Cymbala Thebano concrepuere Deo:
 At nunc inuisa magno cum crimine Baiz,
 Quis Deus in vestra constitit hostis aqua?
 His pressus Stygias vultum demisit in vndas,
 10 Errat & in vestro spiritus ille lacu.
 Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi
 Mater, & amplexum Cæsaris esse focos?
 Aut modò tam pleno fluitantia vela theatro,
 Et per maternas omnia gesta manus?
 15 Occidit, & misero steterat vigesimus annus:
 Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.
 Inunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
 Stantiaque in plausum tora theatra iuuent:
 Attralicas supera vestes, atque omnia magnis
 20 Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis.

Sed tamē huc omnes, huc primus, & vltimus ordo.

Est mala, sed cunctis ista terenda via est.

Exoranda canis tria sunt latrantia colla:

Scandenda est torui publica cymba senis.

Ille licet ferro cautus se condar, & arc,

Mors tamen inclusum protrahit inde caput.

Nireā non facies, non vis exemit Aethillem,

Cræsum aut, Pactoli quas parit humor, opes.

Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,

Auridæ magno cūm stetit alter amor.

At tibi naura, pias hominum qui traijcis vmbas,

Huc animæ portent corpus inane tuæ,

Quā Siculæ victor telluris Claudius, & quā

Cæsar ab humana cessit in astra via.

XVIII.

OBIICITVR tories à te mihi nostra libido.

Crede mihi, vobis imperat ista magis.

Vos vbi contempti rupistis fræna pudoris,

Nescitis capræ mentis habere modum.

Flamma per incensas citius sedetur aristas,

Fluminaque ad fontis sint reditura caput.

Et placidum Syrtis portum, & bona littora nauis

Præbeat hospitio sua Malea suo;

Quā possit vestros quisquam reprendre cursus,

Et rapidæ stimulos frangere nequitia.

Testis, Crætæi fastus quæ passâ iuueni,

Induit abiegnæ cornua falsa bouis:

Testis Thessalico hagrans Salmonis Enipto,

Quæ voluit liquido tota subire deo.

Crimen & illa fuit, patria succensa senecta,

Arboris in frondes condita Myrtha nouæ.

Nam quid Medæ, referam, quo tempore matris

Iram natorum cæde piavit amor?

Quidve Clytæmnestræ, propter quam tota Mycenis

Infamis itupro stat Pelopea domus?

Tuque ô Minoa venundata Scylla figura,
 Tondens purpuræ regna paterna coma,
 Hanc igitur dorem virgo desponderat hosti:
 Nise tuas portas fraude reclusit amor.
 25 At vos inuuptæ felicius viri tedas;
 Pendet Cretæ tracta puella rate.
 Non tamen immerito Minos sedet arbiter orci:
 Victor erat quamuis, æquus in hoste fuit.

XIX.

CREDIS cum iam posse tuæ meminisse figuræ,
 Vidisti à lecto quem dare vela tuo?
 Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
 Tantisne in lacrymis Africa tota fuit?
 5 At tu stulta deos, tu fingis inania verba.
 Fortitan ille alio pectus amore terit.
 Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
 Splendidaque à docto fama refulget auro.
 Fortunata domus, modò sit tibi fidus amicus.
 10 Fidus ero, in nostros curre puella toros.
 Nox mihi prima venit, primæ data tempora noctis.
 Longius in primo Luna morare toro.
 Tu quoque, qui astinos spatiosos exigis ignes,
 Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
 15 Fœdera sunt ponenda prius, signandaque iura,
 Et scribenda mihi lex in amore nouo.
 Hæc amor ipse suo constringit pignora signo.
 Testis fideræ torra corona deæ.
 Quàm multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
 20 Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
 Namque, ubi non certo vincitur fœdere lectus,
 Non habet ultores nox vigilanda deos:
 Et quibus imposuit, soluit mox vincula libido.
 Contineant nobis omina prima fidem.
 25 Ergo, qui tactas in fœdera ruperit aras,
 Pollueritque nouo sacra marita toro,

Illi sint, quicunque solent in amore dolores;
 Et caput arguæ præbeat historiæ;
 Nec flent, dominæ patefiant nocte fenestæ.
 Semper amet, fructu semper amoris egens.

xx.

M A G N V M iter, ad doctas proficisci cogor
 Athenas;

Ut me longa graui soluat amore via.

Crescit enim assidue spectando cura puellæ.

Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.

Omnia sunt tentata mihi, quacunque fugari

Possit, at ex omni me premit ipse deus.

Vix tamen aut semel admittit, cum sæpe negauit,

Seu venit, extremo dormit amica toro.

Vnum erit auxilium mutatis, Cynthia, terris.

Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.

Nunc agite ô socij propellite in æquora nauem,

Remorumque pares ducite sorte viciss.

Iungiteque extremo felicia lintea malo.

Nam liquidum nautis aura secundat iter.

Romanæ turres, & vos valeatis amici,

Qualiscunque mihi tuque puella vale.

Ergo ego nunc rudis Adriaci vehar æquoris hospes,

Cogar & vndifonos nunc prece adire deos?

Deinde per Ionium vectus cum fessa Lechæo

Sedarit placida vela phælus aqua:

Quod superest, sufferte pedes, properate laborem,

Isthmos quæ terris arceat vtrinque mare.

Inde vbi Piræi capient me littora portus,

Scandam ego Thefæ brachia longa viæ.

Illie vel studiis animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis,

Persequar aut studium lingue Demosthenis arma,

Librorumque tuos docte Menandre sales:

Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,

- 30 Siue ebore exactæ, seu magis ære manus:
 Aut spatia annorum, aut longa intervalla profunda.
 Lenibunt tacito vulnere nostra sinu.
 Seu moriar, fato, non turpi fractus amore,
 Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

X X I.

- FRIGIDA tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
 Tulle, Propontiacæ quæ fuit Isthmos aqua,
 Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
 Raptorisquæ tulit quæ via Ditis equos.
 5 Si te fortè iuvant Helles Athamantidos vrbes,
 Et desiderio Tulle mouere meo,
 Tu licet aspicias cælum omne Atlantæ gerentem,
 Sæstæquæ Perseæ Phorcidos ora manu,
 Geryonæ stabula, & luctantum in pulvere signa.
 10 Herculis Antæiquæ, Hesperidumquæ choros;
 Tuquæ tuo Colchôn-propellas remige Phasin:
 Peliacæquæ trabis totum iter ipse legas,
 Quæ rudis Argoa natat inter saxa columba.
 In faciem proræ pinus adacta nouæ;
 15 Et quæ Gygæi visenda est ora Caystri:
 Et quæ septenas temperat vnda vias;
 Omnia Romanæ cedent miracula terræ:
 Natura hic posuit, quicquid vbique fuit.
 Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ.
 20 Famam, Roma, tuæ non pudet historiæ,
 Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
 Stamus: victrices temperat ira manus.
 Hic Anio *Tiburte fluis, Clitumnus ab Vmbro
 Tramite & æternum Martius humor opus:
 25 Albanus lacus & socij Nemorensis ab vnda:
 Potæne Pollucis nympha salubris equo.
 At non squamoso labuntur ventre cerasæ,
 Itala portentis nec furit vnda nouis.
 Non hîc Andromedæ resonant pro matre catenæ,

Scal. ex
 V. C. Ti-
 burne
 Scal. ex
 V. C. Alba
 nusque la-
 cus socij N.

Nec tremis Ausonias Phœbe fugare dapes.
 Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre parante suo.
 Penthea non saeva venantur in arbore Baccha,
 Nec soluit Danaas subdita cerua rates,
 Cornua nec valui curuare in pellice Iuno,
 Aut faciem turpi dedecorate boue.
 Arboreaſque aruces sinis, & non hospita Graijs
 Sata & curuatas in sua fata trabes.
 Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes.
 Hic tibi pro digna gente petendus honos.
 Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
 Spes, & ventura coniugis aptus amor.

X X I I.

ERGO tam doctæ nobis petiere tabella?
 Scripta quibus pariter tot perire bona
 Has quondam nostris manibus detrinetat vsus,
 Qui non signatas iussit habere fidem.
 Illam sine me norant placare puellas,
 Et quædam sine me verba diserta loqui.
 Non illas fixum caras effecerat aurum,
 Vulgari buxo sordida cæra fuit.
 Qualecunque, mihi semper mansere fideles;
 Semper & effectus promeruerunt bonos.
 Porrit hæc illis fuerant mandata tabellis:
 Irascor, quoniam es lente moratus heri.
 An tibi nescio quæ visa est formosior? an tu
 Non bona de nobis crimina ficta iacis?
 Aut dixit, venias hodie, cessabimus vna,
 Hospitium tota nocte parauit amor;
 Et quæcunque dolens reperit non stulta puella,
 Garrula cum blandis ducitur hora dolis.
 Me miseram, his aliquis rationem scribit auati,
 Et ponit duras interephemeridas.
 Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.

Quis pro diuitiis ligna retenta velit?
 I puer, & citus hæc aliqua propone columna,
 Et dominum Esquilis scribe habitare tuum.

XXIII.

- FALSA est ista tuæ mulier, fiducia formæ,
 Olim oculis nimium facta superba meis.
 Noster amor tales tribuit tibi Cynthia laudes.
 Versibus insignem te pudet esse meis.
 1 Mistam te varia laudavi sæpe figura,
 Vt quod non esses, esse putaret amor.
 Et color est toties roseo collatus Eoo,
 Cùm tibi quasitus candor in ore foret.
 Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
 10 Eluere aut vasto Thessala saga mari,
 Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
 Naufragus Ægæa verba fatebor aqua;
 Corruptus sæuo Veneris torrebar atheno,
 Vincitus eram versas in mea terga manus.
 15 Ecce coronatæ portum tetigere carinæ:
 Traiectæ Syrtis, anchora iacta mihi est.
 Nunc demum vasto fessi respiscimus æstu,
 Vulneraque ad sananda nunc coiere mea.
 Mens bona, si qua dea es, tua me in sacratia dono;
 20 Exciderunt surdo tot mea vota Ioui.

XXIV.

- RISVS eram positus inter conuiuia mensis,
 Et de me poterat quilibet esse loquax.
 Quinque tibi potui seruire fideliter annos.
 Vngue meam morso sæpe querere fidem.
 5 Nil moueor lacrymis: ista sum captus ab arte:
 Semper ab insidiis Cynthia flere soles.
 Flebo ego discedens: sed Ætæum iniuria vincit.
 Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
 Limina iam nostris valeant lacrymantia verbis,
 10 Nec tamen irata ianua fracta manu:

At te celaris ætas grauis vrgeat annis,
 Et veniat formæ ruga sinistra tuæ:
 Vellere tum cupies albos à stirpe capillos,
 Ah speculo rugas increpitante tibi.
 Exclusa inque vicem fastus patiære superbos,
 Et, quæ fecisti, facta queraris anus:
 Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
 Euentum formæ disce timere tuæ.

SEX. PROPERTII
 ELEGIARVM
 LIBER IV.

ELEGIA I.

HOC, quodcumque vides hospes, quàm
 maxima Roma est,
 Ante Phrygem Æneam collis &
 herba fuit.

Atque vbi nauali stant sacra palatia Phœbo,
 Euandri profugæ procubuerunt boues.
 Fistilibus creuere deis hæc aurea templa.
 Nec fuit opprobrium facta sine arte casa.
 Tarpeiusque pater nuda de rupe tonabat,
 Et Tiberis nostris aduena bubus erat.
 Quò gradibus domus ista Remi se sustulit, olim
 Vnus erat fratrurn maxima regna focus.
 Curia, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
 Pellitos habuit rustica corda patres.
 Buccina cogebat præscos ad verba Quirites.
 Centum illi in prato saepe senatus erat.
 Nec sinuosa cauo pendebant vela theatro.
 Pulpita solennes non oluere crocos.

- Nulli cura fuit externos querere diues,
 Cum tremere patrio pendula turba sacro,
 Annuaque accenso celebrare Palilia feno,
 20 Qualia nunc curto lustra nouantur equo.
 Vesta coronatis pauper gaudebat aellis,
 Ducebant macra vilia sacra boues.
 Parua saginati lustrabant compita porci,
 Pastor & ad calamos exta litabat ouis.
 25 Verbera pellitus setosa mouebat arator,
 Vnde licens Fabius sacra lupercois habet.
 Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
 Miscebant vsta praelia nuda sude.
 Prima galeritus posuit pratoria Lucmo,
 30 Magnaque pars Tatio rerum erat inter oues.
 Hinc Titians, Ramnesque viri, Luceresque coloni.
 Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
 Quippe suburbanæ parua minus vrbe Bouillæ,
 Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabij:
 35 Et stetit Alba potens, albæ suis omine nata,
 Hac, vbi Fidenas longè erat ire, via.
 Nil patrium, nisi nomē, habet Romanus alumnus.
 Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
 Huc melius profugos misisti Troia penates.
 40 O quali vincta est Dardana puppis aue!
 Iam bene spondebāt tunc omnia, quod nihil illata
 Laferat abiegni venter apertus equi,
 Cum pater in nati tremulus ceruice pendit,
 Et verita est humeros vrere flamma pios.
 45 Tunc animi venere Decij, Bruti que secures.
 Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
 Arma resurgentis portans victicia Troiæ,
 Felix terra tuos cepit Iule deos:
 Si modò Auernalis tremulæ cortina Sibyllæ
 50 Dixit Auentino rura pianda Remo,
 Aut si Pergamæ serò rata carmina vatis
 Longæuum ad Priami vera fuere caput.

Vertere equum Danaï, male vincitur. Illa tellus
 Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.
 Optima nutricum nostris lupa Marua rebus;
 Qualia creuerunt mœnia lacte tuo!
 Mœnia namque pio conor disponere versu.
 Hei mihi quod nostro est paruus in ore sonitus!
 Sed tamen exiguo quodcunque è pectore rui
 Fluxerit hoc patriæ seruiet omne meæ.
 Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
 Mi folia ex edera porrige Bæche tua:
 Vt nostris tumefacta superbiat Umbria libris,
 Umbria Romani patriæ Callimachi.
 Scandentes si quis cernet de vallibus arces,
 Ingenio muros æstimet ille meo.
 Roma fane, tibi surgit opus, date candida ciues
 Omnia, & * in tectis dextera canter auis.
 Sacra, diesq. canam, & cognomina prisca locorum.
 Has meus ad metas sudet oportet equus.
 Quò ruis imprudens vage dicere facta Propertii?
 Non sunt à dextera condita fila colo.
 Accersis lacrymis cantus, auersus A pollo.
 Postis ab inuita verba pigenda lyra.
 Certa seram certis auctoribus. haud ego vates
 Nescius ærata signa mouere pila:
 Me creat Archyta soboles Babylonius Horos,
 Horos, & à proauo ducta Conone domus.
 Di mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
 Inque meis libris nil prius esse fide.
 Nunc pretium fecere deos, & fallitur auro
 Iuppiter, obliquæ signa iterata rotæ,
 Felicesque Iouis itellas, Martisque rapacis,
 Et graue Saturni sidus in omne caput,
 Quid moueant Pisces, animosaque signa Leonis,
 Lotus & Hesperia quid Capricornus aqua,
 Dicam. Troia eades, & Troica Roma resurges:
 Et matris, & terræ longa sepulcra canam.

Incipit

Dixi

- Dixi ego, cūm geminos produceret Arria natos,
 90 (Illa dabat natis arma verante deo)
 Non posse ad patrios sua pila referre penates:
 Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.
 Quippe Luperus equi dum saucia protegit ora,
 Heu sibi prolapsō non bene cauit equo:
 95 Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
 Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ.
 Fatales pueri, duo funera matris auaræ:
 Vera sed inuito contigit ista fides.
 Idem ego, cūm Cynaræ traheret Lucina dolores,
 100 Et facerent vteri pondera lenta moram,
 Iunoni votum facite impetrabile, dixi.
 Illa parit. libris est data palma meis.
 Hoc neq. arenosum Libyci Iouis explicat antrum,
 Aut sibi commissos fibra locuta deos,
 105 Aut si quis motas cornicis senserit alas,
 Vmbra neque hæc magicis mortua prodit aquis.
 Aspicienda via est cali, versusque per astra
 Trames, & ab Zonis quinque petenda fides.
 Exemplum graue erit Calchas. namque Aulide
 soluit
 110 Ille bene hærentes ad pia saxa rates.
 Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
 Tinxit, & Attrides vela cruenta dedit.
 Nec redire tamen Danai. tu dirura sterum
 Sepprime, & Euboicos respice Troia sinus.
 115 Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
 Et natat exuuuis Græcia pressa tuis.
 Victor Oilide rape nunc, & dilige varem,
 Quam vetat auelli veste Minerva sua.
 Hastenus historiz, nunc ad tua deuehor astra:
 120 Incipe tu lacrymis æquus adesse nouis.
 Vmbria te notis antiqua penatibus edit.
 Mentior, an patriæ rangitur ora tua;
 Quæ nebulosa cauo rorat Mevania campo,

Et lacus æstiuus intepet Vmber aquis.
 Scandentisque axis consurgit vertice murus,
 Murus ab ingenio notior ille tuo.
 Ossaque legisti, non illa ætate legenda,
 Patris, & in tenues cogetis ipse lares.
 Nam tua cum multi verarent rura iuuenti,
 Abstulit excultas peritica tristis opes.
 Mox, vbi bulla rudi dimissa est aurea collo,
 Mattis & ante deos libera sumpta roga,
 Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
 Et verat infano verba tonare foro.
 At tu finge elegos, fallax opus. hæc tua castra:
 Scribat vt exemplo cetera turba tuo.
 Militiam Veneris blandis patiêre sub armis,
 Et Veneris pueris vtilis hostis eris.
 Nam tibi victrices, quascumque labore parasti,
 Eludet palmas vna puella tuas.
 Et bene cum fixum mento discusseris vncum,
 Nil erit hoc. tostro te premer ansa suo.
 Illius arbitrio noctem, lucemque videbis,
 Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
 Nec mille excubias, nec te signata iuuabunt
 Limina. persuasæ fallere rima fastest.
 Nunc tua vel mediis puppis luctetur in vndis,
 Vel licet armatis hostis inermis eas,
 Vel tremefacta cauo tellus diducat hiatu,
 O stipedis Cancri terga sinistra time.

I I.

Quid mirare meas totin vno corpore formas?
 Accipe Vertumai signa paterna dei.
 Tusceus ego Tusceis orior, nec parnitit inter
 Prælia *Volsceinos deseruisse focos.
 Hæc me turba iuuat, nec templo lator eburnos
 Romanum satis est posse videre forum.
 Hæc quondam Tiberinus iter faciebat, & aiunt

Remo-

2. pp. Vol.
 fan 15 aut
 Volsinios

- Remorum auditos per vada pulsa sonos.
 At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
 10 Vertumnus verso dicor ab amne deus;
 Seu quia vertentis fructum percepimus anni,
 Vertumni rursus credidit esse sacrum.
 130 Prima mihi variat liuentibus vva racemis,
 Et coma laetenti spicea fruge tumet.
 15 Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
 Cernis, & æstiuo mera rubere die.
 Insitor hic soluit pæmota vota corona,
 Cum pyrus inuito stipite mala tulit.
 Mendax fama nocet. alius mihi nominis index:
 20 De se narranti tu modo crede deo.
 Opportuna mea est cunctis natura figuris.
 In quamcunque voles, verte: decorus ero.
 Indue me Cois, fram non dura puella.
 Meque virum sumpta quis neget esse toga?
 25 Da falcem, & torto fronte mihi comprime feno:
 Iurabis nostra gramina secta manu.
 Arma tui quondam; & memini, laudabar in illis:
 Corbis at imposito pondere messor eram.
 Sobrius ad lites: at cum est imposita corona,
 30 Clamabis capiti vina subesse meo.
 Cinge caput mitra: speciem furabor Iacchi.
 Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
 Cassibus impositis venor, sed arundine sumpta
 Faunus plumoso sum deus aucupio.
 35 Est etiam aurigæ species Vertumnus, & eius,
 Traijcit alterno qui leue pondus equo.
 Suppetat hoc, pisces calamo prædabor: & ibo
 Mundus demissis insitor in tunicis.
 Pastorem ad baculum possum curare, vel idem
 40 Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.
 Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima
 fama est,
 Hortorum in manibus dona probata meis?
 Cæruleus

Caruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre

Me notat, & iunco brassica vineta leui.

Nec flos vllus hiat praris, quin ille decenter

45

Impositus fronti langueat antè mez.

At mihi, quòd formas vnus vertebar in omnes,

Nomen ab euentu patria lingua dedit.

At tu Roma meis tribuisti pramia Tuscis,

Vnde hodie vicus nomina Tuscus habet.

90

Tempore quo focus venit Lucomedius armis,

Atque Sabina feri contudit arma Tati.

Vidi ego labentes acies, & tela caduca,

Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.

Sed facias diuùm iator, vñ Romana per æuum

55

Transseat ante meos turba rogata pedes.

Sex superant versus. te, qui ad vadimonia curris,

Non moror: hæc spatii vltima creta meis.

Stipes acernus eram, properanti falce dolatus,

Ante Numam grata pauper in vrbe deus.

60

At tibi Mamuri formæ calator ahenæ

Tellus artifices nã terat Osca manus;

Qui me tam dociles potuisti fundere in vsus.

Vnum opus est. operi non datur vnus honos.

I I I.

HÆC Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,

Cùm toties absis, si potes esse meus.

Si qua tamen tibi lectaro pars oblita deerit,

Hæc erit è lactymis facta litura meis:

At si qua incerto faller te littera tractu,

Signa mez dextræ iam morientis erunt.

Te nòdò viderunt iteratos Baetra per ortus,

Te modò munito Sericus hostis equo,

Hibernique Geræ, pìstoque Britannia curru,

Vitus & Eoa discolor Indus aqua.

10

Hæc ne marita fides, & pactæ sunt mihi noctes,

Cùm rudis vrgenti brachia victa dedi?

Quæ

Qua mihi deductæ fax omen prætulit, illa

Traxit ab everso lumina nigra rogo:

15 Et Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis

Vitta data est, nupsi non comitante Deo.

Omnibus heu portis pendent mea noxia vota.

Textitur hæc castris quarta lacerna tuis.

Occidat immerita qui carpsit ab arbore vallum,

20 Et struxit querulas rauca per ossa tubas:

Dignior obliquo funem qui torqueat Oeno,

Æternusque tuam pascat at ille famem.

Dic mihi, num teneros vrit lorica lacertos?

Num grauis imbelles atterit hasta manus?

25 Hæc noceant potius, quam dentibus vlla puella

Det mihi plorandas per tua colla notas.

Diceris & macie vultum renuasse: sed opto

E desiderio sit color iste meo.

At mihi cum noctes induxit vesp̄r amaras,

30 Si qua relicta iacent, osculor arma tua.

Tum queror in toto non fidere pallia lecto,

Lucis & auctores non dare carmen aues.

Noctibus hibernis castrensia pensa laboro,

Et Tyria in gladios vellera secta suos:

35 Et disco, qua parte fluat vincendus Araxes,

Quot sine aqua Parthus millia currat equus.

Cogor & etabula pictos ediscere mundos,

Qualis & hæc docti sit positura dei:

40 Qua tellus sit lenta gelu qua putris ab æstu,

Venus in Italiam qui bene vela ferat.

Assidet vna soror, curis & pallida nutrix

Pærat hiberni temporis esse moras.

Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla,

Et texit galea barbara molle caput.

45 Romanis vinam patuissent castra puellis:

Essem militiæ sarcina fida tuæ.

Nec me tardarent Scythiæ iuga, cum pater altas

Africus in glaciem frigore necit aquas.

Omni

Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.

Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem. 50

Nam mihi, quo Pœnis tibi purpura fulgeat ostris,

CrySTALLUSQUE tuas ornet aquosa manus,

Omnia fūrda tacent; rarisque assueta calendis,

Vix aperit clausos vna puella lares.

Ital. Glau- *Graucidos & catulæ vox est mihi grata querentis. 55

sidos

Illa tui partem vindicat vna tori.

Flore sacella tego, verbenis compita velo,

Et crepat ad veteres herba Sabina focos. 60

Sive in finitimo gemuit stans nocturna tigno,

Seu voluit tangi parca lucerna mero: 65

Illa dies hornis eadem denuntiat agnis,

Succinctique calenti ad nova lucra popæ.

Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,

Rapæve odorato carbala lina duci. 70

Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ, 65

Subdolos & versis increpat arcus equis.

Sed tua sic domitis Parthæ telluris alumnis

Pura triumphantes hasta sequatur equos: 75

Incorrupta mei conferua fœdera lecti.

Hæc ego te sola lege redisse velim. 70

Armaque cum tulerò portæ voracæ Capenæ,

Subscribam, Saluo grata puella viro. 75

I. V.

TARPEIVM nemus, & Tarpeiz turpe sepulcrum

Fabor, & antiqui limina capta Iouis.

Lucus erat felix, ederoso conditus antro;

Multa ubi nativis obstreper arbor aquis: 80

Silvani ramosa domus, quo dulcis ab æstu.

Fistula poturas ire iubebat oves.

Hunc Tatius fontem vallo præcingit acerno,

Fidæque suggesta castra coronat humo.

Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curretis

Cum quæteret lento murmure saxa Iouis? 85

10
Atque.

maior.

stris,

s,

erentis. 55

da, 65

crum

10
Atque.

Atque vbi nunc terris dicuntur iura subactis,

Stabant Romano pila Sabina foro.

Murus erant montes. vbi nunc est curia sepra,

Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

15 Hinc Tarpeia deæ fontem libauit. at illi

Urgebat medium fictilis vna caput.

Et satis vna mala potuit mors esse puellæ,

Quæ voluit flammæ fallere Vesta tuas?

Vidit arenosis Tatium proludere campis,

20 Picta que per flauas arma leuare iubas.

Obstupuit regis facie, & regalibus armis;

Interque oblitæ excidit vna manus.

Sæpe illa immeritæ caussata est omina Luna,

Et sibi tingendas dixit in anne comas:

25 Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,

Romula ne faciem læderet hasta Tati.

Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,

Rettulit hirsutis brachia secta rubis;

Et sua Tarpeia residens irasfleuit ab arce

30 Vulnèra, vicino non patienda Ioui:

Ignes castrorum, & Tatiæ prætorii turmæ,

Et formosa oculis arma Sabina meis,

O vtinam ad vestros sedeam capriua penates,

Dum captiua mei conspicer esse Tati.

35 Romanus montes, & montibus addita Roma,

Et valeat probro Vesta pudenda meo.

Ille equis ille meos in castra reponet amores,

Cui Tatiæ dexteras collocat ipse iubas.

Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?

40 Candida que in sæuos inguina versa canes?

Proditæ quid mirum fraterni cornua monstri,

Cum patuit lecto stamine torta via?

Quantum ego sum Ausoniis erimen factura puellis,

Improba virgineo lecta ministra foco!

45 Pallados extinctos si quis mirabitur ignes,

Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.

Dea/æ
repositæ

Crat.

Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:

Tu cape spinosi roseida terga iugi.

Lubrica tota via est, & perfrida; quippe tacentes,

fallaci calat limite semper aquas.

O vinam magicæ nossem cantamina musæ;

Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.

Te toga picta decet, non quem sine martis honore.

Nutrit inhumana dura papilla lupæ.

Si sim hospes, patiare tua regina sub æla:

Dos tibi non humilis prodita Roma venit.

Sin minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,

Me raptæ, & alterna lege repende vices.

Committas acies ego possum soluere, nuptæ

Vos medium palla sordus inire mea.

Adde Hymenææ modos, tubicen fera, murmura
conde.

Credite, vestra meus molliet arma torus.

Et iam quattuor canit venturam buccina lucem,

Ipsæque in Oceanum sidera lapsa cadunt.

Experiat somnum, de te mihi somnia queram.

Fac venias oculis umbra benigna meis.

Dixit, & incerto permisit brachia somno,

Nescia se furis accubuisse novis.

Nam Vestæ Iliacæ felix tutela fauilla

Culpam alit, & plures condit in ossa faces.

Illæ tuit, qualis celerem prope Thermopontæ

Strymonis abscisso fertur aperta sinu.

Urbi festus erat, dixere Palilia patres.

Hic primus cæpit mœnibus esse dies.

Annua pastorum conuiuia, lusus in urbe,

Cum pagana madent fercula delictis.

Cumque super raros fœni flammanis æceruos

Traiecit immundas ebria turba dapes.

Romulus excubias decreuit in ocia solui,

Atque inter illa castra silere tuba.

Hoc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem.

Passa

flammas

Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
 Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.
 Nec mora, vocales occepar ense canes.
 85 Omnia præbebant somnos, sed Iuppiter vnus
 Decevit pœnis inuigilare tuis.
 Prodiderat portæque fidem, patriamque iacentem:
 Nubendique pœur, quem velit ipsa, diem.
 At Tati (neq. enim sceleri dedit hostis honorem)
 90 Nube, ait, & regni scande cubile mei.
 Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.
 Hæc virgo officiis dos erat apta tuis.
 A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus;
 O vigil, iniustæ præmia sortis habes.

V.

TERRA tuum spinis obducit Lena sepulcrum;
 Et tua, quod non vis, sentiat vmbra sitim;
 Nec sedeant cineri manes, & Cerberus vltor
 Turpia ieiuno terreat ossa sono;
 5 Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem,
 Concordique toro pessima semper aus.
 Penelopen quoque, neglecto ramore mariti,
 Nubere læsciuo cogeret Antinoo.
 Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
 10 Et volucris nidis esse nouerca suis.
 Quippe & Collinas ad fossam mouerit herbas,
 Stantia currenti diluerentur aqua:
 Audax cantatq. leges imponere Lunæ,
 Et sua nocturno fallere terga lupo.
 15 Possit & intentos astu cæcare maritos.
 Cornicum immeritas eruit vngue genas,
 Consuluitque stryges nostro de sanguine, & in me
 Hippomanes fœcæ semina legit equæ.
 Exornabat opus verbis, seu blanda peruratur,
 20 Saxosamque terat, sedula culpa viam.
 Si te Eoa Dorixanum iuuat aurea ripa,

Et quæ sub Tyria concha superbit aqua,
 Eurypylique placet Coæ textura Mineruæ,
 Sectæque ab Attaliciis putria signa toris,
 Seu quæ palmifera nitunt venalia Thebæ,
 Murrheaque in Parthis pocula cocta focis:
 Sperne fidem, prouolue deos, mendacia vincant.
 Frange & damnosæ iura pudicitia.
 Et simulare virum, pretium facit, vitæ, caussis:
 Maior dilata nocte recurret amor.
 Si tibi forrè comas vexauerit utilis ira,
 Post modò mercata pace premendus erit.
 Denique vbi amplexu Venerem promiseris emptor:
 Tac simules puros Iſidis eſſe dies.
 Ingerat Apriles Iole tibi, tundat Amycle
 Natalem Maijs idibus eſſe tuum.
 Supplex ille ſeder poſita tu ſcribe cathedra.
 Quidlibet, has artes ſi pauet ille, tenes.
 Semper habe morſus circa tua colla recentes,
 Litibus alternis quos putet eſſe datos.
 Non te Medæ delectent probra ſequacis,
 Nempe tulit faſtus auſa rogare prior;
 Sed potius mundi Thais pretioſa Menandri,
 Cum ſerit aſturos comica mœcha Getas.
 In mores te, vërte viri, ſi cantica iactat,
 I comes, & voces ebria iungo tuas.
 Ianitor ad dantes vigilet, ſi paſſet inanis,
 Surdus in obductam ſomniet vſque ſeram.
 Nec tibi diſpliceat miles, non factus amor;
 Nauta nec, attrita ſi ſerat æra manu;
 Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
 Calati medio cum ſaliere foro.
 Aurum ſpectato, non quæ manus afferat aurum.
 Verſibus auditis, quid niſi verba feres?
 Qui verſus, Coæ dederit nec munera, veſtis,
 Ipſius tibi ſit ſurda ſine ære lyra.
 Dum vernat ſanguis, dum rugis integer annus,
 Vitæ,

Vtere, ne quis eat liber amore dies.

Vidi ego odorati victura rosaria Præsti

60 Sub matutino cocta iacere, noro.

His animos nostræ dum versat Acanthis amica,

Sed cape torquata: Venus ô regina columbæ

Ob meritum ante tuos guttura secta focos,

Vidi ego rugoso tussim concretescere collo,

65 Spuraque per dentes ire cruenta cauos,

Atq. animam in tegetes putrem expirare paternas.

Horruit argenti pergula curta foco.

Exequiæ fuerint rari furtiva capilli

Vincula, & immaundo pallida mitra situ,

70 Et canis in nostros nimis experrecta dolores,

Cum fallenda meo pollice clathra forent.

Sit tumulus lenæ curto vetus amphora collos

Urgeat hunc supra vis caprifice tua.

Quisquis amas, scabris hæc bustum cædito saxis,

75 Mistaque cum saxis adijce verba mala.

V L.

SACRA facit vates, sint ora fauentia sacris,

Et cadat ante meos ista iuuenta focos.

Cera Phileteis, certer Romana corymbis,

Et Cyrenæas vrna ministret aquas.

8 Costum molle dare, & blandi mihi thuris honores:

Terque focum circa laneus orbis eat.

Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris

Tibia Mygdoniis libet eburna cadis.

9 Ite procul fraudes, alio sint aëre noxæ.

10 Pura nouum vat! laurea mollititer.

Musa Palatini referamus Apollinis ædem:

Res est Calliope digna fauore tuo.

Cæsaris in nomen ducuntur carmina, Cæsar

Dum canitur, quæso Iuppiter ipse vaces.

15 Est Phœbi fugiens Athamana ad litora porrus,

Vtere,

Q 1

Q 12

Quæ sinus Ioniæ murmura condit aquæ,
 Actia luleæ pelagus monumenta carinæ,
 Nautarum votis non operosa via.
 Huc mundi coiere manus, stetit æquore moles:
 Pineæ, nec remis æqua fauebat auis. 20
 Altera classis erat Teuctro damnata Quirino,
 Pilaque feminea turpiter acta manu.
 Hinc Augusta raris plenis louis omine velis,
 Signaque iam patriæ vincere docta sua.
 Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
 Armorum & radiis picta remebat aqua,
 Cum Phœbus linquens stantem se vindice Delo
 (Nam tulit iratos mobilis vnda notos)
 Arripit Augusti puppem super, & noua flammam
 Luxit in obliquam ter sinuata facem. 30
 Non ille attulerat crines in colla solutos,
 Aut testudineæ carmen inerme lyra.
 Sed quali aspexit Pelopeium Agamemnona vultu,
 Egestisque auidis Dorica castra rogis,
 Aut qualis flexos soluit Pythona per orbcs 35
 Serpentem, imbelles quem timuere lyra.
 Mox ait, ô longa mundi seruator ab Alba
 Auguste, Hectoris cognite maior auis,
 Vince mari: iam terra tua est: tibi militat arcus,
 Et fauet ex humeris hoc onus omne meis. 40
 Solue metu patriam, quæ nunc te vindice freta, &
 Imposuit proræ publica vota tuæ:
 Quam nisi defendes, niuorum Romulus augur
 Ire Palatinas non bene vidit aues. 45
 Et nimium remis audent, pro turpe, Latinis
 Principe te fluctus regia vela pati.
 Nec te, quodd classis centenis remiger alis,
 Terreat: inuito labitur illa mari:
 Quodque veliunt proræ Cœtaurica saxa minantes,
 Tigna cauæ, & pictos experire metus. 50
 Frangit, & at tollit vires in mille caussa:

- Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.
 Tempus adest, cõmitte rates: ego temporis auctor
 Ducam laurigera Iulia rostra manu.
- 55 Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus,
 Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
 Vincit Roma fide Phœbi, dat femina pœnas,
 Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.
 At pater Idalio miratus Cæsar ab astro,
- 60 Sum deus, & nostris sanguinis ista fides.
 Prosequitur cantu Triton, omnesque marinæ
 Plauserunt circa libera signa deæ.
 Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
 Hoc vnum, iussu non moritura die.
- 65 Di melius, quantus mulier foret vna triumphus,
 Ductus erat per quas ante Iugurtha vias?
 At hinc traxit Phœbus monumenta, quod cius
 Vna decem vicit missa sagitta rates.
 Bella satis cecini. citharam iam potuit Apollo
- 70 Victor, & ad placidos exiit arma choros.
 Candida nunc molli subeant conuiuia ludo,
 Blanditæque fluant per mea colla rosæ:
 Vinaque fundantur prælis elisa Falernis,
 Terque lauet nostras spica Cilissa comas.
- 75 Ingenium potis irriter Musa poetis,
 Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo.
 Ille paludosos memoret seruire Sicambros,
 Cepheam hic Meroën, fulcraque regna canat:
 Hic referat serò confellum federe Parthum:
- 80 Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua.
 Siue aliquid pharetris Augustus parceret Eois,
 Differat in pueros ista trophæa suos.
 Gaude Crasse, nigras si quid sapis inter arenas,
 Ire per Eufraten ad tua busta licet.
- 85 Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
 Iniiciat radios in mea vina dies.

V I I.

S V N T aliquid m̄anes, letum non omnia finit;
 Lūidaque cunctos effugit vmbra rogos.
 Cynthia nanque meo vīsa est incumbere fuleto,
 Marmor ad extremā nuper humata viā:
 Cūm mihi ab exequiis somnus penderet amaris,
 Et quærerē lecti frīgida regna mei:
 Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,
 Eosdem oculos: lateri vestis adusta fuit.
 Et solitum digito beryllon adederat ignis,
 Summaque Lethæus triterat ora liquor:
 Spirantesque animos, & vocē misit, at illi
 Pollicibus fragiles increpūete m̄nus.
 Perfide, nec cuiquam melior sperande puellā,
 Int te iam vires somnus habere potest?
 Iamne tibi exciderunt vigilacis fuita Subarrā,
 Et mēa nocturnis trita fenestra dolis?
 Per quam demisso quoties tibi fune pependi,
 Alterna veniens in tuā colla manu.
 Sæpe Venus triuio *commista est pectore misto:
 Fecerunt tepidas pallia nostra vias.
 Fœderis heū taciti, cuius fallacia verba
 Non audituri diripere nōti.
 At mihi non oculos quisquam *inclamauit euntis:
 Vnum impetrassem te reuocante diem.
 Nec crepuit fissa me propter arundine cūstos,
 Læsit & obiectum tegula curra caput.
 Denique quis nostro curuum te funere vidit?
 Attram quis lacrymis incaluisse togam?
 Si piguit portas vltra procedere at *illud
 Insisses, lectum lentius ire meum.
 Cur ventos non ipse togis ingratis petisti?
 Cur nardo flammæ non olueret mex?
 Hoc etiam graue erat, nulla mercede hyacinthos
 Inijcere, & fracto busta piare cado.

V.C. Medij
 commissa

inclamauit

Den/te
 illuc

Lygda-

- 35 Lygdamus vratur, candescat lamina vernæ.
Sensu ego, cum insidiis pallida vina bibi.
Aut Nomas arcane tollat versuta saluas.
Dicet damnatas ignea testa manus.
Quæ modo per viles inspecta est publica noctes,
40 Hæc nunc aurata cyclade signat humum:
Et grauiora rependit iniquis pensa quæillis,
Garrula de facie si qua locuta mea est.
Nostraq; quod Petale tulit ad monimæta corollas,
Codici immundi vincula sentit anus.
45 Caditur & Lalage tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum,
Aridenti è nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector, quamuis mereare, Propertii.
50 Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen;
Tergeminusque canis sic mihi molle sonet,
Me seruasse fidem. si fallo, vipera nostris
Sibilet in tumultis, & super ossa cubet.
55 Nam gemina est sedes turpem sortita per annem:
Turbaque diuersa remigat omnis aqua.
Vna Clytemnestræ stuprum vehit, altera Cressæ.
Portat mentitæ lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera vestræ phælo,
60 Mulcet ubi Elysias aura beata rosas:
Qua numerosa fides, quaq; æra rotunda Cybelles,
Mitratisque sonant lydia plestra choris:
Andromedeq; & Hypermestres sine fraude maritæ,
Narrant historiæ pectora nota suæ.
65 Hæc sua maternis queritur liuere catenis
Brachia, nec meritis frigida saxa manus.
Narrat Hypermestres magnum autas esse torores:
In scelus hoc animum non valuisse suum.
Sic mortis lacrymis vita sanamus amores.
70 Cælo ego perfidix crimina multa tuz.

Sed tibi nunc mandata damus: si forte moueris,
 Si te non totum Chloridos herba tener,
 Nutrix in tremulis nequid desideret annis
 Parthenie: paruit, nec tibi avara fuit.
 Deliciæque mea Latris, cui nomen ab usu est, 75
 Ne speculum domina porrigat illa nouæ.
 Et quosunque meo fecisti nomine versus,
 Vre mihi. laudes desine habere meas.
 Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
 Mollia contortis alligat ossa comis. 80
 Ramosis Anio quæ pomifer incubat aruis,
 Et nunquam Herculeo numine pallet ebut,
 Hoc carmen media dignum me scribe columna,
 Sed bene quod currens vector ab vrbe legat.
 Hic Tiburtina iacet aurea Cynthia terra: 85
 Accessit ripæ laus Aniene tuæ.
 Nec tam sperne piis venientia somnia portis.
 Cum pia venerunt somnia, pondus habent.
 Nocte vagæ ferimur. nox clausas liber atqumbras,
 Errat & abiecta Cerberus ipse fera. 90
 Luce iubent leges Letheæ ad stagna reuerti:
 Nos vehimur, vectum nauta recenset onus.
 Nunc te possideant alie: mox sola tenebo:
 Mecum eris, & mistis ossibus ossa teram.
 Hæc postquam querula mecum sub voce peregit, 95
 Inter complexus excidit vmbra meos.

V I I I.

Disce quid Esquillias hac nocte fugarit aquosas,
 Cum vicina nouis turba cucurrit agris.
 Laniuium annosi vetus est tutela draconis,
 Hic vbi Tartareæ non perit hora moræ,
 Quæ sacer abripitur cæco descensus hiatus,
 Quæ penetrat virgo, tale iter omne caue:
 Ieiuni serpentis honos cum pabula poscit
 Annua, & ex ima sibilat torquet humo.

- Talia demissa pallent ad sacra puella,
 10 Cum temere angineo creditur ore manus.
 Ille sibi admotas à virgine corripit escas.
 Virginis in palmis ipsa canistra tremunt,
 Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum;
 Clamantque agricolæ, fertilis annus erit.
 15 Huc mea detonsis aucta est Cynthia mannis.
 Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
 Appia dic quæso, quantum te teste triumphum
 Egerit, æfulis per tua saxa rotis!
 Turpis in æcana sonuit cum rixa taberna,
 20 Si sine me, fama non sine labe mea.
 Spectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
 Ausa per impuros fræna mouere locos.
 Serica nam taceo volvi carpenta nepotis,
 Atque armillatos, colla Molossa, canes;
 25 Qui dabit immundæ venalia facta saginæ,
 Vincet vbi crassas barba pudenda genas.

IX.

- Cum fieret nostro toties iniuria lecto,
 Murato volui castra mouere toro.
 Phyllis Auentinæ quædam est vicina Dianæ,
 Sobria grata parum; cum bibit, omne decet.
 5 Altera Tarpeios est inter Teia lucos,
 Candida sed potæ non satis vnus erit.
 His ego constitui noctem lenire vocatis,
 Et Venere ignota furta nouare mea.
 Vnus erat tribus in secreta lectulus herba.
 10 Quæris concubitus? inter vtramque fui.
 Lygdamus ad cyathos, vitrique æstiuæ supellex,
 Et Methymnæ Græcæ salina meri.
 Nile tuus tibicen erat, crotalistris Phyllis,
 Et facilis spargi munda sine arte rosa.
 15 Nanus & ipse suos breuiter concretus in artus
 lætabat truncas ad caua buxæ manus.

Qs

Sed

Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
 Decidit inque suos mensa supina pedes.
 Me quoque per talos Venerem quaerente secundos,
 Semper damnosi subfluere canes. 10
 Cantabant surdo, nudabant pectora cæco:
 Lanuiij ad portas hei mihi solus eram:
 Cum subito rauci sonuerunt eardine postes,
 Et leuia ad primos murinura facta lare.
 Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valuas 15
 Non operosa comis, sed furibunda decens.
 Pocula mi digitos inter cecidere remissos;
 Palluerunt ipso labra soluta mero.
 Fulminat illa oculis, & quantum femina, scilicet:
 Spectaculum capta nec minus vrbe fuit. 20
 Phyllidos iratos in vultum coniecit vnguent
 Territa vicinas Teia clamat aquas,
 Lumina sopitos turbant elata Quirites,
 Omnis & insana semita nocte sonat.
 Illas direptisque comis tunicisque solutis 25
 Excipit obicure prima taberna via.
 Cynthia in exuiis gaudet, victrixque recurrit,
 Et mea peruersa sauciat ora manu,
 Isaponique notam collo, morsuque eruentat, 30
 Præcipueque oculos, qui meruere, ferit.
 Atque vbi iam nostris lassauit brachia plagis,
 Lygdamus ad plutei fulcra sinistra iacens
 Exiuit, geniumque meum prostratus adorat.
 Lygdame nil potui, tecum ego captus eram.
 Supplicibus palmis tum demum ad fœdera veni, 35
 Cum vix tangendos præbuit illa pedes.
 Atque ait: admisse si vis me ignoscere culpæ,
 Accipe quæ nostræ formula legis erit.
 Tu neque Pompeia spatibere cultus in vmbra,
 Nec cum lasciuum sternat arena forum; 40
 Colla caue insectas ad summū obliqua theatrum,
 Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.

Lygdamus

Lygdamus in primis, omnis mihi causa querelæ,
 Veneat, & pedibus vincula bina trahat.
 55 Indixit leges, respondi ego, legibus utar.
 Riserat imperio facta superba dato.
 Dein, quemcunque locum externa tetigere puella,
 Sufficit, & pura limina tergit aqua:
 Imperat & totas iterum mutare lacernas,
 60 Terque meum tetigit sulfuris igne caput.
 Atque ita murato per singula pallia lecto
 Respondi, & toto solvimus arma toro.

IX.

AMPHITRYONIADES qua tempestate iuuencoꝝ
 Egerat à stabulis ô Erythræa tuis,
 Venit ad inuictos pecorosa Palatia montes,
 Et statuit fellos festus & ipse boues,
 5 Quæ Velabra suo stagnabant flumine, quaque
 Nautæ per vrbanas velificabat aquas.
 35 Sed non infido manserunt hospite Caco
 Incolumes: furto polluit ille louem.
 Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
 10 Por tria partitos qui dabat ora sonos.
 Hic, ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
 Auerfos cauda traxit in antra boues.
 Nec sine teste deo, furem sonuere iuuenici,
 Furis & implacidas diruit ira fores.
 15 Manaliò iacuit pulvis tria tempora ramo
 Cacus, & Alcides sic ait, Ite boues,
 Herculis ite boues, nostræ labor vltime clauæ,
 Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues,
 Aruaque mugitu sancite boaria longo.
 20 Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
 Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
 Terraque non vllas fœta ministrat aquas.
 Sed procul inclusas audit ridere puellas.
 Lucus ab umbræ fecerat erbe nemus,

Femineæ

Femineæ loca clausa deæ, fontesque piandos,
 Impune & nullis sacra resecta viris.
 Deuia Punicæ velabant limina virtæ:
 Putris odorato luxerat igne casa:
 Populus & longis ornabat frondibus ædem,
 Multaque cantantes vmbra tegebat aues.
 Huc ruit in siccam congesto puluere barbam,
 Et iacit ante fores **verba** minora deo.
 Vos precor ô luci sacro **que** luditis antro,
 Pandite defessis hospita fana viris.
 Fontis egens err. circaque sonantia lymphis,
 Et caua suscepto flumine palma sat est.
 Audistis ne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
 Ille ego sum: Alciden terra recepta vocat.
 Quis facta Heruleæ non audit fortia clauæ?
 Et nunquam ad naras irrita tela feras?
 Atque vni Stygias hominum luxisse tenebras:

* * *
 Quod si Iunoni sacrum faceretur amaræ,
 Non clausisset aquas ipsa nouerca suas.
 Sin aliquam vultusque meus, setæque leonis
 Terrent, & Libyco sole perusta coma;
 Idem ego Sidonia feci seruiila palla
 Officia, & Lyda pensa diurna colo:
 Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
 Et manibus duris apta puella fui.
 Talibus Alcides, at talibus alma sacerdos
 Punicæ canas stamine vincta comas.
 Parce oculis hospes, luoque abiccede verendo:
 Cede agedum, & tuta limina linque fuga.
 Interdicta viris meruenda lege piatur,
 Quæ se summota vindicat ara casa.
 Magnam Tiresias aspexit Pallada vates,
 Fortia dum, posita Gorgone, membra lauat.
 Di tibi dent alios fontes: hæc lymphæ puellis
 Auiæ secreti liminis yna * fuit.

60 Sic ar
 Ne
 At po
 Po
 Angu
 30 63 Ac
 Maxi
 Ar
 Hæc
 He
 31 70 San
 Sa
 Hun
 Sic

40
 N v n
 Ar
 Magn
 No
 3 Imbu
 Hu
 Temp
 Vi
 Acro
 10 Re
 Hic f
 Ip
 Hun
 Re
 15 Iuppi
 Vo
 Vrbis
 Q
 Idem
 20 Et

- 60 Sic anus, ille humeris postes concussit opacos:
Nec tulit iraram ianua clausa sitim.
At postquā exhausto iam flumine vicerat æstus,
Ponit vix siccis tristitia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
65 Accipit, hæc fessio vix mihi terra patet.
Maxima quæ gregibus deuota est ara repertis,
Ara per has, inquit, Maxima facta manus,
Hæc nullis vnquam pateat veneranda puellis,
Herculis eximij ne sit inulta sitis.
70 Sancte pater salue, cui iam fauces aspera Iuno,
Sancte velis libro dexter inesse meo.
Hunc quoniam manibus purgatū sanxerat orbem,
Sic Sanctum Tatiz compoluere Cures.

N V N C Iouis incipiam causas aperite Foretri:
Armaque de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter ascendo sed dat mihi gloria vires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
8 Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ
Huius, & exuiis plenus ab hoste redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem illi
Victor in euersum cuspide fundis equum.
9 Aeron Hérculeus Cenina ductor ab arce
Roma, tuis quondam finibus horror erat.
10 Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc videt ante cauas vibrantem spicula turres
Romulus, & voris occupat ante ratus.
15 Iuppiter hæc hodie tibi victima corruet Aeron.
Vouerat, & spoliū corrui ille Ioui.
Vrbis virtutisque parens, sic vincere suenit,
Qui tulit aprico frigida castra lare.
Idem eques & frenis, idem fuit aptus aratris,
20 Et galca hirsuta compta lúpina iuba;

Picta nec inducto fulgebat parma pyropo.
 Præbebant. cassi bætea lenta boues.
 Cossus at insequitur Veientis cæde Tolumni,
 Vincere cum Vios posse laboris erat.
 Nec dum ultra Tiberim belli sonus, vltima præda 25
 Nomentum, & capta iugera terna Coræ,
 Et Veij veteres & Volscum regna fuistis:
 Et vestro posita est aurea sella foro.
 Nunc intra muros pastoris buccina lenti
 Cantat, & in vestris ossibus arua merunt. 30
 Fortè super portæ dux Veius astitit arcem,
 Colloquimque sua fretus ab vrbe dedit.
 Dūque aries mutum cornu pulsabat ahenò,
 Vineæque inductum longa tegebat opus, 35
 Cossus ait, forti melius concurrere campo.
 Nec mora fit, plano sistit vterque gradu.
 Di Latias iuvere manus: desecta Tolumni
 Ceruix, Romanos sanguine lauit equos.
 Claudius at Rheno traiectos arcuit hostes,
 Belgica cum vakti parma relata ducis. 40
 Virdomari, genus hic Rheno iactabat ab ipso,
 Nobilis erectis fundere gesta rotis.
 Illivirgatis iaculantis ab agnævne braccis,
 Torquis ab incisa decidit vnca gula.
 Nunc spolia in templo tria condita. caussa Feretri, 45
 Omne quod certo dux ferit, ense ducem.
 Seu qui victa suis humeris hæc arma ferebant,
 Hinc Feretri dicta est ara superba Iouis.

X I I.

DESINE Paulle meum lacrymis vrgere sepulcrum,
 Panditur ad nullas ianua nigra preces.
 Cum semel infernas intrarunt funera leges,
 Non exorato stant adamante viæ.
 Te licet orantem fuisse deus audiat aula,
 Nempe tuas lacrymas littora surda bibent, 5
 Vota

Vota mouent superos. vbi portitor ara recepit,
Obferat vmbrosos lurida porta rogos.

Sic mæsta cecinere tubæ, cùm subdita nostrum

10 Detraheret lecto fax inimica caput.

Quid mihi coniugium Paulli? quid currus auorum
Profuit? aut fama pignora tanta mea?

Num minus immites habui Cornelia Parcas?

En sum quod digitis quinque leuatur onus.

15 Damnatæ noctes, & vos vada lenta paludes,

Et quæcunque meos implicat vnda pedes,

Immutata licet: tamen huc non noxia veni.

Det pater hîc vmbra mollia iura mea;

Aut si quis posita iudex seder Æacüs vîna,

20 In mea sortita iudicet ossa pile.

Affideant fratres: iuxta Minoia sella, &

Eumenidum intento turba seuerâ foro.

Sisyphæ mole vaces, taceant Ixionis orbes;

Fallax Tantaleo corripere liquor.

25 Cerberus & nullas hodie petar improbus vmbas,

Et iaceat tacita lapsa catena sera.

Ipsa loquor pro me. si fallo, pœnâ sororum

Infelix humeros vrgeat vîna meos.

Si cui fama fuit per auita trophæa decori,

30 Vera Numantinos regna loquuntur auios,

Altera maternos exæquat turba Libones,

Et domus est titulis vtræque sulca suis.

Mox vbi iam facibus cessit prætextâ maritis,

Vinxit & acceptas altera vitta comas,

35 Iungor Paulte tuo sic discessura cubili.

In lapide hoc vni nupta fuisse legar.

Testor maiorum cineres tibi Roma colendos,

Sub quorum titulis Africa tonsa iaces,

Et Persen *proavi simulantem pectus Achillis,

40 Quisque tuas proauus fregit Achille domos,

Me neque censure legem mollisse, nec vlla

Labe mea nostros erubuisse focos.

Epist. proauo & simulatorem pectus Achille.

Non fuit exuiis tantis Cornelia damnum.

Quin & erat magnæ pars imitanda domus:

Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.

Viximus insignes inter viramque facem.

Mi natura dedit leges, & sanguine ductas,

Ne possim melior iudicis esse metu.

Quælibet austeras de me ferat vna tabellæ,

Turpior assellu non erit vlla meo:

Vel tu, quæ tardam mouisti fune Cybellam,

Claudia turritæ rara ministra dexæ,

Vel cui, commissos cum Vesta reposceret igræ,

Exhibuit viuos carbasus alba focos.

Nec te dulce caput mater Scribonia lassi.

In me mutatum quid nisi fata velis?

Maternis laudor lacrymis, vrbisque querelis,

Deflecta & gemitu Cæsaris ossa mea.

Ille sua nata dignam vixisse sororem

Increpat, & lacrymas vidimus ire deo.

Et tamen emerui generosos vestis honores,

Nec mea de sterili facta rapina domo,

Te Lepide, & te Paulle meum post fata leuamen:

Conditæ sunt vestro lumina nostra sinu.

Vidimus & fratrem sellam geminasse carulem,

Consule quo factio tempore rapta feror,

Filia tu specimen censura nata paternæ,

Fac teneas, vnum nos imitata virum.

Et serie fulcite genus, mihi cymba volenti

Soluitur, auctoris tot mea fata malis.

Hæc est feminei merces extrema triumphæ,

Laudat ubi meritum libera fama rogam.

Nunc tibi commendo communia pignora natos:

Hæc cura & cineri spirat iniusta meo.

Fungere maternis vicibus pater, illa meorum

Omnis erit collo turba ferenda tuo.

Oscula cum dederis tua flentibus, adijce matris.

Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.

- Et siquid doliturus eris, sine testibus illis,
 80 Cum venient, siccis oscula falle genis.
 Sat tibi sint noctes, quas de me Paulle fatiges,
 Somniaque in faciem credita sæpe meam,
 Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
 Ut responsuræ singula verba iace.
 85 Seu tamen aduersum mutarit ianua lectum,
 Sederit & nostro cauta nouerca toro:
 Coniugium pueri laudate, & ferte paternum.
 Capta dabit vestris moribus illa manus.
 Nec matrem laudate nimis, collasa priori
 90 Vertet in offensas libera verba suas,
 Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
 Et tanti cineres duxerit esse meos,
 Discite venturam iam nunc sentire senectam,
 Cælibis ad curas nec vacet vlla via.
 95 Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos.
 Prole mea Paulum sic iuuat esse senem.
 Et bene habet, numquam mater lugubria sumpsit,
 Venit in exsequias tora caterua meas.
 Causa perorata est. flentes me surgite testes,
 100 Dum pretium vitæ grata rependit humus.
 Moribus & cælum patuit. sim digna merendo,
 Cuius honoratis ossa vehantur equis.

R

PERVI-

PERVIGILIVM
VENERIS,
QVOD
QVIDAM CATVLLO
TRIBVNT.

**Li. iuven-
tus orb.*

†*Lipf. nu-
bunt.*

**Pyth. amo-
rum
†Pyth. ca-
las*

**Lipf. iho-
ra.*

‡*el. Tunc
liquore de
superno.
* Lip. Dio-
nem.*

**Pyth. gem-
mas. Lipf.
gemmeis
*Pyth. spi-
ritu
*Lipf.
quom. re-
liquit.
†Pyth. pro-
dicunt
*Lipf. vir-
gines pa-
pillas*

CRAS amet qui nunquam amavit, qui-
que amavit, cras amet.
Ver nouum, ver iam canorum, ver *na-
tus orbis est.

Vere concordant amores, vere nubent alites.
Et nemus comam resoluit de mariis imbris.
Cras *amorem copulatrix inter vmbras arborum
Implicat ‡gazar virentes de sigello myrteo.
Cras Dione iura dicit, fulta sublimi *trono.
Cras amet qui nunquam amavit, qui que amavit,
cras amet.

‡Tuno quicquid de super hoc spume opont de glouo
Cærglas inter cateruas, inter & bipedes equos
Fecit vndantem *Dione de maritis imbris.
Cras amet qui nunquam amavit, qui que amavit,
cras amet.

Ipsa *gemmas purpurantem pingit annum floribus
Ipsa surgentis papillas de Faboni *patiu
Vrguet in rotes pentes, ipsa rores lucidi
Noctis aura *quem relinquit spargit vmentis aqua.
Et me canat lactime trementes de radum pondere.
Gutta præceps orbe paruo sustinet casus suos.
Iu pudorem florulentæ ‡prodiderunt purpuræ:
Vmor ille quem serenis astrarorant noctibus
Mane *virgineas papilla soluit vmenti peplo.
Ipiussit mane tuæ virgines nubant rosa

Fusta

Fusta prius de cruore, deque amoris *oculis,
Deq. gemmis, deque flaminis, deque solis purpuris.

*Pich. ofo
culis.

25 Cras ruborem qui latebat veste tectus ignea

†Vnica marito nodo non pudet solvere.

†Pich. vni-
co mariti
n.a. pude-
bit f.

Cras amet qui nunquam amavit; quique amavit,
cras amet.

30 Ipsa nimfas diua. *loco iussit ire myrteo

*Et puer comis puellis: nec tamen credi potest

†Pich. lu-
co

30 Esse amorem feriatum, si sagittas vexerit.

†Pyth. est
p. comes.

Ite nimfa, posuit arma, feriatius est Amor;

Lipf. it p.
comes

Iussus est incrimis ire, *durus ire iussus est,

*Pyth. nu-
dus

Neu quid arcu, neu sagitta, neu quid igne laderet.

†Pyth. in
armis

35 Sed tamen nimfa caute, quod Cupido pulcer est,

Totus est finermis idem quando nudus est Amor.

Cras amet, qui nunquam amavit, quique ama-
uit, cras amet.

Compari Venus pudore mittit ad te virgines:

Vna res est quam rogamus, cede virgo Delia,

Vt nemus sit inarcentum de ferinis stragibus.

40 Ipsa velleret venires, si deceret virginem;

Iam tribus choros videres feriatos noctibus,

Congreges inter ceteruas ire per saltus tuos,

Eloreas inter coronas, myrteas inter casae.

Nec Ceres nec Bacchus absunt, nec poetarum deus,

45 Detinent & tota nox est *peruigila cantibus.

*Pyth. per-
uigilanda

Regnet in siluis Dione: tu recede Delia.

Cras amet, qui nunquam amavit; quique ama-
uit, cras amet.

Iussit hyblaeis tribunal stare Diua floribus,

Præfens ipsa iura dicit, adfederunt Gratia.

50 Hibla totos funde flores, quicquid annus attulit,

Hibla florum *rumpere est equant ethne camp.

*Lipf. pro-
me vñem

Ruris hic erunt puellæ, vel puellæ montium,

quænt
hanc cam-
pus est.

Quæque siluas, quæque lacos, quæque montes in-

traque colunt.

55 Iussit omnis adfidere pueri mater alius,

Iussit & nudo puellas nil Amori credere.

Cras amet, qui numquam amavit, quique amavit,
cras amet.

2 al. recen-
tibus vi-
rentes.

¶ *Ulp. quo.*

† al primis
* al conn.

Jabit.

‡al. pater

*Pyth. flu-
xitalmæc.

Et *rigentibus vegentes ducat ymbras floribus.

Cras erit *qui ‡primus æther *copulauit nuptias,

Vt ꝑant totis crearet vernis annum nubibus,

In finem maritus imber * fluctus alma & conjugis. 60

Vt fletus immixtus omnis aleret magno corpore.

Ipsa Venas atque mentem permeante Ipiritu
In hac occultis gubernas procreatrix viribus

Perône cælum, perône terras, perône pontum.

Perque casam, perque terras, perque pontam me
dijam.

Perdium sui tenorem feminalitramite 12017352 65

Imbuit, iussitque mundum nosse nascendi vias.

Cras amet, qui numquam amavit, quique amavit,
cras amet.

Ipfa Troianos nepotes in Latinos transfudit: mo

Ipsa Laurentem puellam coniugem nato dedit;

Mox que Marti de facello dat pudicam virginem! 70

Romulus ipsa fecit cum Sabinis nuptias:

Vnde Ramnes & Quirites, proque prole posterum

Romoli matrem *createt & nepotem Calareis.
Grecamer qui numquam emenit, qui neamali

cras amet.

Rura fecundat voluptas : rura Venerem sentiunt. 75

Ipse Amor puer Dionæ rure natus dicitur: *composit*

Hunc aget *cūm parturiret, ipsa suscepit sinu,

Ipſa horum delicatis educavit oſculis.

Cras amet, qui numquam amavit; quique amavit,

Esce iam super confectionem illius agnoscitur

Quisque tuus quo tenetur coniugali foedere:

Subter ymbraſ cum maritis ecce balatum gregem:

Et canoras non tacere. *Digna iussit alites.*

Iam loquaces ore rauco stagna cigni perstrepunt:

Adsonant Tērei puellæ subter vimbram populæ

vi p. 10.

Vt putes motus amoris ore dici musico:

Et neqes queri sororem de marito barbaro.

Ulla cantat, nos tacemus, quando ver venit meum?

Quando faciam vt celidon vt taceret desinam.

90 Perdidit Musam tacendo, nec me Phœbus respicit.

Sic Amyclas cūm tacerent perdidit silentium.

Cras amet, qui numquam amavit, quique ama-
uit, cras amet.

confidens in me
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
FINIS.

frater circundans, pater senex:
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ

pater
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
abandon

perditio pater
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
obsecro

אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ

CARMINA
GRÆCA,

QVÆ AVT
E LATINO CATVLLI
EXPRESSA SVNT,

AVT A
CATVLLO IPSO
LATINE TRANSLATA,

Item
IOSEPHI SCALIGERI
ET
HENRICI STEPHANI
È TIBVLLO & PROPERTIO
versiones Græcæ.

CA

to

I

Εγώ

ἐγώ

ἰδὲ τὸ

ἔπαυ

πένη

ἐμοί

ἐμοί

ὁπω

κα

χίμ

πὸ λ

ἐμῶν

δὲ

τέρ

χί

ποῖ

χί

ἐπι

λ

ἐ

π

CATVLLI PRIAPEVM

totidem iambis puris Græcè redditum

IOSEPHO SCALIGERO

IVLI CAES. FILIO.

Εγὼ τέχνημα φανλοῖε κτλ. χερσὶ
 ἐγὼ ἢ φειγὸς ἀζωλὴς, ὁδοιπόρε,
 ἰδὲ τὸ γήδιον τόδ' ἐξ ἀριστερῆς,
 ἔπαυλιν ἀνδρὸς ὅρ' ἡαῖν' ἐπισσεπῶ
 πένηλ, ἀκ' ἢ φωρὸς ἀεπιγὰς ἀέπω.
 ἐμὴ μὲν ἤρ' ἀερεον ἀνθεμ, ἀλλόκ,
 ἐμὴ ἢ πυρσόφλοι, ἄσπερε δέξει,
 ὅπως αὖτε λαρὸς ἀμπελὺς βότρυς
 ημεῶν τε χεῖματ' ὁμὸν ὁμφακ, σίφ.
 χίμαρ' ἐμοῖσιν ἔξαλ, νομισύμασι
 πόλινδ' ἀμολγὰς ὕθατ' ὀυγαλγῇ φέρε.
 ἐμῶν ἄπ' ἀμνὸς ἐνθαλὴς ἐπαύλειον
 θόμονδε βαλθυκέρμαθ' ἡέρ' εἰσάγει
 τέραινα πόρπης ἀινεμήτορος βόος
 χεῖρ' ἀμνὸς ἀμνὸς σφαγῆς λίβ,
 θεοῖσι. τόνδε τ' ἑὸν σέβας ἔχει,
 χέρας ἢ χεῖρ' ἰαε, σοὶ τόδ' ἀσφαλές.
 ἐπιμ, ἀσπείπαρσεν ἀϊκία πέος.
 λίγρις δέλοικ' ἀν, ἀλλ' ἰδὲ παρσέρχεται
 ἀρροῖκ, ἐλ. ἦ! δαποπαδὲς τόδε
 πῖ, τυλατὸν ὅσων ἐμπεσῶ χερσὶ.

R 4

Versus

Verſus Sapphûs ex DIONYSII LONGINI
libro περὶ ὕψους, quos CATVLLVS
in Carmine ad LESBIAM
expressit.

CARM.
III.

Φανείτω μοι κείν' ὅς τοι θεοῖσιν
ἔμμεν' ἀνὴρ, ὅς τις ἐναντίον τρι-
ῖζάνει, καὶ πλασίον ἀδὺ φανέ-
σται ὑπεκχεί,

καὶ γλώσσας ἰμερόεν· τό μοι τὰν
καρδίαν ἐν σήψουσιν ἐπιδόασεν.
ὡς ἴδον σε βρογχὸν ἐμῷ γδ' ἀνδ' ἄς
ἔδ' ἐν ἔθ' ἤκει.

ἀλλὰ καμμέν γλώσσ' ἔαν', ἂν ᾗ λεπτόν
αὐτίκῃ γλώσσῃ πύρ ὑποδεδ' ὀφθαλμοῖς.
ὀμμάποσιν δ' ἔδ' ἐν ὄρμηι· βομβέω-
σιν δ' ἄκρῃ μοι.

Q. VA-

Q.
VI

Σο

Ωρη

Παρθ

Υμ

Αθρεί

Παρθ

Καί

Ουκ

Υμ

Αμιν

Σκίω

Ουχί

Αμμε

Οὐχ

Ταυ

Αρξέ

Υμ

Εσπερ

265
Q. VALERII CATULLI

VERONENSIS EPITHALAMIVM

S E V

CARMEN NVPTIALE

à

Q. SEPT. FLORENTE CHRISTIANO

Græcis versibus expressum.

Σὺ δ' οὐ νέος, ὃ γὰρ ἔσπερος ἔρχῃ, ἔσπερος ἦδη
Ουρῶν νότον τρεπόμενος μόλις δ' ἄν φάτα τέλει.

Ωρὴ ἀναστῶν, λιπαρὰς λειπύνει θαλάσας.

Παρθένῳ ἐρψείτω, ὑμναίῃ δ' ἔψαλτοίδη.

Ἦμῶν ὦ ὑμναίε, ἡμῶν ἔλθ' ὦ ὑμναίε.

Αθρεῖτο ἡθέως φιλοπαρέντοι, ἀντί' ἔρχεσθαι

Πανταχόσ' διζαίας φαίνει ὀρφνηφόρῳ αὐγῆς.

Καὶ νύ τοι ἔχ' ὀρέας ὥς ὠκέες ἐξεθόρησαν;

Οὐκ εἰκὴ, τοῦ γ' ὀνικῶν θέμις, αἰετοδύτη.

Ἦμῶν ὦ ὑμναίε, ἡμῶν ἔλθ' ὦ ὑμναίε.

Αἶψιν μὲν κείτω σὺν δόχερες, ἥλικας, ἄθλους.

Σκέτω γὰρ ὥς διζηνί' ἀγῶνι πιπνημένα κῆρυ.

Οὐχὶ μάττω μελεῖσσι, ἔχουσι παύσιμον ἔργον.

Ἀμμες δ' ὥτα φρένας τ' ἐμερίσασθαι ἀπυθὺς ἄλλῃ.

Οὐχ' ἀμὴ δ' ἔν νίκη, ἐπεὶ φιλεῖ ἡμετέρων.

Τῷ νῦν ὑμετέρῃ ἵνας συμβάλλετε θυμῷ.

Ἀρξομένους ἔσθ' ἡδὴ στέπθ' ἄμμες ἔπιπταται.

Ἦμῶν ὦ ὑμναίε, ἡμῶν ἔλθ' ὦ ὑμναίε.

Ἐσπερὶ ποῖον ἔχει σέο φῶς νηλίστην αἶθερ

R 5

Δεινῷ

CARM.

LXIII.

Αεινῶ ἐπολενίλῳ κέρλῳ πινόμενῶς δ' ὀπασαῖν,
 Μητρὸς ἀπ' ἀγαλίδ' ὧν ἀφελὲν κέρλῳ αἰκασσάσθαι.
 Παρθένῳ ὃ πῶδ' ὤνῃ κενήν ἐγγυαλίξει·
 Περιτομένης ἐχθροὶ τὶ πῶλεον ἐξέχουσιν πόλῃ·

Υμῶν ὦ ὑμέναε, ὑμῶν ἔλθ' ὦ ὑμέναε.

Εσσιτε, τίς σέο περναίερα φέρετ' ἀρσινόη φλόξ·
 Εἰ κυρτῶν τελέεις μνηστὴρ τάρχε γαμβρὸς ὑπέστα,
 Τῶν τάμνων οἱ παοὶ, τάμνων ὀρκια πῖσά τοι κῆες,
 Εμπέδου δ' ἐθῆκαν πρὶν τὸν σέλας ἥδε πεφῶσται.
 Εὐκλόπῃ τὶ θεοὶ δοῖεν κ' εὐδαίμων ὦρας·

Υμῶν ὦ ὑμέναε, ὑμῶν ἔλθ' ὦ ὑμέναε.

Εσσιτε ὃ ἐξ ἡμέων γε μίαν ἐχέτω ἅπλως ἀπέρχας

Σεῦ γ' ἐπερχόμενος αἶν' φερέτωρ ὦν πνέσθαι,
 Νυκτὶ ὃ φῶρεαι αἰετοὶ, κλέρε σὺ γὰρ τῶς δ' ἐκινήκων
 Εσπέραι ἔλθ' ἀπὸς ὀνομασθεὶς χεῖρας ἔδωκας.
 Ἀλλὰ φίλει πλάσσοις σε γόοις νύμφαισιν ἐλέγχων,
 Εἰ τίδ' ἐλέγχων τὸ φρεσὶν πῶδεςσι λατράϊσιν·
 Υμῶν ὦ ὑμέναε, ὑμῶν ἔλθ' ὦ ὑμέναε.

Εκκρίθῃ ὡς ἄνθ' ὀφύτ' ἐν φρεσὶ μῶδε κήπων
 Θερμύμασιν ἄφραστον, πᾶσιν δ' ἀφλαστον ἀρτέρεσι,
 Τὸ ζέφυρος θείλγει, ἥες ἐμπέδῃ, ἔμβροτ' αἰετοὶ
 Πολλὰ ἴσιν παρθεναῖς πολλοῖς ζήλωτον ἐφύτοις·
 Ἀλλ' ὅταν ἄνθ' ὀφύτ' ἐν κήποις ἐμολύων ἀμείρεται
 Οὐδ' ἴκεται πῶδ' ὀφύτ' ἐν κήποις,
 Παρθένῳ ὡς ἀφάρτος ἴως μένει, ἐπὶ τῷ φίλῳ.
 Εἰ ὃ μισανόμενος σὺ φρονέει σὺ μαλ' ὦντος,
 Οὐδ' ἴκεται πρὸν κῆπον ὃ χειρὶ σὺ κέρχῃ.

Υμῶν

Ὑμῶν ὦ ὑμέναιε, ὑμῶν ἔλθ' ὦ ὑμέναιε.
 ὥσπερ φουμένη ἀργῶ μόνῃ ἄμπελ' ὠρεῶ
 ἔποτ' ἀναλδαινῶσα τρέφει μελιήδεια βότρυι
 Αἰομένη ᾗ ποσὶν βάρ' ἀδ' ἐνὲς ὑπὸ κεν' ἔρπον
 Ακροτάτων μέλαι διγέμνη ρίζησι κερύμενων,
 Οὐδ' ἀροτρεῖς ταύτην ἔδ' ἀρ' βόες ἡσκησαν
 Εἰ ᾗ τυχὸν κείνη πετέλης φιλόπηλ' ἰμίνηται,
 Πολλὰ πλὴν ᾗ βόες, πολλοὶ δ' ἡσκησαν ἀροτρεῖς.
 Ὡς κέρη ἄχρ' ἄδικ' ἔχ' ἔχ' τότε γῆρας αἰετῶν.
 Οππῆμ' δ' ἄρα συζυγίης τύχῃ ὤρει' ἴσῃς,
 Αἰορίτε περπολίη πέλα καὶ παλ' αἰ μῖον ἀπὸ χθός.
 Ὑμῶν ὦ ὑμέναιε, ὑμῶν ἔλθ' ὦ ὑμέναιε.
 Μήποτε δ' ἐν τῷ, γλυκερὸν θάλα', ἀνδ' εἰ μάχρ' ο.
 Οὐδέ μιν ἐστὶ μάχρ' ὅτ' ἡ γένετις πόρῃ αὐτὸς
 Αὐτὸς σὺν μὴ εἰ γένετις τοῖς χρείῃσι πῆλ' αἶ.
 Οὐ μὲν ὅλη σὺν παρ' ἡνίχῃ, μίρ' ἐστὶ τοκῆων,
 Καὶ γένετις τὸ τρίτον καὶ τὸ τρίτον ἡ γένετις
 Μὲν' ἔχεις τὸ τρίτον, μὴ βέλ' οὐδ' αὖ μάχρ' αἶ
 Τοι γαμῶν εἰς διὰ μέρη σὺν δῶκαν ἰδύοις.
 Ὑμῶν ὦ ὑμέναιε, ὑμῶν ἔλθ' ὦ ὑμέναιε.

C A R-

CARMEN AD ORTALVM
GRÆCE REDDITVM
A BONAVENTVRA VVLCANIO.

CARM.
LXVI.

Κἄν με διηνεέσιν μελεδήμασιν ἄλγος ἰάπλον
νεσφίζῃ πιτυῶν ὠρταλε παρ' ἑνικῶν,
κόν δ' ὠλάται μεσῶν γλυκερῶν γάτος ἐκταμισύει.
ῥαμὸς ἐμὸς τόσους ἄλγας κυματίζει,
ὅτι κωστυνήθιο ἐμῷ τυχερῷ ἔσται λήθης
ἄχρῳ λευγαλέως ναμαλ' ἐκλυζέ πόδα.
ὅν εἴπαδ' ῥηθῆαι ψάμαθ' ὅρη γμῖνι καλυπτεῖ
ἄρτι μαλ' ἐκ φαείων ἄμμι ἀφανίζεμερον

ἐκίτ' ἀδελφεῖς ἐγὼ φίλπερε τὰ ῥ' βία
ζῶντ' αὐτίς βλέψαι αἰέν μεν ἐγὼ σε φιλήσω,
σόντι μόνον ῥερεῖς κλαύσομ' αἰ μέλεισιν,
οἷα παρ' ἐν πυκινοῖς πάλαισιν δουλίας ἄδει
οἰχομένης ἰλύα πόλμιν ὀδυρομένη.
αὐτὰρ ὅμως τὰδε σοι τόσους ἐνὶ κήδεσι πέμπω
ὠρταλ' ἐπὶ σελίδων ἐκκερτα βαπτιάδης,
ὡς σέο φοιταλέας δοκ' ἀν μεθ' αἰώνιον κύρως
εἴητος ἐμὸν λέξης μεθ' ὅσον ὑπεκφυγέναμ.
ὡς ὅτε κρυπταδίας πεμφθέν ποτε μήλον ἐρεῖσθ'
ἀγνῆς ἐκ κόλπων πρὸς ἔσχατ' περθενηκῆς.
τῷ δ' ἀπελάδ' ὅτι κρύψει πέτωλ ἀμνήμην ἐξση
(μητρὸς οἷ' ἐρχομένης ἄνθρ') ὑπεξέπεσε
δελαίη. τὸ ῥ' εἰμυα κωστυφερὲς εἰλιπθεῖ,
τῶν ῥ' κληφείη κωστυφάρηον ἔχῃ.

Versus

Versus CALLIMACHI ex ELEGIA
De Coma Berenices, quam CATVL-
LVS est interpretatus.

CARM.
LXVII.

○ Apud SCHOLIASTEM ARATI.

Η' ὅ Κόναν μ' ἔβλεψεν ἐν ἡμέρῃ τῇ Βερενίκης
Βόσφυρον, ὃν κείνη πᾶσιν ἔθηκε θεοῖς.

Apud SCHOLIASTEM APOLLONII.

* χαλκῶν ὡς δ' ἀπὸ τοῦ γένους
Γειόθεν ἀντίδιδοντα καὶ κόνιν φύλον εἰ μιν ἔφλωαν.

Vide no-
stra in
Catul-
lum cap.
VIII.

PRIA.

κακῶ, σάφ' ἴδρι, τί τε αὖτό μιν δίκλιν.
 κλάοις ἄν. ἐδ' ἐσοί φίλῃ κόρυ πρὶ
 χάρις γένοιτο ἄν, ὅς λυγισμὸν δὲ μάλα
 σφροῖτο λυσιπυγὴν ἐμμελίστατο.
 σι δ' ἔπε χρυσὴν ἔφιλοσόφου κόρη
 πεβάλψεν ἔξ ἡρώτα συμπολακῆσται
 χειμαλὺ πη ἥ νωδός, ἡ πικλαιγνὴς
 παρὶς, ἔφ' ἥς γε δύο δερῆς διασφαγὸς
 παλὶς σφροῖς ἐλικτὰ ρυτίδων χιιδίαις
 ἀραχνίων πέφλιδε πρὶ τυχῶν ρακῇ.
 ἰδ' ἔπαρὶς ἴν' ὥς σε τετράκις μάλα
 ἄβυσσον ἄν βέρεθρον ἐγκάπη κάρυ.
 καρτεαρὴς γένοιτο ἄν, ἔκριντο τ' ὄφρις.
 εἴταρ πάλιν τριβόης γε φεύ τάλαν τάλαν
 ἐπισεφές τέταρτα πλινθιναῖς κύττο.
 ὑπέρσφοντο δ' ἄν σὺν ὀναισολήματι
 τοῖ' ἐν ἰς ἰλὺν ἢ ἀχαρὶς βύθτο πρὸς ἄν.
 τίδ' ἔφρενας σ' ἐφίκε τῆς ἀθυμίας;
 τονῶ ἀθῶμα κακὰ παρῆζο.
 ὅλιν ἡ κείνο ὥδε παῖς ἀφίξετο
 ψόφτο ἡ σ' ὅτ' ἀπαρτίς ποδὸς βαλεῖ,
 εὐοίτο ἄν ὁρλόπτερον ὄρχειν τόντο
 τά, τ' ἄρθρον τυμπανισμὸς ἐμμελὺς ἀόρξ
 λάβοιτο ἄσφαδης. ὥς μὴ καμῶ
 περὶ σὲ τέρμα λοιδορῆ δάμνη κόπη.

P R O.

PROPERTII ELEGIA DE

AMORE Græcè expressa ab

HENRICO STEPHANO.

LIB. I. **Ο**ς ποτὲ νηπιάχην πρῶτον τὸν ἔρωτα χάραξεν,
 ELEG. τὸν δ' ἔχῃν δοκίμους δαιμονίους παλάμους
 XII. ἔξως ἴδε πρῶτον κενόφρονος ἔμμοι ἐραστῆς

καὶ μελιδῶσι κεναῖς πήμεναι πολλάκι περ εἶν.
 εἴτε γ' οὐκ ἀλόγως ἀνεμώκεα οἱ περὶ τρυφεροῦ
 ὡς βρολήσει πέπεδ' ἐν κρηδίῃσι πόν.
 κῶμα γ' ἄμμι φέρει παρρημοῖα δ' ὄν' ἀλλοτε ἄλλο,
 ἔδ' ἐπη ημετέρη ἔμπεδ' ἔσθ' αὐτοῖς μένει.
 ἔδ' ἄρ' αὖ χεῖρ εἰκὴ γαμφοῖς βελέεσσι κερύσσει,
 ἐκ δ' ὥμων φάρεσσι κνωσὶν ἐκκρέμα.
 ἡμῶς γ' βάλλει περὶν ἐν ἀσφαλὲι ἰχθυόσ' ὀράδῃ,
 ἔδ' ἄκιστος τῆλ' ἐτραυμάτιον ἔδ' ἐμὴν.
 ἐν μὲν ἐμοὶ τάτε κῆλα καὶ ἡ παιδοῦς μένει εἰκὼν,
 τὰς πτέρυγας δ' ἐν ἐμοὶ ὄλεσεν αὐτοῖς εἶς.
 ἔγδ' ἀποπλάγνυμι πῶτ' ἐμῆς φρενὸς οἴχ' ἄλλη,
 ἄλλ' ἐν ἐμῷ μόχθ' αἵματι νωλεμέως.
 τίπτε τόσον χαίρεις ἐξηρῶν ἐνὶ μυελῷ οἰκῶν;
 εἴ τις εἴ' αἰδώς σοι, βάλλει καὶ εἰς εἰρήνης.
 φάρμακα τοῖα τρέπειν ἐπ' ἀκηρίτω λαῶν εἴη.
 σὺν ἐγώ, ἄλλ' ἀδρανὴς δαίρει καὶ σκῆ' ἐμῇ.
 καὶ λυγρὰν ἀπολῆς, τίς εἴ' ἔσθ' ὅς τ' ἀείσῃ;
 μεῦσ' αὖ ἐμὴ μικρὰ, σοὶ κλέειν ἐστὶ μέγα.
 ἢ κ' ἄρ' αὖ, κυανέες τ' ὥπαι, καὶ δ' ἀκτυλα κέρη
 ἄδει, καὶ ὡς φιλεῖται βαινέμην ἀβρὰ ποσσίν.

DE
IANI DOVSÆ FILII
IN
CATVLLVM
TIBVLLVM
PROPERTIVM
CONIECTANEA & NOTÆ.

IN quibus & aliorum Scriptorum loci variis
explicantur aut corriguntur.

Item
IANI DOVSÆ PATRIS
IN
PROPERTIVM
PARALIPOMENA.

LUGD. BATAVORVM,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.
CIO. IB. XCII.

Asa, ex pes maledictio lumen,
silentium, vel destructionem
ponens, flans et letitia
Arum, Ex celsus sine sublimis
aut reparans, proiciens
Asa, medicus, vel sanans
Asah, fecit Deus factura Dei
Asaia, fecit Dominus factura Domini
Asalia, prope Dominum,
oblatus, vel reparatio Domini
Asan, fumus, fumigans,
Asana, rubus, inimicus
Asas, congregans finiens
Asarhaddon, letitia ligans aquam
Asaramel, pleritudo populi
Asabel, ignis vetustatis

IA N

N

scientiis
garunt.
quin seu
interdun
vates ip
numerus
mero pa
phie par
Orpheu
matum
Quid N
nonne e
tione,
perueni
splende
augusti

Asa

S

IANVS DOVSA FIL.

LECTORI.

Nihil solidioris eruditionis à Mu-
sarum sacrariis alienum esse testes
esse possunt prisci Philosophi, qui
in illis ipsis abstrusis & reconditis
scientiis Poëtarum fontibus hortulos suos irri-
garunt. extra illas non tamen commiserunt
quin seueriorum cogitationum nubila Poëticis
interdum delinimentis abstergeret. testes etiam
vates ipsi qui Sapientiam suam decentissimis
numeris explicarunt. Nam vt taceam de Ho-
mero patre ingeniorum, qui omnibus Philoso-
phie partibus initium atq. ortum dedit, nonne
Orpheus sublimium illorum & subtilium dog-
matum arcana fabularum obtexit in aolucris?
Quid Nicander, Aratus, Empedocles, Oppianus
nonne ea, quæ à Natura sinu eruerant observa-
tione, nulla re aptius ad posterorum notitiam
peruenire posse existimarunt, quàm si Poëticis
splendescerent ornamentis, quæ sanctior &
augustior eloquentia à Materno apud Tacitum

*Ascalon appensio^{a 2} vel statum
sine ignis infamie*

appellatur? Ac tamen si alij ad leniora lenioraq;
 atque etiam molliora argumenta animum ap-
 pellerent, tamen serias seuerasq; & ex inimis
 Sapientia penetrabilibus depromtas nō raro lusi-
 bus suis asperserunt sententias, recte quidem &
 velut aliud agentes, sed tamen ita vt in his sur-
 culos ex illa arbore decerptos possis agnoscere.
 Neque enim ad hoc exercitationis genus prisci
 illi nisi ingenti literarum flumine inundati ac-
 cesserunt, vt multarum arrium antegressione
 ac scientia eueherentur ad illos Musarum col-
 les: quorum viam, si qui vniquam, percallue-
 runt, & firmo pede ingreſsi, tres hi Musarum
 sacerdotes quos nunc damus, in quibus diuersa
 potius quā dispares virtutes, in omnibus certe
 amatoriarum affectuum non adumbratam
 imaginem, sed expressam effictamq; ad vniū
 effigiem intruere licet. Et, vt de singulis aliquid
 dicam, quis in Catullo stilum mollem, tersum,
 rotundum, sparsum variā eruditionis notis
 non admiretur, quem sanē verū aditū gra-
 diūq; ad Aeneidis diuinitatem esse diuinus
 vir Iulius Scaliger profitetur? quis in arguto
 eius

eius
 coram
 Tibul
 verna
 ita su
 potius
 cui n
 praeſt
 & n
 salta
 tam
 veni
 arrog
 negle
 que
 inan
 tam
 quius
 Poet.
 legiū
 syll
 hanc
 proc

5
cius & modulato dicendi genere Sirenum con-
cordiam & canentes Musas non audiat? In
Tibullo autem Romana orationis nativam &
vernaculam Venerem quis non exosculetur,
ita furtim ac dissimulante ornata, ut formâ
potius quàm cultu superbiat? Propertius deniq;
cui non animum viuaci quadam facundia luce
præstinguat? in cuius transmarino apparatu
& numerosa versuum structura quis formosè
saltantes Gratias non agnoscat? Sed quid hæc
tam altè repetita? dixerit aliquis, eò scilicet ve-
niam mihi impetrem apud illas, qui partim
arroganti pigrizia marcidè politiores Musas
neglexerunt, partim otiosa superbiâ tumidi,
quæ sibi desperarant, in aliis despexerunt: ne
inanem aut superuacua operam nobis sum-
tam cauillentur in persequendis errorum reli-
quiis quæ hos tres doctissimos politissimòsque
Poëtas obsederant, aut interpretationum spici-
legiis quæ omisæ viris magnis. Neque enim
syllabis aut vocolis solis inherere placuit, &
hanc ferram per eandem semper lineam reci-
procare, eorum exemplo, qui, cùm nulla seria

doctrina animum induerint, fuitiles lectiones
 adornant magno apparatu & sententiarum
 siesitatem inanum verborum flumine com-
 pensant. ex qua re legentibus quandoque
 accidit vt fastidium diluere cogantur misera-
 tione. quod aded vt euitarem, idem facere
 conatus sum, quod ij qui, concinnatis tantum
 ex vno sue aliis aliisq; condimentis, epularum
 varietatem mentiuntur. nam & ex vno eo-
 demq; Poëta variantes interdum epulas con-
 cinnauit lectoribus, vt quisque, quod ad stoma-
 chum facit, gustet, quæ non amat, aliorum
 relinquat palato. ne Poëtica tantum aut Phi-
 lologica promulsæ acciperent conuiuas meos, sed
 & firmiori Philosophia dape interdum stomachi
 nauseantis pigritiam erigerent, vtq; è secretiore
 Matheseos disciplina non pauca, & è Iurium
 Legumque conditoribus quadam condimenti
 gratia aspergerem aut ad sanandos optimorum
 auctorum male affectos locos alius repetita,
 aut ad ipsos earum artium scriptores illustran-
 dos nouiter eruta, aut denique ad aliorum
 putidas opiniones expugnandas velut in subfi-
 dium

dium
 vide
 tende
 esse
 gem
 Quæ
 vt co
 quan
 diore
 Poët
 rima
 conq
 dilig
 man
 ris c
 nusi
 quo
 ptu
 exc
 mis
 nisi
 effi
 hui

dium accersita. Nam tametsi aliò spectare
videantur hæc talia, tamen ea iure vereq; con-
tenderim esse operis nostri, & plurimum inter-
esse reipublica literaria indicari hæc velut
gemmae insertas passim Poëtico illi auro.
Quâ quidem in re opera non peperci mea,
vt collecto vndique mundo & ornatu specioso,
quantum quidem in me esset, cultiores mun-
dioreq; essent matrona ac puella ista, quæ
Poëtis amatoribus tantopere placuerunt. In-
rimanda porro explicandaq; sententia quàm
conquirendis variis & sæpe vanis lectionibus
diligentior fui, nullum ferè locum nisi vitij
manifestum sollicitare ausus, præsertim si vete-
ris codicis auctoritas prætendi non poterat, vt
nusquam ferè, nisi fortè in Propertio solo, in
quo ad manus habui nonnullas variantis scri-
ptura collationes è scripto exemplari iam olim
excerptas à clarissimo Modio & ad Patrem
missas: quibus tamen minus sæpe vsus sum, nec
nisi vbi sententia id postulare atque etiam
efflagitare videbatur. & quidem consuetudi-
huiusmodi argutias, in quibus sibi mirificè
placent

placent nonnulli, aut finis sit omnino si potest,
aut modus certè aliquis, quod profecto potest.
nam peccatur in hanc partem à multis, qui
Aulitatem hanc sibi assumpserunt sine populi
suffragio. & quæ medicina olim fuit, morbus
est. vt quod de Musarum tripode Plato scribit,
super illo Poëta cùm sederit, minus esse sui
compotem, id ad hanc auctores emendandi
pruriginem iure accommodari possit. cuius
morbi ne ad me quoque contagio peruenisse
videatur, equidem vereor, qui tantum Nota-
rum post viram maximum & de omni re
literaria diuinitus meritum Iosephum Scali-
gerum oggerere ausus fuerim his Poëtis, & in
hac segete aliquod laudis spicilegium sperare
post vberissimam illius messem. Quod quidem
nec per somnium vnquam cogitaueram, prius-
quam de noua hac editione agitari cœptum,
cui nos hac qualiacumque hortante obste-
tricantēque Typographo nata ac properata
imputare non alienum duximus. Nam cùm
etiam in exili terra maciem soli vincere possit
assidua cultoris diligentia, spero me in hoc
nouato

nouato atque iterato agro subigendo nonnihil
 profecisse. quem quidem eò diligentius colui &
 largioribus, vt ita loquar, pabulis saginaui,
 quod de eodem oleo atque opera multos mul-
 torum scriptorum locos explanare aut cor-
 rigere, & qua curiosè in iis obseruata nobis
 inserere passim bellissima esset occasio, vt hoc
 saltem varietatis lenocinio Coniectanea nostra
 probare se possent eruditis. Vale, Lector, atque
 his fruiere, qua quidem promisso meo ampliora
 & opinione nostra longius excreuisse ne mire-
 ris. Siquidem in hoc stadio currentibus saepe
 accidit, vt prosiliens è carceribus currus spatia
 corripit, neque audiat habenas priusquam
 peruenerit ad candidum calcem. in quo flexu
 sicubi feruidis rotis metam quam proximè
 strinxerim, agnoscas; sicubi improvidè adhae-
 serim, ignoscas.

*Aschaim, pulchritudines militiae
 Aschaim, effusiones depredationis
 Asel, prope iuxta, Asel fortitudo
 Asemona, os nunc ab osse, fortitudo nra
 elaustra nra lignum vel consilium nunt:
 vantis vel preparantis*

In tres Poëtas illustratos NOTIS

A

IANO DOVSA FILIO

CARMEN

IVSTI LIPSI.

PHŒBI delictum, Mineruæ amores,
 Patris delictum, meique amores,
 Qui te glorior imbuisse primo
 Succo & nectare, DOVSA, litterarum:
 Quàm gratum mihi, quàm fuit suave,
 Quòd ternos meditaris in Poëtas
 (Doctos, Iupiter, & bonos Poëtas!)
 NOTAS scribere? quas, scio, probabunt
 Ij quos Aoniæ probant puellæ,
 Quique ipsi Aonias probant puellas.
 Perge Dousa meus, tuumque nomen
 Patris subtere nomini, imò patris
 (Hoc pater vouet ipse) vince nomen.

*Asena, mutatio vel duplicitas, dormit
 ignis nunc,
 Asena, periculum vel infortunium rubi
 Asen, vincit, incar, gratus pro nobis
 Asen, beatitudo, sine felicitas
 Asen, nomen, luci, beatitudo.
 nes, infidie, gressus,*

I N

MVRETVM, SCALIGERVVM,
& DOVSAM FIL.CATVLLI, TIBVLLI, & PRO-
PERTII illustratores.

Τρεῖς ἰλνγειοποιῖς Ρωμαίων ἔχοι πάντων
ἀμβροσίης πινυλῆς τ' αὐπτίας ἐρετῆς
οὐκ ἀνδραγαθίας καὶ δόξοφον χερεὶ ἀνδρῶν
ἐξ ἀγλαῶς τι-πάλαυ θῆκεν ἀρετοῦς ἔργα.
τρεῖς δ' αὖ μετανέταυ ποστέριον μετένεγκαν ἐς
αἶγλιν,

δὲ χρίκῃς σφίης δέξιοι βωίοχοι.
Μεσπόλοιο ὑμνεῖτε τόσων δαΐμων ἐάων
Μερεῖον, Σχελάνον, Δαζιδῶλον τιέον.

BON. VULCANIVS.

Asbur, emigratus, Asia
Asimā, delictum

Asmodus, destructor, dissipator,
peccatum abundans, Asnā, inimicus

Asom, ieiunans, Asrael, beati:

hodo dei, Assem, nomen vel nomi:

natus, Asson, appropinquatio

12 Begoai, in corpore mlo

In tres Poëtas recensitos

Assurim, beati, aspirantes,

gradiens IANO DOVSA FILIO

Assur, FACTIO, qua titulos cōspōsa adsumserat olim

gradiens TRIVMVRVM Rei ordinanda publica,

beatus Nilēgit minūs: at veteris vestigia forma

aspirans Mutauit omnia in nouam tyrannidem.

Atava DOVSA aliter: neq. enim passus pra sordibus vllis

corona Languere trigam Romsula elegantia,

Atava Prisco restituit, Musā adiutrice, lepori

corona Ipsos leporum & gratiarum tres viros.

Ator, sinister, Albar, perueniens, F. Raphaelengius F.

humilians, subyiciens

At Galai, hora mea, vel temp

At Galia, hora vel temp q dno

At Danai, fortis, donans,

At bar, oratio, sua, iniquitas

Auim, pulsi, inig, Auit, iniqua,

Hus, consilium, Axa, composita

Agariel, atrium dei, adiutorium dei

Agarias, Auxilium dñi, auti

Agau, videns, prophetans

Brevi putens

Viro illustri atque incomparabili

IOSEPHO SCALIGERO

IVLI CÆS. FILIO

IANVS DOVSA FIL. S. D.

13 Babel

confusio

Babaria

Soly Dry

Bane

filij

Baninu

filij nri

Bava

in mudo

inc tam

Bavaia

cranno

om

Benu

Ban

Ban

Ban

Ban

QUAE ad Veronensem Poëtam & in
maiorum tuorum ditione natum &
industriâ tuâ velut renatum, Iosephe
Scaliger, nouo quidem opere, sed
nondum aridâ pumice satis expolito, notavi; ea
ad te non tam Veronæ quàm ingenij doctrinæ
que principem suffragiis eruditorum, præfiden-
tius fortasse quàm par est, perpendenda recen-
sendaque mitto; non enim ut aliquid noui
dicam apud eum, quem in literis nihil tam
arduum atq. abditum est, quod fallat; nihil tam
rentie quod fugiat. quid enim excogitari possit
quod non à te perspectum, imò in te ipso longe
antea præceptum perfectumque non habeas?
ne plura de laudibus tuis, quas laudabile est non
oratione sed intellectu sequi. Cum enim ea, quæ
tu per lusum agis, serio imitamur, tum maxime,
quantum supra omnem imitationem magni-
tudo se tua protulerit, æstimamus. Quare proinde
animi ingenii que tui nobilitare veniam huius
audaciæ meæ non solum dabis mihi, verum
etiam petes ab ipso scribendi genere, quod tale
est, ut

Ala fortitudo capna
Agur, adiutor, Agur, fortitudo
mla

Bel
nihil

Ben
filius

Beon

inattu
chiopre

Beklam

in pac

Bealus

in vmbri

Beodiam

in mng
lio om

Befor

Quangot

saio

Sul in
carnat

14 *Belga, in frigerium*

est, ut neque nostros neque ullius alterius conatus ad hanc operam, quæ à te perfecta est, vel tantillum præstare potuisse fateamur. Itaque, ut vides, suppellectilia duntaxat aliqua & seruta comportata à me in hanc domum, cuius solum & structura tota, quicquid præterea intestini rectorisve operis accessit, instructum postremo & instrumentum omne tua sunt. Levis autem friuolorum istorum iactura est, quæ equidem facile patiar in profluentem abiecta, velut improbæ merces solent, aut etiam in extremas oras deportata Ignorantiæ ver sacrum soluere, modò paucis vel etiam vni, id est, tibi non planè improbentur: eximio certè & maximo laboris mei fructu, si id consequar; non nullo etiam, si minus consequar, imbutis scilicet hac opinione lectorum animis non nisi optima esse posse quæ inscripta tali viro; cuius admirationem nobis assidua cognoscendi consuetudo, quia nunquam satis cognoscimus, excutere non potest; quemque præsentia contemplatione propius venerari magis magisque quotidie exoptamus.

Bele, fiduciæ, Beton, venter

Beidel, Domus Dei E I V S.

Boedri, primogenitus

Boni, filij mng

Calut, compeditus

15
EIVSDEM IN EFFIGIEM
IOSEPHI SCALIGERI
IULI CÆS. FILII.

TEMPORIS ò prisci vindex, ò gloria nostri,
O Patris, ò patrij pignora certa Poli,
(Nam per te atq. in te iam pridè, SCALIGER, uno
Redditus ille orbi, redditus iste sibi est)
Ipse tibi & Pater & Calum, dum pectore sacro
Tanta capis cæli munera, tanta Patris:
Non te, qui dia cepisti fulgure mentis
Omnia, vel carmen vel tabula ista capit.
Tantum umbra est hac umbrata tua, quam mittis,
Totus adhuc Batavis ne videre tuis, (abesse
Communi tecum unde * Duces à sanguine ducti,
Atque ubi sunt generis pignora tanta tui.
Namque & maternos attingunt stemmata Boios,
Cæsaribus proavis & tibi fulta domus.
At tu Castalidū huc transfer pia regna sororum,
Omnia qua regni dant tibi iura sui.
Vt mens te capiat, prasens te suggere nobis;
Et lingua ut fando sit satis, ipse veni.
Iam Batavis luceſce tuis, atque exere flammæ.
Quæ sine fine vel medio nox silet atra die.
Tunc non ad superos terra hac caput efferet orbes,
Æmula sed supero mox erit illa Polo;
Proq̃ solo calum fiet, quod Sole perenni
Nominis irradiet splendida fama tui.

EIVS-

Carpum
fructus

Carnain
Corvum

Caston
numen:

tio
Cape
Demon

* Albertus
Bavarus
Ludouici
Imperat.
filius Hol-
landie
Comes
cuius soror
nupta Ca-
si Scalig-
ero.

Cedar
nigredo
aut
tristitia

Cæsar, Sanctitas, Cæsar, Deus

EIVSDEM IN EFFIGIEM

quasi serpens

IVL. CAS. SCALIGERI.

Daniel iudicium Dei

Dina

iudicium

Doeg

anxio

piscator

Edo

nubes

Edi

fons

meo

INGENIVM cui Dis, & mens contemina cælo,
 Cuncta vnus, cunctos qui super vnus eras,
 Musarum pater, & dextræ par fulmine Marti,
 Dum pariter tractas singula mente pari,
 Quem rerū omnigenas Natura exquirere vires
 Non docuit, de quo docta sed ipsa suas:
 Æmule Nature, meta & spes vltima rerum;
 Dicere quem totum Fama nec ipsa potest;
 Qui mundum implesti, imple animo mea ver-
 ba, teneri

Humanā modo mens si tua mente potest.
 Sed neque te mens nostra capit; vestraſq; tacere
 Nulla valet laudes lingua, vel exprimere;
 Ipse tuos nisi, queis Nati intra pectora viuis
 Post obitum, aspires in mea vota Deos:

Vt Famæ momenta, tuo quæ lumine maior
 Facta volat, possit lingua ve mensve sequi,
 Dia quæ inaccessa excipiant incendia mentis,
 Et lucem à tanto concipiant animo.

Sed non mortales hebetantia fulgura visus,
 Non aciem ingenij hanc lumina nostra ferūt.
 Nec fas sit mihi plura, sed hoc sit fas mihi solum
 Dicere; te, nisi tu, dicere nemo potest.
 Quid mirum? Natura loqui nam destitit ipsa.
 Illa tuo postquam destitit ore loqui.

Elisabeth, Deus iuramenti TANI

EM
I. IANI DOVSÆ FILII

IN Q. VALERIVM

CATVLLVM

CONIECTANEA

ET NOTÆ.

CAPVT I.

Pumicatus. Exclamationem Iuppiter respon-
dero Graco & Zō. Eubuli Comici versus
distincti & illustrati. Quadam Catulliana
cum Gracis collata. Studiosus Callimachi
imitator Catullus. eiusdem illustris sententia
ex Platone & Orpheo expressa. Seneca Tra-
gicus emendatus. Lucilius, Horatius, Petro-
nius illustrati. Nox vna, longa, vltima de
Morte. Viduæ noctes.

QVANTVMVIS in perpurgando Catullo la-
boratum iam pridem sit a doctissimis eā curā ac
diligentia, quam merebatur auctor tantus; tamen
ex tam uberi messe spicas etiamnum aliquas esse
reliqui erroris, quæ a nobis legi mereantur, atque
aliquid etiam ab illis relictum desiderari, quod
nouis operis expleri atque saciri possit, facile mihi aequi omnes &
boni dabunt. Neque enim in ullius hominis esse arbitror potesta-
te, ut exhausti sequentium ingeniorum fecunditatem, præsertim
Eliphaleth Dens expellens
Dens liberationis

in hoc studio, quod velut Africa est, & in quo, ut in humana
vita & curriculo, nunquam ita quisquam bene rationes subdixit,
Quin res, ætas, vsus semper aliquid apporet noui. Quod
cum viderem, neque summos illos viros viam posteriorum indu-
stria obstruere voluisse existimarem collocatos in ea laudi arce
quam ad omnem posteritatis memoriam sibi exedificassint: facile
me in eam sententiam pertrahi passus sum, ut nihil eruditissi-
morum Interpretum ruitestate deterritus, in hac silua si quid
materia superesset nondum ab aliis edolatum, efformare atque
exasciare tentarem, & opus aliquid afferre politiſſimo Scriptori,
praesertim iis in locis, qui aut mendosi aut obscuro aut à nemine
hactenus satis explicati essent. Ad principium huius libri:

Quos dono lepidum nouum libellum

Arida modo pumice expoliturum?

respexisse Plinium Naturalis Historia lib. xxxv. cap. xxi. his
verbis: Sed & ij pumices, qui sunt in vsu corporum leui-
ganderum faminis, iam quidem & vitis, atque, ut ait
Catullus, libris, alij monuerunt: Illud non perinde vulgatum,

Pumicati. homines pumicatos dictos, qui hoc leuigandi corporis studio suo
pctus morbo laborabant. Plinius Lurior Epistolarum lib. 11.
Qui titulus à vita hominis comiti semper & pumicati
non abhorrebat. Martialis lib. v. Et pumicata pauperes
manu monstros. huc pertinet & illud Lucili in vi. 1. Saty-
rarum: Scabor, subuellor, deliquam or, pumicor, orpor.
Vbi si argutari liberet, dicentem desquamor & pumicor
respondere illi Catulliani, lepidum & pumice expoliturum,
de altero clarum est. de priori ita probaretur: lepidum dicti
dori nã lepidus, unde λέπιδος, quod desquamare significat,
deriuatur. Lexicon Græcolatinum vetus: λέπιδος. Squamico;
correxerim Desquamico: Eodem Epigrammate

V. 7

Doctis, Iuppiter, & laboriosis

Iuppiter Iovis pater est. notandum autem etiam Græcos ita
loqui atque uti suo à Διὶ. Phileno apud Athenam.

Διὸς λέγοντι ἀπὸ τοῦ Διὸς τὸν ἰδίον
Διουτιον, id est Διὸς, ἀπὸ τοῦ ἰδίου τὸν ἰδίον.

Eubulus Comicus:

CAR. M.
I. V. I.

Pumicati.

Lucilij lo-
cus illustra-
tus.

Sic e
legum

Parti
confus
emitt
fugit
quem
decide

Sic &
lens g
Plaut
posuit

Non d
ita re

Quar
istam

Phil
Nior

Quar

ingidit

ἀντίδωκεν οὐδ' ἐπὶ τὸνδ' ἀφ' ὧν
 εἰς τὸν πολὺ πόντον ἀνέειπεν
 χερσὶν αὐτῶν χερσέσσι, ὡς Ζῆς.

Sic enim distinguo eos versus, qui apud Athenaeum indiuulsi leguntur & laborant ab interpunctis.

Qui cum ludere, quem in sinu tenere.

Particulam in à mala manu esse ut suspicer, facit Póitarum consuetudo, qui eam aliasque similes in sermone creberrimè emittunt: ut ecce infra: Puella namque quæ meo sinu fugit, vult enim dicere è meo sinu. quare si & hic legamus, quem sinu tenere, nihil aut Catulliana venustati aut sententiae decederet. Sequitur:

Quoi primum digitum dare appetenti.

Sic & Propertius illo versu libri 11. At tu vix primas extol-
 lens gurgite palmas. primas palmas pro primoribus digitis,
 Plantus alii postremam Comœdiam pro extremo Comœdiae
 posuit, ut Terentius primam Fabulam pro principio Fabulae.

Credo, ut tum grauis acquiescat ardor,

Tecum ludere, sicut ipsa possem.

Non displicet hoc loco Patris mei coniectura, qui hos duos versus
 ita rescribendos censet:

Cedo, ut tam grauis acquiescat ardor,

Tecum ludere, sicut ipsa possem.

Quam lectionem si recipimus hæc erit sententia: Da suæ me mibi
 istam gratiam (id enim Cedo significat) ut tecum ludendo, sicut
 ipsa, doloris mei ardorem mitigare possim.

Illuc vnde negant redire quemquam.

Philetas de Orco eodem modo quo Catullus: τὸνδ' ἐπὶ τῆς ἀν-
 τὴν ἑλὼν ἐδίπλυνεν. hinc & ἐν δισκοδότης dicitur Æschilo,
 δὲ νεκρὸν, Epigrammatu Græcis. Sed & Anacreon hinc respexit.

Αἰδέομαι γὰρ ἐπὶ δεινῷ

Μυχῷ, ἀπὸ ἀλγέων δ' ἐς κούρην

Καὶ δόδα, καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ

Καὶ τῷ πᾶσι μὴ ἀνέχουσιν.

Qua nos purus Iambus ita ex tempore vertebamus:

Quia Accherciontis aspera est

Eubuli
 versus di-
 stincti.

CARM.
 11. V. 2

V. 3

V. 3

CARM.
 11. V. 14

Specus, pedemque nemini
Datur referre ab horridâ
Styge, ut quis intulit pedem.

Item Antipater Antholog. 111. *is ὁ ἀντιπάτερ
is τὸν ἀντίπατον χῶρον ἔχειν ἐπέγειν.*

Seneca autem hunc Catulli versum mutatus est in *δοκολο-
κω τῶν ὁδῶν.*

CARM.
IV. V. 3.

Neque vllius natantis impetum trabis] Natate hic
pro navigare posuit, ut & alibi: cumque iuuentus
Per medium classi barbara nauit Athon.

Catullus
Callima-
chum imi-
tatur.

Studiosum fuisse Callimachi imitatore[m] Poëtam nostrum ex
multis eius locis colligi potest, quorum aliqua notarunt viri docti,
sed ita, ut iis addi nonnulla a diligenti observatore possint, quale
hoc est in *Faselo*:

V. 11.

Comata filua. nam Cythorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma.
Sic enim Callimachus loquutus Hymno in Dianam:

Ἀδύνην ὅττι κυθηρίων ὄρεσσι κεκομμένον ὄντα,
quod responder pulchrè Cythorio iugo, in quo Comata filua.
ELEGANTISSIMAM porro mortis descriptionem habes in
Carmine ad Lesbiam, diuinis, ut Iulius Scaliger eos appellat,
versibus:

CARM.
V. V. 5.

Nobis cum semel occidit brevis lux
Nox est perpetua una dormienda.

Sententia
à Platone
desumpta.

Quam illustrem sententiam expressam mena ex Platonis Apo-
logia Socratica, ubi sic de tempore post mortem loquitur: *is ὁ
ὅδ' ἐν πλείονι τῶν χρόνων παύειν ἔτιω δ' ἐν εὐδαιμονίᾳ μένει.* Sed
& Orpheus in Hymni de Morte:

Τὸν μακρὸν χρόνον ὅστις ἐστὶν ἀνθρώπων βίονον.
Item Moschus in Epicedio Bionis:

*ἐπὶ πότῳ ποσὸτα θάνατος ἀνθρώπου ἐν χρόνῳ καλῶν,
ἐπὶ πότῳ ἐν ὑγίαι κατὰ πότῳ ἀλγέστερον βίονον.*

Horatii lo-
cus nouiter
explicatus.

Unde fortasse interpretandum etiam illud Horatii in Odis: Sed
omnes vna manet nox, ut non nox simpliciter, sed vna nox
pro morte accipiat. Et consideranda hic Catulli curiosa felicitas,
qui ex illis duobus Orphei ac Platonis sententiis vniuersum versum
concessit.

cinnauit. Illo enim nox vna, Platonis *μεία νύξ*, perpetua dormienda & *ἀνάγκη* Orphei expressit. Noctem autem hanc etiam Seneca Tragico velim restitui in Hercule Furiente. ubi enim ista Somnum affatur: Pavidum leti genus humanum

Seneca cor-
rectus.

Cogis longam discere mortem, correxerim audacter noctem, vel vnius Propertij auctoritate, qui dixit:

Nox tibi longa venit nec reditura dies. Et alterum illud in contextum obrepisse suspicor ex alicuius nota marginali, qui longam noctem pro morte positum adscripserat. hinc noctem vltimam etiam Petronius Arbitr de morte dixit, ut quidem eo loco restituit Pater: & continuat in noctem vltimam Somnos. Sed ab vltima nocte ad viduam transeamus, quam ex sequenti Carmine in Satyricon suum transtulit idem ille erudita luxurie arbiter, sic enim Catullus:

Petronius
illustratus.

Nam te non viduas iacere noctes.

Sic Petronius: Narra mihi inquam frater, sed tua fide, cā nocte, qua te mihi Aescylos subduxit, vsque in iniuriam vigilauit: an contentus fuit vidua pudicaque nocte. Ubi quid vidua nox sit, ipse explicat, cum dicit pudica.

CARM.
VI. V. 6.

CAPVT II.

Ciceroniani cuiusdam loci duplex restitutio. cælo locare, dicere, obdurare, durare. obstinata mens, frons. *Παράστασις* Poëtis familiaris. Catullus emendatus. Cento Lucillianus.

FACERE non possum, quin Catulliani maxime loci occasione Tullianum quendam paulo accuratius examinem atque excutiam, ut euellatur mendacium quod ibi radices egit. id est in secundo de Legibus inter eas quas ipse scuit: Diuos & ollos, qui caelestes semper habitati sunt, colunto, & ollos quos endo calo merita vocauerunt. Quae verba si exigere vellem ad normam Catulliani versus:

Diuinatio
duplex in
Cicerone.

Ad caelum lepido vocare versu,

V. 17

Corrigerem: endo cælum merita vocauerunt. verum hoc
arbitrari iuris esse volo: alterum quod proferam, certius duco,
scilicet legendum esse: endo cælo merita locauerunt. Et vis
est, ut aliter scripserit disertissimus ille Romuli nepotum. cælo
autem locare vel in cælo perquam honesta loquendi ratio.
Iuuenalis:

— sed te

Nos facimus Fortuna Deam cæloque locamus.

CARM.
VIII. V. 4
Catullus
correctus.

IN Carmine ad scipsum:

Cum ventitabas, quo puella ducebat.

Concinnius multo fuerit mea quidem animo: quo puella dice-
bat, dicebat, id est, condicebat: loco nimirum & tempore con-
stituto, cum ego quasi ad conditum venirem. condicere enim est
causam & idem iura præstare, & quasi dicendo denuntiare,
ut explicant Festus & I. C. §. appellamus Instis. de Aithon.

SEQUITUR ibidem:

Sed obstinata mente perfer, obdura.

V. 11

Sic Gallo apud Senecam Controu. 11. Anime dura, heri
fortior eras. Plinius Epistolarum lib. 1. Nihil iam ne me
quidem impetraturum, tam obstinatè magis ac magis
induruisse, etiam durare animum in tormentis dixit I. C.
in l. 18. ff. de peculio. Ennius Andromacha: Quasi ferrum
aut lapis durat. Glosse veteres: Durat ὑπερπερ, & Derauit
ὑπερπερπερ. Ut autem obstinatam mentem Catullus, sic
obstinatum animum Accius, & obstinaram frontem
Firmicus dixit estimo Astronomicon.

CARM.
I. V. 3

Scortillum, ut mihi tum repente visum est,

Non sanè illepidum nec inuenustum.

Simile huic illud Aristaneti in Epistola: ἡ δὲ δὲρ, ἀσείων τὸ
ἡ δὲ δὲρ, ὅσον γὰρ ἀπὸ τῆς ἰδίας τῆς τῆς εἰς τῆς
IN Carmine eodem retineo lectionem, quam ad marginem posui:

Ferri mane, mane inquit puellæ.

V. 27
Vulgata
si. tio de-
fensa.

que cur dissuaseris viris doctis, causam non rideo. Iudit enim
in ambigua significacione verbi mane, quod & verbum est &
aduerbium. Et est elegans πρὸς ἁπλῆς ἡρώδους, quo sæpe vsi
sunt Plautus, Terentius, Virgilius, Ausonius, Homerus, Sopho-
cles, & Scylus, etiam Callimachus alique, ut ostendam infra.

Quis

Quin Catullus hoc ipso Carmine:

In collo sibi collocare posset. quare nihil mutandum.

Per quam non licet esse negligentem.

Timide hoc dicam, sed tamen magis videatur ad Catulli elegantiam facere, si legamus: negligentem. Cicero ad Atticum lib. II. ra.

Quid dicam in publica re, quo in genere mihi negligentem esse non licet.

Martialis lib. IX.

Nobis non licet esse tam disertis.

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me] *Martialis:*

CARM.

Cenabis bellè luli Cerealis apud me. *Lucilius:*

XIII. V. 7

Cenasti in vita nunquam bene.

Qui locus me in

memoriam inducit Centoni cuiusdam, quem ex diuersissimis eius Satyragraphi Fragmentis in unius sententia corpus coegit & conglutinavit Pater, quem, ut hoc velut tragemate fessum lectorem recrearem, haud ab re visum est hic inserere, neque displicere poterit illis, quibus non obbruit palatum ad has antiquitatis delicias.

CENTO Lucillianus ex XV. diuersis Fragmentis concinnatus à

IANO DOVSA PATRE.

*Legem

Vitemus Licini *Fanni centulle miscello,

*Quæ Gallam bibere ac rugas conducere ventris

Farre acroso, oleo, & Cumano pane coegit.

*Ostrea nulla fuit, non purpura nulla Pelori;

*Pulmentaria, ut intybus, aut aliqua id genus herba,

*Asparagi molles, *fici comedantur & vix,

*Flebile expe simul lachrymosæque ordine thallæ

*Et ius mænarum, bene habet. sin mictyris hæc merx

*Cafeus allia mollibit, *cum pulte adipata.

*O Lapathe, ut iactare necesse est, cognitu' cui sis.

In quo Læliu' clamores, quæ ille solebat

Edere compellans gumias ex ordine nostros:

*O Publi, o gurges Galloni, es homo miser, inquit,

Cenasti in vita nunquam bene, quum omnia in isto

b 4

Consumis,

Consumis, squillâ atque acipensere cum decumano.
 *Occidunt Lupe, saperdæ te & iura filuri,
 Sumina te atque amia, *ne dicam viscus aprugnum.
 In hu multa emendatius legi, aliterque quàm apud Grammaticos
 produci vides, sed ea accuratius explicare non est huius loci,
 & ratio correctionum singulorum alibi reddetur.

CAPVT III.

Quadam loquendi genera Catulliana, quod à
 Græco fonte defluerint indicatum. Patri
 coniectura & interpretatio firmata. Mare
 magnum, æquora magna, ὠκεῖα μακρὰ.
 Ausonius & Moschus illustrati. Vetulum
 Falernum, Miscere, Calices amariores. de
 iis quadam nota post Scaligerum & Brodæum.
 Apio, Aprus. Catullus emendatus, i pete.

MORE suo facit Catullus ut persequendus Græcorum vestigiis
 loquendi genera sumat à plebe semota, quale hoc est,
 quod in eodem Carmine legitur:

V. 7.

—nam tui Catulli

Plenus sacculus est araneatum.

Cratini
imitatio.Cratinus enim Comicus dixerat de Paupertate: Ἀπαρχὴν μὲν
 ἔχων γαστέρα. Etiam illa loquendi ratio:

CARM.

XIV. V. 22.

—vnde malum pedem tulistis,

affinis est illi Græcorum quam Callimachus vsurpat in Epi-
 grammatis: ὅς τις ἐμὴν περὶ γαστέρα φέρει πόδα.

CARM.

XIX. V. 10.

Florido mihi ponitur picta vere corolla.

Idem de Apolline Callimachus:

—τῆσδ' ἐβώλῃς

Ἀνδρῶν ὡς φορέουσιν ἐς εἶνα, τὴν δ' ἄρ' ὦρται

Ποικίλ' ἀγινόντων ἐσφίγει πτερόεντος ἐῖ πολῶ.

Eadem autem omnia verba sunt in Carmine sequenti:

Mihi corolla picta vere ponitur.

Etiani

Et sanè videtur alterutrum ex altero effectum. quod satù testan-
tur priores versus huius Ithyphalici Carminis:

Hunc ego iuuenes locum villulamque palustrem
Tectam vimine iunceo caricisq̃ue maniplis,
Quercus arida, rustica conformata securi
Nunc tuor.

Ita enim cum Scaligero legendum puto, & lectioni huic ex ipso Scaligeri
auctore auctoritatem addo. nempe ex hoc principio Iambici emendatio
Carminis: stabilita.

Ego hæc, ego arte fabricata rusticâ,
Ego arida, ô viator, ecce populus
Agellulum hunc, sinistra, tute quem vides
Herique villulam, hottulumque pauperis
Tuor. Quæ planè gemina sunt.

Manumque sorsum habebis.] Sorsum hic pro seor- C A R M.
sum accipiunt Petrus Victorius Variar. Lect. lib. xxv. cap. xx. v. 17.
xii. Ios. Scaliger in versione Gracâ, aliq̃ue. tamen nescio quo-
modo magis arridet Patru coniectura, qui legit sursum. fures
enim in sinu demissas habent manus, seu potius furtificam leuam.
Euphron Comicus:

Τὸ γὰρ ἦταρ αὐτῷ πολλὰ κίς κατεβύθη
Καθὰς κἀτὼ τῷ χεῖρσι τῷ μίαν λαθῶς
Ἐψίφας εἰς τὸν λακκὸν ἰταυὼς τὸν νεφερόν.

Itaque Manumque sursum habebis, esset Græci: αὐτὸ δὲ
χεῖρσι ἰξ.

ETIAM illum loquendi modum à Græcis accersuit Catullus:

Aureli pater efuritionum,
Non harum modò, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut aliis erunt in annis.

C A R M.
xxi. v. i.

Sic enim Xenophon in Symposio: καὶ ὁ Ἀντιόχης πῶς ἔν ἐφν
δὲ Σάκχατες, ἔπειτα γυνώσκων ἔκ, οὐ παρὶ οὐκ εἰς ἑαυτοῦ ποῦ,
ἀλλὰ καὶ γυνώσκων τῷ ὅτι οὐκ εἰς ἑαυτοῦ ποῦ, ἀλλὰ καὶ γυνώσκων
ὅτι οὐκ εἰς ἑαυτοῦ ποῦ. Sed apertius multo expressit hac infra:

Disertissime Romuli nepotum
Quot sunt, quotque fuere Marce Tulli
Quotque post aliis erunt in annis.

Exemplum

Exemplum Xenophontis video notasse etiam Lucam Fruterium acutissimi ingenij iuuenem in Epistolâ ad Guilielmum Cantarum non edidit. — velut minuta magno

CARM.
XXV. V. 12

Deprensa naui in mari vesaniente vento.
Quid esset mare magnum hoc loco, primus indicauit Pater in Precidaneis, adductisque ex Sallustio & Lucretio exemplis confirmauit, quibus quid vetat nonnulla adstruere de meo? Ennius Asto: Alius in mari vult magno tenere tonsam.
Virgilius Aneid. 111.

Continuo ventu voluunt mare, magnaue surgunt Equora. Et quidem ad hæc Virgilij verba nihil dicit Seruius; sed ad illud Aneid. v.

Virgilius illustratus.

— dum per mare magnum Italian sequimur fugientem & volumus vndis, magnum procellosum interpretatur, quod tamen ei loco minime conuenit. itaque ea explicatio huc transferenda. Virgilianum porro versus imitatus est Ausonius in Mosella:

& Ausonius.

— magnaue surgunt Equora, vicini que timent decreescere montes.
Expresit autem hanc Ausonianam sententiam Constantinus Porphyrogenetos, ubi de mari Aegeo agit: καὶ κλύματα πειραξὲς καὶ ἐν τῷ ὅρῳ τῶν ἀντιπαραπλησίων. Vnde apertissime doctissimeque id verbum πειραξὲς Moscho apposuit B. Vulcanius:
Αὐτὸν δὲ καὶ τὸν ποταμὸν βοῦν, ἀπὸ τῶν ἀντιπαραπλησίων.
Κυρτὸν ἵπταρ ἐξ ἑνὸς, τὰ δὲ κλύματα πειραξὲς καὶ κλύματα.

Quod nos ita putamus Latine conuerti posse:
At fretū vt infremuit canum spumantibus vndis,
Et magnum in sanis surrexit fluctibus equor.
Idem enim sunt Moscho κλύματα πειραξὲς quod Virgilio magna aquora.

Minister vetuli puer Falernij. Notandum Epitictum Falerni, quod reperies item apud Martialem:

CARM.
XXVII. V. 1

Candida nigrescant vetulo crystallâ Falerno.
& Macrobius Saturn. VII. cap. XII. in proverbio illo quod gulones ait uti: Mulsum quod probe temperes, miscendum esse nouo Hymetio & Falerno vetulo.

Inger

Inger mi calices amariore,] In veteri quodam Codice V.2
est: Misce mi c. a. qua lectio non planè abijcienda est. neque
turbet aliquem, quod hic de mero agatur non misto. Misce enim,
si admittimus hanc lectionem, nihil aliud erit, quam infunde seu
ingere. Martialis:

Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis

Largius Æacides & bibit ipse merum.

Glossarium vetus Arabicum, quod est penes humanissimum &
Orientalium linguarum peritissimum virum Franc. Raphelen-
gium: Misco, infundo. atque ita ad verbum expresserit illud
Homert: ζῶον τερον ὃ *κῆρυγε. Porro amariore calices
pro meracioribus cum doctissimo Scaligero accipio. Obseruo: præ-
terea totum carmen expressum è Græco Diphili. Sic enim ille:

ἔν γεον οὐδὲν πινεῖν.

ὁ ζῶον τερον γὰρ: ἔδωκε δὲ πινεῖν, τὸ γὰρ
ὁδὲ πινεῖν ἀπὸ τῆς ἑστὶ τῆς ψυχῆς καὶ οὐκ.

*Nam &
apud Græ-
cos κῆρυ-
σσι est me-
rum infun-
dere.
Diphili
imitatio.

Planè ipsissima est sententia. Si quis cum Brodæo vinū annosum
ac vetustate edentulum, ut cum Plauto loquar, intelligere velit
per amariore calices, nihil obstaculo. Sed & sententia eius
admirulari potest hoc exemplo Plinij ex lib. xiv. cap. iv.
quod ipse omisit: Hæc natura vinis in vetustate est, ne
potari per se queant, nisi peruincent aqua, vsque in ama-
ritudinem carie indomita. Et quod sequitur de ebriosa
acina, huc pertinet. musta enim non inebriant teste Macrobio
Saturn. vii. cap. vii. Et nihil naturali ratione ebrietati magis
repugnat dulcedine. quod & in libro de misto: um affectibus
itemque in Problematis scriptum reliquit Aristoteles. Verum
ut semel absoluiam, utrumque per amariore calices & mera-
cum & vetus vinum intelligi nihil obstat. Longinquitate enim
temporis vinum meracius fieri idem Macrobius auctor est. τὸ
γὰρ ἐν αὐτῷ ὁδὲ τῶν δὲ ὁ χεῖρος ἀνελκόμεν, ut ait auctor Geo-
ponicon. Ad priorem interpretationem etiam facit, quod ἀλυσ-
τερον pro meracius posuerit Nicander, cum tamen ἀλυσ-
σάφινοςum & amarum significet.

Apertis sarcinulis & expeditis,] Sic Petronius Satyricon:
Itaque quod bene eueniat, expedit sarcinulas.

CARM.
XXIII. V. 2

Apertis

Aptis autem est confectus & colligatus, quod in presenti apio vel apio esse verisimiliter suspicor. Glossarium Arabico-Latinum: Apio, ligo, huc etiam pertinet illud Festi: Apex, qui est sacerdotum insigne, dictus est ab eo, quod comprehendere antiqui vinculo, apere dicebant, unde aptus is, qui conuenienter alieui iunctus est.

CARM.
XXX. V. 4.

— nihilo minore verpa

Es fartus, pete nobiles amicos.

ἡμετέριον τέρον erit si legamus:

— nam nihilo minore verpa es

Fartus, i. pete nobiles amicos.

Coniecturam nostram confirmat veteris codicis lectio, quæ est: Farti estis, pete n. a. ubi manifesta vestigia vides illius i. quod repono. Et quamvis hæc loquendi ratio rarius occurrat apud Poetas, quibus sæpius utuntur ea: I nunc & tamen neque exempla huius desunt. Virgilius IV. *Aeneid.* I sequere Italiam ventis. & in VII. eiusdem operis: Tyrrhenas, i. sterne acies. Apollonius Rhodius *Argonaut.* IV.

— ἀλλ' ἔρχο, τίλαδι δ' ἔμης

ἔ, πινυ τί ποτ' ἴδωσι πολέστον ἄλγος ἀεργον.

CARM.
XXX. V. 23.

Nisi vncta deuorare patrimonia?] Didymus apud

Diomedem lib. I. Comesta patrimonia.

CARM.
XXXII. V. I

Peninsularum Sirmio insularumque

Ocelle.] Sic Iulianus in Epistolis Damasum urbem &

ἰώας ἀπάσης ὀφθαλμῶν. Cuius in III. de natura deorum, Corinthum & Carthaginem duos oræ maritimæ oculos, illam quoque pro lege Manilia totius Græciæ lumen appellat.

CAP.

CAPVT IV.

*Arnobius emendatus. Seneca lux facta. sui
ignes. Lucretij locus prater interpretum men-
sem nunc primum declaratus. Illustratus
Apuleij & alter eiusdem examinatus.*

T potens Triuia & notho es
Dicta lumine Luna.

CARM.
XXXV. V. 15
Arnobius
emenda-
tus.

Locus hic me commodè admonuit, ut in Arnobio eruditissimo
Scriptore tollam leue quidem mendum, sed tamen à nemine ad-
huc animaduersum. ubi enim legitur lib. 11. aduersus Gentes:
Quid est vobis vestigare, conquirere, quisnam homi-
nem fecerit? animarum origo quæ sit? quis malorum
excogitauerit causas? orbe sit Sol amplior, an pedis
vnius latitudine metiatur? alieno ex lumine, ac pro-
priis luceat fulgoribus Luna? qui non videat legendum, qui
modo ex hoc sermone consideret, an propriis luceat ful-
goribus Luna? distinguit enim hæc: alieno ex lumine &
propriis fulgoribus lucere. Lucretius lib. v.

Lunaque siue notho fertur loca lumine lustrans,
Siue suam proprio iactat de corpore lucem.

Ut autem hic suam lucem, sic suos ignes dixit Seneca in Senecæ
Hippolyto loquens de Luna: lux.

Cum suos ignes trepidante cornu
Iunxit. sequutus eos qui proprio Lunam lumine lucere
opinati sunt, quales fuere ex Philosophis, Anaximander, Xeno-
phanes & Berosus, cuius postremi sententiam enarrare voluisse
Lucretium his versibus mox ostendam:

Est etiam quoque uti proprio cum lumine possit
Voluer & varias splendoris sumere formas.
Et pauci versibus interiectus:

Lucretij lo-
cus nunc
primum
explicatus,
& obiter
correctus.

Verfarique potest, globus ut si (lego sit) fortè pilai
Dimidiâ ex parti candenti lumine tinctus,
Verfandoque globum variantes edere formas;

Denique

Denique eam partem, quęcunque est ignibus aucta,
Ad speciem vertit nobis oculisque patentes,
Inde minutatim retro contorquet, & aufert
Dimidiam partem glomeraminis atque pilai:
Vt Babylonica Chaldaum doctrina refutans
Astrologorum artem contra convincere tendit.

Hos versus adduxi, quod viderem pessimę ab Interpretibus accep-
tos hactenus, dum alij Chaldaum ad Astrologos referunt, alij
Chaldaeam legunt, neutri rectę. neque enim intellexerunt per
Chaldaos Berosum intelligi, qui a Chaldaeorum ciuitate
sive natione progressus in Asiam, ibi (ita lege) discipli-
nam Chaldaicam patefecit, ut ait Vitruuius. Sic etiam intel-
ligendus ille Apuleij locus de Deo Socratis: seu illa (scil. Luna)
Item Apuleij. proprio seu (malim &) perpeti candore, ut Chaldaei
interpretantur, parte luminis compos, parte altera calida,
fulgoris, pro circumuersione oris, discoloris, multiuaga,
pollens speciem sui variat. Ita enim distingo eum locum non
bene in vulgatis libris interpunctum. Berosi porro doctrina hac
multis verbis a Vitruvio explicatur lib. ix. cap. v. sed senten-
tia eius, ut breuissimę perstringam, hac est: corpus Luna pilam
esse dimidia parte candidam: altera caeruleam: in coitu Solis ar-
dore corripitur, conuertique partem eius candentem proprietate
quadam naturę luminis ad lumen trabendi, atque ita fieri auer-
sam nobis & caeruleam, hoc est, inferiorem eius partem, quę
candens non sit, propter aeris similitudinem obscuram videri.
Porro sextimo die a coitu siue plenilunio, quod dimidio calispatio
Luna distet a Sole, item dimidiam candentis partem ad nos
conuersam esse, quartadecima autem die pleno orbe totam cand-
entem partem nobis ostendi, a qua reliquis diebus usque ad
plenilunium quotidiana decrescencia aliquid minuitur. Tangit
hanc Berosi opinionem etiam Plutarchus lib. ii. De Placitis
Philosophorum: ubi ait, cum existimasse Eclipsim fieri &
reuertere hęc omnes ego lib. ii. a. v. g. x. cap. i. quod repetit
etiam Stobaeus in Physicis. Hinc ergo clarissimam lucem
accipit Lucetij locus, qui antea dimidia parte Luna obscurior
erat.

Item Apu-
leij.

LIBER

SEQUITUR:

Tu cursu dea menstruo

V. 17

Metuens iter annum.

di Cicero lib. 11. de Natura Deor. Iam Solis annuos cursus
 spatii mensuris Luna consequitur. De mensuræ cursu
 Lune etiam locus Apuleij mihi nunc examinandus in mentem
 venit ex libro De dogmate Platonis, ubi ex Philosophi illius sen-
 tentia dicit menses 684, cum Luna circuli sui completo
 curriculo ad eundem locum, à quo discesserit, reuertatur.
 neque enim recte conuertit illud Platonis: Μῆς δ' ἐστὶν ἑξήκοντα
 ὅτε ἡ Λαὴ ἀνὰ τὴν οὐρανὴν ἔσται ἡ αὐτὴ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ὅτε
 ἡ σελήνη κινεῖται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 nisi tamen hic exscriptorum non Apuleij error est, cuius in expri-
 mendis Græcis summa peritiam cum pari elegantia coniuncta mor-
 tis viri docti admirationi est. aliqui pestime confudserit Perio-
 dum mensem cum Synodico, cum hic viginti nouem dies et
 dimidio, ille viceni septenisque et tertia die parte constet. tot
 enim dies Signiferi orbem ambis Luna, et ab eodem puncto
 Zodiaci profecta ad idem reuertitur. quum autem Sol interca
 duodecimam eals partem absoluere, biduum et paulo amplius
 consumit Luna antequam Solem assequatur progressum à loco
 ubi illum ante mensem reliquerat. atque hac dicitur σινωδος
 σελήνης, illa περιόδος sine ἀλλοίωτος σελήνης. Plato autem
 de Synodico loquutus est, ut et Albinus de dogmate Platonis,
 ἡ σελήνη ὅλην μὲν τοῖς μῆσιν ποτὶ ἐπεριελθούσα τὸν αὐτοῦ
 κύκλον ἡ, κατὰ τὴν οὐρανὴν τὸν αὐτοῦ τόπον ὅτε ἡ
 multa verba consumam, quam intelligent facile, qui eruditum
 illum puluerem attigerunt. De Periodico etiam Varro apud
 Gellum lib. 11. cap. 18. duodecesimo Luna, inquit,
 ex quo vestigio profecta est, eodem editi unde eruat
 Lactantius, cum scribit: Sed Lunæ, quæ orbem illum
 Signiferi triginta dierum spatio lustrat.

CAPUT V.

Deus non bene aduocatus. *δαίμων ἱερεῖς*.
 Accij versus numeris suis restitutus. Cælius
 Ico. Contentio ac comparatio Catulli &
 Sapphūs Carminum inter se. Catullus varîe
 correctus & illustratus. Iacere caput. Co-
 gnomina Magna Matris.

CARM.
 XLV. 2.

TENVE est illud Epigrammate in Egnatium, sed pœc-
 tum tamen:

Renidet vsquequaque, seu ad rei ventum est
 Subsellium, cum orator excitat fletum.

Quis verò non libens id credat mihi, ut versus ratio habeatur,
 rescribendum: -seu rei ventum ad Subsellium est.

CARM.
 XLV. 3.

Quis Deus tibi non bene aduocatus

Vecordem parat excitare rixam.

Deus non bene aduocatus videtur idem esse qui Pindaro
δαίμων ἱερεῖς. sic enim in Oda III. Pythierum:

-δαίμων δ' ἱερεῖς

ἐς ἄρκον τοῦ ἵακ' ἰδαμύ-
 στατόν. Et puto ἱερεῖς dictum hic, ut apud Latinos

CARM.
 XLV. 4.

altera auis pro infuista.

Neciam recuso, si nefaria scripta.

Ultimam in nefaria producit propter auid verbi sequentis con-
 sonantes principes litteras. quod & alibi aliquoties fecit hic noster,
 Ennii exemplo, ac fortasse etiam Accij. qua enim verba ex Pre-
 metheo eius adducunt Nonius & Priscianus:

ACCIIUS COR-
 RECTUS.

Tum profusus flamine hyberno gelus.

ita constituenda puto & pedibus suis restituenda ut Trimeter fiat:

CARM.
 XLVI. V. 7

Tum flamine profusus hyberno gelus.

Cælio veniam obuius leoni.] Cælium hic pro glauco
 accipi, & cur cælium fulgorem leoni tribuerit Catullus, docti
 atque eleganter explicat vir & nostra laude & seculo maior
 Julius Scaliger in Exotericis Exercitatione cccxxv. Sectione xv.

ELEGAN-

ELEGANTISSIMUM porro Carmen ad Lesbiam est, in qua Sapphus suavisissimam Oden expressit Veronensis Poeta, quae comparare inuicem ac contendere operapretium est. nam & secundum versus totum adiecit de suo, & in tertio detraxit illud ad d. φωνέσας, cuius loco posuit Spectat, quod in Græco non est. In nono autem ac sequentibus sententia ordinem inuertit. plane ut non tam Latinam eam reddere, quam certare cum ea voluisse videatur. Sed in iis quum ad viuum effinxisset omnes amoris affectus decima illa Musa his verbis:

Αλλὰ καμμέν γλῶσ' ἐάγ', αὖ ὅ λ' ἐπὶ
 Αὐτίκα χεῖρ πρὸς ὑποδάδ' ἐβύμακα,
 Ομμάτεσσιν δ' ἐδ' ἐν ὄφρμι, βομβέου-
 σιν δ' ἄκουέ μοι.
 Καδ' ἰδὲσθ' ψυχρὸς χεῖρ, δέσμος ὅ
 Πᾶσαν αἰρεῖ, χλαροτέρῃ ὅ ποῖας
 Εμμὴ. τεθνήσκει δ' ὀλίγ' ἔδ' οἶσα
 Φάτοραί αἶσας.

Contentus fuit priores quatuor expressisse:
 Lingua sed torpet, tenues sub artus
 Flamma dimanat, sonitu suo
 Tintinant aures, gemina reguntur
 Lumina nocte.

Posterius tetraſtichum caractere Catulliano ita ludibundi conuertimus:

Frigidus sudor fluit, horror artus
 Pallidos herbâ magis it per omnes:
 Et pati mortem videor morans in
 Limine mortis.

Videtur autem huc reflexisse Valerius Aedituus in Epigrammate quod apud Gellium legitur:

Dicere cum conor curam tibi Pamphila cordis
 Quid mi abs te quæram, verba labris abeunt.
 Per pectus miserum manat subito mihi sudor,
 Si tacitus, subidus, duplo ideo perco.

Parissima his etiam illa Theocriti Idyll. 11.

Πᾶσα μὲρ ἐψύχθην χεῖρες πλεόν, ἐκ δ' ἐμὴ ὥππῳ

Ἰδὼς κερὶ καὶ ῥίσκεν ἵππον τοτὶ ἔστιν ἑστῶτος
 Οὐδ' ἐπὶ φωνῶσσι δυνάμεται, ἔδ' ἑστίη ἐπ' αὐτῷ
 Κινεῖται φανεύει τὰ φέροντα πᾶσι μὴ ἴσθαι πάντα.
 Ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ λυγρῶς ἰδὼν ἑλὼν χροῶσιν τὸ δεινόν.

*Illud quæque monendus lecter legendum in Catullo,
 tenuis sub artus Flamma dimanat, non tenuis.
 respondet enim illi Græco: λεπὸν αὐτῷ.*

CARM.
 LXII. V. 3

O cubile quot omine
 Candido pede lectuli
 Quæ tibi veniunt bonæ

*Pater ita consuevit hunc locum:
 O cubile, quot omnia
 Candido pede? lectule ô,
 Quæ tibi veniunt bonæ!*

*alioqui, si vulgata[m] lectionem retinemus, candido pede le-
 ctuli, commodè explicare possumus & alius ἐκ φωνῶσσι, quod
 nos monuit eruditissimus amicus noster P. Colutus in Apuleio.*

CARM.
 LXIII. V. 8

Nimirum Oetæos offendit Noctifer ignes.
 Sic certe. viden' vt pernicious exiliere.

Sic Callimachus Hymno in Apollinem:

Καὶ δὲ πρὸς τὰ δῖα ποταμὸν καὶ ποτὶ φεῖσιν ἑσπέρη.
 Οὐχ' ὅραται, ἐπὶ νύκτιν δὲ Διὸς ἑστῶσι πύλαι.

CARM.
 LXIV. V. 6

*Itaque vt relicta sensui sibi membra sine viro.] Sic
 Arnobius libro 1. aduersus Gentes: Nonne illum Attym
 Phrygem abscissum & spoliatum viro magnæ matris
 in adytis, deum propitiuro, deum sanctum Gallorum
 conclamatione testamini. Idem libro v. Tunc carborem
 pinum, sub qua Attys nomine spoliaverat se viri, in
 antro suum deferre.*

V. 23

Vbi capita Mænades vl iaciunt hederigeræ.
*Sic Tacitus Annal. xi. luxuræ Silius cetera victus ge-
 rere cethurnos, iacere caput. Ad capitis rotationem notan-
 dus etiam insignis locus Valerii Flacci Argonaut. 1.*

Ecce sacer totusque Dei per litora Mopsus
 Immanis visa vitæque comamque per auras
 Surgentem laurusq. rotat. Item Tibulli lib. ii. Eleg. V.
 Hæc

Hæc cecinit vates & te sibi Phœbe vocavit.

Iactavit fufas & caput ante comas.

Dea magna, dea Cybelle, Didymi dea domina. J. Puto respectum ad cognomina illa Magna matru, quæ recensetur à Strabone lib. x. Μυλίσση καλοῦντες θεὸν ἢ Αἰετὴ καὶ φρυγίαν, θεὸν μυλῶν, ἀπὸ τῆς ἰδίας ἰδίας καὶ αὐτοῦ καὶ Πυλῶν καὶ Πιστῶν ἰδίας καὶ Κελλῶν.

CAPVT VI.

Plautus illustratus. equus ligneus, auriga carinæ. Cinna correctus. luctantes papillæ. Lumina somno victa, deuincta. vincla somno tribui ex Poëtis & Philosophis ostensum. cur eum dulcem appellent Poëta. Ignaræ auræ. Variorum locorum collatio. Versus Accij & Seneca emaculati. Suprema hora, conclamare, dicere supremum. Scheckij interpretatio in Plauto firmata. numen, momen, fulmen.

GRAECORVM exemplo fuisse Catullum, ut naviu CARM. LV. V. 9
cursum vocaret in Carmine de nuptiis Peles & Thetidos, iampridem Muretus aliique monuerunt. illud non perinde vulgatum, equum ligneum de navi dixisse Plautum in Rudente exemplo Homeri, qui νέος ἄλός ἱππὺς appellat in illo Carmine: Νῆον ἀντιπρόθεον ἐπὶ τῷ αἰνῶνι, αὐτὸν ἄλός ἱππῶν.

Adρῶσι γινῶν?

Item illum versum veteris Poëta apud Charisium:

Typhim aurigam celeris fecere carinæ.

adumbratum ex eodem Homero, ubi inquit:

Θῆγ' ἔατο δ' αἰὲς ἱππὺς καὶ αὐτοῦ ἴο.

Non teretis strophio lactentes vincla papillæ.

Istorum: Strophium est cingulum aureum cum gemmis.

de quo Cinna: Strophio lactantes cincta papillæ. ubi

In Catul-
lo vetus
lectio affe-
ra.

legendum vincita ex hoc Catulli loco. In Catullo etiam malim
luctantes, quod in quibusdam libris est, id est sororiantes, qua-
siq[ue] eritentes ad strophium repellendum. eadem quippe trala-
tione usus est Aristænetus in Epistolis: *μικρὰ με παρὰ δὲ
ἐὶ πρὸν, ὡς κινδυνώοντες ἐς μέγαν τινὲ ἀμνησίου ἐξωθέν
ἐτάσαν.*

V. 83

Funera Cecropiæ ne funera portarentur.

Sic Euripides in Hippolyto *αἰσμεν ἀπολύει*: in Helena *ἐργὰ
ἀνεργα*. Sophocles in Electra *μήτηρ ἀμάντωρ* dixit. quæ addi
possunt iis quæ ad hunc locum notarunt Scaliger & Muretus.

V. 122

Aut ut eam dulci deuictam lumina somno.

Hinc Tibullus:

Occupet & fessi lumina victa sopor. Item alibi:

Ipsa Venus somno domitos emittere vocem

Iussit.

Quæ quamuis ita sint, longè tamen pratulerim
lectionem codicum quorundam qui deuinctam habent. Vincula
elegantè somno tribuuntur, sic enim de eo Orpheus in Hymnis:

Σώματα δεσμεύων ἐν ἀχαλκώτοις αἰδοῖται.

Moschus Idyllio 11. somni vincula non toti corpori ut Orpheus,
sed oculis tantum iniecit:

Υπνος ὅτι γλυκίστην μέλιτος βλεφάρων ἐπέβη.

Λυσίμαχος περὶ ἀκαλκῶν καὶ φάει δεσμεύει.

Item Virgilius in Ciris iisdem penè verbis quæ Catullus:

Iamque adeo dulci deuinctus lumina somno

Nifus erat.

Neque hæc apud Poetas solum, sed & apud Philosophorum prin-
cipes usitata sententia qui multas huiusmodi de Poëtarum stolicis
corollis operibus suis intexuerunt. Aristoteles ecce in libro de

Somno & vigilia dixit: *ὁ γὰρ ὕπνος πάθος ἐστὶ τῷ αἰσθητικῷ
μορίῳ ἐν ὧν θεωρεῖται καὶ κινησθεῖται.* Idemque reperit paulo
post: *Τὸς γὰρ αἰσθητικὸς τρεῖς ποιεῖται αἰνυνοσίου καὶ οὐκ ἀσθενείας
τὸν ὕπνον ἐκ τῆς φαντασίας.* Cur autem dulcis Epitheton somno tri-
buatur, disertissime explicat Themistius Aristotelis Paraphrastes:
*ἐπὶ τῷ αἰσθητικῷ ἡμᾶς παθὼν ὁ ὕπνος ἡδιστὸς ἐστὶν. ἀπὸ τῆς ὁρᾶς
αἰσθητικῆς ἀλγυνοσίου πάθος ἐκκίνηται διὰ τὴν ἡδονὴν πολλὰ πο-
θεῖσθαι κατὰ τὴν φύσιν. ὁ δὲ αἰσθητικὸς ἐκ τῆς αἰσθητικῆς καὶ αἰσθητικῆς*

Vincula
Somno tri-
bui.

καὶ ὡς
Virg.

I
C

Sic sup
V

S

Exprim
miseri

apud L

Ocean

apud E

notat,

ἀλλὰ
lesiens

A

Huc qu

K

H

Quod

L

C

Uhi v

ignar

N

I

A

R

C

καὶ ὅτι σφοδρῶτα τῶν. hinc & ἵππος ἠδ' ἵππος, Homero dicitur, &
Virg. Aeneid. vi. ex persona Deiphobi: pressitque iacentem
Dulcis & alia quies.

Quæ cuncta aërij discerpunt irrita venti.

V. 145

Sic *supra*: — ac tua dicta omnia facta quæ

Ventis irrita ferre ac nebulas aërias sinis.

Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris?

V. 146

Exprimit grauem quandam animi commotionem eorum, qui
misérias suas auris & ventis narrare finguntur, ut Cassandra
apud Lycophronem mari & saxi, Calypso apud Propertium
Oceano, Hercules apud eundem Ascanio fluuiio, Medea Nutrix
apud Euripidem calo & terra conqueritur. ut enim Interpres ibi
notat, ἡ στενωπὸς ὡς τῶν τῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων ἡ τῶν ἡλίου, ἡ τῶν
ἀλλὰ τῶν ὡς τῶν τῶν τῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων. Unde & ado-
lescens ille Plautinus in Mercatore reprehendit amatores eos,

— qui aut nocti aut die

Aut Soli & Lunæ misérias narrant suas.

Huc quoque pertinet illud Callimachi Epigramma:

Καὶ τοῖς θεοῖς τὸ τε φῶτα διαβλῆσαι ἀνίαν

Εκ τῶν τριῶν πῶν μίσηται ἀφ' αἵματός, *scilicet*

Ἡ δ' ἴσ' ἀνδρῶν οὐκ ἐμπορῶν ἐργῶν ἡ ἴσ' ἐτε καὶ φῶτος

Ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν ἐργῶν ἐργῶν.

Quod nobis ita conuertere placuit:

Lenius humanas affligunt tristitia mentes,

Et perit è multis pars quotacunque malis,

Cùm quis vel fido comiti, vel denique frustra

Non audituris conqueritur Zephytis.

Ubi vides quàm eleganter καὶ φῶτος ἀνδρῶν respondeat Catulli
ignaris auris.

Nam quò me referam? quali spe perdita nitat?

V. 177

Isthmoncosne petam montes? at gurgite lato

Discernens patriam truculentum diuidit æquor.

An patris auxilium sperem? què nec ipsa reliqui,

Reipersum iuuenem fraterna cæde sequuta?

Coniugis an fido consolet memet amore?

Quine fugit lentos incuruans gurgite remos?

Callima-
chi Epi-
gramma
illustrat.

Locum latius adscripsi, ut similitum collatione lucem acciperet. Videntur enim hæc adumbrata ex illis C. Gracchi verbis Oratione, Vt lex Papyria accipiat, quæ citantur à Quintiliano Lib. xi. C. p. 111. Quò me miser conferam? quò ver- tam? in Capitoliumne? at fratris sanguine redundat. an domum? matremne vt miseram lamentantemque videam & abiectam? Item ex Euripidis Medea:

νῦν ποῖ τρέψαι; ὅπως ποῖς τὰς ἐξ ὅρας,
 ἔς τε σὶ μερόσσι καὶ τὰς ἐν ἀφικόμεναι,
 ὅπως τὰς αἰῶνας Περσίδας; καὶ τίς γ' εἰς αὖ
 δὲ καὶ τοῦ μ' ἵκασιν ἐν τὰς ἐξ ὅρας καὶ λυταίων.

Quorum partem expressit Ennius apud Cicronem:

Quò nunc me verram? quod iter incipiam ingredi?
 Domum paternamne, ane ad Peliz filias?

Eleganter, vt omnia, & Ouidius hanc figuram transtulit in Metamorphosin suam. sic enim Lib. 11x. loquitur ex persona Scyllæ:

— Nam quò deserta reuertar?

In patriam? superata iacet. sed finge manere,
 Proditione mea clausa est mihi. patris ad ora?
 Quem tibi donauit?

Huc videntur etiam pertinuisse versus Accij in Atreo, quos sic lego & distingo; quum corrupti Simi edantur apud Nonium:

Egône Argium insperium attingam, aut Pelopia
 digner domo?

Quoi me ostendam? quod templum adeam?
 quem ore funesto alloquar?

Similis sententia argutia apud Senecam in Medea est:

Penatibus profugere quam cogis tuis,
 Ad quos remittis? Phasim & Colchos petam?
 Patriumque regnum? quæque fraternus eruat
 Perfudit arua? quas peti terras iubes?
 Quæ maria monstros? Pontici fauces fletu?
 Per quas reuexi nobiles Regum manus
 Adulterum secuta per Symplegadas?

Verum in his vniu. vocula mutatione vix de mo. crexisse senten-
 tiam

Accij ver-
 sus emen-
 dati.

tiam

modo

Apul-

agam

istum

Sobri-

sapiu-

Vix

ma,

Et is

Catu-

Hinc

& fu-

apud

noui

viii

mat-

man-

Præ-

tua

Dig-

En-

Sic

to a

tiam puto rescribendo in medio: quæne fraternus cruor
 Perfudit arua? quod ex Catullianis, quæ adduxi
 modo, clarum esse poterit in qui attendent. Huc quoque facit
 Apuleius Miles. lib. v. Sed nunc irrui habita quid
 agam? quò me conferam? quibus modis stellionem
 istum cohibeam? Petàmne auxilium ab inimicâ meâ
 sobrietate, quam propter huius ipsius luxuriam offendi
 sapius?

Seneca Tra-
 gicus leuiter
 emen-
 datus.

Cælestumque fidem postremâ comprecor horâ.] V. 192
 Vix est, ut non ex glossa in contextum irrepsisse putem postre-
 ma, & rescribendum suprema. Sic Tibullus:

Te spectem, suprema mihi cum venerit hora.

Et iisdem verbis Ausonius:

—suprema mihi quum venerit hora,

Nec metuat mortem sibi conscia vita nec optet.

Catullus hoc ipso Carmine:

Quam tibi fallaci suprema in tempore deesse.

Hinc & suprema dies sape apud Poetas pro ultima ponitur,
 & suprema numero multitudinis pro ultima voluntate defuncti
 apud Tacitum & Iuriscultos. Item suprema, pro in, quæ
 nouissima verba dixit Virgilius, apud Quintilianum Declam.
 viii. Vidimus igitur frequenter ad vitam post concla-
 mata suprema redeunt. quod postremum valde faciat fir-
 mandæ opinionis Scheckianæ, quam in Epistola ad me posuit in
 Præfatu, ubi illud Plauti Asinaria: Mater mihi supremum
 tuæ dixit, trahit ad hunc funerum ritum me non nolente.

Arruit inuictæ caelestis numine rector.]

Dignum notâ, numen hic pro nutu accipi, ut & in illo Virgilij
 Æneid. xii.

V. 204

Sin nostrum annuerit nobis victoria Martem,

Quod potius reor & potius Di numine firmetur.

Sic moimen pro momento scripsimus, & fulmē pro fulmen-
 to alibi legas apud Manilium.

CAPVT VII.

Fors, magnus casus. *Vulgata lectio in Manilio
defensa & Ios. Scaligeri interpretatio stabilita.
quare Fortuna Hera cognominata Romanis.
Plautini versus argutiam ab Euripide esse
ostensum. Papinius illustratus. Nero defensio.
clangor cachinni. Seneca imitatio. Mar-
tialis, se fortè correctus, platanones. incanus,
inuinctus. Callimachi Fragmentum quod-
dam, quò pertinuerit, coniectatum. Ouidiani
loci illustratio. Germanicus emaculatus. Dij
Parenres, Penates, Patrij. Catullo tribus
locis medicina & pluribus lux facta.*

— Cùm te reducem fors prospera sistet.
V. 237 **L**EGERIM lubens, Fors prospera. Fors id est Fortuna, sic
lenim vocabulum hoc bis in hoc ipso Carmine vsurpatur supra:
Sic nimis insultans extremo tempore læua
Fors etiam nostris inuidit questibus aures. infra:
Nam simulac fessis dederit fors copiam Achius.

Manil. lib. 1.

Atque ipsum esse Deum, nec Forte coisse magistra,
Ut autem hoc velut ex πᾶσι γὰρ dicam, Manilius in illo versu
Manilius illustratus. qui paullo post sequitur:

Non opus est magni casus, sed Numinis ordo.
respexisse videtur ad hæc Ciceronis verba in 1. De Natur. Deor.
Sed ramen quis iste tantus casus, vnde tam felix con-
cursus atomorum? Quod eò monui, ne quis accedat viro docto
ambigenti de eius loci Manilianæ lectione. vrgue magno illi, imò
doctissimorum maximo Ios. Scaligero potius adhæreat magnum
casum ex Epicureorum sententia interpretanti, in quorum ore
crebrum erat τὸ ἐκ τῶν αἰσθητικῶν, ex quo ipso fuisse crediderim Epi-
theton

theton illud Fortune Plauto atque Ennio usitatum, Hera. Sed quoniam nos fortuna Plauti in memoriam induxit, postquam semel exoriturare coepimus, de hac ipsa Dea ponam elegantem eius locum Captivus:

HE. Perlubet hunc hominem colloqui, Ergasilc.

ER. Ergasilum qui vocat.

HE. Respice. ER. Fortuna quod tibi nec faciet nec facit,

Hoc me iubes.

Ad Fortunam cognomento Respicientem respectum monuerunt iam pridem viri docti: illud non item, sententia eius acumen videri ab Euripide sumtum, qui argutiâ haud dispari dixit in Phœnissu:

παῖνον. τί φέρεται; Τ. ἡ τύχη σ' ἀλλ' οὐ γέλω.

Eadem utriusque mens si attendis, neque prœteruolas hac, ut Leuis tippula linifici frigidus trāsīt lacus. Sed iam ad rem.

Plangebant alij proceris tympana palmis.

V. 261

Hu & sequentibus similia illa Lucretij:

Tympana tenta tonant palmis, & cymbala circum

Concava, raucifonoque minantur cornua cantu.

Aut tenui teretes tinnitus ære ciebant.] Tenuem

V. 262

tinnitum hic æri tribuit Catullus, contra toruum quendam sonum Statius Papinius: — Tum plurima buxus,

Æraque taurinos sonitu vincentia pulsus.

Item Papinij cum Æschylo.

quod videtur dixisse ad imitationem Æschyli, qui describens Cōtyttia apud Strabonem ita canit: —

παυροδονος δ' ὀπομυκαδὶ πῶδιν ἐξ ἀφαις
φασεγγὶ μίμναι.

Hinc & Catullus supra: — Vbi tympanum remugit.

Multi raucifonis efflabant cornua bombis.

V. 263

Quomodo cornua efflari possint, non video. Lego itaque inflabant cornua bombis. quod simile erit illi Neronis apud Persium Satyra 1.

In Catullo correctione cula.

Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis.

Ut vel hinc iudicium Persij videat ac rideat Lector, qui inter ceteros eum, versum de Catullo adumbratum & meliorem suis

c f

velut

velut tumidum atque elumbem reprehendas.

V. 273

Leuiterque sonant plangore cacinni.] *Magis sensam huius loco conuenire clangore. Plangor enim fere in luttu usurpari solitus, contra hilarem clangorem gruius Statius, blandum clangorem Phœnici tribuit Claudianus, sed quid tricamus? satis pro me probauerit hoc quicquid est coniectura Asinius vetus Poeta in Phinidis:*

Ac vbi curuo littore latrans

Vnda sub vndis labunda sonit,

Simul & circum magni sonantibus

Excita saxis seu a sonando

Crepitu elangente cacinnat.

Vbi scribendum forte versus caussa:

Cum crepitu elangente cacinnat.

In Accio
diuinati
cula.

Et tamen nequid dissimilem, Lucanus quoque dixit: planctus illi se cautibus vndæ. Item Seneca Agamemnone, vbi ad hunc Catulli locum haud dubie respexit:

— licet Halcyones

Ceyca suum fluctu leuiter

Plangente sonent:

quamvis in alia planctus ratio propter Alcyonum querela.

V. 290

Non sine nutanti platano lentaque sorore

Flammai Phaëthontis & aëriæ cupressu.

Tres huius arbores coniunxit etiam Theocritus in Dioscuris vno versu:

Δόξατε πλατάνων καὶ ἀνθόων καὶ κυπρίων.

Idem autem Epibetion cupressu tribuit & Martialis Lib. xii.

Daphnionas, platanoas, ac aërias cyparissos.

In quo videtur eum Græcus Poeta imitatus Anthol. i.

Δάφνης καὶ κύπριος καὶ πλατάνων καὶ κυπρίων.

In Martiali autem parum abest, quin audeam legere

Daphnionas, platanoas, & aërias cyparissos.

Martialis,
si forte
correctus.

Ut idem alibi:

Exornant pictæ quæ platanoa fera.

Et Petronius Satyrice: Proecedentibus deinde longius

iocis, rogauit ut in platanoa produceret dominam.

V. 350

Cum cineri incanos soluent à vertice crines.

Incanos

Incan

valide

De leg

P

S

C

Allusi

talite

soleba

exteri

chi cita

De his

T

Quod

de

de

Ne qui

mixta

Latine

Diana

Hi

De As

St

Tu

lun

Sed nec

in versu

corrigo

T

puros

mortal

scelera

Incanos crines pro valde canis accipit, ut inuinctum pro
valide vincto & compedito Callistratus I. C. in l. penult. ff.
De lege Fabia.

Præsentēs namque ante domos inuifere castas

Sæpius & sese mortali ostendere cœtu

Callicolæ nondum sprete pietate solebant.

Allusit huc Arnobius lib. 1. aduersus Gentes: Ipsos etiam
celites derelictis curis sollennibus, quibus quondam
solebant inuifere res nostras, terrarum ab regionibus
exterminatos. Et forte huc quoque pertinuerit illud Callima-
chi citatum ab Etymologico: *Οἱ ἱερεῖς ἀγὰρ τοὺς πόδας ἐστὶν*

De his temporibus & Ouidius Fastor. 1

Tunc ego regnabam, patiens cùm terra Deorum

Esset, & humanis numina mixta locis.

Quod dictum ad imitationem Arati, ubi de Astræa loquitur:

— ἰδὲ ποτ' ἀνδρῶν

ἰδὲ ποτ' ἀρχέων ἠνέστατο σῦλα γυναικῶν,

ἄλλ' ἀγαμέξεν ἀνδρὶ καὶ ἀνδρῶν ἀπὸ ἑσσι.

Ne quis autem locutionis eius insolentiam admiretur numina

mixta humanis locis, sciat id loquendi genus, ut omne fere

Latina eloquentie flumen à Græco fonte profluxisse. sic enim

Diana apud Callimachum dicitur:

Πόστις δ' ὀφθαλμοῖς ἀνδρῶν

μᾶλλον, & quæ sequuntur.

De Astræa etiam Germanicus:

— mediis te læta ferebas

Sublimem populis, nec dedignata subire

Tecta hominum & pueros mores sine crimine, diua

Iura dabas.

Sed nec hæc vsquequaq. pura. & mores eos in vita magis, quam

in versu hoc probein. quid enim est, subire hominum mores?

corripo audacter: — nec dedignata subire

Tecta hominum puorūque lares sine crimine.

pueros lares nondum scelere illo imbutos. postea enim Impia

mortalium gens non verita est, ut nosser mox dicet, diuos

scelerare Penates.

Impia

V. 384

Callima-
chi fra-
gmentum
illustrat.

Loquendi
modus à
Græcis pe-
titus.

Germani-
cus emacu-
latus.

V. 404

Impia non verita est diuos scelcrare penates.

Quum is aditus libertatis omnibus pateat, qui in hoc literario exercitu stipendia merent, ut summorum virorum auctoritatem eatenus sequantur, quatenus veritati conuenire videatur, utique quicquid Fabio non omnia, quæ magui autores dixerint, esse perfecta persuasum habeam, nihil verebor receptam hanc lectionem tueri, quamuis status controuersiam ei moueant veteres editiones, & sequutus eas vir maximus, qui pro penates parentes substituit, quod scilicet commissio hoc scelere in paternos Deos se impiauerit, & patri ipsi iniuriam fesserit nouerca. quam interpretationem equidem unice amplector atque adeo exosculor, sed eam ad vulgate voci significationem flecto, quæ hæc fuit, ut Penates & Dij Patrij Latini & πατῆρες Græci indigerentur. testis Dionysius Halicarnassæus his verbis: Τῆς δὲ θεῶν τοῦτον ποικίλης ὕψι Περαιῆας κελύων, ἡ δὲ ἐξερύων ἑοῦς τῆς εἰς τὴν ἀλλοδαμὴν ἡλῶσας τέρουα, ἐκ ὧν πατῆρες δροαίρων. ἐκ τῶνδε ἵστ. Glossarium vetus: Dij penates dei πατῆρες. Quin & Penates cognomento Patrios inueniat apud Virgilium *Æneid.* v.

—adhibere Penates

Et patrios epulis, & quos colit hospes Accesse.

Et recte. sunt enim Penates velut patrij ac domestici Dij à patribus nobis relictī, quibus iniuriam hic factam ait Catullus, ut qui generis ac familia prestites sint, ac præsent pietati liberorum erga parentes. simili respectu dixit Cicero Verrina i i i. Rapiunt eum ad supplicium dij Patrij, quod iste inuentus est, qui è complexu parentū abreptos filios ad necem duceret, & parentes pretium pro sepultura liberorum posceret.

V. 408

Nec se contingi patiuntur lumine claro.

Sic Valerius Flaccus *Argonautic.* i.

—canunt manifesto in lumine Fauni

Siluarumque Deæ.

Vt missum ipsoni furtiuo munere malum

Dum aduentu matris, proflit, excutitur.

Aristanetus in Epistola: Παμφίλος ὁ μὲν κερὸν ἀποδαῖν ἀρχὸς ἡνέπτεν εἰς τὸν κόλπον ἑστῆτος ἡ δὲ φιλόστομα πιατὴ ἐν τῇ ματρὶ ὑπὸ τῷ περιθεμένῳ ὄντα πρὶν ἵστατο παρὶς αὐτοῦ.

CAPVT

CARM.
LXXI. V. 19

CAPVT VII.

Aërius pro caelesti. nouum mare. *Callimachi*
Fragmento nouum supplementum verisimili
coniectura quasitum. Apollinis orymon.
Theocritus illustratus. De Memmonis statua
quadam haud protritā, de qua auctorum varia
ac noua opiniones allata, atq; inter se collata.
Lumina, φέρεα, pro diebus. Ennius illustratus.

EX STAT inter alia Catulli opuscula pulcherrimū sanē *Tor-*
mation de Coma Berenice ex *Callimacho* expressum, cuius
Græca Elegia si non eandem cum reliquis eius plerisque omnibus
scriptis iniuriam temporis passa fuisset, vehementer conferret ad
efformanda iudicia atque animos nostros iis legibus, quæ nos do-
cent, quomodo adumbranda ac transferenda sint Græca. quod ex
parte tantē faciunt hæc δοττω ουσία, quæ ē Græci Gramma-
tici velut pluuia aquas colligimus ad irrigandam ingenij nostri
ariditatem, quæ tamen magis saluam nobis mouent, quam ex-
pleant gustum, quale illud est statim in principio:

Vt Triniam furtim sub Latmia saxa relegans

Dulcis amor gyro deuocet aërio.

Obseruamus enim hic aërio pro caelesti dictum, ut apud *Callima-*
chum in sequenti disticho dictum est οὐρεγε, pro in calo. hinc &
ἡεὸς ποτος Lana cognominatur Græci & Ἀετὴς quasi αἰετ-
οποιος, id est aërem secans, dicitur teste Macrobio. Itaque hoc
distichon ita conuertimus Græci:

Ὡς πῶλὶ λάρυος ὀρέγον ἑγὼς ὁ λῶκος ἡεὸς ποτος

Κρυπταδῖος καὶ λάρος Ἀετὴν ἐπεριδεν.

Lauiā protendens brachia.] Sic supra:

Lauiā iusternens robusto brachia collo.

Quum Medi irrupere nouum mare.] Videtur hic
respexisse Iuuenalis Scholiastes ad illum locum Satyræ x. Veli-
ficatus Aithos. Xerxem dicit Persarum Regem, qui
Athoacem montem in Achaia dicitur perforasse &
immisisse

CARM.
LXVII. V. 5

V. 10

V. 45

im misisse terris nouum mare.

V. 42
De Calli-
machi Pen-
tmetro
quæsitum.

Iuppiter vt $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ omne genus pereat] Pentame-
trum imperfectum, quod huic Catuli respondet in Callimacho ab
Apollonio Scholiaste adductum $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon\varsigma$ $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\gamma\epsilon\upsilon\sigma\iota$,
ita ab auctore ipso conceptum fuisse satis ingeniose suspicatur Mu-
retus: $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon\varsigma$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\pi\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\gamma\epsilon\upsilon\sigma\iota$.
quod supplementum placeret in agis, si idem verborum ordo serua-
retur. itaque quamquam id postulet sententia, tamen quia posui-
lat, non flagitat, ampliandum censeo. Ego tamen: cum tanto viro
pedem struere non ausim aut pertinaciter contendere, ne audiam
illud Theocriti:

$\beta\epsilon\tau\epsilon\alpha$ $\rho\alpha\epsilon$ δ $\pi\omega\lambda$ $\alpha\epsilon\lambda\iota\delta\alpha\varsigma$ $\delta\epsilon\varsigma$ $\pi\epsilon$ $\epsilon\epsilon\iota\sigma\epsilon\iota$:
tamen quam id ab illo dicitur tantum causa dictum sciam, quid
de hoc loco consilij ceperim, studiosos celare nolui, qui auditis his
testibus quos adducam, secundum nos pronuntiare præoptabunt
potius quam litteras suas facere. Cum enim obseruassent $\delta\epsilon\alpha\upsilon\gamma\epsilon$
 $\sigma\iota\kappa\epsilon\iota$ illud Iuppiter interdum per $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ apud Græcos esse ferri,
vt apud Lycophronem in Menædeo $\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\iota$ $\delta\epsilon\varsigma$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$, suspi-
catus sum etiam hic, quamuis in alia significatione commode succen-
turiari posse vocem hanc $\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\iota$ hoc modo:

Id nouiter
suppletū.

$\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\iota$ $\delta\epsilon\varsigma$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon\varsigma$ $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\gamma\epsilon\upsilon\sigma\iota$

$\tau\alpha\lambda\iota\delta\epsilon\iota$ $\alpha\upsilon$ $\epsilon\lambda\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\pi\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\gamma\epsilon\upsilon\sigma\iota$

Quam coniecturam nostram vehementer sibi probari significauit
nobis per litteras clarissimus Lipsius. Et fortasse non aliter scripsit
Callimachus atque alludere voluit ad $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$, cui verbo etiam
nominis sui causam Apollo debet, unde signatè Euripides in
Phædronte:

$\epsilon\sigma$ $\chi\epsilon\upsilon\sigma\tau\epsilon\gamma\epsilon\iota$ $\pi\epsilon$ $\pi\alpha\lambda$ $\delta\epsilon$ μ $\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\epsilon\sigma\iota\varsigma$

$\delta\epsilon\alpha\upsilon$ σ $\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\iota$ $\epsilon\mu\phi\alpha\upsilon\tau\epsilon\varsigma$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\epsilon\sigma\tau\alpha\iota$.

Similis aliusone vsus est Hymno in Apollinem Bassiades nosfer:

$\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\iota$ $\tau\alpha\lambda\iota\delta\epsilon\iota$ $\sigma\varsigma$ $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\upsilon\sigma\iota\alpha\varsigma$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$

$\pi\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon$ $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\gamma\epsilon\upsilon\sigma\iota$.

Et istiusmodi alterationes tantum non in dædalo habuerunt an-
tiqui, vt ex multis multorum locis manifestum est. Theocritus
in Baccho: $\epsilon\gamma$ $\delta\epsilon\alpha\upsilon$ $\pi\epsilon$ $\delta\epsilon\alpha\upsilon$ $\chi\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\upsilon$ $\pi\alpha\upsilon$ $\delta\epsilon\pi\lambda\alpha\iota\tau\epsilon$ $\gamma\epsilon\upsilon\sigma\iota$.

Theocritus
cum Euri-
pide col-
loquitur.

ubi Euripidis imitationem in subula cogno minis agnosco qui dicit:

$\pi\epsilon$ $\delta\epsilon\alpha\upsilon$

Περὶ δὲ τῆς ὄψως μὴ αἰνῆτος εἰσάγει δόμους
τοῖς σοῖσι Κάδμω.

—cū se Memnonis Ethiopis.] Postquam Mem-

V. 52

nonis mentio se obtulit, cur non quia bellissima occasio est de eius
statua aliquid dicamus aliū inditūm? cuius meminerunt quidem
apud Græcos Strabo lib. xvii. & Pausanias in Atticis: apud
Latinos Plin. lib. xxxvi. cap. vii. Tacitus Annal. ii. Iuven-
nalis Sat. xv. & omnes in eo tanquam de compaſſione rem geren-
tes inter se concorditer congruunt, ut in Ægypto fuisse dicant.

Vnus Philostratus ab Apollonio eam in Æthiopia visam ait,
quod quidē eius scriptoris vanitati (utpote qui solens insolentissime
mentiat) tribuendū putat vir magnus, non rei veritati, tot præ-
sertim tibicinibus suffult. cui ego certē lubens meritōq. subscribo.
tantum moneo huius siue sententia siue mendacii popularium esse
Callistratum Græcum itidem scriptorem in Descriptionibus suis
ac primum in descriptione Ægypti Satyrī ita loquitur: τὸ
διασάμνος τὸ εἰδωλόν καὶ τὸν Αἰθίοπῶν ἄδιν ἐμφερὸν Μέμ-
νονος ἐπιτεύομαι γινώσκω, ὅς ποτε σέως ἀφ' ἧς τῆς ἡμέρας ὅτι
ταῖς παρσείαις ἐφαιδρύνετο. ἀπέσπας ᾗ ἀνία ἐκ τοῦ ὁμοῦ αἰνῆ-
τιμον ἐπέστρεψε. mox de ea ex professo agens: τὸ πᾶσαν Μέμνο-
νος εἰκὼν ἢ ἐκ αἰθιοπείᾳ ἐκ λίθου πεποιημένην. ἢ μὴ ἐκ τοῦ
ἰκτεοῦς ὅπως ἔμενε λίθος ὢν, οὐδ' τὸ τ' φύσεως στυγνὸν ἐνείχετο,
ἀλλὰ καὶ λίθος ὢν εἰς τὴν ἰεράτητα φανῆς. νυνὶ μὲν γὰρ ἀνέχεται
τῶν ἡμέραν ποτε σέως φέρετο, ἐπισημαίναν τῇ φανί τῶν γὰρ
καὶ ὅτι ταῖς τ' μὲν παρσείαις ἐφαιδρύνετο. νυνὶ δ' ὁπ-
λοποιήσας εἰς τὸν αἰθιοπικὸν καὶ ἀλγεῖνον ἔστιν ποτε τῶν
ἀπὸ πύλων ἀνέμῳ. ἢ περὶ τὸ εἰς δακρυῶν ὁ λίθος, ἀλλ' εἴ γε
ἢ περὶ τὸ μὲν τῇ βαλῆσθαι καὶ πρῶτα. In quibus etiam hoc doce-
mur alii scriptoribus non traditum quod sciam; statuam hanc non
semel ut Strabo, alique volunt, sed bis in die, neque simplicem
sonum crepisse radiis Solis contactam, sed cum hilaritate quadam
coniunctam accedente eo, contra lugubrem recedente. Porro quid
de hac statuā scribit Pausanias fractam eam à Cambyse, id paulò
aliter Interpret Iuuenalis à Tythæo editus huius verbis: Mem-
nonis ex ære statua citharam tenens certis horis cane-
bat. Hanc Caubis (lego Cambyse) Rex iussit aperiri,
existimans

Memnonia
statua an
in Æthio-
pia.

existimans mechanicum aliquod esse quod intra statuam lateret. nihilominus tamen aperta statua, quæ erat magicè consecrata, horis statutis sonum reddidit. Ideo dimidio dixit, id est, aperto & diuiso. Item alius Interpres Iuuenali nondum editus, qui codicis nostri, quem infima vetustatis penes me habeo, marginem conscribulauit: Statua Memnonis filij Auroræ ita arte quadam mechanica composita, ut humana voce Regem & Soleni salutaret. postea Rex Cambyles volens hanc rem cognoscere, partem statuæ abscidit, & sic postea Solem tantum non etiam Regem salutabat. vnde dimidio Memnone dixit. Ad hanc solis sue Auroræ salutationem respexit Dionysius in Periegesi: ——— Ἰδα γὰρ

Μέμνων ἀνέλασεν ἡλιὸν ἀπαύξεται ἡδύ.

In quibus operapretium est, præter multa quæ hactenus latuerunt, considerare dissensionem auctorum inter se & conferre.

V. 90

Placabis festis luminibus Vencrem.

Etiā hic loquendi modus ductus ex officina Græcorum, ut enim hic lumina, sic & illi φάει pro diebus accipiunt. Quod si antefari libeat, opponet auriculam Callimachus ipse, quem non alia voce etiam hic vsus suspicor. sic enim loquitur Hymno in Dianam: ——— ἀλλὰ δῖαν

Διὶ θεῶν ὅσιν ἵππος τὰ δ' ἴφαια μακρόν.

Item Hymno in Cererem:

——— Ἐρυσίχθον δ' ἥλασεν κάμῃ:

Πίνον ἀν' ὕδατιν, ὃ δ' ἐνίφα φάει καί.

In eadem notione sumitur hoc verbum apud Ennium in Medea:

Ennio lux.

Si te secundo lumine hic offendero.

respondet enim illi Euripideo:

εἴ σ' ἡ πῖσσα λαμπρὰς ὄψεται θεῖ.

CAPVT

Catull
nun
ann
vici
datu
Orio

PERV
Politia
tragædiaz
Proxi

Verum cu
videbor in
aliquam in
sententiam
mandare C
tior Princ
mus nostr
velu inue
constare po
ἰδορχοο
ita concipit

Proxi
Ex quo vi
conflictu tri
quam primi
cauda versu
conuertendo

Proxi
Eridanus al
vocetur Pro
Apparentiu
δον γδ

CAPVT IX.

Catulli locus, qui in mendo hactenus cubuerat, nunc primum, ut spero, persanatus. Eridanus amnis. Bootem pro Orione & Olionem vicissim pro Boote sumi. Germanicus emendatus. Inibi per occasionem alia quadam de Orione.

PERVENIMVS tandem ad eum locum, qui iam inde à Politiani seculo multos exercuit, multas pugnas atque ad id tragœdias excitauit. is est conclusio huius politissimi Carmini:

Proximus Hydrochoi fulgeat Oarion.

Verum cum ne nunc quidem satis explicatum eum videam, non videbor in scirpo nodum quassisse, si cum viri maximi Symbolam aliquam in huius illustratione consulero. Ac primum quidem sententiam hanc subesse, restitui regio capiti velle comam, & mandare Orioni astro fulgentissimo, ut pro se lucere velit, assentior Principi Critico. Cui anchora interea nauem commendabimus nostram, ne nimis fluctet explicationum salo, donec plenis velu inuehamur in portum veræ lectionis. vulgata enim qui constare possit non video, quum aperte falsum sit proximum τὸ ὑδροχόου siue Aquario esse Orionem. In quibusdam editionibus is concipitur hic versus:

Proximus Arcturos fulgeat Erigone.

Ex quo videamus an aliquid boni exsulpi, & ut ex lapidum conspectu trituque ignis, sic è lectionibus collisis elici veritas possit, quam primus videor eruisse, Erigonem fugitiuam retrahendo à cauda versus in medium, & minima mutatione in Eridanum conuertendo, ut rescribatur totus versus hoc modo:

Proximus Eridano fulgeat Oarion.

Eridanus autem ita proximus Orioni est, ut ποταμός ὀρίωνος vocetur Proclo aliisque. ποταμός ὁ ὄριον τῶ ὀρίωνος Gemino in Apparentiis Cælestibus. De eo ita Aratus:

ὄριον γὰρ καλεῖται δὲ τὸ ποταμὸν ὀρίωνος

d

ἀεί-λινος

ἀστὲς Ἰανὸς πολὺ ἀστὲς ποταμοῖο.
καὶ τὸ ἄστρον Ἰανὸς καὶ παῖδ' αὐτοῦ τρεῖς.

Et Cicero ex eodem:

Namque etiam Eridanum cernes in parte locatum:
Cæli funestum magnis cum vinibus amnem,
Quem lachrymis mæsta Phaëthontis sæpe sorores
Spatterunt, letum morienti voce canentes.
Hunc Orionis sub læua cernere planta
Serpentem poteris.

Videmus iam quod ad astrorum ὄψιν attinet, quam commode
Orioni adiungatur stellifer ille amnis. Et errorem exinde natum
credo, quod Ἰανὸν ἰδόντες δοκῇ τὰ ὀψόχους (quæ etiam à Ma-
nilio flumina dicuntur) cum Eridano amne confuderint homines
præposeri, ut etiam huic loco hanc explanationem appinxerint:
Si fierem, vi opto, coma Regia, tunc me, quæ media
sum inter utrumquæ, sublata, Orion foret proximus
Aquario, in qua quot verba, tot errores vides, sed evadit tamen
dubius ἴσθ' ἀστὲς Ἰανὸς καὶ τρεῖς. Itaque eos mitamus & ad
Orionem nostrum revertamur, qui quamquam ferro suo arma-
tus veniat, nunquam tamen nos absterrebit, quin exultamus
eum totum. Neque alienus est hic locus ab ea observatione, qua
Orionem huic Bootis quique nomine insignem fuisse colligimus
ex Hesychii Lexico his verbis: Βοῦτης ὁ ὠρίων. Item: Βοῦτεῖν,
ἀγορεύειν ὅτι ὁ ὠρίων δαῖν. Etiam Hygino, qui Orionis
Canem apud alios Icarum Canem esse scribit, qui Icarus idem cum
Boote est, cui rei hanc causam subesse suspicio, quod clavam manu
tenens, & cum Tauro gradum præstantis componens fingatur
Orion, nisi quod Bootes a tergo miset iuveni, hic a fronte. Sed &

Theocritus
illustratus.

Orionem videri pro Boote sumi observavi ex Theocrito, qui ei
hæc ὁρίωντα ita scribit:

Ἀμύς ὁ σπείρειν παρὸν ὠρίων ἰς δ' ὄντα Ἀπατος.
Ὁρίωντα αὖτ' αὐτοῦ.

Id autem ita esse colligo ex Anacreontis loco, qui huic plane
geminus est.

Μανὸν ἰοικ' ὄντα Ὁρίωντα
Σπείρειται ὁ Ἀπατος ὠρίων
Καὶ τὰ ἄστρα τὰς Βοῦτε.

In Gen
qui &
dicunt
aliqui
nem, qu
ab Oreo
etymon
piunt.
ideo ob
Nilum
machin
totum n
quod sci
Callima
pturum
do, & L

Catull
cum
qui
tunc
fals
tron
Tibi
quod

Quod
Olin
fuisse: q
scilicet h
poni non i

Non

In Germania Commentarij mendum est in hac voce : Orion, qui & incola dicitur. repone meo periculo : qui & Iugula dicitur. Orionem enim Iugulam dici satis notum ex Varrone aliisque. Neque illud si pine praterendum, aliam nominis rationem, quam ab alio traditur, assignari huc à Strabone, nimirum ab Oreo urbe montana Eubæe insule in qua educatus, ad quod etymon Pœtas respexisse puto, quum primam in Orione corripuit. Sed ut illic unde digressus sum redeam, unum etiam video obijci posse Eridano nostro, scilicet eam ubi non ab aliis Nilum vocari, idque potius nomen ei assignaturum fuisse Callimachum, quum rei in Aegypto gesta sit. Equidem, quamvis hoc totum negare possim, non enim exemplum exstat apud Pœtas, quod sciam, tamen facile eluserim hunc actum, si dicam, etiamsi Callimachus Nilum posuisset, tamen Catullum Eridanum scripturum fuisse, quod & Pœtarum in vertendu Græcis consuetudo, & Latine lingua leges postulabant.

Germani-
cus emacu-
latus.

CAPUT X.

Catullus leuiter emendatus. Supercilium iracundia sedes. item superbia. Longus homo quid sit in Catullo, nouiter explicatum. Fortunæ fluctus. mala bestia. Loci cuiusdam falsò suspecti enarratio contra nouatores. Petronius, Arnobius, Pindari Scholiastes, Ennius, Tibullus variè correcti aut illustrati. alia quadam.

Q V O D in Carmine proxime sequenti est:

Olim cum sedes ipse senex tenuit. J Suspicor scriptum fuisse: quum has sedes ipse s. t. extritasque priores literas scilicet h & a propter elisionem, quamvis sedes etiam pro adibus pont non ignorem apud Tibullum & hunc nostrum supra.

C A R M.

LXVIII.

V. 4

— quem dicere nolo

V. 45

Nomine, ne tollat rubra supercilia.]

d. 2

Eleganter

Tracundia
in superci-
liis.

Eleganter solennem exardescensium & nubila fronte minas
spirantium habitum & vultum expressit. Sic Philostratus in
Imaginibus de Medea: τῆς ἡ θροσύνης μὲν ὀπκιώων ὑπὸ
ὀφθαλμοῦ ἀπέσπεν, Aristophanes in Ranis: Δεινὸν ὀπκιώων
ἐνὶ ἄρῳ Βρυχούβου ἦσαν. ad quem locum Scholiastes: ὁ δὲν κ
οὐκ ἔδωκε τὸ ὀρκεῖσθαι διὰ τὸ ἐν δαδαιτὸν γινεσθαι τὸ τὸ
μῆκος τοῖς ὀρκεῖσθαι, κ' ὀπκιώων τὸ χαλκωῖσθαι δαδ τὸ τὸ
ὀπκιώων κ' ἔλκεν τὰς χαλκωῖσθαι. Quae disertim
explicant mentem Catulli. Atque hac quidem ad exardescen-
tiam pertinent, quam supercilii homines declarant. De superbia

Item su-
perbia.

Petronius
illustratus.

ac fastu, quae hic pendet ac sedem habet, ut Plinius loquitur, signa-
tè Petronius: Postquam se amari sensit, supercilium altius
sustulit. idemque Aristonetus: ὡς ἐξουῖας, ἀνδραδιστὸν
ὑπὸ τῆς κ' πειρώμενος μὲν κ' ὀφθαλμοῦ γέροντας τὴν
ὀφθαλμῶν, quibus simile illud Agathia Scholiasticum Epigramma-
tus: ἡ δ' ὑπὸ τῆς κ' ὀφθαλμῶν δ' ὑπὸ τῆς κ' ὀφθαλμῶν.

Arnobius
correctus.

lib. i. aduersus Gentes: Qui arrogantiam constrinxit no-
stram, & elatas supercilio ceruices modum fecit suae
infirmittatis agnoscere. ubi legendum fortè: & elatas
cum supercilio ceruices, ut intelligat & supercilium elatum
& ceruices, sic idem lib. ii. Philosophi credo, qui se esse
solos sapientissimos autumant, & in huius nominis
supercilium sustulerunt. ubi deesse aliquid videtur post
nominis, quid tamen id sit, diuinare non potui. De superciliorum
fastuosa elatione plura sunt in Gracorum libris, quae omisso, hac
enim pauca attuli ut illustrarem.

V. 47

[Longus homo est.] Longum hominem pro insulso
ac blenio homine accipio hoc loco, quem admodum μὲν pro
stolido & inerto ponitur apud Aristophanem.

CARM.
AR. IX. V. 13

Accipe, quae meritis fortunae fluctibus ipse.]
Aeschylus Prometheo victo:

Coniectura
in Pindari
Scholiaste.

Ὅς σ' χαλκὸν κ' χαλκὸν τεκνωῖα
Ε' ποῖσ' ἀφύκτος. Scholiastes Pindari in Isthmiis: καὶ
Ἀλκείους τὴν δ' ὑπὸ τῆς κ' χαλκὸν κ' τεκνωῖαν λέγει. Vbi for-
tasse perperam Alcai nomen pro Aeschylus posuit, nisi idem
quoque Alcaeus dixerit, quod nobis diuinare h. ut in proclui.

Atqui

Atqui nec diuis homines componier æquum est.] V. 141
 Videtur respexisse ad versum illum Homeri Odyss. II. prolatum
 ex persona Ulyssu alloquentiu Telemachum filium:

ἄστος ἐγὼ θεός εἰμὶ, τὸ μὲν ἀνθρώποισι νόμιμα;

Hunc metuant omnes. neque mirum, nam mala CARM.
 valde est LXX. V. 7

Bestia.] Sic Bion Idyll. φθὺν μακρὰν, κακὸν ἐντὶ
 τὸ θνητόν.

—mulier cupido quod dicit amanti,

In vento & rapida scribere oportet aqua.]

Eleganter has duas res coniungit, quæ eo ingenio sunt ut in eis
 imprimi nihil possit; quomodo & Propertius de eiusdem sequioris
 sexus sublesta ac lenis fide:

Quicquid iurarunt ventus & vnda rapit.

Nam & aqua perpetuo fluit, & ventus nihil aliud est quam
 fluens aër ut Seneca, aut multum & vehemens in vnum
 coacti aëris flumen, ut Apuleij verbis utar. Ac tanta harum
 duarum rerum cognatio est, ut quorundam Philosophorum opinio
 fuerit, aërem cum fluit ventum, cum cogitur aquam esse, quod
 ut mihi credatur, apponam Aristotelis verba Meteor. I. cap.
 XIII. εἰσὶ δὲ τρεῖς, ὡς φασὶ τὸν κατὰ φύσιν αἰέρα κατὰ
 μέρος μὲν καὶ πῦρ καὶ ἀνεμοὶ εἶναι, συντάσσοντες δὲ τὸν αἰέρα
 τὸν πᾶν λόγον ἵστος καὶ ὕδωρ, ὡς τὸ αὐτῆς φύσεως ἵστος ὕδατος
 καὶ πρὸς ὕδατος. Fuisse autem Hippocratem huius dogmatis aucto-
 rem testis est Olympiodorus ad eum Aristotelis locum. & huc
 respexisse apparet Ennium in Epicharmo:

Isthic est is Iuppiter, quem dico, quem Græci vocāt

Aërem, qui ventus est & nubes, imber postea

Atque ex imbre frigus, ventus, post fit aër deauro.

Ac fortasse etiam Tibullum:

—venti temeraria vota,

Aëriæ & nubes diripienda ferant.

Affine autem illi Catulliano dicto istud Nazianzeni est in Epi-
 stola ad Sophronium præfatum: ὡς αὐτοῖς καὶ ἄλλοις τοῖς θεοῖς καὶ
 γὰρ καὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἡ ἀνθρώπων θνητοῖς. Quæ
 omnia adscripsi tanquam Gorgensem ikū, qui cum elegantiam

CARM.
 LXXI. V. 4

Catulli
 scriptura
 vindicata
 contra eos
 qui vino
 legunt.

Ennius ex
 plicatus.
 & Tibul-
 lus.

eius dicti minus ceperint, imperitis mantellum in suspitione querentes, vinum hic pro vento nobis obtrudere ausi sunt, ineptissimi homines & vento quous maniores.

CARM.

LXXIII.

V. 7

Qui potis est? inquis. quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene velle minus.]

In eandem sententiam dixit Paulus Silentarius Anthol. V. 11.

Ὅστις ἐπορεύσῃσιν, ὡς αὐτὸς ἐκ μέδους ἀλάτῃ,

ἥτοις ἐπὶ τοῖς ὕδασι πᾶσι τοῖς ἐπὶ τοῖς ὕδασι.

Huc & pertinet Epigramma quod paulo post sequitur:

Huc est mens deducta tuâ mea Lesbica culpa,

Atque ita se officio perdidit ipsa suo,

Ut iam nec bene velle queam tibi, si optima fias,

Nec desistere amare, omnia si facias.

Hoc quid sit, explicat Ovidius in *Americis*:

Auertor morum crimina, corpus amo.

CARM.

LXXVI. V. 2

CARM.

LXXVIII.

V. 2

Quin te animo affirmas? Malim offirmas. Accius

Euryface: Tu te ipse offirma & compara.

Frustra. imo magno cum pretio atque malo.]

Magno cum pretio est id quod Callimachus dixit *πυθῶ*
πρὸς ἀλκ. ubi Politianus Mercede ingenti, respiciens haud dubie
ad hanc Ciceronis Tuscul. III. Nam istuc nihil dolere non
sine magnâ mercede contingit immanitatis in animo,
stuporis in corpore. Item illud Plinij lib. VII. cap. 1.
Hominis causâ videtur cuncta genuisse natura, magnâ
& laudâ mercede contra tanta sua munera. Quod ostiter
moneo propter magnam virum leniter eius loci versionem repre-
hendentem, quasi dicendum potius fuisset, Cum pretio ingenti,
verum id opus non fuit, cum mex sequatur: quod maneat
pretium.

CARM.

LXXXIV.

V. 6

I. Lipsij

emendatio.

Irata est. hoc est vritur & loquitur] Doctissimus
doctor noster I. Lipsius, anima Critices, & elegantioris literature
lumen ac column, legebat coquitur, ex isto Ennii:

Quæ nunc te coquit & versat sub pectore cura.
quod absit et non probem atque adeo necessario reponendum pro-
tem hoc loco.

CARM.

LXXXV.

Odi & amo.] Martialis hoc imitetur in *Sabidâ* quenda:

Non

Non amo te Sabidi, nec possum dicere quare.

Hoc tantum possum dicere. non amo te.

Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum.

Sic supra:

Quandoquidem fortuna mea ac tua feruida virtus

Eripit inuito mihi te.

Tela infecta meum mittere in vsque caput. Sic

Julianus in Misopogone: Εὐδοκίης ὅτι τῆς ἀνέμου ἀνέμου

ἡ δὲ Νύκτος. hinc & iacere maledicta apud Lucretium, iacere

contumeliam atque etiam iniuriam apud Ciceronem. Sed &

in Oratione pro Quintio scribit: Ita sit ut ego, qui tela de-

pellere & vulneribus mederi debeam, tum id facere

cogar, cum etiam telum aduersarius nullum iecerit.

CARM.
CII.V.5

CARM.
CXVII.V.6

CAPVT XI.

*Quadam quæ in prioribus monere nos
fugerat, retractata.*

INTER describendum has notas, fugerant memoriam nostram
paucula obseruationes in liturarij delitescens, quas quum
serum esset suis quasque locis interponere, è fuga retractas conieci
in hoc caput.

Ferri mane. mane inquit puellæ. Velim hæc addi:
Similis vocum in diuerso significatu idem ferè sonantium con-
cursus apud Aristanetum in Epistola Hermotimi ad Aristar-
chum: μείων ἀμείων κατὰ φύσιν δαΐμων, ἢ τὸ βαρὺ χεῖρας
μειζόνος ἐνέργειαν, μείζονος ὅτι δεξιτέρου.

Disertissime Romuli nepotum

Quot sunt, quotque fuere Marce Tulli,

Quotque post aliis erunt in annis.

Idem illud loquendi genus, quod à Græcis esse supra monui, in-
ueni apud illum ipsum disertissimum Romuli nepotum Epistol.
Famil. lib. XI. Epistol. XXV. Dij isti Segulio malè faciant
homini nequissimo omnium qui sunt, qui fuere, qui
futuri sunt.

Adde illud Arnobij ex lib. V. Pinus illa, sollemniter quæ in
matris

CARM.
XV.27

CARM.
L

CARM.
XXIV.V.5

matris inferitur sanctū deæ, nonne illius imago est arboris sub quâ sibi Atteys virū demissis genitalibus abstulit.

Aur mortem appeteret Theseus aut præmia laudis.

CARM.

LXV.V.102

LXV.V.102. Sic Martialis lib. 1.

Præmia cūm laudis ferret, adhuc poterat.

V.274

Post vento crescente, magis magis increbrescunt.]

Idem supra : Et magis magis in dies & horas.

Quidas ob
ter corre-
ctus.

Sic & Graeci interdum $\mu\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\nu$ $\mu\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\nu$ $\alpha\sigma\omega\delta\epsilon\tau\omicron\varsigma$ dicunt $\alpha\iota\tau\iota$
 $\pi\epsilon$ $\alpha\epsilon\iota$ $\mu\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\nu$ (ita enim lego pro $\alpha\epsilon\iota$ $\chi\alpha\iota$ $\mu\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\nu$) ut annotat

μᾶλλον ὢ μᾶλλον πρὸς πάντας ἢ πρὸς σκῆφος.

CARM.

LIV.

Ad illum versum:

Dulcis amor gyro deuocet aërio.] Aërium pro
caelesti accipi notauit ad imitationem Callimachi, fugerat me mo-
neret, quod uicini ad explicationis nostrae confirmationem facit, in
Glossario illo sapius a me laudato legi sed fugientibus literis:
Aërium, caeleste.

Y.24

Vt tibi tunc toto pectore sollicitæ

Sensibus ereptis mens excidit,]

Sic Apollonius Argon. III.

ἔκδ' ἄρ' οὐ φησὶν ἐκθίναται ἀέσται.

Y. 48

748 Ad Euripidis exemplum illis à me citatum adde hoc Aeschylis in
Agamemnone:

Απολλων ἄπολλον, ἀρχὸν ἑπὶ πόλιν καὶ ἱερός.

ἀποώλεσται γὰρ ἡ μάστις τὸ δούτερον.

Nobiliss.

TAE.
o est arbo-
us abstulit.
nia laudis.

rat.
prescunt.)
s.
dicunt aut
ut annotat
i addas licet

etium pro
rat me mo-
em facit, in
bus literis

Eschylis

Nobiliss.

17
Nobiliss. & Ampliss. Viro
IACOBO AVGVSTO
THVANO EMERIO
CHRISTIANISS. GALLO-
RVM REGIS CONSILIARIO
IANVS DOVSA FILIVS S. D.

AM O venerorq̃ue iure, Vir Amplissi-
me, vt antea ingenij tui ac doctrinæ
præstantiam, quæ in scriptis elucet, ita
hunc tam prolixum erga nos ac no-
stros affectum cum summâ comitate coniun-
ctum, cuius nuper mihi fidem fecit Tuningius
noster ex Galliâ redux. Ac de illa quidem minus
dico, quod ea sit virtutum tuarum amplitudo, vt
ingenioli nostri cancellis circumscribi nequeat;
ea modestia, vt, cum nihil ambitionis gratiâ
facias, verear innata tibi bona tanquam affe-
ctata verbis extollere. Quare illas intra arcanum
pectoris penetrare vt religiosè colam, facit
earum meritum; vt parcius laudem, tuâ vere-
cundia, qui procul ab omni ostentatione positus
bonæ conscientiæ auctoramento vanæ gloriæ
aucupium facile spernis. De benignitate au-
tem vestrâ cum omnia mihi atque etiam patriæ
pollicerer, dispiciendum fuit, quâ ratione non
d s immunem

immunem me planè proficere possem, pro tam amplâ ac munificâ significatione voluntatis in nos tuæ. Neque enim debuit tam benivolus erga nos animus, tam eximia voluntas carere meritâ referendi voluntate, cuius magnitudo re ipsâ compensari non posset. Itaque qualemcunque nactus occasionem, ultro attipui, vt hanc vigilarum mearum particulam limatissimo iudicio tuo subicerem; cuius ea integritas est, vt omnes amplexuros confidam, quod tibi non displicuerit. Sed siue hanc spem obtinere possim, iure putabor hæc tui nominis præscriptione potissimum munivisse; siue hoc nimis improbum votum est, at saltem videbor grati animi testimonium agnoscendo beneficio meruisse. Fruar autem interea hac vsura facilitatis tuæ, vt sperare ausim aliqua ex his tibi probari posse, non suo merito at probandi sese tibi voluntate; quam tu tamen pro singulari humanitate tua ita accipies, quasi iam probauerint.

EIVS-

EI

O

Imme

Quem

Callio

Musa

Sic tu

Iam le

Impli

Ausin

Penn

Docta

Ac, v

Aduer

Et pict

Nomin

Sic da

Agen

Sustul

Casti

Innum

Muner

Conti

Nobili

Et Pat

59
EIVSDEM AD EVNDEM

CARMEN.

O PATRIAE Aonidumq; decus, qui mente
THVANE

Immensâ mensuram AVGVSTI nominis implet:
Quem lustravit aquis sacro de fonte petitis
Calliope; per quem Latius monet ora Camœnis
Musa polo demissa & inenarrabile Verbum;
Sic tua me virtus & Apollinis enthea vestri
Iam leuat aura solo, ut tanto sub nomine tectus
Implumes factus mentisq; hæc ludicra nostra
Ausim tam rapidis fama committere ventis
Pennis fulta tuis, tandem ut volitare per ora
Docta virûm discant, & cœli nœbila tranent.
Ac, veluti nubes radiis ubi contigerit Sol,
Aduersâ sub luce humor suffulget aqualis,
Et picturata signat ferrugine calum,
Nominis vsque tui ducant à luce colorem.
Sic dabitur, suo ab ingexio quod non datur illis,
A genio sperare tuo, quem Pallas, & ipsa
Sustulit egressum dulces in luminis oras
Castalij Regina chori; mox dotibus auxit
Innumeris qua maiores natura laceffit
Muneribus propriis. Nam te licet vsque per omnes
Continuatus honor proavos, semperq; renatâ
Nobilitate virens illustret gloria gentis,
Et Pater ingenti contingens sidera famâ,

Allusam
ad eius li-
bros De re
accipitara.

Sic

Sic tamen his virtus certat tua, lumen & illud
 Diuitis ingenij, mediocq; in vere inuenta
 Prauia canities animi, & sacrata Deo mens,
 Ut tua sufficiant vel sola exempla futuris.
 Hac mihi, ne tanto fraudare has nomine chartas,
 Esse satis poterant caussa, etsi sola fuissent;
 Ni fauor accesset tuus & tam prompta voluntas,
 Quâ nil non Musis, nil non prestare Batavis
 Et cupis & potes obstrictis tibi pignore tanto
 Scaligero, qui Musæum dat iura per orbem
 Maior auis, quem submissis nunc fascibus vltro
 Equalem Phœbo Phœbi chorus admiratur.
 Quem prono expectat veneratus gurgite Rhenus,
 Iam nunc maiores & voluit in aquora lymphas.
 Interea has tennes nostra sacrare iuuenta
 Primitias tibi suasisit amor, quas prapete pennâ,
 Regulum ut atherius portat Iouis armiger alis,
 Summa feras super astra celer, tecumq; per auras
 Insolito rapias nisu, ne aut ignibus unquam,
 Aut ferro, aut cedat rapientibus omnia seclis,
 ÆMERIVM sibi qua præscripsit pagina nomen.

IANI

I

A

Secunda

Bac

bus.

nua

faga

Q v o

nobis

Neu

an percun

a multis

Plauto, C

sint, sciens

testem A

Illi

Neque abi

eegnnâ

Xandian

cur, ma 86

61
IANI DOVSÆ FILII

IN LIBRVM I.

ALBII TIBVLLI
CONIECTANEA.

ET NOTÆ.

CAPVT I.

*Secunda Elegia libri primi excussa. percussus
Baccho, Ea lectio firmata nouis auctoritati-
bus. Ebrietatis & amoris comparatio. Ia-
nuæ difficilis. Lampridius explicatus. verax
faga, feminæ veratrices.*

QUOD in ipso penè Tibulliani libri vestibulo occurrit
nobis:

Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho, LIB. I.
an percussum legi debeat, quod veteres quidam libri agnoscunt, XL. II. V. 3
a multis variè agitatum est. quorum probationes & exempla ex
Plauto, Ouidio aliisque depremta, quod nunc primum nota non
sint, sciens prætereo. Addam huic tantum velut supernumerarium
testem Alexidem Comicum ita scribentem:

Πηχ' ἐκείνης ἡμέρας δὴ ἡμέρας

Διασπόμενος τὸς χρόλους ὑπὸ τῷ ἀέρετι

Neque abluat ab his illud Athenalib. XI. Θεσπεσιος δ' ἂν τοῦ
ἐρεπτικῆς Χαίρημονα φησὶ τὸ πρᾶκτον λέγειν ὡς τὸν εἶνος τὸ
χρονὸν καθ' ἑαυτὸν, ὅπως καὶ τὸν ἐρεπτικόν. Unde intelligimus
cur μὴδὲν ἐρεπτικὸν Anacreon dixerit, curque amore sanctior

Ennius

Ebrietatis
& amoris
cōparatio.

62.

IANI DOVSÆ FILII

Ennius & Lucretius eadem tralatione quā Iustinus siue Tragus Pompeius miro saucios. Sed quoniam in hanc amorem & ebrietati comparationem occasione oblata non quasita incidimus, lulet pauca adscribere quæ id illustrent; Plutarchius in Symposiarchia: ἐλέχθη ἐπὶ τοῦ μαθῆσαι τὸ ἐργῶν ὁμοίαν ἔστι, περὶ δὲ δευτέρου ἡ ἀπαρξὶς διὰ τοῦτο ὡς ἔστιν. Heliodorus libri 11. Διὰ τοῦτο ἐργῶντος ὁμοίαν 11. ἡ, μαθῶντος. ὁ ἄρτιος ἡ, ἡ δὲ μὴ ἔστιν ἐργῶντος. ἡ, τὸ τὸ ψυχῆς ἀπολλέεις ἐφ' ὅτι τὸ πᾶν οὐ σαφὲς ἐστίν. Δὲ ἡ, ὅθεν μὴ ἔστιν ἐργῶν, ἡ, πρὸς τὸ ἐργῶν οὐ μαθῶν ὅτι οὐκ ἐστίν. Verum ut ad Tibullum reuertar, si quis perfusum retinere maluit, haud valde renitat. praesertim quum hic noster & alibi ita loquatur, & Martialis serè eodem modo:

Atque inter mentas largo iam nectare fusus.

V.7 Ianua difficilis dominæ.] Seneca 111. de Ira: Nunc ille, qui intra iacet, felix fortunatusque est, & beati hominis ac potentis iudicat indicium difficilem ianuam unde videatur epithetum illud difficilem ad ianuam hic referri posse, non ad dominam: quamvis etiam ita acceptum sententiam non nullam efficiat.

V.12 —capiti sint precor illa meo.] De hac loquendi consuetudine alij alia. nos hoc observamus pertinere huc quod Lampridius de Commodō tradit, sanguinem gladiatoris occisi eum sibi ad caput deterfisse, idque matè omnino sum fuisse addit. non alia ut opinor de causa, quàm quod hac ratione sibi ipsi impetrari videretur, ut in se & caput suum recideret gladiatoris sanguis.

Lampridius expli-
catus.

V.43

—ut mihi verax

Pollicita est magico saga ministerio.] Notandum Epithetum sage verax. quo alluisse puto eum ad id quod hæc mulieres, quæ deuotionibus ac maleficiis quiduis efficere credebantur, ut Apuleius loquitur, veteritricis dicerentur, ut videre est ex eodem Milet. 1x. id quod nostra lingua felicissime exprimit, waerzeggers.

V.46

Mollis & inculta sit mihi omnis humo.] Mirè variant hæc libri, alij enim in inculta, alij & inculta, nonnulli & in nuda habent. ex qua scilicet discrepantia venit

venit
M
Elegan-
mus. F
citudō
stimul

Versa

meu
Sup

gna

IL

Sic paul

ve

Plauru

perperan

alg. hinc

num no

po

Aut

Vit

Ubi & a

Atte

Smiliter

Iug

Tidemus

apud quo

Vagily se

ut & P

Cui

venit mihi in mentem legendam forte,

Mollis & in dura sit mihi somnus humo.

Eleganter enim opponitur hac; mollis somnus dura, humus. Fasset coniectura nostra illud Seneca Epist. & c. i. Sollicitudo nos in nostra purpura versat & acerrimis excitat simulis. mollem somnum illis dura tellus dabat.

Tibullus
emenda-
tus.

CAPUT I.

Versari. pœna Tityi. Petrosio lux & fortè an-
medicina facta. avis de solo vulture. & c. i. Solli-
citudine pluvio Ioui. magna vrbs. alia
quadam.

ILLI O Iunonem tentare Ixionis ausi

Versantur celeri noxia membra rota.]

EL. III.
V. 73

Sic paulo post idem:

Versatur celeri fors levis orbe rota.

Plautus in Cistellaria: versor in amoris rota miser. pro quo
perperam; meo quidem animo; vixor substituere conati sunt
alii. hinc & Seneca in v. i. Natural. Quasi. dixit: nec homi-
num nec Deorum nec rerum timore versari.

Volgar
lectio in
Plauto cor-
firmata.

Porrectusque novem Tityus per iugeratetre. V. 75

Affiduas atro viscere patet aues.] Seneca Thyeste:

Aut pœna Tityi, qui specu vasto patens

Visceribus atras patet effossis aues.

Ubi & ad hunc Tibulli locum respexit, & ad illum Propertij.

Atque inter Tityi volucres mea pœna vagerur.

Similiter quoque Ovidius de eodem:

Iugibusque novem, qui summus distat ab imo

Viscera quæ assidue decita præbet aui.

Videmus autem Tibullum ex eoque, Horatij & Apollodori,
apud quos Tityo duo vultures iecur immantur, contra Ovidium
Vergilij sententiam opinionem, qui ab una discerpi de pascisgue vult.

Et Petronius ex correctione Patru:

Cui vultus iecur vltimum percerat,

Et pectus

Maximus ipse deūm posito iam fulmine fallax
Acrifonæos veteres imitatur amores.

Arida nec pluuiio supplicat herba Ioui.] *Alludere* EL. V. 11.
videtur ad γῆς ἀρχὴ καὶ ἰσχυρὸς θεὸς οὐρανὸς καὶ γῆς de quo Pau- V. 26
sanias in Atticis. Id quod alij non monuerunt. nam de οὐρανῷ καὶ
γῆς Ioue omnia iam vulgarata.

Te canit agricola, e magna cum venerit vrbe.] Per
magnam urbem Romam intelligendam puto, quomodo ab V. 61
eodem accipitur lib. 11.

—hic magnæ iam locus vrbis erit.

Num te carminibus num te pallentibus herbis.] EL. VIII.

Idem Epithetum herbis tribui videmus à Virgilio. unde & V. 17
Sappho loquens de pallore illo amantium violæ, ut Horatius ait,
tincto: χλωροῖσι πεπλάσμεναι, dixit. Videndum tamen, an
non pollutibus scripserit Tibullus ad vim herbarum & effica-
ciam respiciens.

Ipsa Venus somno domitos.] *Allusit ad Epithetum* ELEG. IX
Somni Homero frequens περὶ δαμάτωρ. V. 27

CAPVT III.

Tibullum Lucifero currum tribuisse contra Poë-
tarum consuetudinem. de qua nonnulla post
Scaligerum. Lucifer desultor. Hesperum
pro Lucifero sumi ab Horatio. Nocturnus
quis sit in Plauti Amphitruone. isq; locus præ-
ter interpretum omnium mentes enucleatus.
Rota Luciferi, Solis. Boues aratores.

NON ad vinum resacanda omnia in Poëtarum obseruationi-
bus, neque querendam in eorum commentis constantiam
cum alijs deprehendi potest; tum ex hoc Tibulli loco liquido
videre est:

Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho

Dum rota Luciferi prouocet orta diem.

c

Attribuit

V. 61

Attribuit enim cui rum Lucifero, quum apud alios serè solo equo
victetur fusco quidem vespere, quando dicitur *ἄσπερος*, candido
autem mane, quando est *ἄσπερος*. Quod ex Ouidij versu in
Fastis: Hesperus & fusco rosceus ibat equo,
obseruauit sculi nostri ornamentum Ios. Scaliger in libro se-
cundo singularu illius atque admirandi operis de Emendatione
Temporum. Quod quia ab illo tantum obiter dictum est, neque
pluribus auctorum testimonius confirmatum, ad fidem maiorem
hic accuratus quidam exadificare decreui super fundamentis ab
illo iactu. De candido quidem equo non memini legere, ceterum de
fusco est apud Pedonem Albinouanum Elegia in Mecenatis
obitum:

Observatio
Scaligeri
de Lucife-
ri equo
varietati
monis fir-
mata.

Quasiuere chori iuuenem sic Hesperon illum

Quem nexum medio soluit in igne Venus:

Quem nunc in fuscis placida sub nocte nitentem
Luciferum contra currere cernis equis.

Nisi quod & hoc videtur de curru intelligi posse, cum dicit equis.
Sed apertius Statius Papinius in vi. Thebaidos:

Rosceia iam nouies cælo dimiserat astra

Lucifer, & totidem Lunæ præuenerat ignes

Mutato nocturnus equo.

Quod autem Scaliger addit, desultorem dici Luciferum, pa-
resque equos habere, ut desultores in Circo, quoniam exemplum
nulli adduxit, auctoritatem eius rei commode petam à Castodoro
ita scribente: Equi desultatorii, per quos Circensium mi-
nistri missas denuntiant exituros, Luciferi præcursorias
velocitates imitantur. Sed neque illud observatione indigent
aut ab hoc loco alienum est, Horatium (quod tamen monere
neglexerunt Commentatores) utramque Veneris stellæ appella-
tionem sub Vespere vocabulo confudisse, quum ait:

— nec tibi Vespere

Surgente decedunt amores

Nec rapidum fugiente Solem.

Hesperus enim hic etiam pro Lucifero accipitur, cuius rei huius
scio an exemplum aliud exstet, nisi quod Plautus in Amphitruone
Nocturnum (quem non noctis Deum, ut vulgo capiunt, sed

Horatius
explicatus.

Item Plau-
tus.

sed Hesperus
dem cur

Crecus

Valde e

similis

potius L

in somn

lent can

Cr

Neque r

fiat à S

Nocturn

in versib

equo; n

pro Noë

in Laeta

ad rem n

re, sed e

dant So

dem erg

pro Luc

video qu

ded ut oc

cantu, q

nisi era

tam Luc

Solis pro

Virgilium

Diu

rum om

cenfer, ut

lam

Pro

apposre a

Postquan

sed Hesperum esse mihi per suadeo) pro Lucifero sumserit. ut quidem eum locum præter interpretum mentem explicandis censeo.

Credo ego hac noctu Nocturnū obdormisse ebrium.

Valde enim insulsus iocus fuerit, si Noctū Deum, qui tunc, dici finibus in arctum redactis, pomæria sua valde extenderat; ac non potius Luciferum, quod non exoreretur, velut sui muneris oblitus in somnum profundiorē incidisse intelligat, præsertim quia Solem eandem ob causam paulo post accuset his verbis:

Credo edepol equidem dormire Solem atque apotum probè.

Neque turbet aliquem, quod statim deinde vesperuginis mentio fiat à Sofia; hæc enim decore confunduntur in persona scrui. Nocturnum porro pro Hespero videtur etiam Statius accepisse in versibus quos modo adduxi, quem dicit Mutato nocturnus equo; nisi sit Luciferi epithetum, & nocturnum Luciferum pro Noctifero posuerit. Hæc scripseram, cum deprehendi postea in Lactantio, siue Luctatius est, Statij interprete hæc quæ unice ad rem nostram faciunt: Lucifer & mane oritur & vespere, sed equo mutato. ac paulo post: Post autem quadrigas dant Soli, bigas Lunæ, equos singulos sideribus. eundem ergo Vesperum vult haberi, ut Horatius Vesperum pro Lucifero poluit. Sed ut tandem ad Tibullum redeamus, video quomodo Lucifer è curru suo, cui eum modo imposueram, deduci ac detrahi possit in hoc quidem Tibulliano versu, sed non cantu, quod Luna supra apud hunc nostrum euenturum fuerat, nisi era repulsa restitissent, verum significatione mutata. si rotam Luciferi sit icet pro ipso Lucifero capimus: ut rotam Solis pro ipso Solu corpore legimus apud Lucretium, Ciceronem, Virgilium, Sidorum Apollinarem atque alios.

Diuitis hoc vitium est auri] Eleganter & verè malorum omnium causam auro potius quam ferro imputandam censet. ut & Ovidius Metamorph. 1.

Iamque nocens ferrum ferroque nocentius aurum

Prodierat, prodit bellum quod pugnat utroque.

Apposita ad hanc sententiam Seneca lib. 1. Natural. Questionum. Postquam deterior populus ipsas subiit terras effosurus, obrucat.

obruenda, ferrum primum in vsu fuit, & id homines
impunè eruerent, si solum eruisent. *hinc & Manilius*
Astronom. v. de ferro loquens:

Quod solum decuit mortales nosse metallum.

V. 47

Duxit araturos sub iuga curua boues.

Quod si legamus, ut in veteri codice clarissimi Lipsij erat, ara-
tores, pulchrè respondebit illi quod Graci Poëta dicunt ἀγῶ-
γε. Orpheus Hymno in Cerelem de illà idem quod hic de Pace
scribens: ἡ ἀγεῖν ζῶντα βοῶν ἀγῶγε τείνεται.

V. 60

Ah lapis est ferrumque.] Sic Ennius *Andromacha:*

Ennius
corrodis.

— sed quasi ferrum aut lapis

Durat, rarerit gemitur conatur grauem.

Ita enim lego & distinguo ista. Moschus Idyll.

— οὐκ ἔστιν ὅτι ἔχει νόον, ἢ οὐδ' ἴπ-
καρτερον ἐν ἡνίοχῳ.

Hinc & lapideum cor Ennius
& οὐδ' ἴππος ἡνίοχος Homerus dixit.

IN LI-

A

Orn

fu

m

ost

Ca

pr

Re

del

sta

uia

Q
faucas

Q

C

est cor

Epona

rate co

fuerat

Et

Ouidius

Lu

tribuit e

nem in

homines
Manilius

um.

rat, ara-
ot des in-
ic de Pace

aacha:

r Ennius

N LI-

IN LIBRVM II.

ALBII TIBVLLI.

CAPVT IV.

Ornati dij. Noctis equi, currus. ætheris dor-
sum. *Apuleius illustratus. Nox cur siderum
mater dicta, triplex causa. idq; ab Orpheo esse
ostensum. Chorus siderum. Varro correctus.
Censorinus explicatus. item Martialis. Deus
pro Sole. Organum Dei. Diuûm lyra.
Recepta in Varrone lectio defensa pariter &
declarata. Veterum opinio de Planetarum
stationibus, quas à Sole fieri credebant. lasciu-
ia siderum, piscium. Tibullus bis correctus.*

QVISQVIS adest faueat.] *malim: Quisquis ades, LIS. II.
faueas. sic infra: NLEG. 6.
V. 1*

Quisquis ades, lingua vir mulierque faue.

Carmen vt ornatos diceret ante Deos.] ornatos, id V. 34
est coronatos, & sertis redimtos. Sic *Apuleius Miles. 111.*
Eponæ deæ simulachrum residens ædiculæ, quod accu-
ratè corollis roseis equidem (lego & quidem) recentibus
fuerat ornatum.

— & Phrygio tibia curua sono.] Sic *Lucretius: V. 28*

Et Phrygio stimulat numero caua tibia mentes.

Ouidius: Tibia dat Phrygiôs, vt dedit antè, sonos.

Ludite, iam nox iungit equos.] *Noctis equos & currum V. 27*
tribuit exemplo, vt opinor, Poeta illius Tragici apud Aristopha-
nem in *Δυσμοφορμαῖς*:

— οὐδ' ἰσοῦ

ἢ μακρόν ἰππῶδ' ἡμὰ διώκετ

ε ;

ἀγροῖ-

ἀσπερ ἔστιν ἡ νύκτα δι' ἀπὸ τοῦ

ἀσπερ ἔστιν ἡ νύκτα

νύκτα ἡ νύκτα δι' ἀπὸ τοῦ

Vbi notandum illud ἀσπερ νύκτα, quomodo apud Philostratum in Epistola tra epere νύκτα legitur. ad cuius imitationem Apuleius dixit in libro De mundo, vbi de stellis agit: & simplex ætheris dorsum almā & sacratā lucis amœnitate coronant. & Boëtius lib. IV. de Consolatione:

Polum relinquat extimū,

Dorsūque velocis premat ætheris

Compos verendi luminis.

Nocti bi- Sed hæc obiter dicta sunt. Nocti autem interdum bige tribun-
gas tribui- tur, ut apud Varronem lib. IV. De Lingua Latina:

Itaque dicit Andromeda Nocti:

Quæ cæca cæli signitinentibus

Conficis bigis. qui versus Ennii sunt.

Item qua- Interdum quadrigæ, ut apud Pœtam nostrū infra lib. III. El. IV.
drigæ. iam nox ætherium nigris emensa quadrigis

Mundum cæruleo laucrat amne rotas.

Ibid.

—carrumque sequuntur

Matris lasciuo sidera sulua choro.

Expressus locus ex illo Theocriti Idyllo II.

—ἀσπερ ἔστιν ἡ νύκτα

Asipes duxhoro καὶ ἀσπερ ἔστιν ἡ νύκτα

Estuas autem in huius Tibulliani loci explicatione eruditissimus Muretus Variat. lib. V. cap. II. neque tam en se explicat. Quam enim probare velit factu lepidū dici posse Noctem siderum matrem, nihil ad opinionem suā confirmationem adfert, nisi quod Euripidi dicta sit Nox siderum nutrix; quod quidem atiquid esset, si matrem in Tibullo pro nutrice accipi vellet Plautino more, aut Pœpæ seu nutricem in Euripide pro matre Varremianæ. Nunc quum apertissimus sit Pœta sensus, apertior quoque explicatio querenda, quam sagaciter indagando videor inuenisse, est enim ab Orpheo sumtum ita in Hymnis scribente:

ἀσπερ ἔστιν ἡ νύκτα ὅτι καὶ τὰς παρθένους.

Quid si quis causam huius opinionis quarat, non facile afferam aliquid

Noctem
siderum
matrem
vnde dixe-
rit Tibul-
lus.

à liqui
fluxu
nostr
à seg
Theop
eadem
Caleste
ut hoc
quem
rit. Po
qui q
nem j
omnia
na qu
& Lu
sophor
rerum
credeb
II. in
vide pl

terdum
erranti
rone A
breuita
ronis M

C
C
N
C

In pen
sit duor
legi. A
Eu
Es

Proclus

aliquid certi. sed tamen suspicor id fortè ab Hesiodi Theogonia fluxisse, qui aetherem nocte genitum tant, quod & in Umbra nostra tetragonus. aetheris autem appellatione quam *ἄσπερος* & *ἄστρα* comprehendatur, quod testatur Aristoteles seu Theophrastus in libro de Mundo, quumque celi & stellarum eadem sit materia, ut à nobis ita explicatum est in primo Rerum Caelestium, rectè dicitur etiam siderum mater, quae celi est. Sed ut hoc dubitanter pronuntiam, facit ambigua significatio aetheris, quem in illo Hesiodi aërem designare Tzetzes commentator asserit. Potest etiam altera ratio asseri ex Aegyptiorum Theologia, qui quoniam priusquam mundus hanc elementorum dispositionem sortiretur & ordinem quem videmus, inuoluta tenebris omnia fuerint, ex eo Noctem rerum matrem nuncupatam, Latonaeque, id est, noctis liberos Apollinem Dianamque, id est Solem & Lunam fingi volebant. Aut postremo referendū ad eam Philosophorum opinionem, quae noctem non solum antiquissimam sed & rerum omnium productricem ac Deorum ipsorum abstericem esse credebat. Ita enim vetus Poëta apud Proclum in Commentario II. in Timaeum Platoni: *Μήτηρ δὲ τῶν ὀντων νύξ*, apud quem vide plura ad hanc rem pertinentia. Ad alii enim properamus.

—[Insciuo sidera fulua choro.] Chorus siderum interdum generatim de omnibus stellis, ut hic, interdum de solis errantibus dicitur. Prioris significationis multa exempla ex Varone Atacino, Statio, Apuleio, Nonno aliisque adferre possum, quae breuitatis gratia sino praeterfluere. ponam tantum unum ex Varrois Marci prope ut emendem:

Cum pictus aër feruidis satè ignibus
Caeli choræas astricas ostenderet,
Nubes aquali frigido velo leues
Caeli cauernas aureas subduxerant.

In penultimo enim versu corrigo aquam pro aquali, ne insuauior sit duorum Epithetorum concursus. Posteriori significationi hac legi. Manil. Astronom. lib. 1.

Et quinque aduerso lustantia sidera mundo
Exercent varias naturæ lege choræas.

Proclus Hymno in Solem:

ζωσάωρος ὃ πλανήτης ἀειθαλίας στο πυρὸς

οὐκ ὑπὸ λαμπρῶν καὶ ἀκαμάτων χειρῶν

ζωσάωρος πέμπουσιν ὅτι γένοντες παθαινίας.

Censori-
nus expli-
catus.

Causam dat Censorinus de die Natali cap. xiiii. Quare Dorylaeus scripsit esse hunc mundum organum Dei: alij addiderunt esse idem τὸ χειρῶν, quia septem sunt vagæ stellæ, quæ plurimum moueantur. Ubi fortasse Deum pro Sole posuit exemplo Græcorum. Unde & Martialis lib. xii.

Martis alumna dies, roseam quo lampada primum
Magnaque siderij vidimus ora Dei.

Interdum non simpliciter Deus sed Deus Sol dicitur. Inscriptio Vetus:

DEO
SOLI INVICTO
P. POMPONIVS
CLITVS
EX VOTO

Sed & annum Dei apud eundem Censorinum pro Solari accipiendum obseruauit omni doctrina politissimus Florens Christianus. Igitur si mundum organum Soli esse intelligamus, illustris sententia a fuerit & ex Orphica Theologia penetralibus deprompta. is enim calum vniuersum Apollinis cithara temperari canit, pulcherrimis versibus Hymno in Apollinem:

— οὐδ' ὅ πάντα πόλον κινέει πολυχρῆτος
Ἀμύρεις, οὐδ' ὅ πρὸ νεύει δὴ τέμματα βαίνειν,
Ἀλλ' οὐδ' ὅ δ' ἰπτάτῃ, πῶς δ' ὅσον εἰς δίκουον
Πάντα πόλον κείνας, κείνεις διοδρέμματα φέλα.

Varronis
locus pres-
sus exami-
natus.

Huc respexit Varro Satyra hoc λόγος:

Quam mobilem Diuim lyram Sol harmoge
Quadam gubernans motibus diis veget.

Neque enim assentior doctissimo Adriano Iunio sollicitanti hanc lectionem, quæ optima est, & nouam architectat: Diuim enim lyra est id quod organum Dei vocauit Dorylaeus, scilicet mundus ipse & Planeta circum Solem ὡς περ βασιλῆα χειροποιεῖ.
Quod autem sequitur: — harmoge

Quadam gubernans motibus diis veget,

dixit

dixit
dere
rotat
ut ex
ca ra
omn
imp
quen
refre
se co
his P
mus
ager
pro
tur f
dein
repe

Sed u
est in
calest
alio e
rum
lare t
secun
rem i
cit.
ergo l
la'ciu
Diuim

dixit ex opinione veterum, qui ceterorum cursus astrorum pendere à vi nutuque Solis existimabant temperantibus sibi circumiectas rotationes. Quin & planetarum stationes à Solo fieri censebant, ut ex his Vitruij verbis apparet lib. ix. cap. iv. Ergo potius ea ratio nobis constabit, quod feruor, quemadmodum omnes res euocat & ad se ducit, eadem ratione Solis impetus vehemens radiis trigoni forma porrectus, insequentes stellas ad se perducit, & ante currentes veluti refrenando retinendoque non patitur progredi, sed ad se cogit regredi, & in alterius trigoni signum esse. Item his Plinij lib. xi. cap. xvi. Percussæ (sc. stellæ) in quâ diximus parte & triangulo Solis radio inhihentur rectum agere cursum, & ignea vi leuantur in sublime. Hoc non protinus intelligi potest visu nostro, ideoque existimantur stare, vnde & nomen accepit statio. Progreditur deinde eiusdem radij violentia, & retroire cogit vapor repercussas. Quò respiciens Lucanus dixit:

Veterum
opinio de
Planetarū
stationi-
bas.

— Sol tempora diuidit anni,

Mutat nocte diem, radiisque potentibus astra
Ire verat, cursusque vagos statione moratur.

Quam se-
quuntur Lu-
canus.

Sed ut è diuerticulo in viam redeamus, & illud nobis enucleandum est in Tibullo cur dicat lasciuo choro. equidem tametsi ad celestium motuum flexus ac varietates referri possit, tamen haud aliò eum respexisse crediderim, quàm quòd inerrantium astrorum chorus tremulâ acie crispare lumen suum & velut scintillare videatur. cuius rei causas legere est apud Aristotelem in secundo libro De celo, & non minorem Aristotele Iulium Casarem Scaligerum perfectissimum illud natura miraculum Exoritat. LXIII. Eandemque rem carmine à me expressam, si id cure erit, videbit in primo Rerum Celestium. Eleganter ergo lasciuia sideribus tribuit Tibullus eadem ferè ratione, quâ lasciuia piscium dixit Pacuvius apud Ciceronem lib. i. De Diuinatione, imitatus, ut credo, illud Liuij Andronici:

Tum autem lasciuum Nerei simum pecus.
Postque venit tacitis fuluis circumdatus alis
Somaus.] Fallor? an legendum furuis aut certè fuscis,

v. 82

e s

quod

dixit

quod agnoscunt libri, sic infra:

Et cum te fusco somnus velavit amictu.
certos fuscas alas etiam somniis tribuit Euripides in Heccat.

— ὁ πόλις χθον

μεγαροπύργων ματέρ' ἀνείρον.

Et iterum in eadem Tragedia:

ἔμαθον ἐν σπινθὶ οὐμμάτων ἐμῶν

ὅτιν. ἃ με παρὶς αὖ φάσμα

μεγαροπύργων, ἀν' ἐσείδον

ἀμφὶ σ' ὁ τέκνον.

CAPVT V.

Variorum locorum collatio. diminutiuncula.
cupidus. prodigiosus Solis pallor & quasi
defectus. vera lectio in Tibullo adserta &
stabilita.

FL. III.
V. r

RURA tenent Cornute meam villæque puellam.]
Hu & sequentiibus haud abludunt illa quæ apud Philostratum in
Epistola quadam exstant: Τί ἐν μέλλω ποιῆν. ἔστι ἡ ἐλπίς ἐκ
ἀρχῆς ὡς πέρυσι, ἢ πολλὰν ἡμερῶν τὰς ἐν ἀσφ' διαβίβας
καταλίπης. ἢ ἡμερῶν ἀναγκαῖον σφαῖρας ἀπολαύσας μὴ δὲν
θροῖται ἡδὺ μήτε ἀκρίβ' ἐπὶ κατ' ἔργῳ. ἐγὼ γὰρ γὰρ ἡ δὲ
σε νομίζω ἢ πλὴν πόλιν ἐξέστη, καὶ ἀντὶς τὰς ἐν ἀσφ' θεῶς
ἐλποῦντες ὡς ὁ θεός. τί γὰρ ἐν παύσει μόνος ποιεῖται. εἰ δ'
ἀκρίβ' ἐπὶ χόρῳ μένει, ἀλλ' ἐγὼ γὰρ ἐκ ἀπολειφθῆναι
τῷ ἔργῳ τοῖς ἐφελκυστοῖς. εἰ δ' καὶ οὐκ ἀπὸν δέος, ἀλλ' ἡμερῶν πλὴν
δικαίαν. εἰ τε κλῆν, περὶ πλὴν τὰς ἀμειψίας. εἰ τε ἐπὶ ἀντ'
λαχάνοις ὕδαρ, ὡς ποιεῖται τὸν δόμον.

V. 49

— lentus ut intra
Negligat hybernas piscis adesse minas.]

Quod si audaculo mihi liberet esse, omnino emendarem:

Nesciat hybernas piscis adesse minas.

V. 78

O valeant fruges, ne sint modò rure puellæ, sic infra:

Pace tua pereant argus pereantque sagittæ,
phæbe,

Phœbe, modò in terris erret inermis Amor.

Ducite. ad imperium domina sulcabimus agros.

V. 84

Non ego me vinclis verberibusque nego.] *Simile*
huic illud eisdem: — non sœua recuso

Verbera, detrecto non ego vincla pedum.

*Philostratus in Epistolis: πλεῖν κἀδούτω, ἐμὲ δὲ οὐκ ἀποκρίσσειν, ἡσπτεροῖ: μὴ γὰρ τῶν ψυχῶν, οὐκ ὀκνῶ. Neque ab-
ludit hic illud Petronij Arbitri in Epistola Polyanæ ad Circenem:
Siue occidere placet, ferro meo venio, siue verberibus
contenta es, curro nudus ad dominam.*

Et cupidi ad ripas arma relicta dei.] *Cupidi, id est* ELEG. V.
amore incensi. sic alibi: V. 54

Ipse dedit cupidis fallere posse deus.

Ipsium etiam Solem defectum lumine vidit

V. 75

Iungere pallentes nubilus annus equos.]

*Notandum hic pallentes equos Soli tribui in defectu: contra
ingros à Propertio. sic enim u lib. 111.*

Solis & attratis luxerit orbis equis.

*utrumque non sine ratione: hoc propter tenebras, quas inducit:
aliud propter colorem, quem induit. quamvis etiam pallentes
umbras de tenebris dixerit Virgilius in 111. Georgie. Verum
hic Tibulli locus non est intelligendus de deliquio illa, qui Luna
interuentu fit, sed de prodigioso quodam ac longiore Solis defectu,
qui fit à vaporibus ac nebulis adeo spissis, ut visus intercipiatur,
ac Solis debile admodum lumen sit. qualem totius pendè anni pal-
lore continuo hoc ipsò tempore de quo Tibullus loquitur, scilicet
Cæsare dictatore cecidisse testis est Plinius lib. 11. Natura-
lis Historia cap. xxx. Quod et doctrinarum omnium clarissimum
lumen Ios. Scaligerum video notasse in lib. V. De emendatione
temporum. ubi idem ex ealesium motuum ratione subtilissimè
computata probat nullam Solis defectionem, qualem vulgus opi-
natur, in nostro hemisphario visam eo anno, quo Cæsar interse-
ctus est.*

*Prologio-
sus Solis de-
fectus tem-
pore Juliae
næ cædis.*

Ipse, leuem galeâ qui sibi portet aquam.] *Omnino hoc* EL. V. 3

*vera est huius loci lectio, non illa altera quam impressi quidam
preferunt, potet aquam. Quamvis enim Propertius dixerit:*
Potabis

Portabis galea fessus Araxis aquam.
 tamen hic otiosum fuerit illud tibi, nisi legamus porret. *Adiuuat*
in partem Claudianus in Panegyrico de III. Consul. Honorij:
 Nec non in clypeo vigilis perducere noctes,
 In galeâ portare niues.

IN LIBRVM III. ALBII TIBVLLI.

CAPVT VI.

Pallida Ditis aqua. Patientia. Oreus pro
 Plutone. is cur Diues dictus. in Lucillio
 coniectura probabilis. Mundus æthereus.
 illudere. alia quadam.

LIB. III.
EL. I. V. 28

Ad Græcorum imitationem videtur dixisse Tibullus Elegia
 I. huius libri: pallida Ditis aqua. sic enim Anyte Poëtria:

— ἀνοδὸν γὰρ ποταμὸν ἄλκιμον ἐξέειπε.
 Unde probatur eius lectionis integritas Eleg. v.

EL. II. V. 5

Pareite, pallentes vndas quicunque tenetis.

— non hæc patientia nostro
 Ingenio.] Patientiam pro duritia accipio hoc loco, quo-
 modo patiens pro duro apud Propertium est:

EL. III. V.

38

Sit licet & saxo patientior illa Sicano.
 Diues in ignaua luridus Orcus aqua.] Idem ferè de
 Acheronte Pindarus apud Plutarchum: ἐν δὲν πύλαισι ποταμοῦ. qua &
 Tibulli — vastos amnes nigramque paludem, & Horatii
 languidum flumen exprimunt. Porro Orcus hic Plutonem
 significat, ut apud Plautum in Epidico:

Cuius quoties sepulchrum vides, sacrificas ilico
 Orco hostiis.

Interdum

Interdum pro Charonte sumitur. *Glossæ præfæ:* Orcus, *χάρων*.
Hinc liberos, qui Orcini dicuntur, *χάρωνιτας* appellat Plu-
tarchus. Sed hic Orci ipsius regnatorem intelligendum apparet ex
adiuncto Diues. sic enim Græci *πλούτωνος* vocant *δία το νεκρῶν*
πλούτων.

Dij meliora ferant, nec sint insomnia vera.]

Lucilius in xxv 11. Satyr.

EL. IIII.

V. 1

Lucilius
correctus.

Dij maluerint meliora, atque amentiam auerun-
cassint tuam. Vbi libens reposuerim:

Di annuerint meliora. *sententia & versus ita exigente.*

Iam nox æthereum nigris emensa quadrigis

Mundum.] *Quamuis Mundus æthereus pro calo plerumq.*

V. 17

dicatur, tamen addit Epithetum ætherij, quod imitatus Seneca
in Hippolyto dixit: — quaque ætherio

Seneca
lux.

Candida mundo sidera currunt.

Reliqua de noctis curram accuratè excussimus *supra capite iv.*

Ima videbatur talis illudere palla.] *Vide quæ de hoc*

V. 33

loco notauit Pater in Prædianæ Catullianis. Simili autem huius
verbi significatio est etiam in illo Seneca Thyeste:

Et curuata suis fœtibus ac tremens

Illudit patulis arbor hiatibus.

Quod imitatus illustre Bataviæ nostræ decus Ioannes Secundus
in Basin, quæ vel diuini illius viri Iulij Scaligeri testimonio,
quous nescire suauiora & planè diuina, sic autem ille:

Quæ violisque rosiisque & flauicomis Narcissis

Vmbraulis tremantibus

Illudit Lauri nemus.

Ac quoniam magni illius popularis nostri Secundi mentio incidit;
Carmen in Arnaldi Præsidi, qui illi ex fratre nepos, obitum hic
Lectori exhibere non dubitans, præsertim quam in eo morem mo-
dumque Catulliani Tibullianisque characteris pro ingenij nostri
imbecillitate adumbrare atq. exprimere conati sumus. Quod tum
ipsius Præsidi, qui magno nuper omnium bonorū lustu vitā cum
morte cōmutauit, Manibusque etiam Secundi admiratoribus non
ingratum futurum spero, — si quis tamen hæc quoque, si quis
Captus amore leget.

IN OBITVM C. V.
ARNOLDI NICOLAI
IN SVPREMA CVRIA
HAGIENSI PRÆSI-
DIS ELEGIA

IANI DOVSÆ FILII.

*antiquus
vel in 1594
et Manil.*

QVANTVMVIS maiorum inter cognata receptus
Sidera, *penē-deos, fidus & ipse notum
Non lesum lachrymāve petas, temnasque beatus
Sollicito querulos quos damus ore sonos:
Sintque magis deffendi illi, quibus omnia secum
Abstulit extremi funeris atra dies,
Et tibi, cantari si tanta cupido. SECVNDVS,
Cuius laurigeris Musa triumphat equis,
Ille decus Batanz gentis vestraque, secundum
Qui nunc Idalio fulget in orbe *iubar,
Nectaris ambrosiaque vicem tibi multa propinet
Tinnula mellifluo pectine fusa mele,
Quæ ipsa auidā bibat aure Cypri Regina, rupens vt
Sæpe suas cupiat stando inhibere rotas:
Quippe nec astriteri modolantur suauis orbes,
*Sirenesque iubent astra racerē suas,
Ad citharam quotiens vocalia soluerit ora,
Quæ nunc p̄pro Phœbo temperat vna Polum,
Multiplicesque nouis animat concentibus orbes
Duceens lasciuo sidera fusa choro.
Hæc inter quamquam vita meliore superfler
Viuis & æterna diffuis ambrosia,
Clatior haud paullo, quam si ipsa ad sidera ductus
Vel tua Pyramidum contegat ossa labor,
Non tamen hæc spernes nostros testantia luctus

*ita dicitur
Hesperus
Quem V. e.
nus ante
alios astro-
rum diligit
ignas.*

*Plato in
Rep. dicit
singulas
Sirenes sin-
gulis orbi-
bus inside-
re.
†Vide quæ
capit. iv.
notauit de
Apollinis
citharâ.*

Verba

Verba, pius vestro quæ dat honos tumulo,
 ARNOLDE, ô magni Princeps modò magne Senatûs,
 Concilij Præses præsidiumque tui,
 Nec doctis *Patruis, aut inficiande parenti
 Eximio, & tanto *Præsede digne Nepos,
 Præsede, quem propter populos dignata relictos,
 Miscuit humanis se Dea iusta locis,
 Sidereoque iterum terras mutauit Olympo,
 Et tulit hinc nifu præpere ad alta Poli
 Sublatum rapidis secum per inania pennis,
 Quale prius virgo Gnosias iuit iter.
 Nonne vides nulla vt minirans iam vulnera caudâ
 Sed placidus longo brachia circuitu
 Scorpis explicuit, vario nê in limite cæli
 Virginis arderet spiciferæ *genitor
 Conspicuu solum, sed vos quoque fulgeretis aila
 Deuota ô sanctæ pectora iustitiæ,
 Legibus & Musis nomen fatale; quibusque
 Nec Maro, nec magnus Papinianus abest.
 Nil in vos Manes aut Manibus hospita sedes,
 Nil ignaua Stygis flumina iuris habent,
 Queis labor & doctæ placuerunt Palladis artes,
 Perpes & à nigris fama sequuta rogis.
 O Themidis mystæ & Latæ decora alta Camænar,
 Perpetuò sanctam queis coluisse fidem
 Profuit, vt vos nunc verum est gaudere, Nepotem
 Sidus in in antiquis cernere posse nouum,
 Fatalis postquam numeri compage solutâ
 Conspicuo assedit conspiciendus auo?
 Nec procul hinc, auidas quâ cautibus addidit aures,
 Au sonâ Patruus nunc trahit astra lyrâ
 Nectar Arionium superans ac Thracia plectra;
 Factorum & mortisque altior inuidiâ,
 Inuidiam fati queritur, causâque tuorum,
 Magne Senex, reditus deslet in astra tuos.
 Salue digne Poli consors, quem sancta Themistis
 Cænaque

Secundo,
 Mario, Gru
 dio.
 Nicolao
 Eucardo.

Icarius

Canaque subuexit ad sua templa Fides.
 Salue. nec te vquam radiis imperuia nubes
 Fulgentem nostis auferat ex oculis;
 Sed tibi tota vacet pars ætheris illa sereni
 Quo sese inuisa Diua recepit humo.
 Teque procul videant tremulo fulgore micantem,
 Spicum vt Virgineis fulgurat in manibus.

EL. VI. V.

29

—venti temeraria vota

Aeris & nubes diripienda ferant.] Idem loquendi
 genus usurpatum ab Homero *Odys. 9.*

—ἵππε δ' εἰσὶν ἢ βέλονται

ἵππεδ', ἄρα τὸ φέρον ἀφ' αὐτῶν ἔλασσε δέλας.

Alia que ad huius loci illustrationem faciunt, dixi in *Catullino*:

V. II

—felix, quicumque dolore

Alterius discas posse carere tuo.] Καὶ δὲ τὸ
 διδάσκει τοὺς ἄλλους ἀγνοήματα περὶ δόξης τινος ἡγεῖσθαι
 περὶ δ' εἴγματος. vt ait *Diodorus Siculus in 1. Biblioth.*

IN

Solis

ne

ex

ab

em

col

ma

ta

illud Po

C

Incerta

C

Q

Hymn

naque

ill

Declan

Charyb

saluum

lu

quasi ei

hymen

catore: a

ei ma s

IN LIBRUM IV.
ALBII TIBULLI.

CAPUT VII.

Solis genus. Iouis currus alatus apud Platonem; & ex eo Plautus, Horatius, Apuleius explicari. Olympus cælo vicinus. Terram ab aëre vehi veteres opinatos fuisse variis exemplis ostensum. Aliquot Epigrammatum collatio. gloria pro gloriatione. Tibullus multotiens illustratus, semel correctus. retractata quadam qua supra omissa erant.

—DICTIS Vt non maiora supersint.] Huic simile LTB. IV.
illud Petronij Arbitri: Quicquid dixerò, minus erit. CARM. I.

Cessit & Aetnæ Neptunius incola rupis.] V. 6

Incertus Poëta apud Charisium: V. 6

Cyclops Aetnæus cultor, Neptunia proles.

Quamvis illa foret Solis genus.] Id est, Solis filia. sic V. 62.
Hymenæum Vranæ genus vocat Catullus, Virgilius: LATO-
næque genus duplex.

Illum inter geminæ nantem confinia mortis.] V. 70

Declamator quidam apud Senecam Suasoria. 1. de Scylla & Charybdi, quamvis diverso respectu dixit: Quid ibi potest esse saluum, ubi ipsum mare perit?

Iuppiter ipse leui vectus per inania curru.] V. 70

Adfuit.] Carrum leuem videtur dixisse propter alas, quas ei adiungit Plato in Phædro ita scribens: ὁ πρὸς δὲ πτερὰ ἵππων ἐκ ἐγγενὸς ἔστι τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος. Lucianus in Piscatore: τὸς πτερὰς ἔστι τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀπὸ τοῦ αἵματος. ei πᾶσι τοῖς πτερὰς ἔστι τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος.

Plautus ex lib. 1. de Ideis. Hinc lucem accipit Plauti locus Amphitruone
plicatus. non satis excussus ab interpretibus:

—quadrigas si nunc in sceadas Iouis,

Atque effugias, ita vix poteris effugere infortunium.

Item Ho-
ratius.

Item Horatij in Odis: —namque Diespiter

Plerumque per purum tonans

Egit equos, volucremque currum.

Et Apule-
ius.

Ac denique Apuleius in libro de Mundo: Deus nanque,
inquit, sicut & vera continet ratio, principia, fines &
media rerum omnium penetrat, atque illustrando cur-
ru volucris superfertur. ita enim legendus is locus ex Ad S.
Codice clarissimi Bon. Vulcanij. Quo respexit etiam Boetius in
Consolat. lib. 17.

Hic Regum sceptrum dominus tenet

Orbisque habenas temperat,

Et volucrem curram stabilis regit

Rerum cunctis arbiter.

V. 131

—& caelo vicinum liquit Olympum. Interpretes
hunc locum accipiunt de Olympo monte; qui altitudine nubes
excedit, cœque caelo vicinus dicitur. quibus non accedo, & Olym-
pum interpreto cum Homero Διὸς ὄρος, quam quidem Iouis ac

Olympus
caelo supe-
rior.

Deorum sedem, & earum siue caelo superiorem facit ita canens:
ἡνέκα δ' αἰθέρι πατρὶος ἔγγερον ἔλαμπεον Ἴδου.
Reddē ergo dicitur caelo vicinus, ē quo in caelum proximus de-
scensus sit.

V. 151

Nam circumfuso consistit in aëre tellus.]

Sic Ovidius Metamorph. 1.

Nec circumfuso pendebat in aëre tellus. Tibull. Supra

Qualis in immenso desederit aëre tellus.

Mandius lib. 1.

Est igitur Tellus mediam sortita cavernam, qui
Aëcis, & toto pariter suspensa profundo.

Veterum
opinio de
aëre, quod
aëram ve-
hat.

Quin & terram ab aëre vehi sustinerique, ut alij ab aqua, exi-
stimabant. Quod quia minus notum est, imò quia plane ignotum
est, firmandum est exemplis, ut credatur. Lucanus lib. 1.

—dum terra fretum terramque leuabit Aër.

Qui

Aut restingue ignem, quo torreo, alma Dione,
Aut transire iube, vel fac utrumque parem.

Quam sententiam & nos nouo verborum ambitu expressimus
hoc modo:

Aut restingue ignem, aut ex aqua: & cura, Cupido,
Vel sit nulla mihi, mutua sitve mei.

CARM.

ELL. V. 7

— procul absit gloria vulgi.] Gloriam pro gloria
diciam accipio, quomodo & apud Propertium:

Dispercam, si quicquam aliud quam gloria de te

Quaritur. hinc & gloriarum plenus de homine
sustabundo Comicus frequens.

CAETERVM, quantum hac ferè omnia subitanea scripta
est, neque simul omnia homini in mentem venire possunt, de quibusdam
præterea Observationibus nostris admonere Lectorum,
quæ properantiam nostram efficiunt, ut reddantur sui loci.

CAP. I. ad illud Tibulli: percussum tempora Baccho.
adde: Silius Italicus lib. VII. — patrioque Lyxo

Tempora quassatus. Comparisonem autem quam ibi
idem inter amorem & ebrietatem instituit, valde illustrabit hæc
Xenophontis sententia ἀπομν. α. ἐπεὶ ὅ καὶ τὸς εἰς φιλοσοφίαν
πορεύεσθαι, καὶ τὸς εἰς ἐβρίτητα ἐκκλίνειται, καὶ τὸς μὴ δύνανται ἀμει-
χεῖσθαι.

CAPITE IV. post illum Orphei locum:

— σὺ δὲ πάντα πόλον καθάρῃ πάλιν κρήνη

Ἀμύξει. Adde testimonium Platonis ex Cratyllo, ubi de
etymo Ἀπολλωνεῖς τὸ τὴν μηχανὴν εἰς ὕψος ἀφέναι ἀπο-
τὴν ἀκίνητον τὴν καὶ ἀκίνητον. ἐπὶ τῷ ἀσφαλεῖ πολλὰ καὶ
τὸ ἴσως, καὶ ἐν ταῦτα τὴν οὐκ ἀδύνατον καὶ ἀπὸ τὸν ἐβρίτητα, καὶ
δὴ πόλον καλεῖται, ἵς τὴν πόλιν τὴν ἐν τῷ ὄρει ἀρριστηρίῳ δὴ
συμφωνία καλεῖται. ὅτι ταῦτα πάντα, ὡς φασὶν εἰς καμψίαν
πόλιν μηχανὴν καλεῖσθαι, ἀρριστηρία τὴν πόλιν αὐτὰ πάντα.

Amnemcur
de Oceano
dicat Ti-
bullus.

CAPITE VI. interpone: LIB. I. II. ELEG. IV. V. 18.

— caruleo lauerat amne rotas.] Amnem Oceanum
dixit & hic & supra: Solis anhelantes abluit amnis equos.

sum

in Homeri exemplo Iliad. T.

Εν δὲ τῖθαι ποταμοῖο μέγα δῖος Ἀχαιεύς.

Tunc Philosophorum, qui a Oceano illo (Homero inquam) sententiarum suarum flumina deduxerunt. Aristoteles enim in 1. Meteor. sic scribit: δεῖ δὲ νοῦσαι, τὸ τὸν ὡπερ ποταμὸν ῥέοντα κύμαθ' αἶνα καὶ κάτω, καὶ τὸν ἄερος καὶ ὕδατος. πληροῖσι μὲν γὰρ ὄντος τοῦ ἡλίου, ὃ τ' ἀλμυρὸς αἶνα ῥεῖ ποταμοῖς, ἀφισαμὲν δὲ, ὃ τὸ ὕδατος κάτω. καὶ τὸ γ' ἐν δόλοχίς ἐθέλει γίγνεται καὶ ἄλλα πλεῖστά τ' αἶν. ὥς τ' εἴπερ ἀνίπτοι τοὺν ἀκακτὸν εἰς πρὸς πρὸν, τὰ χ' αὖ τὸν τὸν ποταμὸν λόχοισι, τὸν κύμαθ' ῥέοντα ποιεῖ τιμὴ γλυή.

f. 3

V. C.

V. C.

Q. SEPTIMIO FLORENTI
CHRISTIANO

IANVS DOVSA F. S. D.

NO T A S ad Propertium nostras præ-
properâ festinatione nuper & velut
sub manu mihi natas mitto ad te,
Florens Christiane vir Clarissime,
velut à *71da* politissimarum tuarum lucu-
brationum, quibus & Aristophenis lucernam
illustriorem redditam, & Sophocleos cothurnos
altius elatos suspicere & mirari licuit. Cæterum
ut in illis dispar conatus ab hoc nostro, ita &
felicior successus. Nam ut ipse immensam tui
ingenij vim nullis terminis claudi posse satis
declarasti, dum in recentandis Græcorum scrip-
tis iis te includis interpretationis angustis,
quæ aliorum excluderent audaciam, ita nobis
satis est, si non penitus exclusissimi simus ab hoc
literario choro, & vel procul doctiorum vesti-
gia adorantes in tenebrosis scriptorum locis
lucem aliquam excudere possimus post tot Lyn-
ceos. quod an aliquâ ex parte assecutus sim, te
in primis arbitro decidi poterit Christiane. Nam
tamen si ad illam scriptorum tuorum elegantiam
imitabilem penè nulli, quamuis omnibus imi-
tandam

tandam, aspirare nobis minimè detur: tamen
 humanitas tua, quâ hoc pignus tibi consecratum
 tueri voles, velum aliquod poterit obtendere
 nostris nævis. Quæ secundum eam beniuolen-
 tiam, quam nobis, quâ priuatim quâ publicè ex-
 hibuisti, maximum hortamentum & quasi pro-
 relum fuit ad hæc tibi dedicanda. Accedit huc,
 quod, cum Tibullo nostro Thuanum velut Tu-
 tanum Herculem, ac Tutelarem Deum præfe-
 cerim, ritè mihi adiungi visus es tanto viro, cui
 tu & amore, & studiorum similitudine, & cæ glo-
 riæ cōmunionē coniunctus es, quæ ex Poëtices
 cultu efflorescit. Quare vt sacerdotes olim Irim
 precibus elicere solebant ad odoris commendat-
 tionem arboribus quærendam, ita ego ad conci-
 liandam aliquam gratiam huic scripto tui no-
 minis celebritatem; quæ & munimentum nobis
 afferret à beneuolentiæ tuæ scuto, & ab acris
 censuræ tuæ lima ornamentum. nam vel vni-
 cum suffragij tui punctum, si opellæ huic no-
 stræ album calculum adieceris, tutam illam
 præstiterit ab omnibus maleuolorum punctua-
 culis. quod tamen ita demum ambio, si assensio-
 nem tuam videbor meruisse, & si ea sint merita
 aliquorū locorum, vt gratia sua obruere possint
 cæteras culpas.

AD EVNDEM.

QVAE modò nata mihi proles, se vivere tandem
 Et putat auspiciis crescere posse tui:
 Tu modò, quom ex sese lux illi & vita negetur,
 Lumine fac Florens floreat usque tuo.

IANI

Proper

bus

Ele

lost

null

Cy

Quod T

his verbis

K

Tu

si const

fastus

hinc nest

Et

sui & f

C

IANI DOVSE FILII
IN LIBRUM I.
SEX. PROPERTII
CONIECTANEA
ET NOTÆ.

adem

ur,

NI

CAPVT I.
*Propertij cuiusdam loco labacula desersa, compluri-
bus interpretamenti sax adhibita. Secunda
Elegia tota pensculatiuſ excussa & cum Phi-
lostrati locis sparsim collectis aliorumq; non-
nullis collata.*

CYNTHIA prima suis miserum me cepit ocellis.] LIB. I.
Quod Propertius de semetipſo, id de Amore Melanget scribit EL. I. V. 1.
his verbis:

*K' εὐρὺς ἔργον ὁ μὲν ἐκ τοῦ αἵματος ἰσχυρὸς ἄνθρωπος
τοῖς οὖσι αἰγρὸν ὄμματι μὲν ἔχει.*
Tum mihi constantis deiecit lumina fastus.] Quid v. 3.
si constanti? Ita quidem & Propertio constabio foris lepor, &
fastus interpretabimur contumtum ac repulsam, loquendi forma
huic nostre usitata, ut ad Cynthiam referatur, non ad Poetam.
Et caput impositis pressit amor pedibus.] Idem prop. v. 4.
sui & Paulus Silentiarius de Amore, Anthol. VII.

αὐτὸς ὁμοῖον ἑαυτῷ μίμνηται ἑαυτὸν ὁδοῦ.
Credere mihi non vlla tue medicina figura est.] EL. II. V. 7
Docum

Locum hunc à nemine discussum ita interpretor : Tani formosa
 est, ut nulla medicamina sint, siue venena, ut veteres loquebantur,
 quæ formam tuam propriis bonis & naturâ venustate pulcherrimam
 emendare ac velut agrotantem restituere possint, id quod
 mulieres interpoles faciunt. medicina autem egest ea quæ in
 morbo cubant. Et, ut scitis Philostratus in Epistola scribit, ἡ
 καλλωπιστὶς γυνὴ διαποδὲς τὸ ἔλαττον, ποικίλῃ φαρ-
 μακίῳ ἢ ὁ καὶ ἔχει. ἡ φύσις καλὰ ἐδεδόξεν δὲ τῇ ᾧ ὁμοιότητι,
 οὐκ ἀποστρέφεται ἐν τῇ πορὶ πᾶν τὸ ἰδιωκεῖον. ὁ φαρμακὸν δὲ
 ὑποστρέφει καὶ κομίζει σφοδρότερος, καὶ χαλεπὸν βαρεῖ, καὶ εἰς
 κομμωτικὴς φάρμακον, καὶ εἰς ἰκφυκτὰ δολορῶν ἄνδρος, ἵνα
 νύκτωρ πικρὰ ἰσθῆς ὀρεῖται. Quæ omnia ad interpretationem no-
 stra stabilimentum unice faciunt, atque adeo vel sola explicant
 hunc Property locum.

V. 9 Aspice quos submittit humus formosa colores,
 Et (sunt Vt) veniant hederæ sponte sua melius.]

Similia hinc & illa eiusdē Philostrati in alia Epistola: τὸ κάλλος
 ἀμελόμενον ὑψηλὸν αὐτῆς, καὶ θάλασσαν ἡδὲ ἐν τῶν ὄσων τῇ φύσιν ὁμο-
 ῖον τε καὶ τῇ ᾧ γενομένην ὁμοιωμένην ἔχει ὁμοίαν. Et paulo post:
 ὁμοῖον ἢ ὁμοῖον καὶ τὰ μέλα καὶ εἰς ἄλλο ἀντόμοτον καλόν.

V. 15 Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe.]

Utitur exemplum mulierum de herœiū seculi, quas, ut ipse alibi
 loquitur, —tulit formosi temporis ætas, ad comprobandum
 ingenia pulchritudinis, decus magis quam affectata atque inter-
 poles forma lenocinium ad amorem non alligere solū, sed & trahere
 homines. Similiter & Philostratus: ἐξ ἐν ταῖς ἀρεταῖς πύλα-
 ξαι γυναικῶν, ἅμα ἐν ταῖς ἀδελφῇ καλλίαις. οἷα καὶ αἱ ποικίλῃ
 φαρμακίῳ ἢ ὁ καὶ ἔχει καὶ ὁμοῖον καὶ ὁμοῖον καὶ ὁμοῖον.

V. 19 Nec Phrygium falso traxit candore maritum.]

Sic Philostratus: καὶ τὰντα ἐκ τῆς πύλας ἀμελόμενον.

V. 22 Quælis Apellitis est color in tabulis.] Hæc pertinet

illa Cursitudo intermetior: τὸ κάλλος, ποικίλῃ φαρμακίῳ.

V. 11 Non illis studium vulgò conquirete amantes.]

ὁ γὰρ καλλωπιστὶς ἐπαινεῖται, ut Philostratus ait, & τὸ φικνὸν
 καὶ ὁ καλὸς καὶ τὸ παρὰ τὴν φύσιν, καὶ ὁ ἀντικείμενος ὁμοῖον, καὶ αἱ ὁμοῖον
 οὐκ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ὁμοῖον καὶ ὁμοῖον καὶ ὁμοῖον.

Et ut ipse mox dicit:

Vni si qua placet, culta puella sat est.

Utrumque exprimit *Melissa* in Epistola ad *Clearetam*: cum enim de sumptuoso vestium apparatu locuta esset, subiungit: τὰς ἐλπίδας γὰρ τὰςδε χροῖσιν ποτὶν ἤσ' πλ' ἴσμεν θύειν. τὰς δ' ποτ' ἔνα τὸν ἴδιον διαφύσας· γυναικὶς κόσμος ὁ βόπος πέλας καὶ ἔχ' ἐνδοαί.

Aoniamque libens Calliopea lyram.] Videtur v. 18. alludere ad formulam: *LVBENS MERITO.*

CAPVT II.

Arma, ὄπλα. Vitam viuere, nauem nauigare. millia quanta. *Propertius multoties emulatus, Manilius semel.*

Et quamuis duplici correptum ardore iuberent EL. 17.
Hac Amor, hac Liber, durus uterque Deus.] V. 13

Huc pertinet illud *Græci Poëta Anthol.* IV.

ὣς κωθεὶ τὸν ἔρωτα. τίςος χάριν, ὅρα τὸν δίνει
αἰδεῖται κατ' ἴλου. μὴ πύρι σὺρ ἴπαγε.

Osculaque admota sumere & arma manu.] Quid V. 16
hoc loco per arma denotari vellet Poëta noster, non est consulendum. Satis enim declarat suam mentem. Caterum notandum in eadem significatione apud *Græcos* ὄπλα poni. *Nicanor* in 11. *Georg.* apud *Athenæum*:

— τὸ δ' παρ' ὅτι μέσων δειδὲς

ἔπλασι βουμῆταις διεκίλλοι παρὰ πύρι.

Antipater Anthol. 1.

— πολλὰς δ' ἔτι γυναικας ἰδεῖν.

ἔχ' καλὰς τιμὴν ἔχ' ἐπιχοῖμας ἀκαρίστας.

mulieres intelligens, qualis illa *Glyco* apud *Furiū Comicū*, quam ita loquentem inducit, *Fulgentio esse*: *Myrrhinum* mihi adfer, quō virilibus armis occurrerem fortiuscula.

Dum me iucundis lapsam sopor impulsi alis, V. 45

illa fuit lacrymis vitima cura meis.]

Planē

— infans ora notet manibus.] Sic Ovidius:

V. 16

— & infans vnguibus ora nota. ipse alibi:

Proijcis insana cymbia plena manu. item;

Saucia vesana verberat ora manu.

Semper at armata cura fuit patriæ.] Videtur dictum, V. 12.

ut à Pyndaro Olym. I. ἀρεταῖσι μεγάλους ὄντες.

CAPUT III.

Ita sim felix. *Exempla versuum, qui aequali sono finiantur.* Dicere. *Aliquot amantium affectus indicati, & in lucem protracti.* Coniectura nonnulla & correctiones.

ATQUE, ita sim felix, primo contendis Homero.] EL. VII.
Augustus apud Suetonium in Tiberio cap. XXI. Vale iucund. V. 3
dissime, & ita sim felix, vir fortissime.

Longe castra tibi, longe miser agmina septem

V. 17

Flebis in æterno surda iacere litu.]

Sic Silius lib. I. — longe clausis sua fœdera, longe
Aufoniam fore. Florus lib. II. cap. II. Longe illis
nauticæ artes, detorquere remos & ludificari fugâ
rostra. & cap. VI. Longe illi triplex murus, totidem-
que arces.

Nectibi Tyrrethæ solvatur funis arena.] Versus huius
generis non solum Ovidio, sed & Propertio nostro ita crebri, ut
penè elegantia studio ultro affectati videantur. & quidem, qui
in inciso & extremo aequali sono finiantur, præter hunc sunt istis
Eleg. XVII. huius libri:

ELEG. III.
V. 11

Quin etiam absenti profunt tibi Cynthia venti.

Lib. I. I. Eleg. VI.

In mare cui soli non valueret doli. Eleg. VII.

Dulcis ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas.

In duobus versibus unum exstat exemplum lib. II. Eleg. III.

Non non humani sunt partus talia dona,

Ista decem menses non peperere bona.

Quod

Quod & apud Græcos Anacreon fecit:

ἢ ἄν δαρείν ἰσθῆθῃ.

ἴδωμι πῶς καὶ περὶ αὐτοῦ.

FLIG. IX.
V. 1

Dicebam ubi venturos irrisor amores.] Quatuor
his versibus idem dicit quod Alciphron in Epistola ex persona
amatoris cuiusdam: ἢ ποῦ γὰρ τὸς ἐν ἡρώεσσιν ὡς αὐτοῦ δὲ λέγει
ὅτι τὰς ἐλπίδας τῶν παρθένων.

V. 6

Dicere, quos iuvenes quæque puella domet.]

Dicere interpretor, quasi ex oraculo promere. (hinc Dictio pro
oraculo.) innuit enim se de amore consultum respondere posse,
quod & Tibullus de se ipso proficitur:

Gloria cuique sua est, me, qui spernentur amantes,

Consultenti, cunctis ianua nostra patet.

Tempus erit, cum me Veneris praecepta ferentem

Deducat iuvenum sedula turba senem.

V. 21

Quam Pueri toties arcum sentire medullis.] Malo

legere, atque omnino ita restituendum puto:

Quam Pueri toties arcum sentire medullis.

Sic Ovidius: -totis bibit ossibus ignem.

V. 33

Quare, si pudor est, quamprimum errata fateri.]

Legendum arbitror ni pudor est, sententia aptissima atq. etiam
apertissima, si accommodentur huc illa Catulli

Plauti delictas rivas Catullo,

Ni sint illepidæ atque inelegantes,

Velles dicere, nec tacere posses.

Verum nescio quid febri culosi

Scorti diligis, hoc pudet fateri.

Qua non parum aperta mentē huius loci, si ita legatur, ut ante
restituendum putamus.

V. 34

Dicere quo percas, saepe in amore iuuar.] quo se
amore: aut legendum quā, ut intelligatur amica. Alludit autem
ad Proverbum Græcorum, cuius & Plato in Symposio meminit:
καλὸν τὸ φέρειν ἑαυτὸν ἢ λῆσθαι. ut enim Aristænetus in
Epistola inquit: ἀφ' οὗ καὶ τὸ φέρειν ἑαυτὸν ἢ λῆσθαι
καλὸν ἢ λῆσθαι. hinc Horatius:

—dicat Opuntia

Frater

Frater Megillæ, quo beatus

Vulnere, quâ pereat lagitta.

Cum te complexa morientē Galle puella.] sic supra: ELEG. I.
Sed me complexa remorantur verba puellæ. V. 5

Petronius: Animum nostro amplexam in corpore. id est,
συνπλάχθεσιν. Vide Priscianum lib. V. 111. & X. Quod

autem dicit morientem, egregie tangit affectus amantium, ut

et Sappho: τεθράνα δ' ὀδὴν δέουσα

φαίνομαι ἄσπετος. Et ipse infra:

Et cupere optatis animam deponere verbis.

Affectus
amantium
quum voto
suo potian-
tur.

Sed omnia elegantissime et χαριεὶς hac describit Heliodorus
lib. 11. καὶ ἔχον τοὺς ἄλλήλων ἀναύδῃς μὴ ἄλλ' ὡς αἰὲρ ἡρώδης,
καὶ μικρὸν ἐσθ' ὑποθήσκῃ ἀνὰς. ἕτως ἄρα καὶ τὸ χαρὲς
καὶ βάλλον εἰς ἀλγυὴν παρὲς πολλὰς, καὶ τὸ ἴδιον τοῦ ἀμα-
ρτον ὁμιλῶσιν ἄπλω ἐν ἑννοσιν. ex quibus verbis haud difficile
explicatu est, cur lacrymas, dolores, curas toties iteret hac
Elegia.

Non tamen à vestro potui secedere lusu,

V. 9

Tantus in alternis vocibus ardor erat.]

Sic infra Elegia XLII.

Non ego complexus potui diducere vestros,

Tantus erat demens inter utrosque furor.

Non solum vestros didici reticere dolores.] quid si V. 12
calores? nam dixerat antea:

Tantus in alternis vocibus ardor erat.

Tamen neque vulgatum illud displicet propter causam, quam
modo exposui.

CAP.

CAPVT IV.

Propertiani cuiusdam loci multiplex explicatio.
 Communes dii, *Fortuna, Venus, Amor, Mars.*
Nemesis alata. cur Cyllenius communis
 stella dicatur *Apuleio*, variè declaratum.
 Idem cur eloquentia *præses*: *Homerica imita-*
tio. Flagrans amor *Herculis*, & *similia*
quædam. Aliquot locorum collatio.

QVOD legitur *Elegia* sequenti:

ELEG. II.
V. 15

Ut solet amoto labi custode puella

Perfida, communes nec meminisse Deos.]

variâ explanationem admittit. nam aut ad omnes deos referri
 potest, quibus quasi testibus interpositis mutua inter se fide aman-
 tes obligantur; aut ad solam Fortunam, quæ omnibus contraria
 est, & nunc huic, nunc alijs benigna, quæ sententia firmatur hoc
 Menandri versu: αἰθέριος δὲ μέγιστος ἢ κοινὸς τῶν θεῶν. aut
 etiam ad Venerem, quam ab inconstantia *meina* & *Spovor* appellat
 Sappho. aut denique ad Amorem, qui paulo momento mutabilis
 & ita in leuitate sua constans est, ut periculum sit patri siue
 vitrico, ne cognominis sui iacturam faciat, quem & *Ἰπποκράτης*
 Græci vocant: nam ut Ouidius dixit in *Amoribus*:

Quoddubius Mars est, per te priuigne Cupido est.

Hinc & ipse supra:

Nullus amor cuiquam faciles ita præbuit alas,

Ut non alterna presserit ille manu.

Et lib. II.

—sæpe Cupido

Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.

Philos-
tratus
cuius illu-
stra-
tio.

Et *Philos-tratus* in *Epistola*: vai ἔγος, vai ἡ ψυχή, ὡς εἶπεν Διὸς ἑ
 προσφύλας. ubi *Nemesis* & Amorem rite coniungit, nam eius
 Dea simulachra, veluti & *Cupidinus*, apud *Smyrænos* alata fue-
 runt, teste *Pausania*, quod eius numen, ut idem addit, in iu-
 tijumum appareret, qui amore capti sunt. Communes porro
 Deos

Sic
leni-
dedi
consti-
quod
munie
applica
loquar
tam.

quibus
dicitur
luum li
vicini
natura
cum p
Et sap
plurim
quæ ille
quæ nū
secretior
stellas S
Lunam
rentes S
buerunt
effectores
diurnum
humorem
Mercurii
tenebris
videri A
nū vim i
Quid quod
Pœtæ: v

Deos dixit similiter ac si idurus in Nemeo:

καὶ αἱ γὰρ ἱερὰ ἱερὰ ἱερὰ

τοὺς ἀνθρώπους ἀποφύγει.

applicatio.
or, Mars.
communis
aratum.
a imita-
similia

Sic Apuleius in libro de Mundo communem stellam Cyl-
lenium appellat. quod, quia alius minus intellectum, occasionem
dedit locum in suspitionem corruptele vocandi, breuiter explicare
constituit. Ac primum communis appellari potest Mercurius,
quod cuiusque se Planeta coniunxerit, cum eo vires suas com-
muneet, & noxius salutarisue fiat pro noxia aut salutaris stella
applicatione & affectu. Est enim sidus versipelle, ut cum Plauto
loquar, eoque per aquae elementum apud Platonicos designari solit-
um. Notandum autem, quod minus tritum est, hinc causam à
quibusdam desumi, cuius eloquentia praeses appelletur; quod nos
dedit I.annes Saluberiensis Polieratici sui, siue De nugis curia-
lium lib. 2. cap. XIX. Mercurius vero talis est, qualem
vicini Planeta permiserunt: cum & ipse convertibilis
naturae sit, potentioribusque cohaereat. Unde plerique
eum praesulem eloquentiae opinantur, eo quod illa tun-
cta sapientiae plurimum proferat, malitia lociata noceat
plurimum. Neque haec apud alicuius scriptorem facile reperias,
quae ille haud dubie, ut pleraque omnia, hausit ex aliquo eorum
qui nunc non exstant. Epitheti communis & altera ratio è
secretiore Astrologorum doctrina peti potest. qui inter erraticas
stellas Solem Iovemque diurnas appellauerunt, nocturnas autem
Lunam & Venerem. Quod & interitus causam adfer-
rentes Saturnum & Martem, hunc nocturnum, illum diurnum attri-
buerunt, boni siquidem beneficique stellis id ipsum, per quod boni
effectores sunt, eripiunt. nam & Saturnus, ut pote rigoris genitor,
diurnum calorem à Sole ac huc quodammodo auferit, & Mars
humorem illum genitalem, quo Luna & Venus pollent, exsiccat.
Mercurium porro communem diei noctisque & stellarum, quae
tenebris aut luci praesunt, esse voluerunt. Potest etiam alluisse
videri Apuleius, ad illud Graecorum καὶ ἐν ἡμέρᾳ: quod adagio-
nis vim in se habet, quoque Plutarchus & Lucianus videntur.
Quid quod equam potestatem in caelo & apud saeros illi tribuant
Poetae? unde superis Deorum Gratus & imis Horatio

Apuleius
explicatus.

os.]
deos refirri
de aman-
communis
naturae hoc
appellat
mutabili
patri siue
deos.
as,

Deos
nam eius
ta fut-
n in po-
porro
Deos

commune profundis Et superis numen Claudiano dicitur.
Quod tamen si non tam ad Mercurij fidus quam ad numen per-
tinet, tamen addere visum est, ne cui eo nomine tantum id elegar-
tius videretur, quod id nos fugisset.

Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes.]
Planè Homericè est. ita enim Andromache apud illud. *Ilad. 2.*

ἔκτε πᾶσι τοῖς μοι ἐοῖσι περὶ τῆς καὶ πόλιν αὐτῆς
ἢ καὶ τοῖς πατρὸς, οὗ ὅ μοι δ᾽ ἀνέστη πατρὸς κλισίᾳ.

Huc quoque pertinet illud Eleg. xv. 111. lib. 11.

Cum tibi nec frater nec sit tibi filius ullus,

Frater ego, & tibi sum filius vnus ego.

Nec sic caelestem flagrans amor Herculis Heben.]

EL. XIII.

V. 23

Quo hic obseruanda sunt, primum flagrans cum acutus iur-
tum, deinde flagrans amor Herculis positum pro Hercule
amore incenso, ut erit Herculis pro errante Hercule infra
Eleg. xx. sic hiatum leonis pro leone hiantie inuenias apud
Lucretium lib. v. equorum vites pro valentibus equis apud
Manilium lib. v. περ ἀργείᾳ v. κλέα φασγῆος pro indyiu Heri-
bus apud Apollonium, fugam feruorum pro feruū fugitum in
l. 2. ff. de lege Fabia.

V. 23

Nec sinec abduci.] In Libro clariss. mi. Moes erat ad-
duci, quod propp. pendet cum deo nūq. præteritos saltus.

FL. XIV.

V. 15

Nam quis diuitis aduerso gaudet amore?

Nulla mihi iusti præmia sint Venere.]

Non longe abluat hinc illud Mimnermi:

Τὶς ἔλας τίς τ' ἔπειτα ἀπὸ τοῦ ἑσπέρου Αἰφιδίτου;

cuius meminit Horatius Epistol. lib. 1.

FL. XV.

V. 9

At non sic libaci digressu mora Calypso

Desertis olum fleuerat æquoribus.

Sic infra Eleg. xx.

Quæ miser ignotis error perpassus in otis

Herculis indomito fleuerat Alcanio.

Quævis Easter. 111. ex persona Ariænes:

En iterum fugus limiles audite querelas.

Lycophron in Cassandra:

Τὶ μακρὰ τὶ θυὰν εἰς ἀνθρώπων ἀνθρώπων;

Simili

loco qu

tinentur

Si

P

Simili

Senec

cast

gel

ren

Locu

Epist.

fuerit,

uirs de

cum locu

gaurunt

D

Plane e

forcaste

naturæ

esse per

Ec

etymon

ego nūq.

ducat

Simili

εἰς κόπον καὶ πόδα, εἰς τὰς τὰς δὲ τὰς ἀνδράς
 ἑλπίς, καὶ τὰς τὰς τὰς ἀνδράς καὶ τὰς ἀνδράς, id est:

Sed quid misella longum ad ignaras petras,
 Salumque surdum, & asperas cautes loquor
 Sonos inanes multumque rauce cientes.

Similiter profundis questus suos apud Sophoclem Philoctetes,
 loco quem paulo post citabimus. Illa quaedam ad hanc rem per-
 tinentia dixi in Catullum.

Sis quodeunque voles, non aliena tamen.] sic Tibull. V. 11

Perfida, sed quamvis perfida, cara tamen, pro pudorem

CAPUT V.

Seneca locus à prava aliorum correctione vindi-
 catus, & alibi correctus. Aura frigida Eo
 gelu, & xavex. semper amans. Fabula
 remotior de pinu. diuini fontes.

Turpior & saeculi vivere luxuria.]

Locus hic commodè mihi in memoriam revocat illum Seneca
 Epist. lxxxix. Quid inquit, an Penelope impudica
 fuerit, an verba saeculo suo dederit. In quo miror invenisse
 viros doctos quod offenderet, & suspectam faceret Latinitatem
 eius locutionis: verba saeculo suo dare. Atqui si exempla re-
 quirant, ingero illi Ovidium Amorum lib. 111. Eleg. xlii.

Da populo, da verba mihi, sine nescius errem,
 Et liceat stulta credulitate frui.

Planè enim similis haec, populo & saeculo dare verba. Ac
 fortasse scripsi Seneca: an Penelope pudica fuerit, ut oppo-
 nantur inter se pudicam esse & verba dare in quibus pudicam se
 esse perfraseretur.

Frigidaque Eo me dolor aura gelu.] Alludit ad V. 24
 et non aura, quod est, quasi dicitur in pinu, unde & xavex
 est diligendum appellat Apollonius in Argonautica, id quod ali-
 lukatius, καὶ τὸ πρὸς τὴν πρὸς καὶ τὴν, ut tradit Apollonius
 Sibyllaeus, αὐτὸς αὐτὸς αὐτὸς, καὶ τὸ πρὸς τὴν πρὸς τὴν.

V. 47

Συρη δ' ἐκ ποταμῶν ἴσχυρ' αἰεὶ δὲ δι' αἰῶν.

Sic ego nunc dominae vicis & semper amantis
Fletibus. *malim semper amantis, ut sit uxor. sic*

Lucretius: semper Horentis Homeri.

EL. XVII.

V. 2

Nunc ego desertas alloquor Halcyonas. *non*

Sic Elegia sequens:

Et quodcunque meae possunt narrare querelae,

Cogor ad argutas dicere solus aues.

inueniens desse sibi frequentiam hominum quibus querelas suas (in quibus omnis aduersa fortuna habet leuius mentum, ut Seneca loquitur) exposcere possit: ita conqueritur & Philolitus apud Sophoclem:

ὦ λυγρὰς, ὦ πρὸς ἄλγες, ὦ ξυνοῖσας

ἄγρον ὀρεῖαν, ὦ καταπρόχας ποταμῶν,

ἔμην τάς. ἔγδ' αἰνὰ νῆδ' ὀτρύνω λίγην.

EL. XVIII.

V. 20

Fabula oc-

cultior de

prou.

Arcadio pinus amica Deo.] Verè amica, ut pote quem Boreas auctori nem suo, tunc quoniam puella adhuc esset, longè preferret, unde Thrax ille iniuria impatiens deprehensam fortè solam spatioso campo saxo alidit, quam infeliter moribundam exceptam intra gremium suum tellus in arborem cognominem commutauit, cuius frondibus postea tempora praecinctus semper spectatus est Arcus Deus. Quae fabula existat auid Constantinum Geoponic. xi. & tangitur a Nonno in Dionysiacis. neque monuissim, nisi neglexissent monere, qui cetera in emendando fabulis diligentissimi, ita ut haec sola penè illis cura curata, quod autem libri nonnulli amata legunt pro amica, minus placeat. praecessit enim: si quos habet arbor amores, id est, si quando amor etiam arbores tetigit, veluti Pitym puellam, quae, quod Pam se amicam praestitit, in arborem commutata est.

V. 17

Pro quo diuini fontes.] Frontinus de Aquaeductibus: Fontium memoria cum sanctitate adhuc existat & colitur, hinc à Cicerone in secundo de Legibus fontis aia memoratur, in tertio de Natura Deorum fontis delubrum. Immo Gruterus amicus meus & curiosè doctus haec litteras, legit Ciceroni fontes in Suspensionibus, quod non improbo. etenim diuini eadem sententia patem retinere posse, ut Cluuius ipse intelligatur

intelligi
etiam
& reli

SE

Locus

per

leio

tan

ILLV

Siu

ut à ven

tionis ei

deres, mi

Siu

Sic Virgi

Me

Et Quia

Ha

Ta

Sic supra

Qu

De

Iup

asferuari

gens, qual

intelligatur per hos divinos fontes, numen presens atque
etiam sacerdotum, cuius eo loco adiacet templum priscum
& religiosum, ut auctor est Plinius in Epistola.

IN LIBRVM II.

SEX. PROPERTII

CAPVT VII.

Locus Propertij restitutus. lyrae carmen digitis
percurrere. muta fauilla. Ignorare. Apu-
leio lux. Ariadnes chorus. Tamen pro-
tandem.

ILLVD quod in ipso secundi libri limine occurrit.

Siue lyrae carmen digitis percussit eburnis
ut à vera germanaque scriptura degenerasse credam, facit locu-
tionis eius insolentia, digitis carmen percurrere, quatuor si consi-
deres, nihil verius arbitrabere coniectura nostrae.

Siue lyrae carmen digitis percussit eburnis.

Sic Virgilius in Cuius ex correctione Scaligeri.

Mollia sed tenui percurrere carmina versu.

Et Ovidius Amorum lib. II. Eleg. X. mendo dicitur.

Hæc querulas habili percurrat pollice chordas.

Taliaque illachrymans mutæ iace verba fauillæ.]

Sic supra.

Quæ tu viua meâ possis sentire fauilla. Horatius.

Debita sparges lacryma fauillam.

Matis amicis did.

Iuppiter ignoro pitilina furta tua.] Ignorare hic est

aspernari & cognoscere nolle, quasique mentione indignum negli-
gere. qualem eius verbi notionem notauit in illo Plauti Amphyt.

Iantio Guilielmus:

Quem omnes mortales ignorant, & laudificant, ut
lubet. Cui addo similiter accipi id verbum apud

Ciceronem Orat. pro Roscio Amerino: a me autem ij con-
tenderunt, qui apud me & amicitia, & beneficiis, &
dignitate plurimum possunt: quorum ego neque bene-
volentiam erga me ignorare, nec auctoritatem asperna-
ri, nec voluntatem negligere debeam. hinc lucem capis
Apuleij illud Miles. v. tamque ista, quæ ferimus, non
parentibus nostris, ac nec vlli demonstramus alij: imò
nec omnino quidquam de eius salute norimus.

Apuleius
explicatus.

ELFG. III
V. 18

Egit vt Euantes dux Ariadna choros.] *Alludit ad
simulacrum Dædali, de quo Homerus Iliad. 2.
Εἰς ἧς ἔκειτο ποικίλῃσιν ἔργων ἱερὸν ἔργον
Τῷ Ἰάδῳ δῖον ἄνθρωπος ὅστις ἔκλεπε
Διδάδατος ἡπικρεν ἡεκάδ' ἃ ἐκάμιο δ' ἐκάδ' ἡ.*

Id apud Gnosticos fuisse ex albo lapide constructum auctor est Pau-
sanias in Boeoticis.

V. 37

Nunc Pari tu sapiens & tu Menelae fuisti,
Tu quia poscebas, tu, quia lonrus eras.]

Parifimuma huic illud Ouidij 11. de Arte.

Aur Helene, quam non stulte Menelae reposcis,

Tu quoque non stulte Troice raptor habes.

Inueniam tamen & multis fallacibus vnam
Quæ fieri nostro carmine nota velit.] Tamen

hic interpretor tandem, quomodo & Nonius illud in Pacuvij

Peribea: Tamè obfirmato animo mitescit merus exposit.

Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus vnde,

Nec dubio nubes vertitur aqua Notorij

Quàm facile irati verbo mutantur amantes.]

Sic infra Eleg. 24. de inconstanti muliebri animo.

Non sic incerto mutantur flamine Syries,

Nec folia hiberno tam æremefacta Noto,
Quàm eius feminea non constat foras in irati

ELV. V. V

V. 38

Non tam incerto mutantur flamine Syries, Non tam æremefacta Noto, Quàm eius feminea non constat foras in irati

De La
mu
cast

N

Plutarch
mon enes
usâ l'ac
reflexi

Ha

Eg

Lubet

Ca

An

Sec

Sta

Idem em

inter cat

oiaa ca

kaî tei

Me

à καὶ θέ

datione n

Me

quasi dic

o Cynthia

ipsam di

persona.

On

Na

Seris

CAPVT VII.

*De Laide collati inter se aliquot scriptorum loci.
multâ arenâ porrectus. Propertius quinquies
castigatus. illustratus & Claudianus.*

NON ita complebant Ephyræ Laidos ædes,
Ad cuius iacuit Græcia tota fores.]

ELEG. VI.
V. 4

Plutarchus in Amatorio: ἵστε δὲ πρὸς τὴν ἀκοῇ καὶ ἰδέσθαι τὴν ἀκοῇ
μὴ ἐκείνῳ καὶ πολυῶρα τὴν, ὅς ὑπὸ φλογὶ πύθεται τὴν ἑλλὰδα,
καὶ καὶ ὅ ταις δυοῖν καὶ περὶ ἑξήκοντα ἔσσεται. quo videtur
respexisse Claudianus lib. 1. in Eutropium:

Haud aliter iuuenum Hammis Ephyteia Laïs
E gemino ditata mari

Claudio
lux.

Labet & sequentia attexere ut illustram:

— cum fecta refudit

Canities, iam turba præcax noctisque recedit

Ambius, & raro pulsatur ianua tactu,

Seque reformidat speculo daninante senectus,

Stat tamen atque alias succingit lena ministras.

Idem enim de Laide tradit & Synesius in Epistola quadam, ubi
inter cetera ait: καὶ πρὸς τὴν ἐπίχρυσον, ἢ πρὸς τὴν ἐργασίαν
καὶ πρὸς χαλκὸν ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρὸν, τὰς ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τὴν
καὶ τὰς ἐν τῇ ἀποκαθίσταται.

Me soror, & cum qua dormit amica simul.]

V. 12

ἀποκαθίσταται sermonis considera, & nihil verius arbitrare emen-
datione nostra:

Me soror, & cum qua dormit amica simul.

quasi dicat: me laedit etiam amica aliqua tua, cum tecum dormit
o Cynthia, ineptum enim esset, cum proximo versu sermonem ad
ipsam diraxeris, subito velut suis oblitum loqui de ea in tercia
persona.

Omnia me lædent.] malim: lædunt.

V. 13

Nam citius paterer caput hoc discedere collo.]

FL. VII.

Serissem libens: abscedere.

V. 7

V. 20

104 IANI DOVSAE FILII
Hic erit & patrio sanguine pluri amor.] Huc
pertinet illud eiusdem:

EL. VIII.
V. 33

Nescit amor prisceis cedere imaginibus.

Viderat informem multa Patroclon arena

Porrectum.] Imitatio Homericæ est sic enim ille II. 1.

Βάλε' ἵε φίλα, & ναυθ', ἵδ' ὄμιλ' οὐκ ἐγχευόμεν.

Agathias Scholasticus Anibol. 1.

— οὐδ' εἴπερ θεῶν ὄψεσθαι

αἴετ' ὅτε παρὰ πύλιν ἐξέκλινετο πύλιν.

Martiali lib. 1.

FLEG. IX.
V. 25

Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.

Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem.]

Inscriptio vetus:

DE Æ SYRIÆ
SAGR.

VOTO SUSCEPTO
PRO SALVTE.

EL. X. V. 25

Sic nos nunc inopes laudis confendere carmen.]

FLEG. XI.
V. 2

Scandendi verbum videtur postulare, ut scribamus culmen.

Ludet, qui sterili semina ponit humo.] Malim:

Ludit, quamvis commode etiam repenere posset cum magis
Scaligero Laudet.

CAPVT VIII.

Elegia Propertij de Amore tota pensculatiùs ex-
cussa. Amantes pueris comparantur, idq. à
Platone esse ostensum. indidem Plautus illu-
stratus. itemq. Ovidius paulo post. Aliquot
locorum cum Græcis contentio comparatioq.
Epigramma quoddam ex Amoribus meis in-
sertum per occasionem.

VENTVM est ad Amoris descriptionem in Poëta nostro
Umbro, quæ veluti Cupidinis clauo affixum me coget sibi
adiungere

diutius inamorari non inuitum. ita suavis est & delensifica.
ait primo:

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit amorem,
Nōne putas miras hunc habuisse manus?

EL. XII.
V. 1

Idem ferè Theophylactus in Amatoriis: ἐπαίνω τὰς ζωγράφους.
ὡς ἡρώδης ὅς τὰς ἐργαίας ἀναγράφει, καὶ τέχνη διαμορ-
φῶσι τὰ ἀσέμνα, καὶ τοῖς πλάσμασι τῶν ἀλκιμῶν
παρὰ τὸν. Que maximè pertinent ad illum versum:

Idem non frustra ventosas addidit alas.

Is primum vidit sine sensu viuere amantes.] Aman- V. 1

tes pueri comparat, quod & prudentia carcant instar puerorum,
& in puerilibus nugis ac curis occupentur. Quod & ante hunc
fecit Plato in Philebo, ubi causam, cur amanti non perituri igno-
scat Iuppiter, hinc deducit, ita scribens: ὡς ὁ λόγος καὶ ἐν τοῖς
ἡδοναῖς τὰς ἀπὸ τῶν ἀφροδίτης, αἱ δὲ μάλιστα αἰδοῦσιν εἶναι,
καὶ τὸ ὅποτις ἐν συγγένειαι εἰδὼς παρὰ τὸν, ὡς καὶ ἀπὸ
παίδων τῶν ἡδονῶν νοτῶν ἐν τὸν ὀλίγους καὶ ἡδονῶν. Quem
locum citat Athenæus libro XII. sed corruptè. itaque hinc emen-
detur. Facit ad hanc comparisonem & illud Plauti in Mercat-
tore, ubi amator senex, tanquam elementarium puerum, in ludum
(se ire cœpisse iocatur bella translatione:

Athenæus
correctus.

DE. Hodie ire in ludum occæpi litterarium.

Lyſimache ternas scio jam. LV. quid ternas? DE.

amo. Nam amor prater cetera accedunt, ut in Pro-
logo dixit ibidem Plautus:

Ineptiæ, stultitiæque adeo & temeritas,

Incogitantia, excors immodestia,

Petulantia, cupiditas, & maleuolentia.

Que omnia in ætatem & affectus puerorum optimè quadrant.

Scilicet alterna quoniam in ætatem in vnda.] Sic V. 7

Amor fluctibus ac tempeſtati aſſimilat Meleager Anthol. VII.

καὶ αὖ τὸ παρὰ τὸν ἡρώδης, ἀντικειν τοῖς τὸν ἡρώδης

ἐν τῶν, καὶ ἡδονῶν ἡμεῖς ἐν τῶν ἡρώδης.

Neque abluſit hinc illud Catulli:

— tanto te abſorbens vortice amoris

Æſtus in abruptum detulerat barathrum.

Hinc Horatius ad amantem:

Quanta laboras in Charybdi?

V. 13

In metela manent, manet & puerilis imago;

Sed certe pennas perdidit ille suas;

Euolat huius nostro quoniam de pectore nunquam.

Hec omnia penè ad verbum expressit à Paulo Silentiario Antholog. VII.

μυῖται τίς πῦρσι σιδυ βέλος, ἰοδύκω γδ

εἰς ἡμὶ λὰς ἐγὼς ἐχέειν αὖτις ἐλκω.

καὶ πτερόων δομῶς τίς ἀήλυσιν. ἰδὲ γδ με

λὰς ὀφθαλμοῖς σίγῃσι καί ποιν ἐπὶ τῇ σιδυ.

ἀσπερ φῶς, ἀδὸν τε εἰς ἀνέστη. ἰδὲ μελίσσι.

εἰς ἡμὶ συζύγῳ καὶ ἐχέειν αὖτις πτερόων.

Unde lucanus caput Ovidius Amorum II. El. IX. cum scribit:

O in corde meo desidiote Puer.

Quod argumentum animi caussa & ipse tractauit auxique variis inuentioibus in Epigrammate quodam meo, quod apponam.

ILLAPSY tacitis pennis Puer ales in alto

Corde tuam graphicè scalpserat effigiem;

Vis oculi quum, Vita, tui cor sustulit omne,

Et cum corde tuam sustulit effigiem.

Iamque duce errabam amissò, poteramque nec umbram

Vel reperire tui vel reperire mei,

Lampade què duplici geminà sub nocte premebas

Abiciens profugo me inhi scæuus Amor;

Lumina dum nobis geminum vibrantia fulgar,

Lumina sideris æmula luminibus,

Alluxere facem, qualis post nubila fessis,

Essè Helice nautis aut Cynosura solet,

Monstrantes iter igne suo, vestigia possem

Quà reperire mei, quà reperire tui.

At Venus (attonsis quoniam non auolat alis

Nudus ut in rapto corde remansit Amor

Hinc dominæ flammis, hinc pectoris vstus ab æstu,

Quæcis auxit proprias in sua damna faces)

Iam

Iam

SED

Qu

Paria sa

Elegia, q

Qu

Gallic

euene

etion

decie

G

Reste G

Urbibus:

περὶ τῶν

ἐπὶ τῶν

Si n

Isotras i

nus Philo

ἐπερὶ τῶν

Nox

que notau

Nox

Vbi versu

Stij Italia

Dij l

Mon

Nec

omn doctis

quæque vo

Iam duce cassa suo, querit, neque repperit vsquam.

Cum Domina Puerum, cum Puer, Dominam.

SED ut ad Poetam nostrum redeamus, quod sequitur.

Quid tibi iucundum ficcis habitare medullis?

V. 17

Non ego, sed tenuis vapulat ymbra mea.

Paria fecit cum illa Ovidiana expositulatione ad Cupidinem.

Elegit, quam citatibus modis.

Quid iuuat in nudis hamata recondere tela

Offibus? ossa mihi nuda reliquit amor.

CAP. VII.

Gallicus, pro Phryge. Nox longa, verrere,

euertere. Propertiano versui mutata distin-

ctione subsidium allatum. sicca luna. can-

dere canis. venire. alia quadam.

GALLICUS Iliacis miles in aggeribus.

EL. XIII.

V. 42

Recte Gallicum pro Troiano accipere possumus. Stephanus de

Urbibus: Γάλλος ποταμός ἐφ' ἣν, ἡ περὶ τὴν πόλιν ἐστὶν ὁ ποταμός.

περὶ τὴν πόλιν ἐστὶν ὁ ποταμός. ἡ περὶ τὴν πόλιν ἐστὶν ὁ ποταμός.

Si nescis, oculi sunt in amore duces.] Eleganter Phi-

FLEG. XV.

V. 12

lostratus in epistola: ὡς δὲ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ποταμῶν.

hinc Ploti-

nus Philosophus Ennead. 111. lib. V. cap. 111. Ego ait quasi

egrotare.

Nox tibi longa venit, nec reditura dies.] Vide sis, V. 24

que notavi ad illud Catulli.

Nox est perpetua una dormienda:

Vbi versum Seneca ex hoc loco emendamus. Nunc addo exemplum.

Siliij Italici lib. XI. 11.

Dij longe noctis, quorum iam numina nobis

Mors instans maiora facit.

Nec nostra Aetiacum verteret ossa, mare.] Malo

V. 14

enim doctissimo Scaligero verteret eleganti locutione. Eandem

quinguo vocem Cornelio Seneca restituo in Aetna. nam & apud

ekum

Cornelius
Seuerus
emendatus
V. 50

illum in mendo cubat: non ita ut non illis tantum
Scrutatur rimas, euerimus omne profundum.

Mali vulgo editur: euerimus.

Omnia si dederis, oscula pauca dabis.] *Langues*
sententia ita ut concipitur in omnibus, quas quidem videt, editio-
nibus quam erigo mutata distinctione hoc modo:

Omnia, si dederis oscula pauca, dabis.

quasi dicat; Omnia à te mihi data putabo, ut Cicero loquitur, si
modo pauca oscula dederu.

EL. XVII.
V. 15

Ergo muneribus quibus mercatur amicam?]

Præuale apud me lectio illorum codicum qui habent: muneribus
quibus mercatur amorem. & videtur altera velut inter-
pretamentum huius esse.

EL. XVII.
V. 15

Nec licet in triuiliis sicca requiescere Luna.] *Plinius*
lib. XVII. cap. XIV. Insuper autem præcipit pira ac mala
per ver, & per solstitium diebus i. post vindemiam.
Oleas autem & ficus per ver tantum, Lunâ frigente, hoc
est, sicca.

EL. XVIII.
V. 5

Quid si iam canis ætas mea candeat annis?]

V. 30

Apuleius *Metam.* v. dixit, candenti canitie lucidus.

Misformosa satis; si modo saepe venis.] *Peculiaris*

quædam notio est huius verbi venire apud hunc nostrum. *supra*

Sic hodie veniet, si qua negauit heri paulo post:

Hic vnus dolor est ex omnibus acer amanti,

EL. XXII.
V. 9

Speranti subito si qua venire negat.

Sive vagi crines puris in frontibus errant.] *idem*

sub initium huius libri:

V. 34

Seu vidi ad frontem sparfos errare capillos.

Hic ego Pelides, hic fœns Hector ego.] *Silicet in*

hæc Veneris palestra: quod & Tibullus de se prædicat: Hic ego

dux milesque bonus. Hinc potitus amica exclamat voster

Callimachus alibi:

V. 41

Hæc mihi deuictis potior victoria Parthis.

Hæc spolia, hæc Reges, hæc mihi cæstrus erant.

Nam melius duo defendunt retinacula nauem,

Plerumque à naue comparationes sumis in amatoris rebus.

supra

Supra El.

T.

N.

Quod v.

etiam in p.

Sed & f.

piensim

etiam naui

abseruau

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

etiam in

Supra Eleg. IV. loquens de secundo amore:

Tranquillo tuta descendis flumine cymba. *Eleg. XIV.*

Nunc ad te, mea lux, veniet mea litoris navis

Servata; an mediis fidat onusta vadis?

Quod videtur esse à Græco fonte. sic enim Meleager Anth. VII.

ἢ φίλῳ ἢ χαλεπῷ ἀσκηπτιᾷ, ὅτι ἡ ἀλυσὶς

ὁμμεν συμπεῖθ' ἅπαντας ἐρρωτοπλοεῖν.

Sed & sententiam hanc de gemina anchora habere auctorem sa-

pientissimum Socratem, cuius hac apud Stobæum verba sunt:

ὅτι καὶ ἐξ ἑνὸς ἀγκυρῆς, ὅτι ἕως ἐν μίᾳ ἐλπίδι ἡ ἡμῶν ἐστὶν

observavit eruditissimus Lipsius.

CAPUT X.

Invidia obnoxia minus diuturna. de arundine

Stygiâ variè agitataum Patris interpretatio,

itemq; Beroaldi excussa & firmata novis au-

toritatibus. Inuenali lux. Canna genus

navis. Cannicarij. tangere ad ossa.

NIL ego non patiar nunquam me iniuria mutat] *EL. XXIV.*

Sic Petronius in Satyræ: Nec me contumeliæ lassant: V. 39.

Quod verberatus sum, nescio, quod eiectus sum, lulum

puto, modò redire in gratiam liceat, quò pertinet & illud

Elegia proxima:

Utro contentus rogat, & peccasse fatetur

Læsus, & inuitis ipso redit pedibus.

Invidiam quod habet, non solet esse diu.] *Gnome EL. XXV.*

ostendens ea diu durare non posse quæ invidia obnoxia sunt, V. 34

quamvis in speciem minus vera, tamen auctores suo habet.

Seneca in Suasorijs: Scias licet ad finem peruenisse, quæ ad

invidiam perducta sunt: Strabo de templo Delphico loquens:

ὅτι ἐπεὶ δὲ ὁ ὅς πλεῖστον ἀσκήσαντες ὅτι καὶ ἰσχυρῶς.

At si sacra forent antiquis grata puellis.] *Fortè V. 35*

—antiqua his grata puellis.

Quicunque & ventu miserum vexastis Vlyssæ.] *EL. XXVI.*

V. 37

Hinc

ITO IANI DOVSAE FILII

Huc pertinent, quæ de verbi vexare notione scribuntur à Gellio
lib. II. cap. VI.

EL. XIV II.
V. 13

iam licet & Stygia sedear sub arundine remex.]
Triplcem interpretationem ad hunc locum attulit Pater. Quid
si quis secundum malit de calamus & arundine ut reseribunt
fieri ad ripam Stygis, non derit illi Virgili auctoritas, qua hoc
asruere videntur Georg. 1. v. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898.

Nauigia ex arundine.

Quos circum linteus niger, & deformis arundo
Cœcyti, tarda quæ palus immabilis vndâ
Alligat. Nec rejecit Beroaldis sententia, qui emblemâ
Charontæ intelligi putat, quandoquidem antiquitus ex arundine
nauigia consuebantur. Plinius lib. v. c. 1. in laciâ ait esse
arundines tantæ proceritatis, ut singula internodia al-
tius nauigabili terpos interdum homines ferant. & cap.
lvi. arundinem libri, naves fieri in Nilo ex papyro, & scirpo,
& arundine, cui accedunt etiam Diodorus, Solinus, Mela.
Neque mirum, cum arundo apud fursos sultos etiam arborum
nomine continetur, & etiam nuncius fieri agi possit, ut dicitur in
l. vitæ ff. arborum furt. cap. l. inc. linciana in Satyra v.

Internalis
explicatus.

— Illud enim veſtris datur alicolis, quod
Canna Miciparum prout tubexix acutae
Ad quem locum Gloſſe veteres nondum edux, quae beneficio vi-
docti, & inmanitate praſtabili Philippi Ratallori Georgi Edij
hibet Canna genus naviſ, unde & canonicatij dicuntur,
quos canonicos haud facile alibi reperis. Sed in naviſ haec
arundine fuerit, videtur aliuere alius eius Potere interpret
Tythæo dicitur, explicat enim: Genus naviſ quod Candia
dicitur, ve ſit Candia Miciparum, id eſt, Aſſorum.
Gandemum enim ſoli Aſii, id eſt, Zamgii, vel, vt alij, By-
zaceni, vt alij, Barce inveniuntur. in Havens
Quicquid gerantur ventris & vinda rapi. Tibullus

Apparent non vlla toro vestigia presso;

Signa voluptatis non iacuisse duos.]

EX. XXIX.
V. 35.

Huc pertinet illud Aristancti Epistola ultima: ἐξαρσηντ' ὁ θεὸς
καὶ τὸν θεογονητὴν ἐκ τῆς πόλεως, παντὶ ὡς οὐ γένηται τὸ ἔργον
τὸ δὲ τὸν δόξατος, ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων συζύγιαν.

Turpia cum faceret Palladis oratorum.]

EL. XXX.
V. 17

Philostratus: ἢ ὅτι ἀνὰ καὶ τὰς ἀλλὰς ἐπὶ τῶν, ὡς τὸ πρῶτον
τοῦ ἀντ' συζύγιαν.

Hic equidem Phæbo visus mihi pulchrior ipso

Marmoreis tacita carmen hiare lyra.]

EL. XXXI.
V. 5

Distichon hoc loco mihi alienum videtur, neque enim præcessit
quidquam quo referri possit illud, Hic itaque sub finem collocan-
dum puto post ultimum distichon, hoc modo:

Deinde inter matrem Deus ipse, interque sororem
Pythias in longa carmine veste canit.

Hic equidem Phæbo visus &c.

Nam cum primo de porticu templo advenisset, de Belidum imagi-
nibus, de templi structura, de armento Myroni circum aram,
hinc de auro Soli curru, de eburnei ferilius, in quibus Brenni &
Niobes historia sculpta, dixisset, commodè subiungit de ipsa togati
Apollinis statua tanto artificio fabrefacta, ut ipsam naturam
promocans, vivere, spirare, & canere videretur.

Et creber patiter platanis surgentibus ordo.] malum:

EL. XXXII.
V. 11

Et creber platanis patiter surgentibus ordo.

Quem tetigit iactu certus ad ossa Deus.] Alibi:

EL. XXXIV.
V. 60

— descendit vulnus ad ossa meum.

Archilochus:

δὴς ἔως ἐν καὶ πύθων ἀφύχεται

καὶ ἐν τῇ πόλει ὁ δὲ πύθων ἐκείνη

πύθων πόλεος δὲ ὅς ἐστιν.

Theocritus Idyll. III.

ὅς ἐστι καὶ πύθων καὶ ὅς ἐστιν ἀφύχεται ἐκείνη.

IN II.

IN LIBRVM III. SEX. PROPERTII.

CAPVT XI.

Via sacra. mentem Lyæo vincere. eam metaphoram sumtam ab Hesiodo, cuius exemplo etiam Plautilectio asserta. prodigiosum Luna deliquim. De Solis luctu quiddam nouum. Pleiadum spissus ignis, chorus. Horatius explicatus.

LIB. III.

EL. III.

V. 50

FLEG. IV.

V. 22.

V. 28

V. 43

Plauti le-

ctio asserta.

V. 56

QV I volēt austeros arte ferire viros.] Sic lib. IV.

Cūm ferit astutos Comica macha Getas.

Mi sat erit media plaudere posse.] Verū Modij &

nonnulla ediciones Sacra habent, non media notum trium-

phantes per viam Sacram in Capitolum ire solitos. noster supra:

Actiaque in Sacra currere rostra via.

Nec miser æra paro clade, Corinthe, tua.] Hæc item

lectio est à codice clarissimi Modij, cum altera valde iurata sit

& obscura.

Me iuuat & multo mentem vincere Lyæo.]

Ab Hesiodo est sumta hæc translatio sanè pulchra, ita ille de vini:

Σωὶ δ' οἶδας χείρας τὰ δ' ἐγ' ἡλώομαι τὰ νότον

Διόμοις ἀφ' ἑσέθεν.

Hinc fulcitur veritas lectionū Plautine in Pseudolo: sed scio, tu

oleum haud magnipendis, vino te Deuincis.

Solis & atratis luxerit orbis equis.] Videsis notata à

me in Tribulum cap. IV. ubi quod monui de defectu Solis, qui

aliunde quàm à Luna interuentu fit, non parum stabili potest

eo, quod & Lunam interdum deficere dicant scriptores, cum

tamen nullam à terra umbra obscuracionem patitur, sed vel

nigra vel sanguinea colore suffusa hominibus apparet. hoc decemur

à Xiphi-

à Xiphi-

παλλὰς

αὐτῶν

(καὶ) τοῦ

ὅτι καὶ

φοβῶν

sensisse v

Augusti

morte:

ideo cre

etiam d

P

ignem tri

δίκας

& nomen

addit. Hi

Plei

Cur autem

Carminu

Exe

Scin

neutrabi

entissim,

stellis, v

dolore per

videretur

à Xiphilino in Vitellio, ubi scribit: *παρὰ χῆς ἔν καὶ χῆ τῷ* Luna pro-
παλῆς ἐς τῷ τῷ Βιτῆς στρατοπέδῳ ἔσσης, ἐκπυρρῶσι digulom
αὐτῶν ἢ σελήνῃ τῇ νυκτὶς ἐκλιπύσσι, ἔχ' ὅτι καὶ ἰσκιὰσιν deliquium
(καὶ τοὶ τοῖς στρατοπέδοις καὶ τὰ τοῦ αὐτοῦ φέρον φέρει) ἀλλ'
ὅτι καὶ ἀμαλῶδης καὶ μέλαινα, ἀλλὰ τί πῶτα χρώματα Luna So-
φορεῖται ἀφ' ἑστῆς ἰσκιᾶς Porro lugere Solem in deliquio videntur lis.
 sensisse veteres, quod cum ex hoc loco colligi potest, tum ex
 Augustino de civit. Dei lib. III. cap. XV. ubi agit de Romuli
 morte: Quasi verò si luctus ille Solis fuisset, non magis
 ideo credi deberet occisus, ipsumque scelus auerfione
 etiam diurni luminis indicatum.

Pleiadum spisso cur coit igne chorus.] Spissum
 ignem tribuit his stellis, quod sint in se conglobata, & ὁρρεῖος
 δίκλινος ὁρρεῖος καὶ δίκλινος, ut Theo loquitur in Aratum: unde
 & nomen illis ὅτι πλεῖστον ἀλλήλων κείνται, ut inter alia ibidem
 addit. Hinc Manilius lib. IV.

Pleiadum paruo referens glomerabile sidus.
 Cur autem Pleiadum choram dicat, ut & Horatius lib. IV
 Carminum:

Horatius
 explicatus;

Indomitas prope qualis undas
 Exercet Auster, Pleiadum choro
 Scindente aubes.

neutrabi explicant Commentatores. puto autem hanc subesse
 causam, quod Pleiades existimentur choram ducere
 stellis, ut tradit Hyginus, quam Electra post Troiam captam
 dolore permota deseruit, & à cateris sese remouit, ne hisciuire
 videretur in luctu.

h

GAP.

C A P V T XII.

Quadam Propertiana cum Alcyphronis Epistolis collata. Locus ex Callimacho expressus. pennæ & πτερυγας pro augurio nova significatione. prælia pro præliatoribus & similia. serere, condere prælia.

Fig. 2. 2. 2.

V. 32

A c mœstam teneris vestem pendere lacertis.]

Malsum An incertam. In Modij codice erat : At incertam.

Pœna erit ante meos fera, sed ampla, pedes.]

Alludit ad illud vulgatum: ἡ νόμισις παρὰ πόδας βούβη.

Viueret ante suos dulcis conuiua Penates

ELIG.VI.

V. 45

Pauper, at in terra, nil vbi flere potest.]

Aliphron in Epistola Glauco ad Galatiam eadem dicit, sed paulo
 latius: ἡ δὲ ἀρχὴ αἰεὶ σωφρονέμεν, καὶ ἐν τῷ κατὰ τὴν φύσιν
 αὐτοῦ τῶν φροσ τῶν θανάτων γήθησι, καὶ πάντα ἐπὶ παιδείᾳ
 εἶναι. οἷς ἐν τῇ κηδεῖν μάλα παρὲς ἡ δὲ ἀρχὴ μετὰ τὴν φύσιν
 τὰς ἐξουσίας καὶ δυνάμεις, τὸς τὰς τελευτάς, καὶ τοὺς ἐκ τῶν
 ἀνθρώπων ἀπονομαζ. γαρ. καὶ ὁ σωφρονέμεν, καὶ τὴν ἀσφάλειαν
 καὶ ἀδελφὸν ἀσφάλειαν. Contrarium sententiam habet in
 Epistola Epistolae ad Elationem: καὶ ἐπὶ τῷ ὁ ἐπὶ τῶν ἐν ἐκείνῃ
 καὶ φροσύνης ἐστὶ τὸ αὐτὸ, ὃ καὶ ἐκείνῳ ἐπὶ ταῖς ταῖς ἀπὸ τῶν
 ἐκείνῃ: ἀλλὰ καὶ καὶ ἐκ τῶν ἐκείνῃ.

8497

Non tulit huic pectus (ita enim diuinitus emendauit.

Ios. Scaliger) stridorem audire procellæ,

Et duro teneras ludere fune manus.

Sed rhyæ thalamo aut Oriciæ terebinthi

Effultum pluma versicolore caput.]

Alexiphron de adolescentē quodam urbanis deliciis immittitur: ἡ δὲ
ἀνὴρ χάριτος τῆς ἑώρας ἑλπίδος ἐς τὰ παλαιῶν πατρὶς ἐστὶν
ἡ ἐφ' ἧς εἶδον κατακλινεῖς, ἡ δὲ οὖτος ἐπ' ἐφικονεν εἰς τὴν κείνην
ἐκ τῆς ἀπορίας ὅτι τῆς κατασκευάτων, ὅτι αὐα sequuntur.

建元二年

V. 8.

Et Niobes lacrymas supprimit ipse lapis.]

Expressis

Expressit pene ad verbum illi Callimachi Hymno in Apollinem:

καὶ ὡς ὁ δακρυόδης ἐν ἑκάστῃ αἰχμῇ ποιεῖ ἴσος,

ὅστις ἐν φρυγῇ διὰ τοῦ λίθου ἐστὶν ἐκταγ

μαρμαρεὶν αἰτὶ γυναικὶ δὲ ζυγὸν τὴν χαλκῆς.

Tuque o cara mihi felicibus edita pennis.]

V. 17

Guilielmus Canterus in Novis Lectionibus: pennis, id est, aubus interpretatur. Ego simpliciter pennas pro augurio accipio, & agnosco transmarinam Venerem, quam & Callimacho, non inspectam aut observatam alius, etuo primus. sic enim ille Hymno in Lauacra Palladi:

γυναικὶ τῆς ὁπιδας, ἐς αἰσος, οἱ τὴν ποσειδῶν

καὶ δα, καὶ πικρὸν ἐκ ἀγᾶδαι πέπυγας.

Callima-
chus expli-
catas.

ubi πέπυγας augurium interpretor, quomodo videtur etiam

Pollitani intellexisse quum vertit:

Cognoscat volucrum quæ prospera, quæque volata
lirrita, cuius item triste sit augurium.

Itaque ἀγᾶδαι πέπυγας respondet Property felicibus pennis.

Colchis flagrantes adamantina sub iuga tauros

Egit, & armigera praelia seuit humo.]

E L. V. 9

Imitatus videtur hunc locum Statius Papinius Thebaidos 1.

Imitatio
Statij.

—trepidum si Martis operii

Agricolam infandis condentem praelia sulcis

Expeditam. praelia autem pro praeliatoribus ponit, ut coniugium pro coniuge, hospitium pro hospite. sic Cuius in III. de Legib. vincula pro vinculo; Manilius lib. IV. triumphum pro triumphatrice dixit: νοῦματ᾽ Ἀριστοφάνες ἀντι τοῖς νοῦμοις. ministeria pro seruis & ministratoriis Iurisc. consulti saepe. noxam pro reo qui nocuit, idem §. 1. Institut. de noxal. actionib.

Quid nunc Tarquinij fractas iunat esse secures.]

V 47

Similis indignatio Claudiam in Eutropium:

Eutropio fasces adseruabantur ademini.

Tarquinii.

CAPVT XIII.

Tentata nonnulla Propertij loca aut restituta.
 aratus eques. Ferreus cataphractus. Cli-
 banarij proprie Parthi. vacui amantes.
 vacans mulier. reprehendere pro sistere.
 Demosthenis arma.

ELEG. XI.
 V. 46

QVOD de aurato equo legitur Elegia ad Posthumum

Neve tua Medea latentur caede sagittæ,

Ferreus aurato non cataphractus equo.]

quamvis commode explicare possit ex istis Virgilianis:

Spumantemque agitabat equum, quem pellis æneis

In plumam squammis auro conferta tegebat:

tamen vix est, ut non corruptum censeam, quia præfessit

Ferreus. & cataphractus definit Seruius, qui & ipsi mu-

niti ferro sunt, & equos similiter munitos habent.

itaque legendum suspicor:

Ferreus aurato non cataphractus equo.

Confirmat suspicionem nostram Claudius de vi. Consul. Honorij:

Ut chalybe indutos equites, & in ære latentes.

Vidit cornipedes

Curtius lib. vi. Equitibus equis quo regumena erant ex

ferreis laminis serie inter se contextis, & similibus Salu-

stius Historiarum vi. Qui præter gradiebantur equites

cataphracti, ferrea omni specie: Equis paria operimenta

erant, quæ lineæ ferreis laminis in modum plume ad-

nexuerat. Ita enim connectenda duo Fragmenta monuit Dater.

Quo pertinet etiam, quod ferreum cataphractum fuit hic

nostrer alludens fortasse ad eorum Clibanariorum, quod est in

Onomastico Patris Danielis, & citatur a Turnebo in. Aduersa-

riis: Clibanarij, quasi tunica ferrei. nam & loquitur de

Medis siue Parthis Propertius, & Clibanarios Persicam

vocem esse tradunt Lampridius & Ammianus, quibus adde,

quod in Notitia Imperij Equites primi Clibanarij Parthi

inter

inter

Mag

Con

apud

gesim

In no

puto.

dicit

ad se

vacu

T

Sed

Hinc

sultus

ad leg

Sed v

Q

Repre

& apu

R

P

Huc p

one de

fese a

patria

publici

fore v

inter vexillationes Comitatus VII. sub dispositione viri illustri
Magistri militum Praesentis recenseantur.

— quæ viua sequatur. Coniugium.] EL. XII.

Coniugium pro coniuge, ut matrimonium pro matrona V. 19
apud Liliam lib. x. plura in hanc rem minus vulgata con-
gessimus superiore capite.

Proloquar, atque utinam patriæ sim verus aruspex.] V. 59

In nonnullis editionibus legas: vanus aruspex. quod verissimum
puto. neque enim optat aut impredatur mala patriæ suæ, sed præ-
dicit tantum. sic lib. IV. ex persona vati eiusdem:

Vera sed inuito contigit ista fides.

Sæpe vago Afropi sonitu permoia fluentis.] Aptius EL. XIV.
ad sententiam fuerit: vaga. V. 27

Semper enim vacuos, nox sobria torquet amantes.] EL. XVI.
vacuos, id est, amica carentes. Sic lib. I. Eleg. XIIII. V. 14.

Tu quod sæpe soles, nostro lætare casu

Galle, quod abrepto solus amore vacem.

Sed & vacare pro viro carere, apud eundem est lib. II. Eleg. IX.

At tu non vnâ potuisti nocte vacare,

Impia, non vnum sola manere diem.

Hinc explicandus, id quod alij non notarunt, Martianus Iuricon-
sultus cum vacantem mulierem pro vidua sumit in l. 5. §. 2.
ad leg. Iul. de vi publ. Tacitus quoque eodem sensu Anal. XIIII.

Sed ubi mulier vacua fuit, necere moras.

Quam possit vestros quisquâ reprehendere cursus.] EL. XVII.
Reprehendere hic sistere, compescere, ac remorari significat, ut V. 9
& apud Lucretium lib. VI.

Quod nisi respirent venti, non vlla refrenet

Res, neque ab exitio possit reprehendere euntem.

Persequar aut studiū linguæ, Demosthenis arma.] EL. XX.
V. 27

Huc feremet, quod Orpheus in Hymnis appellat Mercuriū γλυ-
κόνος δεινὸν ὄντα. hinc Cicero lib. I. de Inventione: Qui verò ita
sefe armat eloquentia, ut non oppugnare commoda
patriæ, sed pro his pugnare possit, is mihi vir & suis &
publicis rationibus vtilissimus atque amicissimus civis
fore videtur. & alibi de eloquentia loquens: Quid tam ne-
cessarium

cessarium, quam tenere semper arma, quibus vel tectus
esse possis, vel provocare improbos, vel te vlcisci lacessi-
tus? Sed & telis disciplinarum armari dicit Vitruvius lib.
1. artibus armari Tacitus siue Quintilianus in Dialogo de
Oratoribus. legibus armari Iustinianus in Proemio Insti-
tutionum. Id quod quam ineptè reprehendatur à Florido quodam,
hinc patet.

EL. XXII.

V. 19

Me miserum, his aliquis rationem scribit avari.]
In Modiano codice erat, avarus, quod placet. & confirmant illa
Ovidiana:

Inter ephemeridas melius tabulasque iacerent,

In quibus absumentas fletet avarus opes.

EL. XXIII.

V. 5

Mistam te varia laudavi sepe figura

Vt, quod non esses, esse putaret amor.]

Faceret veteri Codi: u. auctoritas, legerem:

Cum, quod non esses, esse putaret amor, ut
nam tale quiddam videtur sententia postulare. alludit porro ad
versus suos de Cynthia:

Vt Meotica nix minio si ceret Ibero,

Vt quærotæ puro lacte natant folia.

Et color est toties roseo collaris Eoo.] Hinc Paulus

V. 7

Silentiarius ad amicam:

εἰ γὰρ ἰς αἰτοῦ τῶν μεστῶν ἰπῶν ἔχοντες ἔσταις ἡβῶ.

EL. XXIV.

V. 14

Ah! speculo rugas increpitante tibi.] Claudianus in

Eutropium lib. 1.

Seque reformidat speculo dampnante senectus.

IN LI-

IN LIBRVM IV. SEX. PROPERTII.

CAPVT XIV.

Collis & herba. decus & ordines. *Sallustius explicatus. Aedes Apollinis Palatini. de eacapiendum Manilij locum. Castigatus Festus. Stabilita Scaligeri correctio. alio versu de variantis scriptura vestigiis, fored an melior, certe noua lectio constituta. De quinque stellis quadam moneta non protrita. Item de noua quinque zonarum notione allata & eruta nonnulla planè noua.*

QVOD in secundo statim versu occurrit huius libri:

Ante Phrygem Æneam collis & herba fuit,]
dictum eadem figura, qua à Virgilio x1. *Æneidos:*

— volat igneus aequore Tarchon

Arma virumque ferens. Et in 11. *Georg.*

— pateris libamus & auro. Sic capio & illud *Sallustij Hister. lib. 1. vbi de Cinna loquens ex persona Philippi inquit: cuius in urbem reditu decus atque ordines omnes interierunt.*

Atque vbi nauali stant sacra palatia Phœbo.]

De ade Apollinis Palatini loquitur, quam libro 11. sic describit: V.

Tum medium claro surgebat marmore templum

Et patriâ Phœbo carius Ortygiâ.

Atque aram circum steterant atmenta Myronis,

Quatuor artificis viuida signa boues.

Auro Solis erat supra fastigia currus,

h 4

Et valuae

LIB. IV.
NL. 2. V. 8

Sallustius
explicatus

Et valuz Libyci nobile dentis opus.

Ita enim eos versus digerendos censeo. De dentis in hoc templum collatis puto intelligendum Manil. lib. v.

Item Ma-
nilius.

Hinc Augusta nitent sacratissimè muneris templis
Aurea, Phœbeis certantia lumina flammis
Gemmârumquæ illi radiantes lucibus ignes.

Nam & aurea munera referri videntur ad aureum illum Solis currum. & lumina ad Apollinem. quin & Phœbeis certantia flammis pulchrè conspirat cum eo:

V. 10
Festus em-
datus.

Phœbo visus mihi pulchrior ipso.

Qualia nunc curto iustura novantur equo.]

Emendandus Festus ubi ait: Octoberequus appellatur, qui in campo Martio mense Octobri immolatur quotannis Marti. illud enim quotannis videtur assutur ad hominem aliquo malè feriato & ignaro mori prisci itaque commodi deleri potest. Quinto quoque anno id sacrificium fieri solitum constat ex ipso Festo, & hoc Propertij loco.

V. 16

Hac, ubi Fidenas longè erat ire, via.] *Ita præclare emendavit vir omni præconio maior Ios. Scaliger, cum antea vias legeretur nullo sensu. longè via, id est, longinqua via, dictum autem longinqua via erat ire Fidenas, eodem modo, quo alibi ab eodem:*

Non datur ad Mulas currere lata via.

Tollenda verò distinctio post ire hoc modo:

Hac, ubi Fidenas longè erat ire, via.

via enim non eferendi, sed nominandi casu positum.

V. 18

Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.] *In veteri Modiano est non pudet. Sed longè aliter concepta lectio in editionibus antiquis:*

Sanguinis altricem non putat esse lupam.
Euerit fortasse:

Sanguinis altricem nec putat esse lupam.

ut hoc dicas: adeo degenerasse Romam à prisca illa & horrida simplicitate maiorum in omne luxuria genus prolapsam, ut originis sue pene oblita sit, neque meminerit amplius altricis illius lupæ, omnis lætæ Romana mania in tantum eruerunt.

Aspicenda

Aspicienda via est cæli versufque per astra

Trames, & ab zonis quinque petenda fides.]

V. 208

Josephus Scaliger in doctissimo Commentario suo ad Manilij librum V. posteriore[m] versum ita citat:

Limes, & à stellis quinque petenda fides.

sine ea ab ingenio siue à veteri codice lectio est: nam neque hoc addit, neque ullam causam; quæ fortasse hæc est, quod in stellarum apotelesmatis quinque zona locum non habeant. Caterum per quinque stellas, si hæc admittimus, intelliget Planetas quinq. Quum enim Planeta septem dicantur, Solem tamen & Lunam in numerum venire errantium veteres noluerint. sed & ☿ & ♀ & ☿ & ♀ & ☿ & ♀, reliquos errantes & sidera appellaverunt. causam habes apud Theonem Ptolemæi Commentatorem. Hinc Cicero lib. 1. de Natura Deor. Deos enim octo esse dicit: quinque eos, qui in stellis vagis nominantur: vnum qui ex omnibus sideribus, quæ infixæ cælo sunt, ex dispersis quasi membris simplex sit putandus Deus, septimum Solem adiungit, octavamque Lunam. & alibi eodem libro: Quid? Solis numquidnam, aut Lunæ, aut quinque errantium siderum simile vidisti? Manil. lib. 111. Solem Lunamque vagasque evincant stellas. Iulius Firmicus lib. 1. cap. 14. In quo Sol & Luna, quinque etiam stellæ erraticæ, quæ Planetæ à Græcis vocantur, certa ac definita semper agitatione discunt. Macrobius in Somnium Scipionis lib. 1. cap. xvii. His illud adijciendum est, quod præter duo lumina & stellas quinque, quæ appellantur vagæ. Ex quibus omnibus liquido demonstrasse me puto, veteres, Sole & Luna exclusis, quinque duntaxat stellas in errantium censum venire voluisse. Quod nobis subternetur tanquam in fundamentis, ad superstruenda quedam non vulgaria, neque aliorum commentariis trita: quæ ad intelligentiam huius loci primi observavimus. Dux mihi ad veri cubilia lectio illa altera, quam modo protuli, quæ si in aliquo scripto codice fuerit, puto velut glossema fuisse huius vulgatæ, & quidem doctum glossema: neque enim quivis intelligat zonas hic capi pro ipsis stellis, siue potius stellarum orbibus, atqui id ita esse colligo ex istis: Orpheus Hymno in

Stellus ait inter cetera:

ἡ πιαρεῖς ζώνας ἰσορροπός, ἡ ἐπὶ ἀρχαί.

Proclus lib. IV. Commentariorum in Timaeum: ὁ ὅς δὲ πιαρεῖς ζώνας ἰσορροπός εἰσὶν τὸν διμικρὸν ἐξ ἀναρριπύσας ζώνας, ἡ δὲ δμοῖον ἡλίου μεσημβλησάντων πύρ. Neque aliter explicio illud Claudiani lib. III. de Laudibus Stiliconis, ubi de Roma loquitur: — quæ luce metalli

Claudia-
nus expli-
satus.

Æmula vicinis fastigia conferit astris;

Quæ septem scopulis zonas imitatur Olympi.

Nihil itaque in Propertio mutandum, sed in sententia quam antea videbatur præ se ferre, & in qua miserè allucinatus est Conmen-
tator aliqui doctus. Quid enim attinebat hinc agere de quinque Mundi plagis ambientibus distinguentibusque terram pro ratione caloris vel frigoris, quæ in prædictionibus istiusmodi usum nullum habent. Facit porro ad explicationem nostram illud veteris Poetæ in Epigrammatis Græci:

ἀλλ' αἶψες δ' ἐκ ἀπὸ τοῦδε, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γένεσις πᾶσαν ἔρουσιν οὐρανῷ.

CAPVT XV.

Castigatus Propertij locus virij manifestus cer-
tiori coniectura. Helena καὶ Lycophroni.
Cornicius occurusus inauspicatus in nuptiis. I.
Lipsij emendatio certa. Fragmentū Peruigilij
alterius. cur Venus πικρὸς ὄφθ' & Sapphoni.

EL. III.
V. 8

TE modò munito Sericus hostis equo. J
Ita Beroaldus correxit, cum antea Henricus hostis legeretur.
At in Scaligeri Cod. ce Beticus erat, in Modestino Duricus.
ex quibus mihi in mentem venit scribendum:

Te modò munito Peticus hostis equo. Vel, si id
minus alicui arderet, Parthicus hostis. & quidem aut vera est
restitutio nostra, aut proximè veram. De calaphractis & il-
banariis Partibus dixi supra, quæ etiam ad hunc locum faciunt.

V. 60

Seu voluit tangi parca lucerna mero. J Huc referri
posse

posse videtur illud Meleagri Antholog. VII.

— καὶ ὁ δὲ γυναικὶς

Concordiæque toro pessima semper auis.] Sic Ly. EL. V. V. 6
 sophron Helenam κέρει, id est, nuptiis infauftam auem & δυσ-
 οίωνισιν appellat his versibus:

ὅς μιν πρὶ τῷ δὲ σῶτερ ἐς τῶ δὲ ἐμῶν
 σείλεις ἡγοῦς τῇ διασπάρῃ κενῇ.
 Videtur autem, quomodo ait pessima auis, alludere ad solitaria cor-
 nicu occursum, qui sinistri ominis erat in nuptiis, eoque auspicio
 concordia: societatisque prasagio accinere identidem consueuisse
 veteres ipso nuptiarum die, cuiusmodi καὶ τὸν ὄρνιν testatur Orus
 Apollo in Hieroglyphicis. unde & nos in Epihalamio quodam:

At procul hinc abist viduo cum turture cornix
 Concordi mala scæua toro.

Ut igitur Helena κενῇ, sic cornix mauspicata item auis, cum sola
 apparet, assimilatur hæc anas.

EL. V. 6

Magnam Tirestias aspexit Pallada vates
 Fortia dum posita Gorgone membra lauat.]

Non possum non rchementer probare maximi Lipsij, quam nobis
 per litteras indicauit, coniecturam, siue magis oraculum.

Magno Tirestias aspexit Pallada vates.
 Magno, id est, cum magno suo pretio & malo, nempe luminibus
 ab ea orbatus. Breui illa, ἐν τῷ ἱερῷ, & e puro Latine dignissima.

Poeta nostro phrasia.

Et quæcunque meos implicat vnda pedes.] Sic EL. xre.
 alibi: Et quæcunque meum degrauat vnda caput. V. 16

Et si quid doliturus eris, sine testibus illis,
 Cum venient, ficcis oscula falle genis.] Nam, & V. 70

Martialis ait: Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

SEQUITUR Peruigillum Veneris, quod solophonem
 & fastigium impanet his Notis, in quo tantum pauca & leuia
 monebo post accuratissimam castigationem clarissimi Lipsij, quod
 antequam faciam, non abs re videor facturum, si Fragmentum
 nondum editum, ex alio quodam Peruigilio Veneris elegantissi-
 mo, sed

mo, sed nimis Latino hic apponam, quod à nobili ac docto adolescente Hieronymo Grosstio Lislæ integrum alibi in Gallia extare compert. ceterum is hos quatuor tantum versus in memoria habebat, quos nobis recitauit. eorum intercalare erat primam Trochaicum:

Nemo tentis mentulis det, nemo neruis otium

Ecce passeres salaces, ecce rauci turtures

Hac super virente myrto nos amoris admonent

Cum puellis dulce inire vesticontubernium.

Nemo tentis &c.

Vocem vesticontubernium etiam Petronius utitur: Eequid agebas, inquit, frater sanctissime? quid vesticontubernium facis? Hoc quid sit explicat Epigrammataris Graecus:

ὅστις ἔστιν ὁ ἀνδρὶς ὁποῖον ἔστιν ὁ ἀνδρὶς

χλαίνα.

Pertigilliū
Veneris
V. 7
Sapphus
locus ex-
planatus
variō.

Sed ad rem veniamus:

Cras Dione iura dicet fulta sublimi thron.] Hinc

ποσειδῶντος vocat Αφροδίτην Sappho. quamvis id vel de variegata & florida Veneris veste accipi possit argumento illius Homericæ Iliad. X. Ἐν δὲ σπῆρα ποσειδῶντος ἔταρας. vel de varis pharmaciis quæ mortalibus propinat Venus, curis hominum gaudia miscens, ut Catullus loquitur: Nam cum ποσειδῶντος dicatur multa habens Deïa, seu pharmaca, eiusdem vocabuli vim ad ποσειδῶντος etiam extendi posse ratio suadet.

V. 14

Ipsa surgentes papillas.] Rectum puto surgentes, quod interpretor tumescentes ac floriantes, & veluti strophio emittentes, atque, ut eum Catulla dicam, luctantes: eas horridulas vocat Plautus in Pseudolo: Papillaram horridularum oppressiuncula.

V. 20

Vnico matito nodo.] Quod si: matiti-nodo, ut sit ὁφίη?

V. 45

Detinent & tota nox est peruigila cantibus.] Alij peruigilata. sic Tacitus vigilam conuiuio noctem dixit XIII. Annatum.

PAVLO MELISSO

IANI DOVSE
NORDOVICIS PATRIS
IN
PROPERTIVM
NOTÆ RELIQVÆ

SIVE
PARALIPOMENA.

Viro Clarissimo

PAVLO MELISSO

SCHEDIO FRANCO

IANVS DOVSA F. S. D.

CUM Coniectanea ad Propertium mea
absoluisssem, lubuit hac pauca notata
olim à Patre ad eundem Poëtam adre-
xere velut corollam, tum ad mercium
nostrarum commendationem & illicitum pre-
tereuntis spectatoris, tum etiam quasi supple-
mentum earum observationum, quas à se in fa-
miliari ad Gerardum Falkenburgium Epistola
scriptas publicauit ante decennium una cum
Schediasmate, in quo de Elegiographorum Poë-
tarum statibus nouiter & accurate disseruit.
Quam omnem operam cum tibi tum temporis
inscripserit, mi Melisse, iure tuo, tanquam as alien-
num, exigere ab illo poteras hoc auctarium &
velut interusurium tot annorum. Itaque qui
nos sape mellitissima Musarum tuarum mulce-
dine delectasti, libens accipe in suauissimum Poë-
tam has Notas, à Patre quidē tanquam debitum
munus, à me verò velut in solutum, & agnosce-
dis potius quam explicandis infinitis nominibus
quibus tibi obstringor.

IANI

IANI DOVSÆ
 NORDOVICIS PATRIS
 IN
 PROPERTIVM
 NOTÆ RELIQVÆ.

IN LIBRVM I.

IN me tardus Amor non vllas cœgitat artes.] EL. I. V. 17
Fortè illas.

Et quamuis duplici correptum ardore iuberent EL. 118.
 Hac Amor, hac Liber.] Ovidius: V. 13

Et Venus in vinis, ignis in igne fuit.

Luna moraturis sedula luminibus.] Sic etiam V. 32
 lib. 11. Phœbe moratura contrahe lucis iter.

Gaudia sub tacita dicere velle lubet.] *Fortè ducere.* EL. 117.
 Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos.] V. 14

Huc pertinet illud libri quarti:

Illius arbitrio noctem lucemque videbis,
 Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.

Cùm tibi lingultu fortia verba cadent.] Sic & EL. V. 14.
Martialis: Esse pudor vetuit fortia verba mihi.

Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.] *Hinc V. 23.*

veteris presapie ac multarum imaginum apparet fuisse Gallum,
contra Suetonii sententiam, qui eum ex humili ad præfecturam

Ægypti ab Augusto prouectum autumat:

Atque aliquid duram quærimus in dominam.] EL. VII.
 Cato XXXI. x. cap. de Re Rustica: Per tæmrem in villam V. 6
 quærito, quid fieri possit.

Qui:

ELEG. IX.

V. 29

Qui non ante patet, donec manus attigit ossa.]

Attigit pro attigat seu attingat positum spinor. Futurum antiquum. Sic Horat. Edit cicutis allium nocentius pro Edat.

EL. XIII.

V. 17

Et cupere optatis animam deponere verbis. Alij non verbis sed membris legunt, quibus assentior, maxime propter Pentametrum, quod sequitur:

Et quæ deinde meus cælat amice pudor. Sic lib. II. Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita.

Concludit deinde:

V. 35

Quæ tibi sit felix, quoniam novus incidit error,

Et quodcunque voles, una sit ista tibi.]

Ego tamen quocunque malim, ut significet Poëta, utinam sit una hac insar omnium,

Et quasi pro multis millibus una tibi.

Sic Sappho Ovidiana ad Phaonem suum:

Abstulit omne Phaon, quod vobis ante placebat.

Improbe, multarum quod fuit, vnus habes.

EL. XIV.

V. 1

Elegans autem loquutionis ratio est illa Elegia sequenti:

Tu licet abiectus Tiberina molliter vnda. Id est, leuiter, temerè, atque sine arte proiectus, & quasi effusus iacens. Sic Dido apud Ovidium:

Sic, ubi fata vocant, vdis abiectus in herbis

Ad vada Mæandri concinit albus olor.

Sequitur in Propertio:

V. 3

Et modò tam celeres mireris currere lintres,

Et modò tam tardas funibus ire rates.]

Quod postremum nobis interpretatus est Ovidius lib. IV. Tristium, ubi scribit:

Cantat & innitens limosa pronus arena,

Aduerso tardam qui trahit amne ratem.

ELEG. XV.

V. 24

V. 27

Tu quoque vii fieres nobilis historia. Simile illud Iuuenalis: Ut pueris placeas, & declamatio fias.

Audax ah nimium nostrò dolitura periclo. Sic Horatius: O dolitura meâ multum virtute Neira.

EL. XVI.

V. 18

Quid mihi tam duris clausa taces foribus? Propriè de ianua, quæ nunquam recluditur, ut amanti pateat, ideoque tacere

tacere dicitur *muta pueritas*, quod cardines eius crepitum non edunt, diversa tamen ratione, quam bellicosum illud & taciturnissimum ostium in Curculione Plautina, cuius cardinus lepos ab adolescente amatore eo maxime nomine commendatur, quod nunquam ullum verbum mutaret, unde & oculissimum dicitur *veritum*. Quo item alterum illud ab eodem Comico trahis licet:

Fac habeant linguam tuæ ades, ut me, quum veniam, vocent.

Explicat deinde seipsum Propertius, quum scribit:

Sit licet & taxo patientior illa Sicano,

Sit licet & ferro durior & chalybe.)

V. 39

Patientior enim idem quod durior, & durior idem quod patientior, quæ duo etiam in uno Martialis versu coniuncta reperias hoc exemplo:

Si patiens, fortisque tibi, durusque viderur:

unde durare pro pati non raro a Poëta sumitur. & Ovidius in Ponticus duritiam pro patientia est usus ad Pedonem scribens versu illo:

Et quos tu filices, & quod, catissime, ferrum

Duritiæ confers Albinouane mea?

Versum illum Elegia xvii. puto rescribendum hoc modo:

Nullane placata veniet fortuna procella?

EL. xvii.

non placata procella, ut est in omnibus impressis nullo sensu. V. 7

quod si cui probabitur, ut sciat velim, fortunam hoc loco pro felici euentu, tranquillitateque, ac malana quadam positum se accipere debere.

Sequitur euestigio:

An poteris fideis mea fata reponere ocellis?

V. 11

Id est, cadaver & cineres meos indeploratos urna condere: vel potius a te segregare & obliuisci, quasi meum sumus nihil ad te pertineat? Notandum etiam quætere pro quasere & implorare positum videri posse eo versu: & optatos quætere Tyndaridas.

Vos eritis testes, si quos habet arbor amores.)

EL. xviii.

Id est, si forte & vos amoru igne unquam afflata fuistis, in quam rem Aristæus cōsuli poterit in arguta Epistola illa de Acontij & Cydippes nuptiis. nisi quis amores arbori inscriptos interpretari malit, id quod solere etiam fieri innuit statim poeta cum ait:

V. 19

V. 21

Ah quoties teneras resonant mea verba sub vmbra,
Scribitur & vestris Cynthia corticibus.

Cui consonat Callimachus:

ἄλλ' ἐνὶ δ' ἡ φέλλοισι κακὰ μὲν ἔσονται φέροι τε
ζῆμματα, Κυδίσπολι δ' οὐκ ἴσους κελεύει.

Quem secum imitatus est Aristanetus: ἡ γὰρ τοσούτοι καὶ ἡ
φλοισὶν ἐν κακὰ μὲν ἔσονται φέροι τε ζῆμματα, ὅσα τῷ Κυδίσ-
πολι ἰππομέλει κελεύει. Eodem quoque referenda Nasōni illa
Incise seruant à te mea nomina fagi,
Et legor Oenone falce notata tua.

IN LIBRVM II.

EL. V. 76

ESSEDA cælatis sisse Britannia iugis.] Hoc est, quod
Pliniana ista lib. xxxiv. cap. xvii. Cæpere deinde &
esseda, & vehicula, & perorrita exornare, similique
modo ad aurea quoque non modò argentea staccula
inanis luxuria peruēnit.

ELEG. IV.
V. 4

Et crepitum dubio fuscitet ira pede.] Hoc est, quod
etiam Seneca inter cetera irascentium signa commemorat lib. i
de Ira: Et complosa sapius manus, & pulsata humus
pedibus, & totum concitum corpus.

ELEG. VI.
V. 3

Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lussit Eriethonius.]
Lussit eadem phrasi Catullus:

EL. VII.
V. 7

Et domus, in qua olim lussimus, & domina.
Nam citius pateret caput hoc discedere collo,
Quàm possem nupte perdere amore faces.]

Id est, desiderium tui deponere atque impendere amoris coniugali,
eaque ratione perdere & corrumpere voluptatem, quam hacten-
us ex tua iucundissima consuetudine percepi. Priorem autem
uersum imitatus videtur Ouidius, quem scribit:

EL. VIII.
V. 36

Ante recessisset caput hoc ceruice cruenta
Quàm tu de thalamis abstraherere meis.
Tantus in erepto sauit amore dolor.] Hoc est, quod
ereptum sibi amorem, nempe Brisida. Sic & infra:

Id est
velut
misce
me f
& po

quod
nelia

Contre
staba
defici

feu det
defixa
Si
Metan

Si

Plaut
Q
locand
iuuat i

Q

Q

No
No
Sic dist
Te
Fortè est
marina

Iate

In te ego & aratas rumpam, mea vita, catenas.

Id est, propter te tuique amoris gratia, cui explicationi asserenda vehementer fuerit locus iste Ciceronis ex VII. Epistol. Inprimisque me delectauit tantum studium bonorum in me stetit contra incredibilem contentionem clarissimi & potentissimi viri

Maximaque in parua sustulit ossa manu.] Hoc est, ELERG. 16. V. 14
quod hinc consimili ferè argutia libro IV. postea exprimis Cornelia ad Paulum:

En sum, quod digitis quinque leuauit, onus.

Et lectum stantes circumstaremus amici.] *Seneca V. 17*

Controu. III. Non seruorum turba lectulum circumstabat, non amicorum; inter infantem & mulierculam deficientis spiritus in aduentum meum sustinebatur.

Aut mea si staret nauis in Oceano? Id est, restaret V. 10
scu detineretur ventu aduersus aut contraria tempestate, nimirum defixa anchoru ne progredi posset.

Sidera sunt testes, & matutina pruina.] Sic Ouidius V. 41
Metam. III. matutinaque pruina.

Dicebar sicco vilior esse lacu.] Martialus

EL. XIV. V. 12

Siccæ quod redolet palus lacuna.

Mecum habuit positum lenta puella caput.] V. 12

Plautus. Nunquam cum illa limauit caput.

Quam multa apposita.] Secundum hoc distichon puto ELERG. 17. V. 1
locandum post morata tuis, & preponendum illi disticho Non
iuuat in cæco &c. Ita nimirum exigente sententia hoc modo:

Quam vario amplexu mutamus brachia quantum

Oscula sunt labris nostra morata tuis!

Quam multa apposita narramus verba lucerna!

Quantaque sublato lumine rixa fuit!

Non iuuat in cæco &c.

Non iuuat in cæco Venerem corrumpere motu.] V. 11

Sic dictum, ut à Crispo: Sed se suasque spes corrupturum.

Terra prius falso partu deludet atantes.] V. 12

Fortè falso, ut significet, terram prius squamosum pecu, & marina monstra producturum.

Et subito felix nunc mea regna tenet.]

EL. XVI. Sic idem lib. III.

V. 25

Vt regnem mistas inter conuiuia puellas. & Tibullus:

Parua loquor: regnum ipse tenet, quem saepe coëgit

Barbara gyplatos fesse catasta pedes.

Cur aliquid sacris laniat sua brachia cultris?

EL. XVII.

V. 15

Et Phrygis insanos cæditur ad numeros? Mart.

Alba minus sauis lacerantur brachia cultris,

Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.

Vt sciat esse aliam, quæ velit esse mea] Huc respe-

V. 40. xit declamator ille apud Senecam Controvers. V. lib. 11.

Volo tibi malam gratiam cum sponso tuo facere;

Habet amicam.

Et quatit toties, quænam nunc porricus illam

EL. XVIII.

V. 3

Integrit? Resse. Porricus n. ambulatibus integumentum.

Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores

Herculis, ut scribat, muneris ecquid habes?]

V. 7 Huc spectat distichon Epigrammatis Græci ex VII. Anthol.

F. 149.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

αἰεὶς δ' F.

Mittitur in saltus carcere liber eques.

In Eleg. eadē scita, poetica, varieg. adeo Propertiana loquutio illas Gorgonis & satius fuit obdurescere vultu?

V. 12.

Caucaseas etiam si pateremur aues.]

Quippe si nouo more, nullique quod sciam, Poëtarum v'stato, priori narrationi subiunctum est. quā tamen ipse Propertius postea vtitur libro insequente:

Issent Phlegreō melius tua funera campo;

Vel tua si focero colla daturus eras.

Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britānos.]

PL. XXXVI.

Respicere videtur ad expeditiones ab Augusto susceptas, quarum & Horatius meminit. Britānos istos cum Parthi coniungens.

V. 5

—præsens diuus habebitur

Augustus adiectis Britannis

Imperio, grauibŭsque Persis.

Qua eueperunt anno V. C. DCCXXXI II.

Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Sæpe mihi dubiam traxit sententia mentem, quid tandem significare voluerit Propertius noster cum scripsit:

Iam licet & Stygia sedeat sub arundine remex.]

V. 13

Modo enim de pertica, Porrisculi, id est, hortatoris remigum, qua excisum (ut ait Nonius) & exhortamenta moderatur; modo de *calamus & arundinibus fortē ad ripam Stygi prouenire solitu intelligendum; postremò etiam arundinem istam Stygiam pro receptaculo nauali siue tugurio ac gurgustio arundinis tegulo cooperto ex nostratium consuetudine, quo lenunculi aut cymbæ quietura subducuntur, & tanquam in portu collocantur, ne vi lelicet nudo ætheri exposita rimis fatiscant, tabulæque ac latera earum nimio cali astu contracta hiatum ac lucem per commissuras admittant, accipi posse opinabar. nunc ad priorem sententiam meam postliminio relaber, & arundinem Stygiam porrisculum, id est, perticam, ut dixi, arundineam. Charontis interpretor, quam idem ex nauali disciplina in manu tenens, vibraticis verboribus suis signum modumque dat remigandi.

Vide D. R.
Notas cap.
E.

Quod si fortē tibi properatit fata quietem.] Idem

PL. XXXVIII

Tibullus: Seu matura dies fato properat mihi mortem.

V. 25

V. 49

Sunt apud infernos tot millia formosarum.

Pulcra sit in superis scilicet vna locis.] Hanc & numerorum & loquendi generis rationem expresse Secundus noster lib. 11. Elegiar. ubi scribit:

Cuncta parent tibi Somne cubilia formosarum:

Nocte breui vigilet scilicet vna mihi.

V. 29

Talis visa mihi somno demissa recenti.] Puto indurandum punctum post recenti, nec sententiam absolvendam ante alterius distichi exordium, puta, putas? ut Pentameter prior ille:

(Heu quantum per se candida forma valet)

hoc modo parenthesi includitur. & visa participialiter non verbaliter accipiat, quum alij est subaudiendum putauerint inepta sententia connexionem.

EL. XXIX.

V. 14

Attu nescio quas quæris inepte fores.] Non placet fores, sed foris vel certe foras. ineptum enim videtur, fori quæ-
rere, quod habeas domi, præsertim cui Cynthia in mundo sit, &
que desiderio tui oblaquens in multam noctem te in somni in
cubili suo exspellet, cum tu interim, quod illa præbere parata est,
alicundo à sortis, & nescio quibus nugis hominum superbius &
superfluens vage eas quæstum.

EL. XXXI.

V. 7

—quocunque vagaris Cynthia.] Vagare pro
vagari potius notat Nivius, itaque vagari hic non ut intrans
accipio, sed potius subiunctivi modi. vagaris scilicet pro vage-
ueris, vt amaris pro amaueris. neque mirandum puto in
vagabis.

V. 9

Cum videt accensis deuotam currere tædis

In nemus, & triuæ lumina ferre dex.]

De hoc Statius 111. Siluar.

Iamq. dies aderat, profugis quum Regibus aptum

Fumar Aricinum Triuæ nemus, & face multa

Conscius Hippolyti splendet Lacus.

V. 32

Et sine decreto est viua reducta domum.] Eadem

significatio huius vocis, ni fallor, apud Senecam v. 1. Controuert.

Audes seruum dicere Olynthium etiam post bellum

& ante decretum?

V. 47

Qui quæris Tatios veteres, durosque Sabinos.] Lex:

durisque

duræque Sabinas. Sic Ovid.

Forſican antiqua: Tatio regnante Sabinæ

Noluerint habiles pluribus eſſe viris.

Is mos Saturno regna tenente fuit.] Puto plurimum
hic collocandum, & poſt ſequentis Pentametri finem, Deuca- V. 52
lionis aquas. loco poſſet etiam comma arbitror poni debere, ut cum
ſequentibus conſtruatur, quæ hinc maiore cum elegantia, quàm
priorum diſtichis ſententiæ, dependere videntur hoc modo,

Is mos Saturno regna tenente fuit.

Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,

Et poſt antiquas Deucalionis aquas,

Dic mihi quis potuit lectum ſeruare pudicum?

Semper viue meo libeta iudicio.] Eadem ſententiæ V. 62

Quid ſcio amanti ſuis, quum ſcribit:

Et ſi non cauſa, iudice vince tuo.

Nam rursus licet Ætoli referas Acheloi

Fluxerit ut magno factus amore liquor.] Rursus

hoc loco retrorſum ſignificat, & cum Fluxerit, non cum referas
conſtruendum. Sic & idem dixerat ſupra:

Atque ita me inieſto duxerunt rursus amiſtu.

Id eſt, reduxerunt illo unde me abduxerant prius.

Sed non ante grauis taurus ſuccumbit aratro.] V. 47

Malim graui. epithetum aratro, quàm tauro accommodatum.

Siue in amore rudis, ſiue peritus erit.] Sic alibi: V. 82

Me dolor & lacrymæ meritò fecere peritum.

Atque vtinam poſito dicar amore rudis.

IN LIBRUM III.

NIL tibi ſit rauco prætoria claffica cornu

Flere.] Ego flare legendum autumo, id eſt inflare.

Elegia quarta in magnifica illa Caſariani Triumphis deſcri-
ptione, ſuſciſſimè ad fauſtas vulgi fauentis acclamationes &
plauſus, equos Caſari inter prætereundum reſiſtere facit, idque
ipſiſſimè conueniente etiam numerorum ſono ſuauiſſimè expreſſit
his verbis

FLEG. IV.
V. 13

Quā videam spoliis oneratos Cæsaris axes
Ad vulgi plausus sæpe resistere equos.]

nec sine rivali tamen. Nam & Ovidius lib. iv. Tristium Eleg.

II, idem aperte emulatus:

Ipsè sono, plausuque simul fremituque calentes
Quadringuos cernes sæpe resistere equos.

V. 43

Me iuvat & multo mentem vincere Lyao.] Sic &
Statius in Sylui: Et mentem vincere thoris.

Et. v. v. 16
ELEG VI.
V. 25

— medio nebat & ipsa loco.] Lego foco.

Reddite corpus humo, positaque in gurgite vita
Patrum sponte tua vilis arena tegas.]

Ad huius loci perspicuitatem mirifice facit ille Petronij locus:
Et si nihil aliud, certe diutius iunctos mare nos feret,
vel si voluerit misericors ad idem litus, expellere, aut
præteriens aliquis tralatitica humanitate lapidabit, aut,
quod ultimum est, iratis etiam fluctibus, imprudens
arena componet.

V. 46

Pauper, at in terra, nil vbi flere potest.]

Antiphanes Comicus:

ὅτι γὰρ πένθος αἰσθητὸν, ἢ πλὴν τῆς τῆς πλ. αἰ.

V. 60

Attulinius longas in frera vestra manus.] Inquit
reciproca fluctuum ac scopulorum collisione manus distosque litis
breuiorès fractos, admittitatumque se unguibz & extremis cor-
poris partibus derasis auulsiſſimè radicitus, quos integros attulerat
in mare. Id quod solere fieri, atque adeo sæpe euenisse hominibus
naufragio in nostrum litus expulsis, non ab acuto scopulo Halcyo-
num (ut Peto) qui apud nos nulli sunt, sed arenarum & fluctuum
mutuo collisione attritu celusque (quod acutum merito vocat
Horatius) intentissimi acrimonia, oculati testes esse possumus.
Hinc dixit paullo ante:

Huic fluctus viuos radicitus abstulit yngues.

V. 66

Ultima quæ Peto, noxque diesque fuit.] In hoc
versu mirum neminem etiam vsque adhuc quod offenderet offen-
disse, at ego quoniam etiam pignore præstare paratus sum, non illo sed
hoc modo Propertium nostrum scripsisse:

Ultima quæ Peto voxque diesque fuit.

Teda

Tecta superciliis si quando verba remittis,

Aur tua cum digitis scripta silenda notas.] *Ouid.* EL. VII. V. 25

Non oculi tacuere tui, conscriptaque vino

Mensa, nec in digitis littera nulla fuit.

Male legitur ibidem:

Dulcior ignis erat Paridi, quum grata per arma.] V. 29

Graia itaque praecluditio reponendum, eo magis quod eadem plane deprauatio sit alibi apud eundem:

Et Methymnæi grata salua meri.

vbi legendum Graia, praesertim quum Scaliger in veteri suo codice Græca pro grata extare moneat. Idem error in Ouidio commissus libro Amorum I.

Grataque in Iliacis mœnibus vxor erat.

cum & ibi emendandum sit Graiaque. Dealbetur & tertius de una eademque fidelia paries nobis, Papinius dico Syluar. III.

Quid laudem ritus libertatemque Menandri,

Quam Romanus honos & Graia licentia miscent. argutissime, ut Græcorum leuitas Romana quasi grauitatis mixtura aptissime ac decentissime temperetur. Male in impressu omnibus grata legitur.

Observandum quoque eadem Elegia arma eleganter pro bellis posita illo versu:

Aut tecum aut pro te mihi cum riuallibus arma

V. 53

Semper erunt.

Atque hinuli pellis totos operibat amantes.] EL. XII. V. 35

Hinulus est himulus, ut Græci tam vrit quam vrit dicitur, & vomerem utrumque significat. Sed & mox eorundem Græcorum exemplo pastoris aulam pro caula posuisse videri potest Callimachus noster, cum stabulis vel caulam aulam indigebant Græci, atque eodem nomine domos etiam regius siue palatia iidem ipsi designent. cui sententia xxi rûc itabâs adiungas licebit.

Pinus & incumbens lætas circumdabat umbras,

V. 37

Nec fuerat nudas pœna videre Deas.]

Ubi lætas hilares interpretor ex Martialis:

Exercet hilares facilis hortus umbellas.

allusum autem ad fabulam Ailaoni in sequenti versu, cui

i s

Dianara

Dianam nudam uidisse pœne ac noxa fuerat. sed nescio an argen-
tius Ippius, docti serie & perquam scitè:

Et fuerat nudas penè videre Deas.

utriusque sedens loquendi genere atque isdem pene verbis in
Satyris suis Horatius, scribens: — Cois tibi panè videre et
Ve nudam.

EL. XVI.

V. 2

V. 10

Da mihi pacato vela secunda pater.] Torré
pacatus.

Quas carpant nullæ me vigilante feta.] Alludit
ad Fabulam illam multo notissimam de Capro qui vilens arro-
rat, de quo Ouidius in Fastis:

EL. XVII.

V. 5

Hic ubi mortales dextra cum quaereret vrbes.] Vide
commentariolum nostrum in Horatium ad illud:

Omne sacrum rapiente dextra.

EL. XVIII.

V. 10

Et rapidæ stimulos frangere nequitia.] Lego
rabida. Nam & Horatius de effrenata seminarum libidine:

EL. XIX.

V. 30

Semper amet fructa semper amoris egens.]
Secundus contraria sententia iussit:

EL. XXI.

V. 4

Semper amet dulci semper amore fruens.
Raptorisq; tulit quæ via Diis equos.] Eadem
epitheto usus & in principio operis sui Claudianus:

Inferni raptoris equos.

IN LIBRVM IV.

EL. V. 13

BUCCINA cogebat priscos ad verba Quirites.]
Dionysius Halicarnassensis: ὅτι τὰς μὲν παλαιὰς ὁπλὰς διέ-
τοις βασιλεῦσι συγκαλεῖν ἐξ ἐνόματος τοῦ καὶ πατρίδος ἀν-
τιφρόνων, τὰς δὲ ἀμικτικὰς ὁπλὰς τῶν πρὸς τὴν ἐξουσίαν καὶ
ἐκείνοις συγκαλεῖν οὐκ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν οὐκ ἔστιν. Videndus
etiam Isidorus Orig. XVII. cap. IV. in voce Buccina.

EL. VI.

V. 45

Nec hōs vllus hiat pratis. quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante mea.] Eadem ferè

argutia lib. I. 1.

Me iuuet hesternis positum languere corollis.

Variisq;ue

Utriusque verò loci acumen subtilissimè uno versu expressum habes in Secundo nostro, ubi scribis:

Impositæ fronti mecum languere corollæ.

Hæc Arethusa suo mittit mandata Lyotæ,

Cùm toties ablis, si potes esse meus.

Si qua tamen tibi lecturo pars oblita dèerit,

Hæc erit è lacrymis facta litura meis.]

Ex huius epistola principio facillè colligi potest primos duos versus deesse Ovidianæ illi, quam Canace fratris Macareo scribit. sic enim incipit:

Si qua tamen cæcis errabunt scripta litatis,

Oblitus à dominæ cæde libellus erit.

At mihi cùm noctes induxit vesper amaras,

Si qua relicta iacent, osculor arma tua.] Sic Hero apud Ovidium Leandri vestes pro ipso Leandro osculari se scribit.

Quid referam quoties do vestibus oscula, quas tu

Hellespontica ponis iturus aqua?

Tum quætor in toto non fidere pallia lecto.] Hec v. 31 illud est, quod sibi quoque usu aliquando venisse commemorat idem Ovidius illi versibus lib. 1. Amorum:

Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur

Strata, neque in lecto pallia nostra sedent?

Seu voluit tangi parca lucerna mero.] Interpreta- V. 60
tio huius moris ab Ovidianis exemplis petenda, ut:

—sic ad tua verba reuixi,

Vt solet infuso crescere flamma mero.

Item altera:

Ecce merum nutrit faustos instillat in ignes.

Pallades extinctos si quis mirabitur ignes,

Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.]

Multos incertos certare hanc rem vidimus, quid sibi Propertius velis hoc loco. Quid enim Palladi cum Vestia? inquirunt. qui sciunt velim id ipsum ex ultima antiquitatis penne deprementum esse, quod ut aliquando perficiet plantam ac clarum fiat, locum quendam Ovidianum adferemus, ubi de Palladii simulacris siue Palladio agitur, quod Roma in templo Vestæ asseruari, inque eius tutela

FL. III.
V. 1

V. 19

V. 60

EL. IV.
V. 41

tutela esse scribit. Vnde quid de Propertiana lectionis veritate in posterum statuendum sit, vel cæco, Vestale igne clarius, patiturum confidimus. Sic itaque Poëta iste Pelignus lib. Fastor. v.

Creditur amiserat signum cæleste Mineræ iuga.
Vrbis in Iliacæ desiluisse iugo, (Fortè iugum vel
(Cura videre fuit: vidi templumque locumque:

Hoc superest illic, Pallada Roma tenet)

Consultur Smintheus; lucoque obscurus opaco

Hos non mentito reddidit ore sonos:

Ætheream seruate Deam, seruabitis urbem,

Imperium secum transferet illa loci.

Seruat, & inclusam summa tenet illos in arce

Curaque ad heredem Laomedonta venit,

Sub Priamo seruata parum: sic ipsa volcas,

Ex quo iudicio forma reuicta tua est.

Seu genus Adraſti, seu fartis aptus Vlyſſes,

Seu pius Æneas eripuisse ferunt,

Auctor in incerto est, res est Romana: tuerur

Vesta, quod assiduo lumine cuncta videt.

Quod per-
net etiam
illud Pro-
peritij quod
sequitur:
At Vesta
Iliacæ felix
tutela fa-
uilliz. D. F.

Vides hic signum Palladi ab æterno omnituente & peruenit Vesta lumine, in urbe Æternæ, tanquam ab ædificata sedulo * castetudine asseruarique, metuente scilicet ne quis secundus Vixes forte obrep-
pat, qui doctus doli fatalis se thesauro interuortat denuo. Idem libro 111. Tristitium confirmatur aliquanto clarius:

Hic locus est Vesta, qui Pallada seruat & ignem.
Sed & Palladios focos vocat Prudentius lib. 11. in Symmachum. est enim ignis ille Vesta æternus, vel teste Servio lib. 1v. Æneid. in templo Iouis qui æther est, & Mineræ quæ supra ætherem est. vnde de patris capite procreata dicitur,

EL. v. V. 26

Murrheaque in Parthis pocula cocta focis.]

Murrhina pocula hic significantur, quæ Propertius scitilia fuisse videtur existimasse, quum in Parthorum caminis cogis ea seruat, dissidente * Plinio, qui humorem putat sub terra concretum, densarique calore, eumque lapidem erui & in rassa calari.

Sed breue quod currens vector ab urbe legat.]

Current,

* Libro

xxxvii.

cap. 11.

EL. vii.

V. 84

Currens, id est, cursum ac properanter praternavigans, sic Horatius: licebit Iniecto ter pulvere curras, id est, nauis porro.

Lanuij ad portas hei mihi solus eram.] Id est, ELEG. IX. nihil aliud quam Lanuij portas, id est, Cynthiam meam Lanuium. V. 22. unum profectam cogitabam, itaque mihi euenit quod Tibullus sibi etiam usu venisse predicat:

Sæpe aliam tenui, sed cùm iam gaudia adirem

Admonuit Dominæ, deseruitque Venus.

Imponitque notam collo.] Sic Lucilius: Cui sæpe V. 39 imposui mille plagarum in die. Simile illud Ciceronis ad Atticum lib. 1. Sed tamen, vt te de Republica consolet, non ita vt sperarunt mali, tanto imposito Reipublicæ vulnere alacris exultat improbitas in victoria.

Sic mæstæ cecinere tubæ, cùm subdita nostrum

Detraheret lecto fax inimica caput. Lego:

EL. XII. V. 9

Sat mæstæ cecinere tubæ. Ita nimirum postulante sententia, qua nil aptius elegantiusue.

Quid mihi coniugium Pauli? quid æturus auorum V. 21

Profuit? aut famæ pignora tanta mea?

Num minus immites habuit Cornelia Parcast?

Similis structura sententia illius apud Ouidium in Epistola Leandri:

Quid mihi, quod lato non separor æquore, prodest?

Num minus hæc nobis tam brevis obstat aqua?

Ipsa loquor pro me, si fallo, pæna sororum,

V. 27

Infelix humeros vigeat vîna meos.]

Sic Ouidius 1 x. Metamorphos.

Viximus innocuæ, si mentior, arida perdam

Quas habeo frondes, & cæsa securibus, vîra.

FINIS.

IN PERVIGILIVM VENERIS

NOTATA
IVSTO LIPSIO
ELECTORVM L.

CAP. V.

ELEGANS mehercle & quantū pretij carmen,
molle, tenerum, sed Romanis, ut sic dicam, non Ale-
xandrinis deliciis. In eo aliquot mendae quae praequam
tollant, quarum de Titulo & de Scriptore. Titulus
fuit, Pervigilium Veneris. Colligo facile ex subscri-
ptione. Explicit pervigilium Veneris. Ex titulo non ignotum
argumentum. Laudatio enim Veneris fuit, composita quasi per
occasionem Pervigilij, quod tres ipsas noctes in honorem deae
cant. Eandem illuc versum in hoc Carmine.

Argumen-
tum & oc-
casio huius
Carminis.

Ipsa vellet ut venires, si deceret virginem:
Iam tribus choros videres feriatis noctibus.

Et illa Plauti Curculione:

Quid? tu Veneri pervigilare te vouisti Phædrom?
Nam hoc quidem haud multo post luce lucebit.

Sed & Pervigilandi honos vulgatus in ceteros deos. Fortune per-
vigilium est apud Suetonium in Galba, cap. 1111. Fortune
simulacrum in parte aedium consecratum mensuris
deinceps supplicationibus & pervigilio anniversario
coluit. Cereri, apud Tacitum: Lectisternia & pervigilia ce-
lebrauerunt feminae quibus mariti erant. Incertum cui deae,
deae, apud Lium lib. XXII. per tres item noctes. Triduum
sacris-

sacris
an
Can
por
gula.
ptore
dam
Catul

Neut
vanu
Augu

X V
R

Ita leg

Iulus

Sueton

pattr

adversu

ergo Ca

Scriptor

Vu

In

Vu

non abet

Tu

Co

Ma

postremo

tamen Vi

ptor, non

illius ger

Vriscary;

versus 11

Principio

Ver

sacrificatum ad Harnas. Nocturnum erat sacrum, ita ut ante mediam noctem compleretur. Gracchus castra Campana, ut in perugilio, neglecta simul omnibus portis inuadit. Perugily meminit iterum Suetonius in Caligula, cap. LIII. & Vitellio, cap. x. Titulum ergo inueni: scriptorem quæram, & non inueniam. Duelli elegantia carminis quidam Catullū Veronensem esse consueverunt: alij, in quibus Scaliger, Catullum Vibicarium poetam, nominatum Iuvenalis,

Quæritum
de scripto-
re.

clamosum ageret cum phasma Catulli.

Neuter potest, nisi me fallit ratio temporum, quam subdixi non vanis coniecturis. Natum enim comperior hoc Carmen in imperio Augusti. Argumento horum versuum,

Quando
videatur id
Carmen
scriptum.

Vnde Rhamnes & Quirites, proq; prole posterum Romoli, patrem crearet & nepotem Cæsarem.

Ita legendum, non matrem, doceo infra. Pater Cæsar, Divus Iulius est; nepos, Augustus. Sape ita discriminandi causa historici. Sueton. Cæsario, quem ex Cæsare patre concepisce Cleopatra prædicabat. & alij sapius. At hæc tam quasita blanditia adversus Augustum, quomodo convenient nisi in hoc ævum? Non ergo Catulli Veronensis. Disco amplius: post Virgilium vixit hæc scriptor. Certè locus ille totus,

Vt Pant* totis crearet vernis annum nubibus
In sinum maritus imber fluxit alma coniugis
Vt fetus immixtus omnes aleret magno corpore.

Post Vir-
gilium
scriptum.

non abest, quin è Virgiliano isto expressus sit,

Tum pater omnipotens fecundis imbribus æther
Coniugis in lætæ gremium descendit, & omnes
Magnus alit magno commixtus corpore fetus,

postremo quidem versu etiam ad verbum, ut ego restitui. Nisi tamen Virgilius hæc ab illo: quod non censio. Sanè quisquis scriptor, non ambigo quin extrema sub tempora Augusti. Hæc Catulli illius germani non erit, quia ætate relinquitur. non illius mimici Vibicarij, quia antecit. Cetera videbit Theobus. ego transco ad versus istos, quos sanato, cum Homero, Ee tridac ea restitui. Principio carminis non dubium quin multa desint. Illo versu,

Ver novum, ver iam canorum, ver natus orbis est.

elegantè

M

O

carmen;
non Ale-
usquam
Titulus
subscri-
gnatum
quasi per
dem. 2. 6.

Thromæ:
cebit.
ano per-
ortant
nstruis
erlarlo
ilia co-
cui den-
iduum
sacrifici.

Ver notus
orbis.

elegantior Pythoeus, vere natus orbis est. nec male ego, ver renatus orbis est. sententia gemina huic Pliniana, Arborum flos est pleni veris indicium; & anni renascentis.
Versu 1x.

Venus na-
ta è spuma
& sangui-
ne.

Tuno quiuore desuper huc spumeo pont' de globo
Amicus ille noster, luno rote de supernis. Mibi correctio
apud Iannum Douzam fabulant; feliciter sub manu nata,

Tunc cruore de superno ac spumeo ponti è globo
Nihil clarius. Tangit Fabulam qua fingitur Venus è spuma
maru nata, & è sanguine prolium (ut honestè dicam) Calli.
Tibullus: — is sanguine natam,

Is Venerem è rabido sentiet esse mari.

Arnobius, Nunquid à nobis dicitur ex pelagi spuma &
ex Calligenitalibus amputatis Cytherea Veneris conc-
retum coaluisse candorem? Paulo post etiam scribe,

Fecit vndantem Dionem de matitis imbribus.

Maritos imbres appellat Spumam & cruorem, sane quam ele-
ganter. Desunt autem hic minimum semi aut septem versus, quod
apparet ex versu intercalari praeponere posito. Versu xiiii.

Ipsa surgentes papillas de Faboni paritu
Vrguet in totos *pentes.

Truncatam vocem arbitror, & scribo, Vrguet in thoros te-
pentes. Prioretiam versu malum, Turgentes papillas, Faboni
spiritum verè inuenit & ingentesè Pythoeus. Versu xvii.

Et me canat lacrimae trementes de tadum pondere.
Videor pro parte emendare posse, Et micant lacrimae tremen-
tes. Intelligit autem guttulas illas è rare subsistentes & laeuimen-
tes, Cetera non possum. Lethutius noster, decadiuo pondere.
Versu xxii.

Ipiussit manè tuæ virgines nubant rosæ.

I. Douza
vera laus.

Pythoeus, Ipsa iussit. restè. Reliqua sic Iannus Douza: Douza
inquam, meus, non iterum in transursu dicendus. Tot mihi in
illum iussu amoris causa, tot admirationis sunt. Omitto possum, &
cum possum supra hoc saeculum doctrinam: probitas, & ingenui
mores, & quæ nihil gratia causa facit, gratia, à Voni, in quo
homine paria sunt, aut erunt! Vt verè de illo hoc elogium & ad
praefatio-

praef
& li
figu
apu
feto
bat.
Veni
ab h
hic v
Non
& la
fabula
rat, r
perfu
rà 3
I
A fin
scilicet
dandur
ponunt
Stratius
delibere
Pi
Rene D
Et lepi
Quasit
In
Legu
Vt
Dixi, &
quem ex
nostro spo
mixtus
Vn

IN PERVIGILIUM VENERIS. 145

prestationem, quod dicitur, scripturus sum. Verā proles Musarum,
& alumnus Gratiarum. Nec abripit amor me iudicio hoc scribo,
liquid umquam: & peto quæsoq; (vita tantum mihi aut fama
apud posteros sit) ita hæc legens non quasi laudem ab amico; sed
sententiam à iurato teste: Redeo in viam. Douza, inquam, lege-
bat. — mæne ut vdx virgines nubant rosæ, rectissime.
Venus iussit, ait poëta, ut mane virgines tegant se ornamentis vdis
ab humore noctis & quasi ebris rosæ. Nec fallit lectorem nubendi
hic verbum, prisca significatione, velandi. Versu XXIII.

Fulsa prius de cruce, deque amoris oculis.

Non diu, sed intentè mihi quasita correctio, quam repperi, &
& lego, Fulsæ aprino de cruce. Ab historia hæc lectio, vel à
fabulâ potius. Nam rosas à sanguine Adonis, quem aper occide-
rat, traxisse ruborem vulgò volunt poëta. Fulsæ ergo, tinctæ sine
persusa nisi qui eligit, Fulsæ. Bion de hac re, aīxæ pōds rīx lēi,
rā J dāpva rāi aīpōi aī Ovidius & alij Versu XLV.

Detinent, & tota nox est pervigila canticis.

A sine lego, pervigil à canticis. syllaba præter vulgi morem
scilicet producta, ut iambum vitemus. Ad principium amen-
dandum cenor, Detument. id esset, tumorem & factum diu illi Detumere.
ponunt, effusi in iocis, & solitam pervigilio hilaritatem. Scio
Statium Papinium non abfimiliter ea voce usum: tamen aduice
delibero. Versu XLIX.

Præfens ipsa iura dicit, adscelerunt Gratiæ.

Bene Douza, Præfens i. iura dicet, adscelerunt Gratiæ
Et lepida hercle filie est, ut Venus in ille tribunali quasi Præfens
Quasitorque sit: Gratiæ, adstrictes. Versu LX.

In sinum maritus imber fluctus.

Lego fluxus. Ita apud Lucanum:

— ether defluxus in Austrum. Versu LXI.

Ut fletus immixtus omnis aleret magno corpore.

Dixi, & non muto, legendum fœtus: ex sententia, & Virgilio
quem expressit. Turbat me tamen quod insolens eo loco poëta
nostro spondæus est. itaque per me sanè legatur, Viq; fœtus
mixtus omnes. Versu LXXII.

Vnde Rames & Quirites proque prole posterum

K.

Romoli

Rosæ tinc-
tæ cruce
Aonidis.

Romoli matrem crearet, & nepotem Caesarem.

Falsa lectio. Quid? an ex nuptiis Sabmarum cum Romano creata mater Romuli? Atqui Romulo iam regnante iuncta illa innupta nuptiae: nedum ut ex illa Romulo mater. Persevero ergo legere — proque prole posterum

Romoli, patrem er. & n. Caesarem. *sententia non dubie in gratiam Augusti, Venus, inquit, conciliatrix fuit Romanorum Sabmarumque nuptiis, ut ex eis Rhannus & Quintus crearet, & in postera secula utrumque Caesarem, patrem cum nepote.* Versu lxxx.

Ecce iam super geneſtas explicat aonij latus.

Aut ego me amo, aut Phœbus me amavit, cum correat, explicant agni latus: Nec sanè significantius exprimi potuit decubitus ille ovium in latus, quasi apricantium. Id enim solent super genitum, myrricas, & humiliores frutices. Nec plura de hoc Perugilio; ne ipse parvigilem.

Quadam

Quædam ad marginem omiſſa

I N

C A T V L L O

T I B V L L O

PROPERTIO.

EN tibi Lector, correctiones nonnullas eruditissimorum virorum quæ ad marginem Poëtarum ipsorum omiſſæ, quibus adiunxi etiam à quibus auctoribus manassent lectiones pleræque, quæ receptæ in contextum. Cumque maximam partem ex viro maximo Iosepho Scaligero debeantur; id in nonnullis monere visum fuit. reliquas tibi è doctissimis eius Castigationibus haurire promptum est.

k 2

VARIÆ

IN CATULLO.

CARM. I. V. 9. *Scal.* parrima virgo.

CARM. III. *post tertium versum antiquitus excusi habent hunc: Passer delitiae mea puella.*

CARM. VII. V. 5. *Frut.* vobis.

V. 15. *Scal.* Scelesti, rere q. t. m. v..

V. *codex Murati.* Scelesti, quæ nunc q. t. m. v.

post 18. in plerisque editionibus legitur hic versus:

At tu Catulle destinatus obdura.

CARM. X. V. 8. *Stat.* Equonam.

CARM. XVII. V. 3. *Ita Scaliger.*

V. 9. *Stat.* suscipiantur.

V. 21. *Lips.* merus stupor.

V. 24. *Ita P. Victorius Var. Lect. lib. 13. cap. 11.*

CARM. XIX. *hoc Catullo primus asseruit P. Victorius lib. 12. cap. 3.*

V. 6. *Scal.* ita explet: filiusque coloni.

CARM. XX. V. 18. *Ita Muretus.*

CARM. XXII. V. 13. *Scal.* hoc reititus.

CARM. XXV. V. 7. *Scal.* Tyrographosque:

V. 10. *Ita Scaliger.*

CARM. XXVI. V. 1. V. *codex Lipsij vosira. Sic Catullus alibi:*

Ut ista vestra diffututa mentula, ne quis cum viro
docto barbarum & Gothicum loquendi genus id esse persua-
deat sibi.

CARM. XXX. V. 9. *Ita Scaliger.* ab. colambulus Dionæus.

V. 24. *Ita Scaliger.*

CARM. XXXI. V. 11. V. *cod. Mureti:* at Dij meminere
at meminit Fides.

CARM. XXXVI. V. 13. V. *Cod:* enthearam.

CARM. XL. V. 11. *Ita Scaliger in Coniect. ad Varroem.*

V. 19. *Ita Scaliger.*

CARM. XLIV. V. 1. *Scal.* nec nimio.

CARM. XLV. V. 7. *Scal.* expui ruffim.

V. 15. *Scal.* procuraui.

CARM.

CARM. LV. V. 2. *Scal.* Peri rustice.

V. 5. *Scal.* Fuffio.

CARM. LVI. V. 2. *Scal.* tabernæ.

V. 4. *Scal.* ex V. C. libellis, id est, librariis tabernis.

CARM. LX. V. 2. *Scal.* Vxor ne Meni?

CARM. LXI. V. 1. *Scal.* Libystinis.

CARM. LXII. V. 46. *Ita Scaliger.*

V. 68. *Scal.* Stirpe iungier.

V. 146. *Scal.* quâ licent.

CARM. LXIV. V. 5. *Scal.* illa.

CARM. LXV. V. 8. *Scal.* Augusta.

V. 95. *Scal.* frondosam.

V. 229. *Ita Scaliger.*

V. 287. *Scal.* ex vestigiis veteris scripturæ:

Minyas in linquens Doris celebranda choreis.

Cranona ærisonamque, tulit radicibus altas

Fagos. & c.

V. 290 *Scal.* fletaque sorore.

V. 350. *Ita Scaliger.*

V. 352. *Scal.* ex V. C. præcernens.

V. 383. *Ita Scaliger.*

V. 389. al. centum p. c.

CARM. LXVII. V. 28. *Ita Scaliger.*

V. 48. *Scal.* vi sicelicum. o. g. p.

V. 55. *Scal.* ex V. C. aduolat umbras.

V. 63. *Scal.* Vuidulo à flatu.

V. 91. *Scaliger:*

Sanguinis expertem non fueris esse tuam me,

Sed potius largis affice muneribus.

CARM. LXVIII. V. 30. *Scal.* imminxerit.

V. 42. *Ita Scaliger.*

CARM. LXIX. V. 51. *Scal.* ex V. C. Amathusia.

V. 52. *Ita Scaliger.*

V. 75. *Ita Turnebus.*

V. 79. *Scal.* defugeret.

V. 128. *Ita Scaliger.*

V. 151. Ita Scaliger.

CARM. LXXV. V. 3. Ita Scaliger.

CARM. LXXVII. V. 16. Scal. Hoc face sis.

CARM. LXXIX. V. 7. Scaliger:

—quod pura pura puellæ

Suavia conminxit spurca salina tua.

CARM. LXXX. V. 4. Scal. notorum.

CARM. LXXXI. V. 8. Ita Scaliger.

CARM. LXXXIV. V. 4. Ita Scaliger.

CARM. XCVI. V. 7. Ita Scaliger.

CARM. CVIII. V. 7. Ita Scaliger.

CARM. CXVI. V. 7. Ita Scaliger.

IN TIBULLO.

LIB. I.

ELEG. I. V. 6. Scal. ex V. C. exiguo.

V. 15. Fruter. fit.

V. 17. Frut. donatur.

ELEG. III. V. 71. Scal. Tum h. i. p. serpens, tum C. o.

V. 77. Scal. & circat stagna.

ELEG. IV. V. 71. Scaliger:

Blanditis vult esse locum Venus ipsa querelis.

Supplicibus miseris flentibus ipsa fauet.

ELEG. VI. 23. Scal. aram.

ELEG. VII. V. 9. Tarbella. Ita Scaliger.

V. 12. Scal. fluuij.

ELEG. VIII. V. 14. V. C. comprehensos.

LIB. II.

ELEG. IV. V. 23. Scal. ex V. C. —suspensa foci infu-
gnia sacris.

LIB. III.

ELEG. III. V. 3. V. editio: limine templi.

ELEG. V. V. 7. Scal. ex V. C. temeranda virorum.

ELEG. VI. V. 21. J. Guiliel. seuoris.

IN PROPERTIO.

LIB. I.

- ELEG. II. V. 53. *persudent. Ita Scaliger.*
 ELEG. III. V. 16. *Scal. ultima creta.*
 ELEG. VI. V. 32. *Turnebus: arata.*
 ELEG. XI. V. 1111. *Teuthrantis, Ita Scaliger.*
 ELEG. XX. *Multa in hac Elegia e correctione Lipsij sunt, quae vide apud illum Antiq. Lect. lib. 1. cap. 14.*

LIB. II.

- ELEG. I. V. 2. *Somnum. Ita Scaliger.*
 ELEG. XXXIV. V. 75. *Scal. suam lassus v. auenam.*

LIB. III.

- ELEG. I. V. 28. *Frut. ter campos, ter &c.*
 ELEG. VI. V. 41. *Lips. solui.*

LIB. IIII.

- ELEG. I. V. 75. *Lips. aut ego vates.*
 V. 78. *Lips. Horon at.*
 ELEG. IIII. V. 34. *Lips. radios.*
 ELEG. VI. V. 3. *Scal. Serrā.*
 ELEG. IX. V. 2. *vittrique, Ita Scaliger.*
 ELEG. XII. V. 30. *Scal. Afra Num. Lips. Vecta N.*
 V. 67. *nata, Ita Lipsius.*

FINIS.

ERRATA IN TEXTV.

IN CATVLLO.

CARM. XXXIX. V. 7. *scribo quidlibet.*
CARM. XCVIII. V. 8. *scribo Meicentis.*

IN TIBVLLO.

LIB. I. ELEG. VI. V. 81. *corrige: Tractaque.*

IN PROPERTIO.

LIB. I. ELEG. XII. V. 19. *ad marginem, emenda: discedere.*

ERRATA vel omiffa in NOTIS

AD CATVLLVM.

Pag. 32. ad CARM. XLVI. V. 7. *post illa verba: Sectione 15. adde: Vli quod idem scribit & colore & sanita similes esse παρδολος, confirmari potest his Simonidis versibus apud Galenum αρεα οφθελου.*

*επα τις ετω δεικνους ε ερετιν
αυτο λευτ εδ ερεν εδ ε παρδολος
μενος ερετιν ουτω χαν ε αρεα αρεα.*

Pag. 34. ad CARM. LXII. *post illa verba, in Apuleio: pone V. 162. Cana tempus anilitas. Hinc in Glogario Arabico Latino ubi legitur: Anitas, senectus; scribendum Anilitas. nam & Isidorus lib. XI. Originum: Sicut autem a senectus, ita ab anu anilitas nominata est.*

AD TIBVLLVM.

Pag. 62. ad LIB. I. ELEG. II. V. 12. *post illa verba: gladiatoris sanguis. adde: Quod & a Lipsio in Saturnalibus notatum tribus verbis, non adducto tamen Tibulli loco, du post quam haec scripseram, animaduerti. quod dist. mulari nolu. ne quis migrari a me posset illam Laurentium religiosissimè ubique mihi obseruatum legem: Ne quid alieni.*

Pag. 65. linea 3. *distingue: mollis somnus dura humus.*

Pag. 67. lin. 7. *a fine, ad marginem pone ELEG. X. V. 7.*

Pag. 77.

Pag. 77. lin. 1. post illa verba Orcus χάρον interponat:
Isidorus Origin. lib. v. 111. Orcum vocant, quasi recepto-
rem mortuum, unde & orca nuncupatur vas quod
recipit aquas. Ipse & Græcè Charon.

Ibidem lin. 3. post, Plutarchus, interpone: Idem quoque sed
alibi exemplis confirmat Iurisconsultorum eximius Iacobus Cuias-
cius ad Africanum Tractatus ix. quem vide.

AD PROPERTIVM.

Pag. 100. ad lib. 1. ELEG. xviii. V. 20. post illa verba:
commutata est pone: nisi forte referendum ad amores illos, de
quibus Aristanetus: ἐλλ' ὃ φίλα τα δίδωκε πρὸς ἑδονήματα
ὁρ' ἰδὼν τοὺς θεοὺς, ἅρα καὶ ἐν ὑμῶν ἴσιν ἔτι ὁ θεός, καὶ αἰώνιος
τοῦ χόρου ἡρώδης καὶ ἄλλοι.

Pag. 102. LIB. II. ELEG. II. V. 4. post illa verba,
salute novimus adde: Similiter etiam intelligendus ille Bruti
locus in Epistola ad Ciceronem, luuat enim magnificè loqui
& certe decet aduersus ignorantes quid pro quoque
timendum aut à quoque petendum sit.

Pag. 110. EL. xxvii. V. 3. post illa verba: innabilis
vnda Alligat, interpone: neque ablutis hinc illud Minnermi
apud Athenæum lib. xiii.

Αἰδῶν ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ θύρας χάρον,

Εἴθε χάρον ἀπολύει καὶ εἰς ἄλγος

Ἐν χάρισι χαλκῶν, ἡνὶ δὲ δὴ μακροὶ αὐτῇ

Ρῶμα δὲ ἐν μετὰ τὸν ποταμὸν ὀδῶν.

Ad quem fragorem pertinet & illud Ovidij:

Quique per infernas horrendo murmure valles
Imperiurata labitur amnis aquæ.

IN NOTIS DOVSÆ PATRIS.

Pag. 134. LIB. II. ELEG. xxxii. V. 7. post illa verba:
notat Nonius, interpone: quod huic loco explicando recte adducit
Lipsius in Tacitum, & vagabitis legit. explicatiorem prolo-
lectionem retines.

INDEX SCRIPTORVM,

qui in his notis citantur, emendantur,
vel explicantur.

A			
Acerus	22.42.14	Callistratus	47
emendatus	32.28	Callistratus L. C.	43
Aeschylus	19.22.40.52.56	Carfilides	90
Agathias Scholastic.	52.104	Cassiodorus	66
Alcinous	91	Catullus locis extraordina-	
Alcyphron	94.114	riis	19. 20. 23. 41. 45. 55.
Alexis	61		81. 94. 98. 105
Ammianus Marcellinus	16	Censorinus explicatus.	72
Anacreon	16. 50. 61. 94	Cicero	23. 28. 31. 44. 50. 54.
Antipater	20. 91		67. 100. 117. 121. emend.
Anyte	67		21. explicat.
Apollodorus	65	Claudius	42. 76. 83. 98.
Apollonius Rhodius	28. 56.		103. 115. 116. 118. illu-
	98	stratus	103. 122
Apulcius	53. 83. 69. 71. 92.	Columella	64
	108 emend. 30	Constantinus	27. 100
stratus	39. 70. 82. 97. 102	Constantinus Porphyrogen-	
examinatus	31	netes	26
Aratus	43. 49	Cornelius Severus emen.	108
Archilochus	111	Cratinus	24
Aristanetus	24. 36. 44. 52. 55	Curtius	116
	64. 94. 111. 153	Dionysius	28
Aristophanes	52. 69	Digeia L. C.	22. 98. 110
Aristophanis Scholastic.	52	Diodorus Siculus	80. 110
Aristoteles	27. 36. 53. 71. 85	Dionysius Poeta	48
Arnobius	34. 43. 55	Dionysius Halicarnassensis	44
emend.	29. 52	ENNIVS	22. 26. 32. 33. 41.
Arneus	61 emend. 105		62 emend. 68
Augustinus	113	illuſtrat.	48. 43. 70
Antonius	22. 39	Epigrammatarii Graeci	19. 64
Illustratus	26. 84		95. 122. 124
Bion	53. 64	Eubulus correctus.	19
Echius	70. 82	Euripides	36. 47. 38. 41. 46.
CALLIMACHVS	20. 22. 24.		47. 48. 56. 74
	34. 43. 46. 48. 54. 115	Festus	22. 28. emend. 120
Aluſtr.	37. 43	Florus.	91
ſupplet.	46	Fronti-	

Frontinus	100	Lexicon Græcolatinum vetus	
Furius	91	emend.	18
GALLIUS	22	Liuius	55.117
Gellius	37.33.110	Liuius Andronicus	73
Geminus	49	Lucanus 42 illust.	73.83
Germanicus emendatus	43.	Lucianus	31.97
51		Lucilius 23 emend.	77
Glossarium Arabicolatinum		illustrat.	18
non ed. tum	27.28.56	Lucretius Statij interpres	67
Glossarium Henr. Stephani		Lucretius 26.29.47.62.69.	
44.77		98.100.117. emendat. &	
C. Gracchus	38	explicat.	29
Gregorius Nazianzenus	53	Lycophron	37.46.98.123
HELIODORVS	62.92.95	MACROBIUS	26.27.45.
Hermogenes	81	83.121.	
Hesiodus	71.112	Manilius 39.50.71.82.98.	
Hesychius	50	115.121: emend.	92
Higynus	50.113	illustr.	40.68.120
Homerus 22.26.37.53.65.		Martialis 23.26.55.56.62.	
68.80.82.85.98.102.114.		64.72.123. emend.	42
124		Martianus I. C. illustr.	117
Horatius 76.94.97.98.101.		Mela	110
106 explicatus 20.66.		Meleager	89.105.109.123
82.113		Melissa	91
INCERTVS Poëta	35.8	Menander	98
Inscriptiones	72.104	Mimnermus	98
Institutiones Iuris	22.115.	Moschus	26.26.36.98
118		Næro	41
Interpres Iuuenalis à Pythæo		Nicander	27.91
editus	45.47.110	Nonius	33
Interpres Iuuenalis non edi-		Nonnus	71.100
tus	48.110	Notitia imperij	116
Ioannes Salisberienſis	97	OLYMPIODORVS	53
Ioannes Secundus	77	Orpheus 20.36.68.70.72.	
Iſidorus	33	117.122	
Iulianus	28.55	Orus Apollo	123
Iulius Firmicus	22.121	Ouidius 28.43.54.65.66.67.	
Iuſtinus	62	69.82.93.94.96.98.101.	
Iuuenalis 47 explic.	110	102.107 illust.	106
LACTANTIUS	31	PACUVIUS 102 illust.	73
Lampri dius	116	Paulus Silentarius	54.89.
illustrat.	62	106.118	

Pausanias	47.65.96.102	38. illustrat.	42.65.77
Pedo Allimouanus	66	Seruius	26.116
Persius	41	Sidonius Apollinaris	67
Petronius	27.75.81.109.124	Silius Italicus	84.93.107
illustratus	21.42.52	Simonides	152
emendatus & explicat.	64	Solinus	110
Philemo	18	Sophocles	22.36.99.100
Philetas	19	Statius Papinius	42.66.71
Philodemus	110	explic. 67	illustr. 41.115
Philostrophus	47.52.74.75.	Stephanus	107
90.107.111. illustr.	96	Stobæus	50.109
Pindarus	32.76.93.97	Strabo	35.41.47.51.109
Plato	20.31.81.84.94.105	suetonius	93
Plautus	19.22.37.76.92.102	Suidas emend.	56
124 explic. & illustr.	139.	Synefius	102
41.65.67.82.105.112.117		TACITVS	34.47.117.118.
119		124	
Plinius	18.27.47.54.73.75.	Terentius	19.22
108.110		Themistius	36
Plinius Iunior	22.101	Theo	113.121
explicat.	18	Theocritus	33.42.46.70.111
Plotinus	107	explicat.	50
Plutarchus	30.62.77.97.103	Theodorus Metochita	64
Priscianus	32.95	Theophylactus	105
Proclus	71.72.122	Tibullus locis extraordinariis	34.36.39.94.108.110.
Proclus Lycius	49	illustr.	53.70.75.76
Propertius locis extraordinariis	19.21.37.65. illustr.	Tzetzes	64
53.75.84.98		VALERIUS Aedituus	33
QUINTILIANS	38.39.83	Valerius Flaccus	34.44
RUFFINVS	83	Varro	31.70
SALVSTIUS	26.116	emend. 71 explic.	72
explicat.	119	Varro Atacinus	71
Sappho	65.95.96	Virgilius	22.28.37.39.44.
explic. 124 illustrat.	33	63.65.67.75.81.101.110.	
Scholiastes Apollonij	99	117.119 illustrat.	16
Scholiastes Euripidis	37	Vitruuius	30.37.118
Scholiastes Pindari emend.	52	Vlpianus I. C.	92
Seneca	20.22.53.62.65.67.	XENOPHON	25.84
81.100. emendat. & explicat.	99	Xiphilius	113
Seneca Tragicus emend.	21		

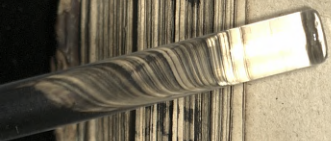
INDEX RERVM
ET VERBORVM
I N
IANI DOVSÆ FILLI
NOTAS.

Αἴριος	99.	Clibanarij	116.
Acrius pro caelesti	45.56	Communes dij	96
Amantes pueri comparantur.		Communis stella Meru-	
105		rius	97
Amariores calices	27	Coniugium pro coniuge	117
Amnis pro Oceano	85	Δαλφυν ἀρρεστ	32
Annus Dci pro Solari	72	Delquamari	18
Apio	28	Dens pro Sole	72
Apellinia etymon	46	Dicere	94
Apuleij error in versione Pla-		Dicere pro condicere	22
tonis	31	Dij Pattij	44
Ariadna chorus	102	Diuum lyra	72
Arundo arborum nomine con-		Dorsum atheris	70
tinetur 110. ex ea nauigia		Durare animum	22
confui solita	110	Equus ligneus	35
Aues de vulturibus propriè	64	Eridanus proximus Oriani	49
Berosi opinio de Luna	30	Falernum verulum	20
Bonauentura Vulcanius 26.82		Ferreus cataphraetus	116
Carlo locare	22	Florentis Christiani laus	72
Cassius, leo	32	Fora	40
Canna genus nauis	110	Gloria pro gloriatione	84
Cannicarij	110	Hera quare Fortuna	45
Catullus Callimachi imitator.		Hesperus pro Lucifer	66
20		Iacobi Sebeckij interpretatio	
Catulli illustris sententia ex Pla-		firmata	39
tone expressa	20	Iani Doufa, Elij versiones &	
		varia	

varia Carmina 19. 26. 33.	Magnus casus	49	
37. 45. 78. 84. 99. 106. 123	μάζης μάζης	56	
Iani Douze Patru coniectura.	M. Antonius Muretus 46. 70		
19. 25. 34. interpretatio	Matrimonium pro matrona.		
firmata	26. 110	317	
Ianus Gruterus	100	μίζης pro stolido	52
Ignorare	102	Μεμνησίου status	47. 48
Incanus	43	Miscere pro infundere	27
Inuinctus	43	Mundus ætherius	77
Ioannis Secundi Bassa	77	Mundus organum Dei, id est,	
Issep. Scaligeri correctiones ap-	Sois		72
probata 25. 107. 120	Nauem navigare		92
interpretationes	27. 40	Noctis equi 69. lina	70
observationes	66. 75	quadriga	70
Ipero	28	Nocturnus qui apud Plau-	
Iulij Casarii Scaligeri laus 32.	rum		66
73	Nox una 20. longa 21.		
Iusti Lipsij laus, coniectura,	107	vidua	21
observationes 54. 109. 123	Nox siderum mater		70
mutata parva	26	Noxam nocere	92
Lactantij error	31	Numen pro nutu	39
Lasciuia piscium	73	Obstinata frons	22
Lepidum	18	ινωδς	64
Longus homo pro stulto	52	Olympus supra celum	82
Luca Cruterij laus	26	ἐντὰ	91
Lucani versus defensio	83	Orcus pro Plutone	76
Lucifer solo equo vehitur	66	pro Charonte	77
desultor	66	Orcini liberti	77
Lucilianus Cento	23	Orcus diues	77
Lucantes papilla 36. 124	Orion Bootes dictus		50
Lumina pro diebus	48	Patientia pro duritia	
Luna defectus prodigiosus	112	Penates patrij	44
Magis magis	56	Pennæ pro augurio	115
Magna æquora	26	Periodicus mensis	55
Magna vrbs de Roma	63	Planetarum stationes à Sole sic	
Magnum mare	26	si ex opinione veterum	73
		Plan-	

40	Planetas quinque tantum nu-	Synodus mensis	32
56	merarunt veteres	Tamen protandem	102
46.70	Plautina quaedam argutia ab	Terram ab aëre vehi ex veterū	
atirona.	Euripide summa	opinione	82
52	Pleiadum chora	Vacans mulier pro vidua	
47.48	Pleiadum spissus ignis	apud Martianū I. C. 117	
27	Pœna Tui	Vacare	117
77	ποικιλὲς ἔργον Venus 96. 124	Vacui amantes	117
id est,	Prælia pro præliatoribus	Ventu, mari, terra celo conqueri	
72	Pumicatus	17	
92	Reprehendere pro sistere	Venti & aqua affinitas	53
70	117	Veratrices	62
70	Rota Solis	Verax saga	62
Plau-	Siderum chorus	Versari	63
66	Solis luctus in deliquio	Vesticontubernium	124
ga 21.	passer sine Eclipsi	Via sacra	110
21	Somno vincula tribuuntur	Vincire mentem Lyxo	110
70	Somnus cur dulcis	Vincula pro vinculis	115
92	Stellæ quinque	Volucris cutrus Iouis	82
39	Suprema numero multitudi-	Zone pro orbibus Planeta-	
22	nis	tarum non a notione	121
64	Sursum manus habere	25	
82		Ω 24	18

FINIS.

Handwritten text in a Gothic script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in two columns, with some lines indented. The ink is dark, and the parchment shows signs of age and wear.

Landblanc

James C. Brown

Lemnos

Linnæus *Purg.*

1. Anne
 2. Anne
 3. Anne

in february 1770 the
first of february

Dec. 13.85

Nr 765413

KSIEGARNIA

ANTYKWARIAT

Nr 765413

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

13892 -

- [REDACTED]

